

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

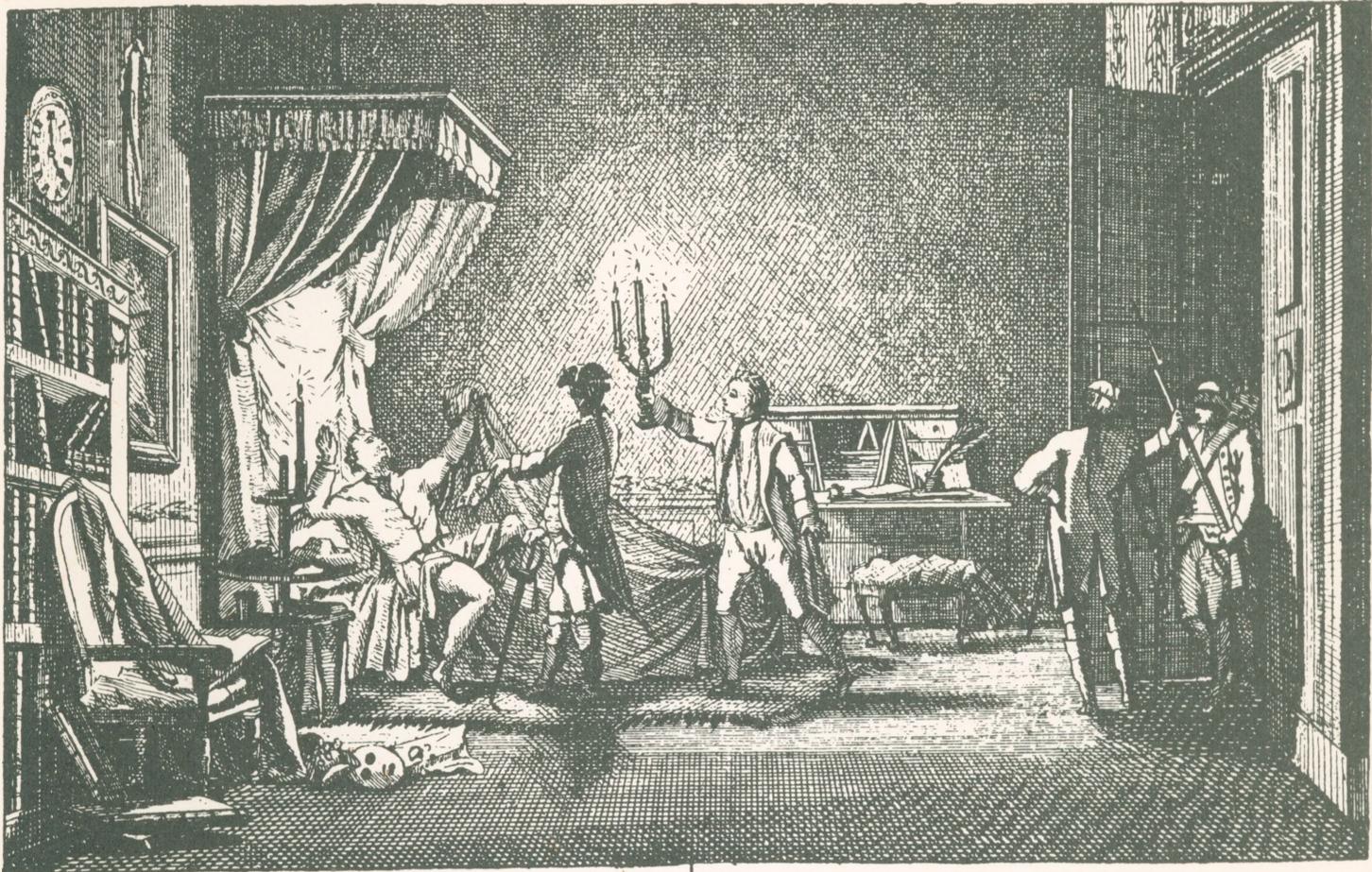
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Historien i Avisen

1729-1794

Forrestilling hvorledes Graf Struensee blev arresteret.
den 17. Jan. 1772 sit Værelse paa Christiansborg Slot
Klokken 4. om Morgenen .

Vorstellung wie Graf Struensee ist arrethrt worden,
den 17. Jan. 1772. auf dem Schlosse Christians-
burg in seinem Zimmer von 4. Uhr des Morgens .

d: 28 Maii Aar 1735

Den 23 Maii sidstleden er. Hendes Durchsigtighed: Furstinde af Ost- Frisland: ores Allernaadigste Dronnings Søster med
Sin

Sin Svitte til Odense anlanget, og den 24 ditto igien begivet sig paa Reisen til Kiøbenhavn, og har ladet sig see gandske mild og venlig imod alle.

Med Skipper Hans Andersen fra Stige, er sendt fra Kiøbenhavn til Odense en paaque, men saa iom ingen Brev og anbudning til Egermaunden tilligemed Paaqven er folget, og Skipperen ikke heller veed, til hvem Paaqven skal leveres, da meldes til efterretning, at om nogen haver noget fra Kiøbenhavn at vente, og til bemelte Paaque haver bevisslig rettighed, da kand samme Person melde sig an i Stige hos Skipper Hans Andersen.

Dette tiener og saa Liebhaberne til efterretning, at de til Odense nylig ankomne Kongl: Preussiske og Chur-Brandenburgiske Hof-Comœdianter med deres store Figurer halvanden alen høje, den 1 Juni. aabner første gang her paa Odense Raad-Huus deris store og Prætige Theatrum, Hvilket i en hver Comoedie 7 til 8 gang bliver forandert; hvor bliver Præsenteret de skønneste Maschiner med alle smucte Poëtische

Euder

Guder, som Comœdien medfører des foruden bliver ved enhver comœdie 5 til 6 Propre Danse eller Balletter Præsenteret, deris store og vel udstafede Figurer, gaa fri paa Theatro, og gjøre alle deres Actioner i alle maader, som levende Personer, saa maad kand endnu over dette friedt see dem 2 til 3 Alen over deres hoveder, Principalen for dette Bande Obligerer sig at vil have 200 Ducater forspillet, om nogen her har seet saa kostbare og rare comœdier at blive spillet, som hand vil Præsenteres; Skuepladsen er paa Raadhuuset her i Odense.

Om nogen Herfskab kunde behøve domesticker, saa er der nogle Vocant som søger tienniste eller Condition, og kand der omrefares efterretning i Bogtryckeriet.

En Studeret Person, som er Perfect udi alle slags Music, saa og i at danse, søger Condition hos et Herfskab, en Bræst eller andre, som saadan en Informator kunde behøve.

En

3 Dag den 28 Maii ankom her udi Odenſe
4 Compagnier af det Numſens Regiment
og i Morgen kommer de overige af ſamme
Regiment; ſom før bliver her i diſſe Vint
Høytids dage over, og ſaa tager deres Mars
videt fort til Holſteen.

En urtegaards-mand søger hos et Her
ſtab om condition; ſamme præſterer sig
at være perfect i ſin kunſt; om nogen Her
ſtab ſaadan Perſon kunde behøve; da kan
der om i Bogtrykkeriet erfare, hvor ſam
me Perſon er at finde.

Om nogen vilde forſænde noget etc.

Fra Odenſe eller Stige Færd.

Anders Hanſen fra Stige agter med ſin
Fartøi til Lybeck.

Fra Aſſens.

Er en Skipper, ſom agter med ſin Far
tøi at gaa til Kiöbenhavn.

Diſſe Ugentlige Provincial Notifications
Viſter findes udi Hans Kbnigl: Majſt: for
ordnede Bogtryckeri i Odenſe hos
Johan Chriſtoffer Brandt.
eller og paa Poſt-Huſet.

Fredagen den 17 Julii.

T a n k e r
Ved en nyelig falden Regn.

Gud! kunde Du tilpaa dog een Gang giøre!
Thi, skönt Du gjør alene idel got,
Af Mennesket Du Muf dog tit maa høre,
Ja, ofte saær, for Tak og Ere, Spot.
En vil det have saa en anden anderledes:
Kun saa betænker ret: Du skal i alt tilbedes.

Vor Moders (a) Bryst var ligesom udtørret,
Dens Kostere alt saaes bleggende (b)
Men Dvæge kom, og Glæden blev forstørret,
Betimelig kom Bedersvægelse.

(a) Sir. 40. v. 2. (b) Waarsæden begyndte at gulnes paa nogle Stæder.

Med tør og sprukken Mund vor Jord om Vædske sukket,
 Og Forraads-Kammeret for Regnen blev oplukket. (c)
 For Skabningen, som haver Liv og Mæle,
 Er Glæden stoer, dog størst for Mennesket.
 Hver Draabe bør Rettænkende befæle
 Til Lov og Tak for ham, som gjorde det. (d)
 For ham, som Himlene til Kobber kan forvandle
 Et Jorden bliver Jern, (e) og lar sig ej behandle.
 Hvert Vind, o Gud! Du paa din Godhed giver,
 Alt nærmere skal føre os til Dig.
 Din Førelse i alt den beste bliver,
 Og den, som kun i dig er glad, er rig.
 Naturalisterne maa om Naturen suakke.
 Vi for Naturens Alt, o Gud! Dig ville takke.

B * *

(c) Jobs 38, v. 22. (d) Der fortælles om Hr. Simon,
 en gammel Præst i Sønderbye her i Thyen, at han gemeen-
 lig betiente sig af besynderlige Udtrykks Maader, for at op-
 vække Aøtsomhed og Estertanke hos sine Tilhørere. Blandt
 andet brugte han en Gang disse Ord: Naar I seer Præ-
 stens Korn i Marken, siger I: Kors! hvilket skjønt
 Korn Præsten har. Men i Sønderbye Syndere be-
 tanker ikke, at Præsten paa sine Knae takker Gud
 for hver Regn=Draabe, hja staaer op af Sengen om
 Natten, tager sin Sue af, lader regne paa sin skalde-
 de Tisse, og takker Gud for hver Draabe; men da lig-
 ger i Sønderbye Syndere i Syndens Søvn. (e) 5 Mos.
 B. 20 v. 23.

Om Rednings-Midler for Drukuede.

1. Den Drukuede drages med Forsigtighed af Blandet,
 at Hoved, Hals og Bryst ved Fald, Stød og Tryk ikke faaar
 Skade. Man bringer den i et luftigt Værelse, eller, om
 Sommeren og ved mildt Væjr lade den blive under frie
 Himmel, i Rødsfald. Den legges paa Ryggen eller Ven-
 stre Side over Straa eller Klæder. Maadelig Skumplen
 er ikke skadelig, men alt for stærk skader. Strax blæses Luft
 i Mastarmen og Lungen; Legemet rives og gnides flittig,
 Fodsolene irriteres ved Prikken. 2. De vaade Klæder af-
 tages eller afstærkes; Legemet tørres med tørre eller lun-
 giorde Klæder; men best under Legemet at legge Heste- eller

Sænge, Dækkener for des bedre at haandtere, bøje og bevæge det. 3. Man mager ved Hielp af Straabunder eller Punder, at Overlivet og Hovedet kommer til at ligge paa skraa op efter. Lejet indrettes, at begge Sider ligger frie, at man kan allevegne komme til. Hidtil har man gemeenlig, til de Druknedes større Skade, handlet tvært herimod: ladet Hovedet hænge ned ad, tumlet og rullet Legemet uden Raade; ja, vel og hængt dem op ved Venene for at bringe det indslugede Vand ud af Maven; da det i Lungerne indtagne Vand, som er fatligst, neppe derved udføres. 4. Naar Ansigtet og Halsen ere brune og blaae opsvulnede og stramme af Blod, aabnes strax den store Aare paa Halsen (Vena jugularis, Drosselaaren) hvorhos mærkes, at man først river Stødet med en varm Dug, forretter Operationen med en Lancette, og gjør en tilstrækkelig viid Aabning. Der kan tages 10 til 18 Unger Blod uden al Fare, naar Ansigt og Hals ere brune og røde opsvulnede. Omendskiønt der ei strax kommer Blod, kan der dog være Redning. 5. Efter Aveladningen bringer man Slimen ud af Munden med en i Olie dyppet Finger og Luft indblæses enten ved en Puster, eller bedre, at et Menneske, som har stærke Lunger, legger sin Mund paa den Druknedes Mund; og med al Magt indpuster varm Aande. Man kan tillige indblæse nogle Mundfulde Tobaksrøg i den druknedes Mund; men ved al Indblæsning holdes for den Druknedes Næse med den ene Haand, og med den anden stryge ham frem og tilbage paa Brystet, fornemmelig gnide og trykke fra Hiertegrubben af op efter Brystet. En kan og forrette denne Gnidning, medens den anden indblæser. Efter en hver stærk Indblæsning holdes lidet op, for at see, om der kiendes nogen Virkning, om Brystet begynder at bevæge sig, sunkne, og den indspærrede Luft ved en Lyd udtrykkes. 11. Naar nu og imidlertid deslige Virkninger yttres sig, maa man dog fortsætte i Særdeleshed med Aandens Indblæfelse, efterdi Brystets første Bevægelser lettelig høres op igien, naar de ikke ved nye Kræfter bestyrkes. Men naar Indblæsningen ikke gaaer hastig og let for sig, og yttres de anførte Virkninger, maa man hverken fortsætte den med Magt, eller længe, siden her ofte møder uovindelige Hindringer; men gribe til følgende Hielpemidler. 6. Et andet Hovedmiddel er, ved Tobaksrøg eller Luft at sætte Larmene i Bevægelse. Man

stikker en Leer: Træ: eller Hornsilf af en Tobakspibe eller den smale Ende af en Knivskeede dog bestrøget med Olie bag ind i Mastarmen, saaledes at det bliver to Fingre bred indbragt, og rettet op ad mod Krødsset: derpaa røger en og blæser nogle Mundfulde Tobaksrøg efterhaanden ind i den ene Røret af alle Kræfter; man kan og binde to antændte Tobakspiber sammen ved Hovederne, og ved det ene Rør i Munden anbringe Røgen ved det andet ind i Mastarmen. Men paa hvad Maade Røgen indblæses, opholdes et par Minuter imellem, gnider imidlertid Underlivet og fortsætter Arbejdet utrættelig, siden den forhaabede Virkning ofte allerførst, efter længe igientagen Indblæfelse, paafølger. Et alde Tobak ej høves ved Haanden, maa man ved en Pustef igiennem det med Olie bestrøget og i Mastarmen indbragte Rør indblæse bar Luft. 7. Er en Haandlæge tilsæde, anbringes et Tobaks:Røstør meget bekvemmere. Kvæster:Tobak er bemærket at være best til dette Slags Cysterer. 8. Skulde Skim, Dvnd, Sand &c. opfylde Munden og Halsen, og samme ej med Fingrene kan udbringes, eller en Krampe i Luftrøret, hindrer Indblæsningen, og Hiellemidlerne bliver forqievne, saa maa en Haandlæge strax foretage sig Luftrørets Abning, som ikke er farlig, og ofte alene ved den er bleven reddet et Liv, om hvilket alt Haad var opgivet. Haandlægen maa altsaa under Adams Æblet (Cartalago thyroides) efter Længden giennemstøre Huden samt Fedtet, med en Lancette aabne Luftrøret mellem tvende knorrige Ringe, overstøere den der neden for værende Knorpel selv, og indbringe et lidet Metal: eller Træ:Rør til Indblæsning og Aandedrag, (det sædvanlige Troicar, som gør Saa-ret vanskelig at læges, maa ej bruges) Naar den Drukne begynner at snuppe efter Munden, maa man søge, ved at indgyde og indsprøyte ham varmt Vand, blandet med Saften af bereed Stradulæg (Oxymel squilliticum, som faaes paa Apotekerne) at rense Munden for Skum, aabne den ordentlige Vej for Luften, og derpaa læges Saa-ret. 9. Saa snart Legemet er aftarret, og medens alle forbemeldte Haandteringer varer, maa man bestandig rive Legemet med Varme, ja, vel og med Olie besmarte Hænder eller med uldene eller grove linnede, fornemmelig Drejels Klæder, der stedse omstiftes og paa nye varmes. I sær gnider man i Nær-værelsen af Hjertegruben, og det saa, at man stryger op ad

mod Brystet, og tillige trøffer sagte imod det inderlige af
 Hrystet. Tillige r'ver man Urne, Laar og Kædder, de sid-
 ste meget stærkt; ikke mindre det gandske Kna-Kad ned efter,
 alt med haarde, varme, ja, vel og i Olie dypede Duge el-
 ler Børster. Man banker Ryggen sagte, og aarer derhos
 Legemet nogen lemsfældig Bevægelse. Under Rivningen el-
 ler Bansen i Ryggen drejer man Legemet paa den venstre
 Side, eller rejser det op, som det næsten sad over Ende.
 All ydlsom Tumlen derimod er skadelig, og den paa noale
 Steder brugelige Kallen i eller paa en Tonde, meget færd-
 velig. Duge eller Kappe hvormed man gn'nder, kan man og
 væde i lidet Brændeviin eller velugtende Bænde. Men
 at gyde samme i Munden er meer skadeligt end nyttigt.
 Naar, for at puste lidet, opholdes med at rive, belegges Brys-
 stet og Overlivet med varmede Duag, Hiertegruben og det
 heimmehæe Lem med Duge, som ere dypede i varm Wiin
 eller Wiineddike, og afvredne, eller besprengte med Brænde-
 viin; imellem Laarene kan og anbringes varme Steene el-
 ler Glasfer med varmt Vand ndi. 10. Næsen kan man
 indveidig kildre med en Fæder, eller puste Tobaksrøg i den;
 ligeledes kan igiennem en Pennesfæder indblæses Snuft-
 bak, Pulver af Merian, Vælse-Urt, Peber, Ingefær, eller
 Bertram, og Pulver af Ulvemælk, (Euphorbia) i Næseho-
 rene; og for samme holde reven Peberod, frisk malet Skary
 Seney, overskaaren Løg &c. &c. 11. Foruden at man sø-
 ger at reise Munden fra Slim og Dynd, kan man og, ved
 at indblæse Tobaksrøg, ved en i Olie dypet Fæder, men
 hos Børn ved at stikke en Fæder i Halsen, forankede en
 Brækten, da Legemet imidlertid maa ligge paa den venstre
 Side, og derhos sagte klappe paa Ryggen. (Dog ere fore-
 staaende Midler under 10 og 11 ej at anvende, naar Ho-
 vedet og Hals ere meget opsvulmede, brune og blaae, og af
 Blod udspændte, forinden en Næse er bleven aabnet) 12.
 Endnu kan man rive Lindingen og baag Hæne med Eddike
 og Brændeviin, bærte og applicere tørre ja vel og blodige
 Ropsctninger paa begge Steder. 13. Foruden at rive Fod-
 saalene, kan man og prikke dem lidet med Naale, rive dem
 med Børster, pidske dem med Brændeselder, og sette tørre
 Ropper paa dem. 14. Om de første Forsøg ere frugtes-
 løs afgaaede, maa man dog fare fort, da det første ofte, ef-
 ter gandske Timers Veinsjælfser og Forsøgenes bestandige F-

gientaæller, er lyffedes. Thi ligesom der ligger Magt paa at haste ved disse Foranstaltninger, saa er det og magtpaa-liggende at holde ved indtil visse Tegn til Livet yttre sig. 15. Ved ringeste Tegn til Livet maa Legemet og meddeles større Grad af Varme. Man kan bedække det med Sengsædder, der forud ere varmede og røgede med Ulandt, Enebær, Sukker ic. og legge paa Hjerte gruben Duge vædede i varm Vin eller Brændevin, sette varme Stecne eller Flasker med varmt Vand ved Fodsaalene. Legge Børn imellem tvende Personer i en naturlig varm Seng ic. 16. Nogle have for at opvarme de druknede, med varmt Møg af Staldene bedækket Legemet, eller nedgrave det i Mæddingen, dog Ansigtet frit. Men i Steden for denne ikke Naade, tager man varm Træe eller Tørre-Aske, eller om det ej er ved Haanden, varmer man ved Søefanten Strandsand, og til Lands, Salt eller Sand alene, eller Salt og Sand tilsammen mængt, strøer det en halv Haand tykt over et Lagen eller Dug, lægger Legemet derpaa, bedækker samme med lige Materialier ogsaa en halv Haand tykt, dog at Ansigtet er frit, og breder derover et Lagen eller Dug. Man har Exempel, at, ved saadan varm Askes ic. ofte skeete Naaleggelse, de Drukne ere komne til Live igien. — — Hvorledes videre med de til Live kommende skal forholdes med Pleje, Drik og Spiise ic. kan nærmere og tydeligere sees af Doctor Lenslers Anviisning paa de allervigtigste Rednings-Midler, hvoraf dette er taet, og faaes indbunden for 20 s. her paa Contoiret. Hogen burde være i hver Mand's Eje, til hvilken Ende Hans Kongl. Majestæt. og har ladet den i det Danske oversette til almindelig Brug. Dens Indhold er: I. Middel for Drukne. II. Qvalte III. Nyfødte Børn, som synes døde. IV. Børn, der ere blevne trykkede (eller, efter Talemaaden: laade ihjel) V. Af Damp og Dunst forstumlede. VI. Ved Gift pludselig angrebne. VII. Af nedstunkne Sager qvalte. VIII. Forfrosne. IX. Adskillige andre Livløse eller i Livs Fare svævende. — Den ulykkelige Hændelse med Barnet, som druknede, (See Art. Nyheder,) gav mig Anledning til denne Bekjendtgjærelse. — Naar Barnet, er druknet, siger man nok, kastes Graven efter. Men maaske dette dog kan give Anledning til en bedre og fornuftigere Behandlings Naade med Drukne, og at de ikke just skal overgives Døden, fordi de synes døde ved

Opdragelsen. Det er til Uvirkelighed at anføre Exempler, i sæt fra Holland, paa, at mange, ved betimelige og rette anbragte Rednings-Midler ere komne til Live igien. I siige ulykkelige Tilfælde er det dog best, naar en god Haand-læge er ved Haanden, og kan faaes; men i Mangel deraf, og i alle Tilfælde, er det og got, at vide noget selv.

Nyeheder.

Odense. Den 11te Julii druknede et fattigt Barn i Aaen ved Nølle-Broc-Port.

I Tirsdags som var den 14de Julii, behagede det grønne Ridende Corps her i Odense at fornøje sig med at skyde til Skiven. Til den Ende forsamlede de sig om Morgenen Klokken 7 paa Raadstuen, alle klædte i behørig Uniform. Hvorfra de Klokken 8te under Ansørsel af deres Chef, Belædle og Velvise Hr. Raadmand Kurrelbaum, marcherede i største Orden under Pauker og Trompeters Lyd, samt den til bemeldte Corps førende Esquandarte igiennem Byen, ud til Skydebahnen paa Odense store Heed, for at skyde til en sammesteds dertil oprettet Skive. Og da enhver havde udtaget sit Nummer, begyndtes der at skydes om følgende Gevinster, neml. en Sølv Kaarde, et par Sølv Sporer og et Sølv Spende med tilbehør til et Geheng. Hr. Raadmand Kurrelbaum skød allerførst for Hans Kongl. Majestæt, vor allernaadigste Arve Herre og Konge, dernest blev skudt for Deres Kongelige Højheder Cron-og Arve-Princerne; og siden for Stædets Stiftbefalings-Mand, Hans Excellence Hr. Geheime-Raad Henrich Bille. Da disse Skud vare gjorde, begyndte det øvrige Selskab at skyde, enhver efter sit Nummer. Hvorda den beste Gevinst, neml. Sølv Kaarden, tilfaldt Sr. Schorse, Uhrmager, den 2den Gevinst neml. Sølv Sporerne tilfaldt Hans Kongl. Højhed Arve-Prinsken, ved Farver Svenden Mstr. Gundermans Skud, den 3die Gevinst, neml. Sølv Spendet med Tilbehør, tilfaldt Sr. Peter Worm Kjøbmand. Og da alle Skudene vare forbie, marcherede Selskabet i samme Orden til Byen, hvor de af Sr. Herman Kyhn Gastgiver bleve værte med et got Tractement, hvortil heele Magistraten var inviteret, da under Pauker og Trompeters Lyd, blev drukket det heele Høj-Kongl. Huusets Skaaler, med de inderligste og Hierteligste Ønsker, at Gud frendeles i Raad

vil bestierme Hans Majestæt og det gandske Kongel. Huns. Heele Selskabet havde Ball samme Aften, paa bemeldte Stæd hvor enhver inviterede sit Fruentimmer til Dands, hvori de fornøjede sig til om Morgenen Klokken 5, da enhver i ald Kierlighed stiktes fra hverandre. — Paa Sporene, som bliver Hans Kongl. Høihed tilstillede, blev udgravet,

Paa den Højre:

Tag, Prinds, imod Gvinsten, som
Dig i vort Skyttelang tilkom.

Paa den Venstre:

Lad, Store Prinds, Din Fod dem bære!
Din Naade skal vor Spore være.

København den 10 og 13 Julii. Hans Excellence Hr. Ulrich Adolph, Greve af Hølstien, Amtmand i Søndern skal i Naade være dimitteret med en Pension af 1200 Rdlr. Hans Excell. Schack Carl Greve af Rankau til Alsheberg ligesaa med en anseelig Pension. En Avis har sagt med 8000 Rdlr. Samme er den 11te afreist herfra til Lübeck. — Den hertil ankomne Tripolitanske Gesandt havde den 11te Julii Audience hos Hans Excl. Hr. Geheime-Raad og Chef for de udenlandske Affairs Greve von der Orden paa det Kongl. Palais. Optøget skeede i følgende Orden: 1) Et Compagnie Grenaderer af det Danske Liv-Regiment med Hautboister foran. 2) Tvende af Gesandten's Betiente, begge paa 2de udsmykkede Heste. 3) En hvid Hest med en prægtig Guld broderet Sadel og Chaberaque paa. 4) Gesandten's Cavalier, som har Creditivet paa en udsmykket Hest, hvilke Heste alle bleve ledte af de K. Stald-Betiente. 5. Hs. Excellence Greve von der Ostens Stats-Vogn med 6 Heste forspendt, hvorudi Gesandten tilligemed Hr. Consul Crebøe sad, foran gik 2 Løbere og 2 Laquayer, bag paa Vognen stode 2 af Gesandten's Domestiquer. 6.) Til Slutning et Compagnie af det Faldsterke Regiment med Musik.

Hr. Kansellie-Raad Martfeldt, Secretair ved det Kongel. Danske Landhuusholdnings-Selskab, er allernaadigst udnævnt til at gjøre Forslag til Overdaadigheds Indstræffelse, og til at bespare skadelige Udgifter til Fremmede i vor Handel. Til den Ende er der givet Ordre til vedkommende Kollegier, at udlevere Hr. Kansellie-Raaden de Papirer og forødnede Efterretninger, som han i saa Fald maat-

Fredagen den 8 May.

Udføligere Efterretning

Om Struensees og Brandtes Henrettelse den 28 Apr.
 Dagen før Executionen blev Schafautet uden Øster-Port
 med Musik og Ceremonie opreist. Executionen i Folge den
 affagde Dom efter Lovens 6te Bogs 4 Kapitel 1 Artikel,
 (For dem som ej haver Lov-Bogen ved Haanden, vil ieg her
 anføre dens Ord.) „Hvo som laster Kongen eller Dron-
 „ningen, til Bestømmelse, eller deres og deres Børns Liv
 „eftertrager, have forbrudt Ere, Liv og Gods, den høyre
 „Haand af hannem levendes afbugges, Kroppen parteres og
 „lægges paa Steile og Hjul, og Hovedet med Haanden set-
 „tes paa en Stage. Undkommer Misbæderen, og ikke kan lide
 „paa Legemet, da bør Straffen at see paa hans Billede og Ef-
 „terliqnelse. Er Misbæderen af Adels, eller høyere Stand
 „da skal hans Naaben af Bøddelen sønderbrydes, og alle

„hans Livs-Arvinger misse deres Stand og Stamme.“ Executionen gik for sig uden for Øster Port paa Sælløden, paa det der foranstaltede Echafaut, som var en firkantet Forhøjning, 8 Alen høj oven for Jorden, og 12 Alen i Quadrat. Til samme var detacheret af Garnisonen en Commando af 1200 Mand Infanterie, et tilstrækkelig Antal Dragoner til Hest, og 4000 Matroser.

Grev Brandt og Grev Struense bleve førte i to Hvirv-Bogge fra Citadellet, under Bedækkelse af 200 Mand, da de kom til Echafautet, stode begge Præsterne der.

Grev Brandt blev fulgt op af Hr. Provst Hee. Efter at han var kommet op, blev Jernet hvormed han var sluttet ham af Gwaldigereen afdragen, og efter at Hr. Provst Hee havde holdt en Opmuntrings-Tale til ham, hørte han Dommen oplæst af Kongens Foged Hr. Staterraad Ortvad, derpaa vendte han sig til de Tilstedeværende, og bad alle dem, han havde gjort imod, om Forladelse, samt ønskede, at Jesu Blods Kraft maatte komme Kongen, det Kongelige Huus og det gandske Land til Belsignelse; hvilke Ord Provst Hee igientog og lydelig sagde til Tilskuerne. Derefter traadde Skarpresteren til, tog hans Grevelige Vaaben af en, som stod med samme i et Klæde, og spurgte: Er dette ikke eders Vaaben, derpaa sønderrev han samme, og sagde: Dette skal ikke omsont men efter Fortieneste. Da nu derefter Hr. Provst Hee havde meddeelt ham Belsignelsen, sagde han til Brandt: Saa gaae nu hen til den evige Glæde etc. Herpaa ventte Brandt sig fra Provsten, afførte sig selv sine Klæder og lagde sig paa Bløden, hvorpaa hans højre Haand blev først afhugget, dernæst Hovedet, og Kroppen parteret. Han gik efter Hr. Provst Hees Vidnesbyrd sin Død med Troens Frimodighed i Nøde, og raabte, da han laae paa Bløden, og af Hr. Provsten blev erindret om Jesu Lene med Ansigtet imod Jorden i Gethsemane Hauge: Jesu Blod raaber for min Siæl; med hvilke Ord han endte sit Liv.

Grev Struense, som, imedens dette varede, havde siddet i Boeien nedan for Echafautet, traadde tilligemed Hr. Doctor Wünter, der i Korveien havde sadt sig ind hos ham, ud og gik op paa Echafautet; udstod paa samme Maade sin Straf. Da Jernene bleve ham afdraagne, forelaade Hr. Doctor Wünter ham 3 Spørgsmaale, som han besvarede, lagde derpaa Haanden paa hans Hoved og sagde i det han overleverede ham

Til Skarpreteren: Gehen Sie hin in Friede Gottes wo-
hin Gott Sie ruft. Da han endelig laae paa Blokken og
skulde imodtage det dødelige Hug, blev han af Hr. Pastor Mün-
ther opmuntret med de Ord: *Selt in Getächinis Jesum*
den gekreuzigten. Dette med mere vil findes i den Beskri-
velse som Hr. Doctor Münther udgiver i Tryk om hans Om-
vendelse og hans havde Handlinger med ham i hans Ar-
rest. Han udviiste i de sidste Øyeblik af sit Liv den samme
Christelige Sindss Forfatning, som han, efter Hr. Doctor
Münthers Vidnesbyrd, allerede i nogle Uger i sit Fængsel ha-
ver trostet sig med, og som han i sit Brev kort for sin Henræt-
telse tilskrevet sine Forældre har udtrykt saaledes: At han
ventede at døe med fuldkommen Siælroev, som han havde
sin Overbeviisning om Religionen og Troen til Jesum at
støtte for. Dagen før han blev henrettet, havde han ladet
sin Broder Justigraad Struensee ved Hr. Münther sige sit sid-
ste Farvel, og har ellers aflagt mange Beviis paa sin gode
Sindss Forfatning.

De Henrettedes Kroppe bleve førte til det sædvanlige Ret-
tersted uden for Vestre Port, hvor den murede Galge staaer,
Kropperne bleve lagde paa Steile, og deres Hoveder og Hæn-
der satte paa Stage, saaledes at hver Stage med Haand og
Hoved staaer midt imellem de 4re Steiler, hvorpaa Krop-
pen er lagt. Schafotet blev nedtaget Dagen efter af ær-
lige Sclaver. Dommene med den derpaa givne Kongel.
Approbation udkommer i Tryk fra Mad. Godiche, som der
paa har faaet Kongel. Privilegie.

Om Land-MaalingsMachinen.

For at svare paa det væsentlige i Hr. K. L. hans (See
No. 14 af disse Blade) maaskee i hans Tanker, flygtige Ind-
vending imod den saa kaldede Land-Maalings Machine,
meddecles Publico følgende: Man kan optage en Mark,
eller gjøre Topographiske Kort over en Egn, Sogn, Her-
ret ic. paa tre Maader; (a) med blot Mensula; i det man,
naar samme er stillet ret efter Compassets Anviisning, der
paa viser til alle de Steder, som man vil have paa Kortet,
og dernæst gjør det samme fra eet af disse Steder, mærker
Overflærelserne, og saa videre, indtil man dermed bliver
færdig. Maale-Stoffen berøer da paa Distancen imellem

de to første Steder. Paa denne Maade kan man i en Hast gjøre horizontale Situations Kort, som kan være gode, endstisndt man ikke saa nøye med Passeren kan maale den horizontale Viide imellem Stederne. (b) Naar man nøye maaler sine Standlinier, nemlig horisontalter, og fra deres yderste Puncter viser til alle paa høyre og venstre Haand udmærkede Steder, og mærker ligesom i forrige Maade, Overflæffernes Puncter. Paa denne Maade kan man gjøre meget gode og accurate Topographiske Kort, paa hvilke man gandske rigtig med en Vasser kan maale Stedernes horizontale Distanc fra hinanden. Dette er det Topographiske Selskabs Forretning i Holstein og Hertugdømmet Slesvig. (c) Kan man optage en Mark, og sælgelig en hver Ager, naar man maaler dens naturlige Overflades Længde og Brede. Paa saadan et Kort har man ikke den horizontale, men den virkelige eller naturlige Stedernes Distanc fra hinanden, samt en Aers virkelige Indhold i Kvadrat Maal. Min Hr. F. L. need vel, uden at jeg tør sige ham det, at der er tvende Geometriske Selskaber; eet som gjør Topographiske Kort, eet andet, som opmaaler i Kvadrat Maal. Det Topographiske Selskab behøver ikke engang Maale-Riiden; thi Staudlinerne maaler aller sikkerst med en Maale-Stok, i det samme færes horisontal i lige Linie fra et Sted til et andet. Jeg har opfundet Machinen for at bruge den i Steden for en Riide. En Riide følger undertiden Jorden, undertiden gaar den alt for langt derfra, saa at den hverken maaler horisontal Fladen eller Jordens naturlige Flade. Min Machine følger Jorden; og sælgelig maaler den dog een Linie rettelig. Hvad anden Fordeel Machinen har frem for en Riide, har jeg tilforn videløst nok givet tilkiende. De andre Ting, som findes ved Machinen, ere at ansæ som Tillæg; nemlig, foruden Mensula, findes en besynderlig Art af saa kaldede Veyl-Compasser, som steds i Grader paa hver Punct i den Linie, man maaler, viser alle Horizontens Inclinationer. Hvad Nytte dette kan have til at determinere horisontal Liniens Længde, begriber enhver Fornuftig lettelig.

Det er latterligt, at man ej maa gjøre Bonden Uret ved at maale hans Jord i Kvadrat Aen, som dog er det rette Middel til at gjøre ham Ret og Skiel. Ved al anden

Maaling gjøres ham Uret, hvilket et eneste Exempel kan oplyse. Sæt Ex. gr, man skal anvise en Bonde sin Dags Plojning; Aacren har en Bank midt paa, jeg nievefierer samme, og i Følge af Agerens horizontale Lænede tilmaaler ham Bredden med skarp udspeadt Kiede, og fikrer mig en efter at Ageren har en høy Sky; gær jeg ham da ikke Uret? Er den anviste Deel Plojland ikke længe for lang og for bred? Er anden faaer sin Deel paa et Sted, hvor Ageren ikke er saa høy i Kraggen, og hvor der er ingen Bank; mon denne ikke har mindre at pleje end den første? dog har jeg tilmaalt begge hver sin Andeel, paa een Maade, og faaet det, som, maatte Hr. F. L. vil have det. Derfor jeg da skal gjære Bonden Uret, maa jeg gribe til Drecks-Kieden, og maale Jordens naturlige Overflade. Jeg har intet imod det, at stejle eller ufrugtbare Høye enten nievefieres eller rent udelukes af Landmaalingen; i det sidste Tilfælde er det nok, at deres Sted og Størrelse tegnes i Kortet. Ellers synes mig, at det er meest fernuftig ikke at nievefiere middelmaadige Banker, men heller henføre dem, efter Agerens Beskaffenhed til en vis Sort Jord. Den eneste Klage, som endnu synes hvirvles besvares er denne, at der skal være lige saa meget Korn paa Basis af en Bank, som paa Banken selv; Men at dette ikke simpelthen er Sandhed, kan af mathematisk og naturlige Grunde lettelig bevises. Det øvrige fortæner ej at besvares uden med dette, at det er en Overiulelse naar man dømmes ilde om de Ting og Mennecker, som man en kiender. Middelfart den 25 April 1772.

J. Fabricius.

Stats- og andre Nyheder.

Jacoborg den 6 Maj. I Mandags afsjelede herfra Sr. P. Jacobsens Skauffib under Canoners Løsning, det gik først til Nyeborg og til Norge, og derfra til Engeland. Denne er ellers den eneste Engels-Kahrer her til Byen.

Kiøbenhavn den 4 Maj. Under Dato Christiansborg den 22de April har Hs. K. M. alernaadigst udgivet i det Tydske Sprog en Forordning, angaaende Redning for de Personer, som ved pludselige ulykkelige Tilfælde ere blevne livløse. — Det K. Land-Cadetter-Corps, som hidindtil har bestaaet af 34 virkelige og 16 reforme Cadetter, er blevet forstærket med 16 virkelige og 4 reforme Cadetter. — Den

25 Apr. blev Bøvelen uroelig over nogle Bøvelers Paagrøbelse, og stormede til Børnehøuset; men ved betimelig søjlet Anstalt af Vedkommende blev deres Hidsighed dæmpet.

3die Søndag efter Paaske prædiker:

Høymesse:		Åftenfang;
St. Knuds K. Hr. Prof. Pingel		Hr. Prof. Rønneblad Dr.
Frue K. Hr. von Haven		Hr. Seidekin
St. Hans K. Hr. Borch		Hr. Bruner.
Hospitals K. Hr. Gottschalk		

Bekjendtgjørelser.

Samling til den danske Historie, Myntevidenkab og Oekonomie, saa og til Sprogets Oplysning ved J. H. Schlegel, Professor og Kongelig Historiograph.

Denne Samling indeholder hidindtil utrykte Sager, som ikke alene angaae Danmark, men ogsaa Norge, Holsteen, og de Danske Stater i Almindelighed. Her findes her, hvad der tiener til at stadfæste den af mig udgivne Historie om de Danske Konger af den Oldenborgiske Stamme. Prisen er for et Stykke, som bestaaer af tolv Ark i stor Octav; tillige med et Raaber; paa Trykpapir 2 Mk. 8 ß. og paa Skrivpapir 3 Mk. 8 ß.

Det første Stykkes Indhold.

- 1.) Forklaring over en Medaille paa Kongens Reise 1768 tillige med mange Efterretninger om samme Reise.
- 2.) Overslag paa Rigets Indtægt og Udgift 1602, efter Originalen, som K. Christ. IV selv har eiet, med Anmærkninger.
- 3.) Om det Oldenborgiske Huses Nedslammelse fra de gamle Danske Konger.
- 4.) Etymologiske Undersøgelser over de Ord: Dannemand, Danished, Dyd, Skøde.
- 5.) Nogle af Kong Christian II. hidindtil utrykte Breve.
- 6.) Om den Danske Prinds Johannes Reise til Rusland 1602.
- 7.) Efterretninger om det gamle Grønland, tagne af det Vatianske Archiv i Rom.

De Herrer Lyshavere hertil behager at lade Deres Navne tegne herpaa Adresse-Contoijret i Odense.

Sejlfærdige Skippere.

Skipper Anders Hansen her af Stige agter, sidt i næstkommende Uge at afsejle til Kiøbenhavn, hvorhen han medtager Fragtgods og Passagerer. Skulde nogen have Smaa-Pakker eller Konstgagier diidhen at forsende kan samme her paa Contoiret til sikker Befordring leveres.

Licitation.

Tiirsdagen den 12te Maj førstkommende bliver i Commandantens Hans Høi og Velbaarenhed Hr. Cammerherre von Girs iboende Gaard i Nyborg holdet Licitation over en Deel Fæge og Fyr-Sommer, item Bredder, Kalk, Muursteen, Som med videre, som til Nyborg Fæstnings Bygning behøves; hvorom nærmere Efterretning hos Hr. Ingenieur-Capitaine Lemming kan bekommes.

Til Kiøbs Anbydes.

I Gaaborg Kiøbskad her i Byen er en stor, smuk indrettet samt til Kiøbmands Brug meget beqvem Gaard at faae til Kiøbs, samt, om forlanges, Græsning til nogle Kiør; hvilket her fra Adresse-Contoiret anvises.

En meget god og magelig Chaise er til Kiøbs for billig Priis; og kan tages i Nyejnn her udi Adresse-Contoirets Gaard.

Capital som forlanges.

En Capital paa 100 Rdlr. forlanges til førstkommende 11te Junii imod Suffisant Huuspant her i Byen og herfra Contoiret anvises.

Bøger.

Den Danske Argus, Anden Aargang No. 19. Om Hævnens og Straffens Dag den 28 April. faaes her paa Contoiret for 2 s.

NB Kiøbenhavns Aften-Post kan faaes her paa Contoiret ugentlig, af dem, som forud betaler den.

Fra Odense Adresse-Contoirs Bogtrykkerie er udkommet: En nyttig Beskrivelse, hvorledes man med Fordeel kan forfærdige adskillige Slags Oste og Smør af de saa kaldede Pateter eller Cartofler. Tilgemaade at lave deraf en angennem Caffé, samt en Tilberedelse af en skøn Agner-og Eble-Caffé. Af det Tydske oversat, og til Trykken befordret ved C. J. Anonymo. Samme sælges hos Hr. Werlie, Provisor paa Apotheket i Odense for 4 s.

Det Kongelige Rescript til S. L. Hr. Geheime-Raad og Stifts Amtmand Bille; Hr. Kammerherre og Amtmand von Holsten og Hr. Biskop Ramus, angaaende Forandringen i de Fattiges Betænk i Byen og Langeland, at ethvert Gods herefter skal forsyne sine Fattige og Almisse-Bemmer ic. faaes her paa Contoiret for 2 s.

NB. Struensees Portraiter i virkelige Kobberstik det ene foresiillende ham i hans glimrende Dphovelse, det andet

Et hans dnbe Fornedrelse i Fængsel med Vets under, faaes her paa Contoiret for 4 f. Stykket. Studierne ere i Octav og be-
væmmne til Kamme og Glas.

Forsøg til erkyndon over Danske, Norske og Jølandste Larde
Stænd, som ved trykte Skrifter have gjort sig bekendte, saavelsom
andre uskuderede, som noget have skrevet, hvorudi deres Fødsel, bety-
deligste Levnets Omstændigheder og Død ved Naersal kortelig erin-
des og deres Skrifter, saavidt mueligt, fullständia anføres. Af
Hr. Professor Jens Worm, Rector ved Aarhus Latinke Skole.
Exempl. for 8 Mk. paa Tryk- og 9 Mk. 8 f. paa Postpapir.

Betænkning om Fællesskabets Afkaffelse i sær udi Nyborg-Amt,
saa og om Siende og Tjenestefolk paa Landet. 10 f. paa 2 rylt
og 12 f. paa Postpapir.

Cartier, Cornelien og Phædret nye og med beste trykkes-
ter, faae her paa Contoiret, for billigste Priser.

Sandsørdig Befrirelse over de betydelige Forandringer
og mærkelige Tilbragelser i Kiøbenhavn den 17 Jan. 1772.
faaes her paa Contoiret for 1 f.

Forskrivnes Fortærelse, og Mangelens skadelige Forandring,
forprædici i en Prædiken, holden i Holmens Kirke over Evangelium
paa tredje Søndag efter Nye-Aar 1772. Efter manges ind-
fandne Begiering ved Trykken udgiven af Jørgen Hee, Provst og
Cognepastør for Holmens Menighed i Kiøbenhavn, faaes her paa
Odenje Adresse-Contoir for 14 f. Sammensted faaes og Biskop
Wibons Hyrde-Breve til Advarsel mod Vantro, og til den aalens-
bandede Religions Sandheds Stadsfæstelse, oversat af Engelsk ved
Th. Hee, med en Fortale af Hr. Provst Hee, 3 Mk.

Hr. Professor og Doctor N. Mannelstads Aftensangs-Prædiken
for St. Knuds Menighed i Odenje paa 4de Søndag efter Hellig 3
Konger over Ps. 9, 17. Til Taksigelse for den guddommelige
Værret og Forsyn over Kongen, det Kongel. Huus og det sand-
ste Land, faaes her paa Contoiret for 4 f. Paa hans udvælte
Summariske Indhold af hans Aftensangs-Prædikener som med
dette Kirke-Aar har taget sin Begyndelse, kan endnu subscriberes
for 24 f. kvartaliter.

Professor og Doctor N. Mannelstads Tractat om Forvantkabs-
leed, i hvilke Egteskab efter Guds Lov er forbuden, kan bekom-
mes her paa Adresse-Contoiret for 2 Mk. 4 f.

Lidens Viser for de Syd Stats-Fanger, som i deres u-
gudelige Anslaa mod det Danske Konge-Huus bleve arrebt
i Kiøbenhavn den 17de. Jan. 1772. faaes her paa Contoir
ret for 1 f.

De forrige Grevers Joh. Fridet. Struensees og Enevold Brandts
Svane-Sang eller Afsked faaes her paa Contoiret for 1 f.
Og Struensees Sang af ham selv forfattet i hans Fængsel
hvori han bekiender alle Ting faaes her paa Contoiret for 1 f.

Fredagen den 22. Novembr.

(Følgende er indsendt.)

Afhandling om Potater.

Det var at ønske, at de Herrer Landmænd, Proprietar-
ver og Præster, som rette Elskere og Dyrkere af Land-
huusholdningen, vilde og som sande Patrioter, baade med
Exempler og Belønninger, opmuntre Bønderne at legge
engang Vind paa den særdeles nyttige Jordvejt, Potater
eller Kartusler, som ikke lidet kunde gavne dem i disse saa be-
sværlige Aaringer til nogentunde at afbielpe den hvert Aar
tiltagende, og nu næsten overhaand tagende Mangel paa
Brødkorn. Til den Ende burde heele Jord-Strækninger,
som hos mange liage udyrkede, indtages til denne saa nyt-
tige Brug; Og da denne Vært groer endog i den skarpeste
Jord, og bereder samme til bestohedre at modtage anden

A a

Ead

Sæd saa kunde dette desto snarere sættes i Værk. Tiendes-
frihed kunde for det første opmuntre til sig Jordbrug.

Men vi leve i en Alder, da Folk synes opvarmede nok til
at tale og skrive i Landhuusholdings-Sager; men sielden besieles
af en retskaffen patriotisk Iver til at iværksætte deres egne
Betrægtninger, eller efterfølge andres frugtbringende Be-
stræbelser. En Proust Lyders, en General-Conducteur Ham-
mer, som have af Erfarenhed afhandlet den heele Patat-Læ-
re, og bragt den til en Practisk Videnskab, kan ikke opmun-
tre dem med deres Berømmelseværdige Nvelser, og Huus-
holdingen sær tienlige Erfaringer. I Journal oeconomique
1762. finder man indførte artige Jagttagelser af en Land-
mand, som har opryddet et Eyendoms Gods hos Orient i
lille Britannien; og, som for at være sig huusraadigen ad
i dette kostbare Foretagende, har begyndt med at dyrke Pa-
tater. Hvorfor skulle denne Dyrkelse ikke ligesaavel lykkes
her i Norden? Sandfærdige Beretninger fra Stockholm,
en Hammers opgivne Prøver i Norge, en Lyderses Opda-
gelses i Holstein, og saavel Colonisternes paa Allheden, som
de Reformertes i Fridericia, her i Danmark, deres af denne
Plantes Dyrkning indhøstede Frugter, ere os Borgen der-
for. Der ere saa Steeder her i Riget, siger Hr. Wilsø i
hans Friderig Beskrivelse, hvor der avles saa mange Pa-
tater, som her. Og, at man ikke skal afstrækkes ved U-
magen med Plantningen, legger han til: Man gjør her
fort Procefs med deres Plantning; man udsøger, nem-
lig, de mindste Patater til Plantning, og er det kun i
Lødsfald, at man betiener sig af de store, som da skæ-
res i Stykker saaledes, at der kommer eet Øye paa
hvert Stykke. De plantes omtrent først i Maj. Jor-
den, som dertil bruges, har sidste Aar enten baaret Zve-
de, Erter, Boghvede, eller anden Sæd, som ikke har der
Jorden; Vinteren forud er Jorden bleven fælet, for
Resten ey harvet, den giødes ikke, medmindre den træn-
ger høyligen dertil. Aaar der nu skal plantes, gaar
Plomanden, og med Ploven aabner een breed Surre;
en anden følger tet efter, og lægger en Patate ned efter
den anden i Surren, een ja vel halvanden Alen imellem
hver. Den næste Surre, som Ploven gjør, bedækker
den med Patater besatte Surre, i den tredie Surre lægges
atter Patater, ligesom i den første, hvilke den fjerde Sur-
re igien bedækker, i den femte Surre lægger man atter

Patater, og saaledes bliver man ved den heele Ager igiennem, endelig harvæs Jorden meget vel over.

Ved St. Hans Dags Tidder hypper man omkring dem, ligesom omkring Kaal, da man med Fornøjelse siden faaer at see, at de Patater, som man i Begyndelsen havde tænkt at være satte alt for langt fra hverandre, nu brede sig saaledes ud, at de skiule den heele Jord med Grønt; nogle hypper dem endnu engang. Man lader dem blive saa længe i Jorden, som man tør for Frosten; thi de vinde derved i Størrelse; Men hvis haard Frost indfalder, blive de ganske forværvede. Jeg har seet Patater at være 22 Fold. En Busk har ofte 10 til 16 Patater ved Roden. Saa vidt Hr. Mag. Wilsø.

De kan vel forplantes ved Sæd eller Frøe, men bedre og hastigere ved Rodknoller, som optages i October, og de stærste glemmes til at spiise, men de smaa legges i Sand i en Kielber, og sættes om Foraaret i Juldmaane i et vel tilberedt og lidt sandigt Land tre Tommer dybt og een Spand vidt fra hinanden.

Men nu til den sande Nytte i Huusholdingen; Pataters Nytte i Huusholdingen er saa mangsoidig, at jeg tør paaftaae, at i heele Plante-Riget findes neppe nogen Vert, saa fordeelagtig, som de. Det er aabenbart, at deres Meel, enten alleene, eller blandet, at de selv kogte, stegte, bagte, affskallede, i to skaarne, tørrede, brændte og malede, kan giøre fortræffelige Tjenester. Jeg kiender en vis huusforstandig Mand i en vis Kiøbsted, som har roest af, at han i en Vinter har forbrugt i sit Huus 16 Tønder Patater, deels malede til at blande i Brødmeel; deels kogte til Brød, deels skruttede eller raae til at feede Sviin og Gæs med. Colonisterne bage dem i Brød, og man vil forsikre, at Brødet er got. Man kan, siger Duhamel, faae et meget hviidt Meel af Jordæbler, hvilket Meel giver temmelig got Brød, naar de blandes med Hvedemeel. Jeg har spiist, siger han, Jordæble-Brød, hvori var ikke meere Hvedemeel, end det, som var fornødent til at faae Deyen til at hæve sig. En udenlandsk Rector har nyligen opgivet en Prøve paa at tillave af dem den nydeligste Ost og Smør. Han har og opfundet en Caffee Drik af Patater. Man læste for et Par Aar siden fra Sverrig ligesaadan en Opfindelse. Maaden blev tillige bekientgiort, at de nemlig skulde koges, affskalles, i to skærres, tørres, bræn-

des og males. Jeg loed det strax prøve, og befandt Sagens Riigtighed. En olieagtig Kraft gior, at denne Drik nærmer sig Caffee meoet i Smagen, og overgaaer alle andre siige Drikke, af Rug, Bua, Havre, Erter og Hvede. Hvo kiender ikke Bakkelse-Undam eller Stivelse-Meel, og Pudder, som deraf tilberedes. Ia i Sverrig og Norge har man endog lært af Patater at brænde Brændeviin. Vil man bruge dem til en Ret, da afdoger man dem i Vand, trækker Huden af, og koger dem atter i en Saus af Kiødsfod, Smør, Salt, Muskatblomme og deslige; eller og bruges de til Dre eller Faare-Kiød, eller og skiares de i Stiver, bages i Olie, eller og laves med en Lea- eller Citron-Saus, de kan og svi ses kolde med Romolie, Wiinædike og Yeber, som en Salat. Røgte kan de bruges paa Suppe, som andre Rødder, og fegte smage de næsten; som Kastanier, og ere gode i grøn, brun og hvid Raal, de kan og bages i Færte eller Røge, som jeg har hørt berømt. I Henseende til Sundheberne ere de søderige, lette og hebelindrende; de give aabent Liv, og vedligeholde Mave i denne Tilstand: De ere ypperlige for Storbug. Naar man er vant til denne Føde, behager den Smagen, fornemlig, naar man lader dem tage med lidt Fless. Alt dette, som her er opregnet, berettiger aldeles Herr Bomare i hans almindelige Natur-Historie, eller og Herr v. Alphelen i dens Oversættelse, at udtrykke sine Tanker saaledes:

Man maae falde i Forundring over, siger han, at Europæerne have ikke været betænkt paa at føre sig denne Plakke til Nytte, førend i det syttende Aarhundrede, lang Tiid efterat America var opfundet. Irlanderne begyndte først at dyrke den. Næst Irland er lille Britannien det Sted, hvor den vorer best. Engellænderne begyndte snart at dyrke den efter Irlanderne's Exempel; efter Haanden er og dermed begyndt i Flandern, Picardiet, Franche Comte, Elfas, Burgundien, Lanvedoc, og andre Franske Provincer, endelig i Sveits, hvor dens Dyrkning har saaledes tiltaget siden en Tiid af 25 til 30 Aar, at denne Manna er en Føde for de to tredie Deele af Folket, fornemmelig Bornenes, hvilke, som man veed, blive ikke mindre haardsøre Mennesker, end de Franske xc., som opfødes med den beste Hvede.

Hidtil har man ikke, bliver samme Forfatter ved, anvendt saa megen Tiid paa Jordæblers Dyrkning, som man burde.

De fortiene Regjeringens Opmærksomhed, og alle nyere Jorddyrkeres Ager: fornemlig om man vil betragte den store Dygtte, man deraf kunde have i dyr Tid; og tillige eftertænke, at et lille Stykke Land er nok til at kunne med denne Gød nære en betydelig stor Familie; thi ved Dyrtning skulde et Agerland, som kunde bære tolv Centner Hvede, give to Hundrede Centner Jordæble. Herr Provst Lyders beretter i hans Skrift om Ager-Academiets Orden og Tilværet, at han har avlet to Tønder Patater paa en Skieppe Land. Ja endog paa en Tid, da man har Korn i Overflod, skal denne Plante skaffe, saavel ved sine Stængler, som og ved sine Rødder, en fortreffelig Føde for vore Creature, saasom for Heste, Køer, Sviin og Høns. Denne Plantes Dyrtning skulde være fordeeligere, end Commertorn, og saa meget des hellere, som Hestene, naar de blive dertil vante, æde Patater ligesaa godt som Havre. Man kan lade al Slags Høns, uden Undtagelse, æde dem kogte. Man kan endog lade dem koge, for at begynde med at vænne Hornqvæg, Heste og Sviin dertil; men siden æde de dem ganske raå.

Skulle alt dette da ikke kunne overtale vore kære Landsmænd til at legge sig engang efter denne saa fordeelige Plantes Dyrtning? Philomatete

Da Hans Høværverdigheds Ht Biskop Bill søes irettesatte Thema ved sidste holdte Ordinations Tale er es urigtig indberettet, saa bliver derfor der, i sidste Nummer derom indførte, forandret, siden os nu er tilsendt et tilforladeligt og fuldstændigt Udtog, for hvilket allerærbødigst takkes, af samme er, ære vi, at der af Terten Tit. 1. v. 7. Thi det bør — Guds Huusholder blev foreskillet: Hvad der udkræves i Almindelighed af en Guds Ords Tjener til sit vigtige Embeds rette Førelse, heri vides 1. Det vigtige Embede, som en Guds Ords Tjener har at forrette, som a) en Tilsynsmand og b) Guds Huusholder i Kirken. 2. Hvad der udkræves i Almindelighed af ham til dette Embeds rette Førelse, nemlig at han maae være ustraffelig i Henseende til a) Lærdom og b) Levnet.

Efter Beretning fra Colding skal Dvæg-Svagheden grassere stærk deromkring og ved Hadersleb, saa at alt Hornqvæget skal aandræbe i Sønder Biert, Sønder Stenderup og Vittrup. Rugen skal og i Egnen ved Colding være saa rar, at den næsten ikke er at saae tilkøbs for Penge. Ligeledes berettes og fra Colding, at i den Bye Nebel skal være optagen og paa Coldingbunns Slot opbragt en Bunde af 7 Kyer, bestaaende af 5 Gamle og 2 Børn,

og efter vis Formodning skal det ganske Complot bestaae af 15 til 17 i Tallet. Denne Ryebande blev opdaget sidst i October Maaned, og skal, blandt andre, Mad. Steensrup paa Kiølsbekgaard være af samme bestiaalen i Weile-Market, som man af deres Koster skal være bragt i Erfaring om.

Paa 24. Søndag efter Trinitatis blev Hr. Hans Bruun, forhen Sognepræst til Neuling og Sinding i Hammerum Herred udi Ribe-Stiit, indsat til Sognepræst for Kist Meenighed i bemældte Stiit af Provsten over Hammerum Herred, Hr. Oluf Petersen, Sognepræst til Giellerup.

Fra Warhuus berettes, at sidst afvigte 13. hujus om Eftermiddagen blev der sammesteds en Person arresteret, der, efter foregivende skal være udbrudt af Aalborg Arrethuus, samme Person skal være af Profession en Giortler.

Til Hals er indkommet et paa Lessø strandet og igien udkommet Hollandsk Skib, som agter sig her til Aalborg for at repareres.

Ligeledes er dertil ankommen Skipper Mads Mathiasen af Aalborg, kommende fra Scheen, saa og en Hollandsk Tuffra St. Ubes med Salt, destineret her til Aalborg.

Med offentlig Auction blev sidste Lisdag her i Aalborg Kestrup bortforpagtet til Hr. Kammerraad Duus, som Høstbøndende, dog paa nærmere Approbation, for den Summa 3255 Rdlr. Ujeledes Kofedlund til Sr. Brønsted for 1320 Rdlr. Kastrup med underliggende Dverklit blev og i Onsdags bortforpagtet til Sr. Jens Juulbye Sand, og ham tilslagen for den Summa 1300 Rdlr.

Copulerede.

Den 20. hujus her i Byen, Mester Grovsmed Sr. Jens Hammer og Madelle. Anne Cathrine Hiort.

Til den Almindelige Hjelpe-Casse er i denne Uge indkomnen Rdl. Mk. ß

Den 20. befandtes ved Cassens Åbning en Banco Seddel paa	10	0	0
En dito med Høskrift: Herren han er min Hjerde god, mig skal intet fattes	1	0	0
Rok i Papiir	0	3	0
Desuden i Løse Venge	0	3	8

End videre fandtes i en Ducat indsbøbt i Papiir, og derudi skrevet, hvem der i Frue Sogn skulde nyde samme, den er og derfor strax afleveret til den i sine trængende Omstændigheder sukfende og takfende.

Samme Dags Aften blev Hr. Wandall tilsendt under Forsøgling

Et 13 0 8

Gud være Tak, som giver saa stor og prisværdig Medebønhed i mange Christelige Hjerter til at have Omforg for det Gode, og antage sig dem, som i sær blive meget prøvede med Trængsel; Herren kende dem altid for sine, og velsigne dem og deres overfødeligen baade her og hist! Ja, Herren bevare dem og enhver fra alst Dndt, som søge de Fattiges Beste, da Ederne ere for dem nu saa haarde og besværlige, i det-Bredets Fortaad formindskes, og de

maae æde Brød, efter Vægt, og med Befymring. — Gud måt enhver, som hungrig er, og Suk for Brød til Hønnen bær!
Dødsfald.

Den 8. Jul. Hr. Consistorialraad Ole Bager Braem, Sogneræft til Tømmerbye og Vild Sogner, hans Frue Christence Hauch, i Barfæng 15de Dag efter hendes Medkomst med et dødsodt Barn, i hendes Alders 37 Aar. Den 20. i Randers Hr. Raadmand v. Hatten.

Følgende Giensvar er indsendt.

Endskönt enhver Retfærdig og Upartijsk let kan indsee den gode og bekendte Procurator Friis's Hensigt med hans udi disse Aalborgs allene privilegerede Nybste Efterretninger sub Dato 13. Novembr. tilførte, og altsaa kan være mig indifferent, saa dog, paa det denne Menneske-Ven en skal glæde sig for meget, og den Deel af Publico, som hverken kender den gode Friis eller mig, kan faae en Idee om Beskaffenheden, i Henseende til min Omgang mod Ole Andersen Hiort, mældes: Bonden er ikke for Resiance allene, men fordi han haver forjont sin Gaards Drift med meget meere, af mig paa lovsig Maade bleven søgt; Det kan og skal med Vidner vorde beviist, at jeg tilbød ham under Sagens Drift, ikke een men flere Gange, at ville skrive med hannem til Stiftamtmanden om, at han kunde faae Forvar, hvortil jeg dog ikke finder mig forbunden, foruden adskillige andre Tilbudde, at jeg, paa det Stedet en ved hans flette Dngang skulde veent rumeres, tilbød ham 3de gode Huuse, hans fulde Jubbøe, 2de Køer og 4 Vester til det ene, 2 Køer, 2 Vester og største Deelen af hans Jubbøe til det andet, og ligesaa gode Tilbudde til det tredje, som er beviist. At han snart hvert Aar har faaet Kaane-Korn af mig, og førend jeg fik Stamhuuset, saavel som og siden, trokken Resiance paa sig, ja af mig aarlig hans Landgilde crediteret, og en Deel eftergivet, at jeg haver reddet ham ud af adskillige flette Sager, han var kommet i, som jeg en har villet lade komme for Dagens Løs men nu nedes til at oplyse. Friis's Maastand om de af mig udlovede 20 Rdl. er ligesaa klagtig og grundet, som hans levende Gæmildhed mod de fattige paa andres Regning er berømmelig; Ole Andersen Hiortes Opholdssted er mig, førend han fik Beneficium Vauvertatis, og førend Friis's Tilkiendegivelse, anmeldet, og paa det Friis kan vride, hvor Ole Hiort togerte, var den Norske Leve hans Opholdssted. Finder nu den gode Friis at have Ret til de 20 Rdlr., behager han at fodre dem lovsig. Den trodsige Invitation at angribe Bonden, naar det anførte om Beneficio Vauvertatis og Manuscriptet af 1. Novembr. considereres, kan let af nye Seende anatomeres, selvselig en værd at bevare. Bonden er tidt, baade før og under Sagens Drift tilbudt at blive ved Stedet, naar han vilde stille Caution for Stedets Conservation, da han snart i alle Deele haver overtraad de en Fæstebonde og vundskibelig Heboer paaliggende Pligter, altsaa er jo Friis's opregnede Fornærmelser, som tilskrives mig at have øvet imod Ole Hiort, uandsærdige, og for intet andet at ansæe, end noget, han kan have forglemt at udsprede, da han truede mig med mit Embeds Fortiis, og en beqvem Leilighed for ham til at stille mig ved de Venge, han en hidtil efter Ønske har fundet. Ole Hiortes Sted er ikke bortfæstet, Bondens Kone og Børn inde

Opføld derved; og som Friis beraaber sig paa Forlig at vilde indgaae, saa formoder jeg og, at han fremsætter offentlig i disse Jydske Efterretninger Propositionerne, da jeg, ligesom forhen, er villig at indgaae, hvad Ret er, og aldrig vise fra Billighed; Men hvorledes den gode Friis ellers er findet imod mig, skal med det første offentlig vorde Publico bekendtgjort, og jeg declarerer ikke at vide at have haft nogen Venindemand udi 23 Aar, jeg haver tiemt to Kænger, uden denne bekendte Venen Sr. Friis, hvem jeg undrer over, at han, som vil være Alexandro Magno lig, en vil ligne hannem i Anfemaade. I øvrigt tilkiendegives saavel Bonden Ole Anderien Hiort, som Procurator Friis, at Bonden frit og ubehindret maae opgive sig ved Hans Kæne og Bærn, og vil han arbejds, saa han m. d. a. m. Kjø og Len indtil Sogens Uddrag. Skulde ellers Sr. Friis vilde re. liere videre herpaa, end at tilkiendegive Hertigs Propositionerne, som af mig ere ønskede, maae Publicum ikke legge mig til Last, eller satte Mistanke til mig, at jeg en behæver det, men være iersket, at jeg skal saaledes foreslegge mig mine Venindemand's Beskyldinger, som det en vreficar og redelig findet Dank Pa riot egner og anstaaer. Langhøst den 18. Novemb. 1771. Schæl.

Bekendtgjorelse.

Saa fremt nogen beviisliggen kan gotgjøre, at her ved og strax uden for Byens Porte skeer utilladelig Handel, maatte saadant for mig anmeldes, da Angiveren ikke allene kan vente en convenabel Recompence for sin Umage, men endog sit Navn fortiet, om forlanges og er gjørligt. Aalborg den 21. Novembr. 1771.

H. J. Wascou.

Iisdagen den 3. Decembr. bliver ved offentlig Auction her i Aalborg udi sal. Anders Thagaards Stervboe tornolot haas forhen iøvende Gaard, Kerkhuuse, Stervboets tilhørende Meubler og Effecter, bestaaende af Guld, Sølv, Kopper, Messing, Maalm, Lin, Blit, Jern- og Træsnit, Porcelain og Steentoy, Meubler, Senaelskader og Linnet med videre.

Da Betarværdige og Bøllerde, nu sal. Hr. Christian Henric Kærulff, forhen Sognepræst til Sindal og Åstrup Møenigheder i Hornshoved udi Aalborg Stift, ved Døden er afgaaen den 14. Octobr. h. a. saa lader den geistlige Skifteforvalter udi ermaalde Herred samme Dødsfald efter den nu brugelige Maade saavel i de til Forjendelse med Posten alleene privilegerede Kiøbenhavniske Tidender, som og udi de Aalborgske alleene privilegerede Jydske Efterretninger, 3de Gange avertere, for derved tillige at indtræde Stervboets Credi- og Debitorer til de udi Loven bestemte Tidder, som regnes fra denne Publications Dato, da enhver kan vente loelig Behandling; Men skulde nogen udeblive, da have de at tilskrive sig selv det Tab, Skade og Uleilighed, som demnem derved maatte vederfares. Schagen den 20. Novembr. 1771.

Søren Ledberg

Provst i Herredet og Sognepræst i Schagen.

Extraordinaire

Relationer

For Martii Maaned 1729.

Dannemarf.

Forrige Contraleur ved Aalborgs Told-Steed Abraham
Norman/er den 4 Novemb. 1728, bestilt og bestillet til at vœ-
re Told-Inspecteur ved Bergens Told-Cammer,

Ⓒ

Den

Den 21 Januar. er Georg Rudolph Müller allernaadigst bestilket til at være Cancellie-Raad.

Den 18 Februar. er Justitz Raad og Præsident i Christiania Jonas Lym bestilket til at være tillige med Etats-Raad.

Den 3 Martii er dette Aars almindelige Høieste Rett udi Hans Kongel. Maj. og S. R. Høyheds Cron-Prinzens hos og Overvørelse bleven begyndt.

Den 4 Martii haver Oluf Christopher Melldal erholdet allernaadigst Kalds-Brev paa at være residerende Capellan til Høyne udi Hitterøens Præste-Sted i Trundhiems Stift. Peder Ericssen Arustadius ligesaa Kalds-Brev at være Sogne-Præst til Hospitalet i Horsens og Torsted Sogn. Hr. Lauritz Struck Engelstofft ligesaa at være Sogne Præst til Seber og Lundbye Meentigheder i Viborg Stift. Jens Bircheroed Meldal ligesaa at være Sogne-Præst for Aarslef og Miesing Sogner i Aarhus Stift. Hr. Hans Cron ligesaa at være Sogne-Præst til Eisinge Meentighed i Ribes-Stift. Mag. Christian Rannestad ligesaa at være Sogne-Præst til Terebø og Alslynderup Sogner i Stejland. Peder Busch ligesaa at være Sogne-Præst til Kallehave Meentighed i Stejland.

Samme Dag haver Mag. Jørgen Woldike erholdet allernaadigst Confirmation at være Rector udi Frideriksborg Skole. Herman Fuglsang/ligesaa at være Capellan pro persona til Carrebøe/ Nørre Ørskov og Horrebøe Sogner i Falster. Poul Eggers er allernaadigst bestilket til at være Secreterer i det Danske Cancellie. Raadmand Friderich Michelsen i Corsøer er ligeledes allernaadigst bestilket til at være Borgemeester sammesteds. Niels Rasmussen ligesaa at være Borgemeester i Nestved. Christian Soelberg/ Herretsoget i St. Aum og Rinds Herreder i Jylland/ ligesaa at være Vice Borgemeester

aemester i Aalborg. Lauritz Fabricius har erhødet Bestallings Confirmation at være Bøfogat-Skriver og Auctions-Forvalter i Laurvig og underliggende District.

Endnu samme Dag er Christian Ludvig Harboe allernaadigst bestilket til at være Archiv-Secreter.

Den 9 Martii 1729. haver Hans Kongl. Majest. allernaadigst antaget Christian Noragger til at være Tolder udi Odense udi Fyen.

Den 11 ten Martii har Søren Christiansen Holst erhødet Bestallings Confirmation at være Ober-Korn-Maalder udi Børgense.

Samme Dag haver Hans Kongl. Majest. allernaadigst antaget Peder Willumsen til at være Tolder udi Christiania udi Norge.

Den 12te Martii er General Major Hr. Christian Friedrich von Staffelt / Justitz Raad Andreas Hoyer / og Raadmand Nicolai Burmester allernaadigst befalede / som Committerede i Politie og Commerce-Collegio sig at indfinde.

Den 14 Martii haver Major Albertus Fransen af det Norske Artillerie efter Ansøgning erhødet sin Dimission. Og Ober-Conducteur Jørgen Thomsen af den Danske Fortifications-Stat er med Ingenieur Capitains Character gratificeret.

Den 18 Martii er Assistent Raad og Præsident i Bergen Mr. Christian Krog allernaadigst bestilket til at være tillige med Justitz-Raad. Hans Hansen Müller har erhødet Confirmation at være Bedemand i Ottense.

Samme Dag haver Hans Kongl. Majest. ved sit allernaadigste Rescript til de Committerede over Bygnings-Væsenet Justitz Raad og General Bygmester Ernst / Assessor og Stads-Bygmester Banner Matthiesen / Secreterer P.ullsi / Ober Land Bygmester Krieger / og Stads-Conducteur Valle / allernaadigst befalet: 1) At alle og enhver af Indvaanerne i

den Kongel. Residentz-Stad Kiøbenhavn / som ville bygge paa deres afbrændte eller i Branden nedbrudte Pladser / skulle være tiltrængte / saavel Husene til Gaderne / som hvis Huse de enten til deres Bærker eller i andre Maader indvendig i deres Gaarder behøver / af Grundmuur inden og uden at lade bygge.

2) At Stads-Bymester og Conducteur / naar nogen af de Afbrændte her i Staden vil bygge / skal tilsee / hvor Bryggerses / Bageres / Brøndevisns-Brønderes / Rotgletteres / og deslige Professioners Brug og Verkstøder blive indrettede / at samme ikke for inknebne / men paa sikkerste Maade anlægges / saa og at Side-og Bag-Husene ikke anderledes blive bygte / end at der Land blive good Lejlighed / enten for eller bag til / at komme til med Sprøyterne / saa og at der saa meget mueligt Børte og Indtørsel blive indrettede.

3) At ingen som ville lade bygge / lade Gavlene eller bagsiderne af bag eller Halvtag-Husene beskædde med Brædder / men alt skulle muures lige op til Spidsen.

4) At Fortogene paa de brændte Gader bliver indrettede i Proportion af Gaderens breede / nemlig paa de Gader som blive 24 Alen breede / skulle Fortogene paa hver Side af Gaden inden for Rendesteenene blive 3 Alen breede / paa de Gader af 20 Alen breede / skulle Fortogene bliver 2 Alen / og paa de Gader af 16 Alens breede skal Fortogene bliver halvanden alen.

5) At ey nogen som ville bygge paa deres afbrændte Pladser / maa lade Skurer over deres Kieldere eller Huns-Trapper opsætte / men hvor der uomgængelig behøves Skurer over Boutiquer og Kramboder / da at indrettes paa den Maade / som dem ved Model forestrives.

6) At Kramboe og Kielder-Trapper ey maae gaae videre ud fra Husene end efter Proportion af Fortogene / nemlig 1 Alen hvor Fortoget er 3 alen / og 3 qvdr. hvor Fortoget er halvtredie alen eller 2 alen breed.

7) At Kielder-Lemmerne saaledes indrettes / at / naar de ere lukte / de da ere jævne med Fortogene.

8) At ingen Tag-Render maae efter /

efterdags paa Husene indrættes/ og at Besimbsferne paa alle Bygninger skal gøres af de dertil brendte Steen/ hvorover Laget frit Land have sit Vandfald. 9) At det ey maa være Garverne tilladt nogen Torve Kamme her i Staden at lade sætte/ men at de saadan Torv skal paa beqvemmeste Stæder uden for Staden forarbejde og tørre. 10) At det ikke maae være nogen tilladt/ som vilde lade bygge/ at herefter betiene sig af de paa Træ-Stole anlagde Storskeene. Hvilken Højsibemelte Hans Kongelige Majest. allernaadigste Befaling de Committerede til alles Esterretning ved trykte Placater den 23 Martii have kundgjort.

Den 24 Martii er udkommen en Placat/ under Hans Kongl. Majest. høye Haand og Segl/ hvorved Højsibemelte Hans Kongl. Maj. ent nu allernaadigst forunder det Ost-Indiske Compagnies Directeurer og Participanter tvende Maaneders Betænknings-Tiid til at indkomme med deres Declaration angaaende Octroyen saa at om Bedkommende ej/ inden denne allernaadigst determinerede Tiid expires/ med nogen solide og tienlig Declaration fremkomme og derudi fuldkommen tilstaae/ at de den Ost-Indiske Handel paa den Food og med de samme Villkaar/ som H. K. Maj. dennem forleente Octroye om formelder/ vilde antage og Landet forsyne/ maa de tilskrive sig selv det Tab de samtligen og enhver i sær derved maatte komme til at lide/ da Hans Kongl. Majest. selv Landets Besættling og Handelens Fortsættelse antager og besørger lader/ paa det Hans Kongl. Majest. Fæstning/ Colonte eller H. K. M. dertil havende Høye Ret og Regale ikke desformelst skulle lide/ og denne Handel saa aldeles undergaar.

Den 25 Martii haver Anders Vogensen erholdet allernaadigst Confirmation at være Birkefoget til Helands Birk i Jylland. Jacob Bork ligesaa Confirmation at være Birkefoget til Boistrup Birk. Lauritz Madhøen ligesaa at være

Birkekræver til Delands Birk i Jylland. Raud Andersen Thoustrup ligesaa Confirmation at være Capellan hos hans Fader / og hannem som Sogne-Præst til Aarslef og Lillst Sogner i Aarhus Stift / at succedere. Hans Fleischer ligesaa at være Sogne Præst til Eggeslovmagle Menighed i Stenland. Matthias Poulsen ligesaa at være Capellan pro persona til Lunds Præstestol i Christiansands Stift. Bonde Simonsen er allernaadigst bestilkt til at være Raadmand i Ottense.

Den 31 Martii er Hans Høyheds Prins Friderichs Fødsels-Dag / da bemelte Hans Prinselige Høyhed indtraadeudi sit 7de Aar / i ald Glæde paa det Kongelige Slot bleven erindret.

Merkværdige Ting.

Udi Nærværelsen af Lærvat hos Dalekarlerne paa de Norste Brøndser / har een med Sne og store Hagel blandet Sky omtrent paa en Milveys etendue sunket sig saaledes / at over 40 Huuse med tværende Mennister og Qvæg derved ere tildekte og qvalte.

Udi Upland i Sverrig / paa en Herre-Gaard kaldet Halsqvæt / er i Aar den 15 Jannarit født et Pige-Barn / hvis Fader heter Erik Lillteval / samme Barn / da hun var 3 Dage gammel / blev meget uroelig / Brystene svællede op / og bleve som store Æble / da mand begyndte at malke dem / efterdi mand havde formerket / at de var fulde af Mælk / hvormed mand har continueret / og er forunderligt / at samme Barn giver en halv Pæl Mælk om Dagen.

Udi Crossen er i afvigte Februario / nemlig den 27den / oven paa den nye falden Sne / paa adskillige Stæder i Byen / fundne hele Rader af nogle Alens Længde og en Alens Brede
levn.

Uvænde Madsker/ af Størelse som de der findes i Oste/ brunagtige med røde Hoveder/ hvilket Magistraten har ladet eftersøge/ og befunden at forholde sig saaledes.

Udi Hamborg er for nogen Tid siden død et Fruentimmer/ som i mange Aar hverken skal have spiset eller drukket/ imidlertid land mand dog sig forvist/ at fra den 20 Julii til 10 Dec. 1728. som er i 22 Uger/ har mand en kunde bibringe hende det ringeste at æde/ foruden at de Personer som stendig have været om hende/ berette/ at hun fra in Nov. 1727. og til in Jun. 1728. ligesledes en haver nydt det ringeste til Føde.

Udi München haver Churførsten af Beyer'n for igten at restaurere den Orden af St Georg/ som i forrige Tider er stiftet af det Beyer'ske og Pfals'ske Huus/ saa at deraf skulde gøres 16 Commantheurs/ og 20 Slaars til Riddere.

Udi Ungern er ved høye Vandte steedt Skade for nogle Lønder Guld/ og den Skade som i Adrianovel/ Constantinopol og ved Dardanellerne derover er taget/ forhøyes til nogle Millioner.

Udi Engelland er endelig det kostbare Orlogs Skib le Souverain/ som har staaet paa Stabelen udi 6 Aar/ fører 1900 Ldr. og 112 Styl. samt 900 Mand/ ladt i Vandet/ hvilket holdes for det beste Skib.

Udi London har nogle Personer i Compagnie med hinanden udfundet en Methode til at præparere Løret og Pappir/ paa den Maade at der en Land gaae Tid dert/ eller det fordæves af nogen Fugtighed. De anholde og virkelig om Privilegio til ene at maatte præparere og sælge slikt Løret og Pappir.

End sammesteds har en Klobmand for kort Tid siden fra Alexandria faaet en meget curieus Antiquitet/ som er en Egyptisk Dronnings Legeme balsameret i sin Kiste. Adskillige af det Kongelige Societet have examineret denne Mumie/ og be-

fundet af de Hieroglyphiske og andre Tegninger som ere paa Risten/ at denne Dronning er død for omtrent 3000 Aar siden.

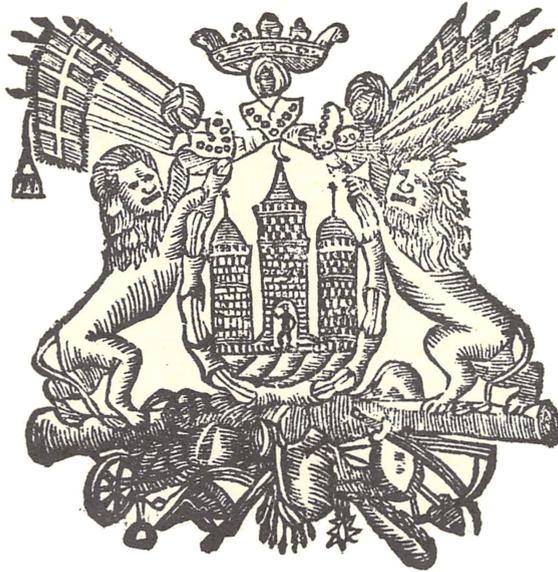
Udi Paris haver den Kongel. Ingenteur Mr. Thomas laudet forfærdige en Modell til en Machine som hand har paafundet/ og skal være meget nyttig saavel i Beletringer som ved en Armees/ 4 Constabeler kunde ved denne Invention lade og løsne en Canon skydende 24 Pund/ uden at løbe Fare for at blive Rude eller kvæste.

Samme Steds er den foretagne Entreprise om at gøre Raaber af Jern/ faldet ey saaledes ud/ som mand i Begyndelsen af de glorte Prover sig forestillede/ da Entrepeneurerne have forladt Fabriqven/ saasom Indtegten ey nær kunde svare til Udgiften. Bedre Held har den Mechanist nu med sin Machine/ som paa nye er bleven prøvet paa Seinen/ hvor de smaae Fartoyge kand opkomme tvært imod samme Reviæres Løb. Hvad Udfald det vil faae med den nye Mølle som bygges i Forstaden ved St. Antoine vil Tiden lære/ da mand foregiver dertil hverken at behøve Vand eller Beyr/ men Møllen skal hver 24 Time igiennem Hul og mange Skodder og fedre kunne maale en anseelig Mengde Korn.

Udi Cadix ere de saa længe forventede Gallioner lykkeligen og vel indløbne udi det Kongl. Spanste Hoffes Naasyn/ som til den Ende var vidreyst fra Sevillen/ deres indehavende Ladning foregives at bestaae af meere end 37 Millioner Pattacons i Guld og Sølv foruden Cochenille og Mengde andre kostbare Vahre. Kongen af Spanien benyttede sig i det glædelige Gallionernes Indtog af den ved Magistratens Omhuue for ham bygte Lynst-Jagt/ hvis Seyl vare af Silke og Lougverket af Guld og Soltraader.

Ved Stannyn 5 Mille fra Meseritz udi Polen er ultimo Februar. seet en Comet/ der viste paa den ene Side et Sverd/ paa den anden en Piss/ og derunder imod Østen et klart Skin.

Extraordinaire

Relationer

For April Maaned 1730.

Danmearck.

Den 22 Martii er udkommen under Hans Kongl. Majest. Høye Haand og Signet en Placat, hvorved tilkiende gives at som H. K. M. er kommen i Erfaring, hvorledis det store Antal af fremmede og gemeene Tobaks-Bladers Indførsel her udi Riget
me-

meget svekker Tobaks-Planteurerne, som enten udi Stabel-Staden Fridericia eller andensteds udi Danmark Plantagier haver anlagt, at de des formedelst ikke noget Tilstrækkeligt af det store Quantum Blade Tobak, som de nu haver beliggende, kand affette, men maatte blive foraarjaget en stor Deel Plantagier at nedlegge, saa fremt det ikke ved tienlige Anstalter i Tide forekommes; Da som ved deslige Tobaks-Plantagiers Fremgang mange hidindtil u-brugte Jorder dertil kunde opryddes og employeres, en hoben fattige Mennsker ved Arbejde nyde Subsistence, og endelig en stor Deel Penge blive udi Riget, som ellers for saadanne Bahre, som udi S. K. M. Lande kand virkes og fabriqueres, til fremmede Stæder udgaar; Saa er S. K. M. Billie og Befalning, at fra forstkommende Nyt Aar 1731 ingen fremmede gemeene Tobaks Blade udi Danmark maa indføres, (Egaster Virginisk og Hollandsk undtagen) hvilken Tiid S. K. M. saa længe haver udsat, udi Allernædigst Overveelse til de, som deslige fremmede Tobaks Blade allerede kunde have indkøbt og forskrevet, at de ikke dermed til deres Skade skulle blive forlegen, saa og at Planteurerne imidlertid kunde gjøre sig betænkt paa, at sætte deres Plantagier udi saadan Skik, at de Spinderierne her udi Riget med den fornøden Forraad af Tobaks-Blade kand forsyne, og fornemmelig lade sig være anlegen gode Bahre for en forsvarlig Priis atournere: Hvorimod, saa fremt fra forstkommende Nyt Aar 1731 skulde findes, at nogen understaar sig imod denne Placats-Byndende at indføre fremmede gemeene Tobaks-Blade, maa de ikke alleene vente Bahrene til Angiveren at vorde Confisquerede, men endog med anden vilkaarlig Straf anseet, og i øfrigt forholdes med Tobaks-Bladenes Forsendelse fra et Stæd til et andet efter dend Anstalt, som enten derom allerede er, eller herefter giørendes vorder.

Den

Den 22 Martii haver Hans Kongel. Majest. allernaadigst befrilt Christian Giersdorff til at være Hof-Junker.

Den 27 Dito haver Niels Olsen Ramløse erhholdet allernaadigste Confirmation at være Over-Graver ved Bremmerholms Kirke efter den der nu værende.

Den 25 Martii haver den Kongl. Franske her værende Ambassadeur Græven af Plelo ladet sin for nogen Tid siden fødte Søn, hvortil det Høje Kongelige Herskab som Faddere vare Indbudne, Døbe. Den unge Græve blev kaldet Friderich Anna Christian, ved hvilken Daabs Act Hans Høy Grævelige Excellence Store Cancelet von Holstein repræsenterede Hans Kongl. Majest. Store Cancellerrinden Hendes Majestet Dronningens og Hans Excellence Hr. Geheime Raad von Holstein Hans Kongl. Høyheds Cron-Prinsens Personer.

Den 29 haver Hans Kongel. Majest. fundet allernaadigst behag udi at lade Land-Cadetterne, som til den Ende forrestilledes paa den saa kaldede Nidder-Sal paa Slottet, passere Mønstringen, og ladet Dem giøre Deres Exercitier. Hvorefter lige Mønstring med Søe-Cadetterne blev foretagen, alt til H. K. M. Særdeeles Fornøjelse. Samme Dag holdte de Deputerede ved Søe-Statens General Commissariat Mønstring over Matroferne, som vare alle nye Monderte, hvilke med deres Chefs siden Divisions Vis marcherede over Slos-Plakken, forbi Hans Kongl. Høyheds Palais, og atter tilbage til Holmen.

Den 31 Dito er Hans Prinselig Høyheds Prins Friderichs Fødsels Fest, da Høystbemælte Hans Prinselig Høyhed indtraade i sit 8 Aar, i Glæde bleven erindret, og er Cammer-Junker Baron von Solenthal samme Dag beskikket til Hofmester hos Hans Prinselig Høyhed.

Den 31 Martii haver Jens Jacobsen Müller erhholdet Kalds-Brevs Confirmation at være Sogne-Præst til Ulrøe Meenighed

hed i Marhans Stift, og Hans Ahrentsen Steenstrup ligesaa at være Sogne-Præst for Nysslinge Meenighed i Fyen.

Samme Dag haver Hr. Niels Rasmussen Hagerup erholdet allernaadigste Confirmation at være Sogne-Præst til Gislef og Elvested Meenigheder i Fyen. Jens Sørensen Billedhugger ligesaa at være Capellan til Thorebys Meenighed i Lolland. Niels Jensen Vindekilde ligesaa at være Sogne-Præst til Mørre Lyndelse Meenighed i Fyen.

Endnu samme Dag haver Hans Kongl. Majest. allernaadigst beskikket Christian Ulrich Tønder til Stift-Amtskriver over Trundhiems Stift. Iligemaade er Christian Urndt Rasch bestilt til at være Procurator ved Høieste Ret samt ved alle Ober- og UnderRetter i Danmark og Norge.

Den 10 April er fra General Major Eberherges National Regiment Dragoner Capitain Johan Georg Meind efter Ansøgning dimitteret, og derimod Premier-Lieutenant Christian Friderich von Lützow igien til Capitaine bleven bestilt. Ved Oberste Børners National Regiment er Capitaine Claus Barfoed og Capitaine-Lieutenant Joachim Hartvig Johan von Barner til Capitainer bleven bestilte. Iligemaade er Capitaine-Lieutenant Adolph Friderich von Nestorff til Capitaine ved Oberste Stauffenbergs National Regiment bleven bestilt. Fra General Major Schacks geworbene Regiment er Capitaine Nicolaus Johan Kühle efter Ansøgning dimitteret, og derimod er Second Lieutenant Hinrich Christoph Diecke af Liv-Garden til Foeds igien til Capitaine bestilt.

Den 3 April er Oberste Georg von Bording efter Ansøgning dimitteret, derimod er Major Herman Hinrich Hoyer til Oberst-Lieutenant, Second Major Ambrosius Leffelman til Premier, og Capitaine Peter Christian Helm til Second-Major, samt Capitaine Lieutenant Christian Blickfeldt til Capitaine ved det forste Oplandske National Regiment bleven bestilt.

Den 8 Aprilis er Cammer-Junker Holger Scheel allernaadigst beskikket til at være virkelig Etats-Raad.

Den 8 Dito haver Hr. Oluf Christensen Særdorf erholdet allernaadigst Confirmation at være Medtiener og Capellan pro persona til Bringstrup og Siersted Sogner i Sieland. Hr. Godsche Møller ligesaa at være Sogne Præst til Møgeltønder Meenighed under Grevskabet Skaffeborg. Geert Falch er allernaadigst beskikket til at være Sorensskriver over Modum og Sigdal samt Eger Lehn i Norge.

Den 9 haver den her ved Hoffet ankomne Hanoverske Extraordinaire Envoye Baron Seyß havt sin første Audiens hos Hans Kongl. Mayestet.

Den 10 Dito er fra Hendes Majest. Dronningens Liv-Regiment Second-Lieutenant Joachim Werner von Derken med Capitains Character dimitteret. Oberste Peter von Moxfeldt er efter Ansøgning dimitteret og med Gen. Majors Character af Cavalleriet gratificeret, derimod er Oberst-Lieutenant Jacob Matheson til Oberst, Premier-Major Janus Claus Gedde til Oberst Lieutenant, Second-Major Hans Bugge Møllerup til Premier- og Capitaine Peter Lønder Collin til Second-Major, samt Capitaine Peter Moxfeldt til Capitaine ved det Nordenfeldske National Regiment Dragoner bleven bestilt. Ved Friderichsstads Fæstning er Bagtmester-Lieutenant Johan Christian Woldenburg til Capitaine bestilt.

Den 16 er Hendes Majest. Dronningens Fødsels Dag indfalden, Da til Erindring af samme Fødsel mange Stands-Personer udi prægtigste Galla i Hans Kongl. Majest. og Dronningens Gravværelse, som Torsdagen førhen til Fredensborg vare udreyste, sig indfandt udi Hans Kongl. Høyheds Cron-Prinskens Palais.

Den 21 i denne Maaned er udkommen Hans Kongl. Majest. ~~aller~~

allernaadigste Forordning om Sabbathens og andre Hellige
 Dages tilbørlige helligholdelse og den hidindtil der ved foreløbne
 Misbrugs Affkaffelse, som bestaar af 10 Artikler, hvor i bydes
 1. At alle og enhver, som med Frugt kunde høre Guds Ord, paa
 Søn og Hellig-Dagene og der iblandt Skiertorsdag og Langfre-
 dag under Straf af Hellig-Brøde med mindre de ved Gnådom
 forhindres, skulle indfinde sig i Kircken, og have indseende med
 deres Børn og Tjeniste-Folk, at de Kircken ey forsermer. 2. maade
 ingen understaae sig medens GUDS Tjeniste varer uden for
 Kircken eller paa Gaden at begynde nogen Tumult, ey heller
 maa paa Byerstederne Søn og Hellig-Dage Arbejdes og ey før
 rend Uften Sang er ude, noget falholdes, samt paa Landet alt
 Arbejde Støvning Fiskerie, Jagt, Reyser og deslige paa de Dage
 forbydes. 3. Affkaffes ald Drik og Dobbel paa de Dage hvor-
 fore i Biin, Thee, og Caffee, Brændevins og Olhuuser, samt
 Kroer ey noget førend Kloffen 5 dog til Maadelighed maa udtap-
 pes, saa at saadanne Huuse skal lukkes fra Løverdag Uften
 Kloffen 9 til Kloffen 5 den anden Uften. 4. maade Portene i
 Kiøbentavn og i de lukte Kiøbstæder ey aabnes eller oplukkes før
 rend Kloffen 4 Eftermiddagen undtagen for dennem som skulle
 af fornødenhed Reyse og Præsterne til deres Kircker uden Byerne
 og de som skulle ind i Byerne til Kirke. I Norge skulle Ting-
 Reyserne saaledes indrettes, at vedkommende Øvrigheds Perso-
 ner, om de ey Sabbathen over kunde ligge stille, hører Prædiken
 og holdes Skjds-Folkene til det samme. 5. I Kircken maa ingen
 holde Snak med hinanden eller Spakere, mindre løbe af en
 Kirke i den anden men blive i Kircken til Tjenisten er ende.
 6. I Kiøbstæder skal ingaen Brullupper, Ja-Ord, Gilder, eller
 store Giestebudder paa Søn- og Helligdagene holdes. paa Lan-
 det tillades paa samme Dage Bryllupper, Trolovelser og Bar-
 sel-Gilder, dog uden albu-orden og maa intet Bønde-Bryllup
 i Dan-

i Danmark og Norge vare længere end til Anden Dags Aften. alle andre Bønde-Gilder i sær mellem Pinse-Dag og St. Hans Dag forbydes. 7 Music i Kirkerne paa Søndagene tillades ey videre end et stykke, efter at Bellsignelsen er løst for Alteret, og skulle Præsterne i Danmark og Norge over alt baade i Kiøbstæderne og paa Landet, foruden den Læsning som skeer af Degnene, selv catechisere med Ungdommen i det mindste en halv Time efter Prædiken. 8. Ingen maa paa Søn eller Hellig-Dage eller Aftenen forhen lade spille Comoedier, Skuespil, holde Assamblee, Bal, Masquerader og saadan Leeg, og Tids Fordriv, ey heller paa nogen Hellig-Dag eller dends Aften holde Juule-Stuer eller sette noget paa Spil. 9. befales Høye og Nedrige Officerer til Lands og Bands, at de i alt følger det som er Anordnet om Sabbathens og Fest-Dages Helligholdelse, foregaae deres underhavende med got Exempel og tilholde dem sluttig at besøge Kirken, naar de ey ved Baagen eller Sygdom forhindres, og entholde sig fra GUDS Bespottelse, Fylderie, Banden, Svergen og leve ved en sand GUDS Frygt. Hans Kongl. Mayest. vil ogsaa herudi alvorligen have igientaget, hvis Forordningen om Land-Militien i den 5te Puncts 9de Art. angaaende det unge Mandskab, at samme formedelst Exerceringen, ey i sin GUDS Tjeneste skal hindres, byder og befaler; Og efter som H. K. M. med største Mishag har fornummet, hvorledes endeel af Officererne ved Land-Militien, tvært imod H. K. M. allernaadigste Forordning, paa de hellige Dage, skal treffe heele Compagnier og Sjovadroner tilfammen, og lade dem under tiden under Prædiken og imedens GUDS Tjeneste forrettes, ey allene Exercere, men endog lade Trommen røres, saa haver H. K. M. for sligt herefter at forekomme, alvorligen forbudet Officerne ved Land-Militien, Efterdags at understaa sig

fig paa Sen- og Hellige Dage at drage flere Dragoner eller Soldater til Exerceer-Plads end de som dertil horer, og maa ingen om Søndagen andensteds Exerceres, end paa den enhver anviste Exerceer-Plads, paa det de baade selv kunde komme i Kirken og Bønderne ikke paa slige Hellige Dage derfra forhindres, og binder H. K. M. alt det paa Officerernes Samvittighed og det Ansvar de ere H. K. M. skyldige, dersom de ikke herudi H. K. M. Cristelige Intention efterkommer, og med ald Gliid og Nidkierhed seer derhen, at samme vedbørligen vorder efterlevet; Og vil ellers H. K. M. have alle andre H. K. M. Betientere, som dette vedkommer, saa og alle Huus-Fædre og Huus-Mødre alvorligen erindrede, at de sig efter denne H. K. M. allernaadigste Forordning i alle Maade retter og forholder, saaledes at de kunde beholde en god Samvittigheds Vidnesbyrd og undgaae vedbørlig Straf, som alle de, hvilke herimod formasteligen handle, visselig og uden ald Naade, efter Sagens Bestaaffenhed kunde vente. Udi den 10 Artzskienkis Bøderne, for Hellig-Brødene til de Fattige, nemlig: af Kiøbenhavn Siælland og Moen til Conventhuset, og af de øvrige Stifter betales samme til Stift-Amtmændene og Biskopperne som uddeele dem til blandt de meest nødtidende.

Den 23 i denne Maaned har mand ved Hoffet anlagt sorgen for Hans Kongl. Mayst. Morbroder Land-Grev Carl af Hessen Cassel, som den 23 i afvigte Maaned ved Døden er afgangen udi sit 76 Aar, da hand var fød 1654 den 14 Aug. og tiltraade sin Regiering udi Aaret 1677.

Den 24 April haver Hans Kongl. Mayst. allernaadigst beskiftet Henning von Ahlefeldt til at være Cammer-Junker hos Hans Kongel. Mayst.

Extraordinaire

Relationer

For Januarii Maaned, 1734.

Dannemærk.

Den 28 November 1733. er Assessor Lorenz Fischer aller-
naadigst beskicket til at være tillige med virkelig Justis-
Raad.

Den 30 dito haver Hans Kongelige Majestæt allernaadigst
bestilt Jens Sigholt til at være Foget over Raadestad/
Heggen og Frøelands Fogderier udi Norge.

U

Den

Den 30 Decembr. er Capitaine Reforme Heinrich Ochfen til virkelig Capitain ved det paa Cronborg liggende Artillerie Compagnie allernaadigst bleven bestilt.

Den 4 Januarii 1734. haver Hans Kongel. Mayestæt allernaadigst beskicket Hans Lunge til at være Ampts-Forvalter over Friderichsborg og Cronborg Amper, samt Jægerspriisens Gods.

Den 6 dito er Sigismund Wilhelm Gähler til Stabs-Secretair ved de Hans Kommerſke Kayſerlige Mayest. overladte Auxiliar-Troupper allernaadigst bleven bestilt. Ved Liv-Regimentet Dragouner er Capitain Lieut. Valentin Morgenroth med Capitains Caracteer benaadet. Fra General Major Prætorii Regiment er Capitain Hartvig Dieterich von Bülow med Majors Caracteer af Infanteriet dimitteret. Capitain Peter Grubbe af Drabant Guarden er til Capitain ved det Nordre Jydske National Regiment til Foeds allernaadigst bleven bestilt.

Den 8 Januarii er Jens Andersen Krogballe allernaadigst confirmeret at være Sogne-Præst til Odder Meenighed i Aarhus Stift. Hr. Niels Friborg at være Medtiener og Cappellan pro Persona til Sorte-Brodre Meenighed i Viborg.

Den 11 dito er Cancellie og Regierings Raad Peter Johan Michelsen i Hertugdømmet Schlesvig, allernaadigst beskicket til at være tillige med virkelig Justiz-Raad. Hr. Henrich Gottlieb Petersen forhen Adjunctus Pastor til Marner i Synder-Ditmarschen allernaadigst bestilt til at være virkelig Medtiener i Ordet sammested.

Den 13 dito er Brigadier Paul Rosenørn efter Ansøgning med General-Majors Caracteer af Infanteriet udi Naade dimitteret. Derimod er General Major af Infanteriet og Drabant-Hauptman, Hr. Henrich von Scholten, Ridder, igjen til Obrister over bemelte General-Major Rosenørns havde

de

de gevorbene Regiment til Foeds bleven bestilt. Ved General-Major Prætorii gevorbene Regiment til Foeds er dend udi Hans Mayestæt Kongen af Sverrig som Land-Greve til Hessen-Cassel hans Tienneste staaende Lieutenant Ludvig von Diepenbrock til Capitain antaget. Lieutenant Hans Gotsche ved det Nordenfieldsche National-Dragooners Regiment haver erhøldet Capitains Caræcter af Dragonerne. Ved Søestaten er Commandeur Laurids Christian Ulfeld til Schoutbynacht og Chef over dend 3die Divisions Søefolk bleven bestilt.

Den 15 dito er Christen Christensen Berlin allernaadigst confirmeret at være Klocker og Bedemand i Nyested. Mag. Peder Georg Grach at være Rector Scholæ i Christiansand.

Den 18 dito er Hr. Adam Gotfried Lofius, hidtil værende Præst til Schlichting i Nørre Ditmarsken beskicket til at være Sogne-Præst til Besterhefer i Landskabet Utholm.

Den 20 dito er Hans Høy-Gravelig Excellence, Geheime Conferens-Raad, General-Lieutenant af Infanteriet og Commendant i dend Kongel. Fæstning Kiøbenhavn og Christianshavn Hr. Georg Wilhelm Hedeviser Greve af Schponeck, Ridder, til General af Infanteriet bleven bestilt.

Samme Dag er Hans Excellence Hr. General-Lieutenant Bernhard Joachim von Mörner, Ridder, til General af Cavalleriet, og Vice-Admiral Michel Bilde til virkelig Admiral bleven bestilt. Over det 3 Jydske Regiment til Hest er Obrist Samuel Ludvig von Kalkreuz som Chef bleven beskicket, og hans havde Compagnie ved det 1ste Sjenske Regiment til Hest haver Cornet Friderich-Gustav von Marschall af Liv-Gaarden til Hest igien som Ritmester allernaadigst erhøldet.

Den 23 dito er Johan Christopher Preuz-Korn allernaadigst confirmeret at være Vand-Inspecteur i Christiania.

Peder Jørgensen Stawning ligesaa at være Cappellan til Sneyberg og Torring Sogner i Jylland, og at succedere i Tiden dend der nu værende Sogne-Præst. Sigvard Kildahl er allernaadigst beskicket til at være Sogne-Præst til Kiølle-Fiords Præstegield i Ost-Findmarken.

Den 24 dito er Georg Storm allernaadigst beskicket til at være overst Cappellan til St. Mariæ Kirke i Rendsborg.

Den 27 dito er efterfølgende Disputas paa det Kongelige Universitet i Kiøbenhavn blevet holden, hvis Titul lyder saaledes: Disputatio Theologica: de Neceffitate Qvotidianæ stantium Pœnitentiæ, qvam publico Examine subjcit Marcus Wöldicke. Respondente Præstantissimo Philof: Bacc: Wilhelmo Alberto Langio in Commun: Reg: Decano in Auditorio super:

Samme Dag er ved dend Holsteenske Fortifications Estat, Ober-Conducteur Christian Ludvig Wendel med Ingenieur-Capitain, samt dend ved Geheime Raad og General-Major Grev Friis's Regiment staaende Regiments-Quartiermester Niels Koch med Kriigs-Raads Caracteer benaadet.

Den 29 dito haver det allernaadigst behaget Hans Kongel. Maj. formedelst offentlig Tryk at lade kundgiøre en Forordning og Forbud om Skient og Gavers Annammelse af de til National Militien henhørende Ungekarle. Hvis Indhold kortelig lyder saaledes: at saasom Hans Majest. med største Misfornøyelse har maatted fornemme, hvorledes dend om Land-Militiens Indretning i Danmarck den 4 Febr. 1733 udgange Forordnings 7 Articul paa en u-sømmelig og straffelig Maade bliver misbrugt, saa at endeel af de beste og anseeligste Bønder-Karle, for at blive fra Enroullering og Land-Soldats Tieneste befriede, blive tvungne til at betale en vis Penge-Summa derfor til dennem, som meere burde encourage dem til Kongens Tieneste: da for at affkaffe sliq utilladelig

delig Misbrug, har det allernaadigst behaget Hans Kongel. Majest. alvorlig at forbyde, det ingen efterdags, ente: Civil eller Militair Betiente, af hvad Caracteer hand maatte være, Ride eller Ladefogder, maa understaae sig nogen Bønde-Karl fra Enroullering at befrie, enten directe eller indirecte ved at fordre eller tage Penge af dem, eller andre Gaver, under Straf, at de Betiente, som staae i Hans Majest. Tieneste, strax deres Bestillinger at have forbrudt, og de som ere i Proprietariens Tieniste, med 3 Maaneders Arbeide udi Hiulbøren ved næste Fæstning at worde afftraffede og betale ellers til Angiveren 3dobbelst saa meget som de have annammet, hvilken Mulct; saa fremt ingen Angivere til Sagen findes, til neste Hospital skal henfalde, og paa det slikt des før kand opdages, tillader Hans Majest. alle de Unge-Karle, som bli-ve foranlediget dertil at give Penge, slikt enten for deres ordinaire Dyrighed, eller neste Sesion samt General Mynstring at anmelde, da dem deres Gave igien skal tilbage leveres, med videre. som af Hans Majests. allernaadigste udgangne Forordning kand erfares.

Samme Dag er Hr. Jonas Andersen Scheen allernaadigst confirmeret at være Sogne-Præst til Tiølling Præstegield i Laurvigs Grevskab. Peder Saxelsen ligesaa Confirmation at være Birkedommer til Weddelsborg Grevskabs Birk. Christian Blangsted ligesaa at være Birkedommer til Ravnholt Birk.

Merkværdige Ting.

Ved Hans Kongelige Majestæts-Højpræiselige og Faderlige Forsorg og Anstalt, er det under de høye Herrer Directeurer deres Direction paa Lade-Gaarden uden for Kiøbenhavn nu omstunder kommen saa vidt, med dend der anlanade Lærrets Fabrique, at den 25 Januarii begyndte dend iste Bæb at gaae med et Stykke Hørlæret paa 60 Allen. Den 27 di-

to begyndte dend anden med et Stycke dito. Den 29 dend Tredie med et Stycke dito. Alle Stycker af en Sort til 1 Mark All. at reigne, $5\frac{1}{2}$ quart: bredt af Blegen, saa at Publicum med Tiden kand vente dend intenderte Nytte, nemlig at fattige Militgires gives Leylighed til paa en loblig Maade at kunde fortiene Brødet, og ald Bettlen blive affskaffet.

Mand har vel allereede engang forhen meldet om de i dend Kongl. Residens-Stadt Kiøbenhavn i afvigte Aar 1733 fødte og døde Mennsker, men som mand siden en rigtig Notice over de i det gandske Rige Danmark Døde og Fødde haver erhholdet, vil det forhaabentlig icke falde Liebhaberne fortrydeligt, at mand dem denne sinde for dend fulde Summa skyld anden gang igientager. Ere alt saa fra 1 Januarii 1733 til Marsdagen 1734

1 Siellands Stift	"	Fødde 6326,	Døde 5597
2 J Fyens Stift	"	3868	" 2932
3 Aarhnus Stift	"	3371	" 2223
4 Aalborg Stift	"	1986	" 1397
5 Viborg Stift	"	1529	" 1049
6 Riiber Stift	"	3101	" 2466
7 I dend Kongl. Residens Stad		2378	" 2668
		22559	" 18332

Da i afvigte Aar i det heele Kongerige Danmark alt saa 4227 fleere ere fødte, end døde.

Udi Kirke-Aaret 1733 ere udi Aggershuus Stift i Norge dets Riibstæder og paa Landet copulerede 2066 Par Ægtefolk, Fødte 8124, Døde 6817, er altjaa 1307 Mennsker fleere fødte end døde. Iblant de Fødde ere foruden Tvillinge ogsaa af en fattig Qvinde fødte paa en engang 3 Sonner til Verden, som endnu leve, og af en anden Qvinde 3 Døttre, hvoraf de 2 strax døde: Evende Pige-Børn fødte sammen

mengroede, hvilke omfavnede hinanden, og havde ellers alle deres Lemmer, men ikkun et Hierte, de døde strax efter Gudsfølelsen: Endnu en med et vandskabt Hoved som ogsaa er død.

Imidlertid de Døde vare 122 over 80 Aar gamle, 101 over 90 Aar, og endnu 28 over 100 Aar. En i sær 114 Aar gammel, som har været frisk til sit Yderste, og kunde æde 4 Maaltider Mad om Dagen. En 90 Aar gammel, som har faaet gandske nye stærke Tænder i sin Alderdom. En 93 Aar, som havde været blind af Alder, fik paa sit Yderste sin Siuigien, saa at hand alle de omkring staaende vel kunde kiende. En Kvinde døde i sit 97 Aar, samme blev gift, da hun var 17 Aar, var i Ægteskab 73 Aar, og i Enkestand 7 Aar. Imidlertid disse Døde ere 7 Par, som have levet i Ægteskab med deres Ægtemager langt over 50 Aar. Et par Ægtefolk, som bleve begravet begge paa en Dag.

Indskand.

Over alt i dette store Rige have Conjunctionerne en særdeels indviklet og tviflagtigt Anseende, saa det vil vel til sidst falde der ud til, at Sverdet endelig bliver det beste Middell, som denne Gordianske Knude skal opløse. Rygtet vil vel forlyde undertiden om allehaande Freds Forslag, men eendeel Staats-Kyndige vilde aldeles ikke troe sigt, thi de bekræfte, at slige Spargements beroe meere paa Præsumtioncr end virkelige Gierninger. Foraaret alleeneste, som nu tilstunder, vil, naar Kejseren først for Alvor begynder at agere, udvise, om de Allierede da vil finde Anledning til herefter at sætte Hovedet saa høyt i Beyret som de nu giøre, og om ikke dend store Braveur de nu baade i Italien og ved Rhinstrømmen have givet tilkiende, vil falde; thi nu er det ikke Kunst, i et for Folk snart udtømmet Land, at giøre Erobringinger, indtage Fæstninger, ødelegge og ilde husere, men lad dem først see en fornærmet og tapper Kiende for Dyne/ saa vil det først giælde, om de deres Conqvetter kand maintainere.

Capitel 8: Kiøb for Aar 1734.

Capitel 8: Kiøb for Aar 1734.			Capitel 8: Kiøb for Aar 1734.		
Lønde	Mark	Skilling.	Lønde	Mark	Skilling
Søedlands-Stift.			Jylland.		
Rug	8	= 8	Narhuus-Stift.		
Byg	8	= 6	Rug	8	= "
Haure	4	= 8	Byg	7	= "
Lolland og Falster.			Haure	4	= 4
Nalholms-Amt			Bogvede gryn	18	= "
Hvede	9	= "	Smør 14 Rdr.		= "
Rug	6	= "	Riber-Stift.		
Byg	6	= "	" Rug 1 Teppe 1 $\frac{1}{2}$		2
Haure	4	= "	" Byg " 1 $\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$
Hvide Erter	7	= "	" Haure " "		10
Graa dito	8	= "	" Boghvede " "		12
Biser	5	= 8	" Flett 1 Lisp.		
Halsted-Amt.			i Riberhuus Amt	4 $\frac{1}{2}$	8
Hvede	8	= 8	i Goidinghuus Amt	4 $\frac{1}{2}$	"
Rug	5	= 12	i Lundenis og Boufinge Amt	2 $\frac{1}{2}$	8
Byg	6	= 8	Smør 1 Lisp. i Riberhuus og		
Haure	4	= "	Golding	5 $\frac{1}{2}$	4
Hvide Erter	7	= "	Lundenis og Boufinge Amt	4 $\frac{1}{2}$	
Graa dito	6	= 8	Honning 1 stob over alt i Riber-		
Nykøbings-Amt.			Stift	1 $\frac{1}{2}$	
Hvede	9	= "	Nalberg-Stift.		
Rug	5	= 8	Vendsffel.		
Byg	6	= "	Rug	8	= 12
Haure	3	= "	Byg	7	= 12
Hvide Erter	5	= 8	Haure	5	= "
Graa dito	5	= 8	Thye og Mors.		
Biser	5	= "	Rug	10	= "
			Byg	8	= "
			Haure	6	= "

General = Tabelle

paa
 saantlige Laugenes Interessentere, Mestere, Svenne og
 Dreng, her i Kiøbenhavn ved Aarenes Udgang
 1727, 1743, 1756, 1758 og 1759.

N.	Laugene.	1727 Meste- re	1743 Meste- re	1756 Meste- re	1758 Meste- re	1759 Meste- re	Sven- ne	Dren- ge
1	Bagere	47	50	47	48	49	163	17
2	Barbere	20	20	19	16	17	35	11
3	Bildthuggere	7	8	10	7	Laug.	nu op- hævet	
4	Blyetækkere	8	10	10	9	7	8	3
5	Bogbindere	11	21	26	25	26	28	15
6	Brændev. Brænd.	200	328	414	337	337		
7	Broelæggere	20	20	14	14	12	23	1
8	Brøggere	23	101	100	100	100	99	232
9	Bundtmagere	8	7	6	8	10	11	2
10	Bødkere	30	38	42	42	42	164	70
11	Drengere	9	9	19	17	15	9	8
12	Dugmagere (a parte Arbejdere 1759: 1059)		16	25	28	25	129	20
13	Fellberedere	6	5	6	6	6	9	5
14	Færgemand	6	7	8	8	7	4	
15	Farvere	25	30	27	24	24	23	10
16	Giortlere	18	17	23	23	21	20	12
17	Glarimestere	12	15	15	19	20	14	22
18	Grov- og Kleinsmede	97	113	119	117	109	153	164
19	Guldsmede	30	46	61	58	57	67	71
20	Handskemagere	15	16	21	23	20	18	7
21	Hattemagere	11	12	12	13	13	25	8
22	Hjulsmænd	19	23	15	18	14	27	21
23	Hørkræmmere	49	49	38	35	47	29	46
24	Jern- og Urte-Kræmmere	47	89	79	84	88	61	84
25	Kande-Støbere	8	11	12	12	12	13	9
26	Knapmagere	14	20	16	17	16	11	6
27	Kobbersmede	11	11	14	15	16	27	22
28	Løgtmagere	7	7	10	10	10	14	12
29	Malere	25	37	36	39	40	26	46
30	Muurmestere, Giblere og Steenhuggere	17	35	22	23	23	394	47
							31	Mest.

N.	Laugene.	1727 Meste- re	1743 Meste- re	1756 Meste- re	1758 Meste- re	1759 Meste- re	1759 Euen- ne	Dren- ge
31	Røllere " "	24	22	21	24	26	51	36
32	Naalemagere " "	"	"	6	7	7	13	4
33	Nagel- Smede " "	"	"	8	8	8	10	12
34	Peruqvemagere " "	40	69	75	72	74	50	91
35	Posementmagere " "	19	19	30	30	29	34	15
36	Prammænd " "	16	16	16	16	16	48	"
37	Keebslagere " "	12	12	15	12	12	16	22
38	Kemefnidere og Sadelmagere	20	19	11	17	19	20	30
39	Segl-Flag- og Compasmagere	6	6	10	10	9	37	23
40	Silke, Ulden og Lærrets Kram- mere " "	42	60	56	58	55	35	50
41	Silke-Bøvere " " (a parte Arbejdere 1749. 301.)	5	10	16	16	17	87	57
42	Skipper " "	184	197	180	218	265	"	"
43	Skoemagere " "	130	197	224	226	227	221	211
44	Skrædere " "	145	203	239	241	246	293	163
45	Slagtere " "	32	30	43	40	47	104	29
46	Snedlere " "	86	124	109	110	105	143	140
47	Steenførere " "	5	3	7	7	7	32	"
48	Stoemagere " "	10	14	17	21	21	25	20
49	Strømpe-Bøvere " " (a parte Arbejdere 1759. 133.)	4	6	10	10	10	28	10
50	Sverdfægere " "	15	10	11	11	11	12	11
51	Tobakspindere " " (Dag, Dreng og Piger 1759: 91)	18	20	22	24	24	22	20
52	Tømmermestere " "	27	34	28	28	26	450	21
53	Tønmagere " " (a parte Arbejdere 1759: 807)	"	8	16	15	18	66	15
54	Uhrmagere " "	"	"	16	15	14	12	14
55	Viintappere " "	39	46	55	55	52	22	60
56	Vognmænd " "	27	32	22	22	21	85	"
57	Bøvere " "	36	24	22	22	25	47	5
	Summa	1802	2352	2551	2528	2576	3567	2030
	Evenue	2012	2501	3806	3542			
	Drengø	1709	1850	2282	2055			

Summa Summarum | 5523 | 6703 | 8639 | 8125 | | 8173 |

a parte Arbejdere hos Fabriquererne og Tobakspinderne 1759: 2391 Pers.

Den Jesdiffe Nation 1759 : 137 Familier.

Maar 1788.

Freddie

Aargang

No. 31.

Freddagen

d. 1ste August

Nibe

Stifts

Adresse = Contours Efterretninger.

Udgives ugentlig fra Bogtrykkeriet i Fredericia

Erminde

Indsende

H. S. E.
PETRUS KOFOD ANCHER;
venerandus senex
qui tot merita numeravit
quot annos
cujus vita
perpetua censura fuit
Autor historiae immortalis Daniæ legum,
virtute, doctrina
potrix ornamentum.
Sic Amico posuit
P. F. Suhm.

Notet om Hævedyrkingen.

(See forrige Avis No. 30.)

Modens Sygdomme medføre Byrder ligesaa vel i Haugevidenskaben og den dermed forbundne Dyrkning som i alt andet. Det er ikke alene Skråderen, som ved sit Snit efter Moden, veed at omskabe vore Klæder aarlig, men Moden efter Europæernes ustadige og ubestemte Smag, veed at give alleting sine Forsandringer.

Videnskaberne, endog de grundigste og nyttigste fremføres og udøves efter Tidernes Smag

ganske foranderlig. Maaſke et ſtørre Lys har opklaret vore Begreber frem for vore Forfædres, hvad Under, at Urtegaardsmændene i deres Tid vil ikke være de ſidſte, ſom vil godtgjøre i deres Anlæg deres Kunſtes Forbedring?

Det kongelige danſke Landhuusholdnings-Selskab ſtræber derfor efter, at udbrede diſſe nyttige Huusholdnings Videnskaber iblandt Bondestanden. Det har udgivet Lærebøger og opmuntret andre, iſer Urtegaardsmændene, til at underviſe efter ſamme Lærebogning. Det vil belønne mange andre, ſom vil underviſe heri og foregaae Bondestanden med ſit Exempel. Det vil ære og belønne Landgodsbeiere, ſom vilde befordre Haugebyrktningen iblandt ſine Bønder. Det vil belønne enhver Bondkone, ja enhver Huusmands Kone, ſom læger Bønder paa gode Hauger og bringer det til nogen Fuldkommenhed.

Udtog

af den Konglig Forordning om Fødeſtaavnsbaander af 20de Junii.

„ Dette Baand ſom binder Menneſker til Fødeſtaavn bliver ei for alle løst førend 1800. „ Imidlertid er ſtrax ingen Stavn bundet eller „ vorned, ſom ei endnu ved denne Lovs Publication har fuldt 14 Aar. De beſtemte Indſkrænkſer i Mandſkabets Frihed til at ſøge „ Brød og Lykke, hvor og hvorledes de beſt „ vilde og kunne, ere ſørte tilbage til eene det „ ſom en nødvendig Udſkrivning til Soldatre „ af Landets Børn udfordrer. Naar den unge „ Mand har udrient ſom Soldat, er han fri, „ ſom Statens frieſte Borger, og den Forbindelse, der endnu paaligger det Mandſkab, „ der ei ſtrax antages ſom Landsoldatre, til dog „ at blive paa Godſet fra det 14 til 36 Aar at tage aarlig indtil 1800, da enhver Levning af Stavnbaandet, for dem der ei tiene ſom „ Landsoldatre, ophøre. Tienestetiden er otte „ Aar, og det 36te Aar det ſidſte, i hvilket „ nogen antages dertil. „

Blandede Efterretninger

Wien, den 9de Julii.

Heeden er ſaa ſtærk i Hovedkvarteret at Keiſeren naar han efter Dagens Arbejde forlyſter ſig med Muſik, for det meeſte gaar i bare Skjorten med en Straachat paa Hovedet. Derimod

bærer den nye Fricorps-Commandant, K o e z a, i den ſtærkeſte Heede den fra Deſterdaren ſidſtleben i Maii erobrede Pels, ſaa tier har han dette Mindesmerke paa ſin Tapperhed, og denne Ure maa dog incomodere ham meget!

Ved Hovedarmeen ſkal en Græter eller Kaitzer fra Servien være bragt ind ſom Fange. Han har ſadt Ild paa et af de Kriſer. Feldtſpitalet, hvis Flamme har ſørtæret Spitalet med 400 Syge

Hos Keiſeren er ankommen en Franſk Courer fra Conſtantinopel, hvis Debrecher meget ſkulle have opmuntret Monarchen. Denne Courer fik 500 Ducater til Foræring. Denne Efterretning ſtemmer overeens med en anden fra Conſtantinopel, efter hvilken den Franſke Ambaſſadeur den 26de Maii ſkal have havt 2 Timers Conference med Naimakanen, derpaa arbeidet hele Natten med ſine Secretairs, derefter ſendt en betroet Perſon til Paris og en Courer til Storviren. Man haaber at dette ſkulle være en lykkelig Forvarſel for Freden, og der ſiges allerede: at Keiſeren havde ſkrevet til Pachæn af Belgrad: og anmodet ham at erklære ſig: hvad Tegn han vilde give ſine Folk, ſom han til Underhandlinger maatte ſende herover, paa det dem kunne blive beviſt vedbørlig Afgørelſe? Pachæn har ſvaret derpaa: *Ut F r e d s b u d e t s T e g n v a r e n h v i d F a h n e.*

Paris, den 4de Julii.

Nu kan man med Sikkerhed melde, at Hofſet tænker ſtandhaftigen at udføre ſine nye Indretninger. I Forgaaars blev bekiendtgjort et Statsraads Arret, underſkrevet af Baron B r e t u e i l, ſom giør megen Opfigt, og er et Slags K o n g e l i g t M a n i f e ſ t til det hele Rige. I dette erklæres alle Parlementernes Proteſtationer for undertrykt og lugielvende ſom noget der fører Drægt af Ulydighed og Oprør.

Parlamentet i Rouen falder, i ſit nye Arret, Seiglbevareren en L a n d s f o r r a d e r.

Hoffet ſkal nu have til Henſigt aldeles at opheve alle Parlementer, men dette vilde nok have ſine ſtore Vanſeligheder; thi alle diſſe Herrer have kiøbt deres Pladſer, og havde Rættighed til at ſælge dem igjen; da ſaa Kongen ved hver nye Handel fik 4de Parten af Røbeſummen, og deſuden aarlig 6te Parten af alle dets Indtægter; alt dette tabde nu Kongen,

Kulle lønne nye Dommere eller hvad de skulle kaldes, og hvad det værste var: tilbagebetale de Gamle deres Ridsesummer eller forente samme og de udgjøre i det mindste 700 Millioner.

Conseils Secretairen Hr. le Maitre blev den 1ste Julij hentet fra sit Middags Taffel og bragt i Bastillen.

Den af Adelen i Bretagne (1200 Personer) underkrevne nye Forestilling til Kongen, siger i Slutningen følgende haarde Ord: Vi forlange intet, Sige end deres Retfærdighed. Vi bede ikke om deres Gunst, hi denne maae aldeles spares for deres skyldige Ministre. —

I det nye haarde Arret af Parlamentet i Rouen, erklæres alle de for infam og for Landsforrædere, som antage Embeder ved de nye Tribunaler.

Parlamentet af Nancy er exileeret og det af Metz forestaaer samme Skiebne. Det sidste sagde i sin Declaration: Metz er ikke ved Erobring kommer under Frankrig, men det har frivillig underkastet sig Kronen og Nationen, hvis Troe og Love skulle være den mægtigste Beskyttelse for samme.

I Grenoble skal have været et nyt Oprør, der har kostet 200 Borgere Livet, fordi Hertugen af Clermont har ladet fyre med Kantridder iblandt dem.

Ved Opløbet i Pau var Marquis de Lons i Livs fare. Han og en Obrist af Familie søge om deres Afseede. Der vare ikke mindre end 4000 Biergboer der begjerte Nøglen til Palaiset i Pau.

Tyrkerne have ogsaa bekiendgjort General-Pardon, og i samme siges: At nu var den skønneste Leilighed til at komme i Himmerige, da samme nu stod en heel Havn videre aaben saa længe Krigen varede imod de Christne.

Parlamentet i Grenoble har forladt Staden, saasnart det kunde, uden at opvække Urolighed. I Forveien lod det forfatte en skrivtlig Besættelse om aft hvaddet var foresaldet den 7de, og om den Umage, som det har gjort sig for at berolige Folket. I denne Stad er der altsaa roligt igien, der maa tilskrives de Anstalter, som ere giorte for at skrække Oprørerne. Man har hist og her oprettet Galger, og opsat Kanoner for Stads-Porten. Men hvort

ken H. de Jancourt, eller Grev d'Affry Kulle gaae til denne Provinds, men Grev von Esterhazy, Kal, som man sornemmer, have Commandoen over Tropperne der.

London, den 20de Junii.

Tmedens saa mange indvortes Uroligheder og Gæringer forurolige Frankrige, lever Kongens Fetter, Hertugen af Orleans, i største Rolighed og Frihed i England, og kiser sin Phæron med Engelske Heste. London og England er fuld af Franske Familier, som undfinge Urolighederne ved at gaae over Havet.

Evende Prindsen af Thurn og Taxis ere nu i Færd med at reise til England, for at besee dette Kongeriges Merkværdigheder og Manufacturer.

Planen til det forundringsværdige Fæstningsværk i Havnen ved Cherbourg, der har giort saa megen Ogsigt i heele Europa, skal være ganske opgivet, og Haabet til endnu at bringe det i Stand, ganske forsvunden.

Amsterdam, den 16de Julii.

De i England for Russisk Regning købte 2 Engelske Curtere, ere seilede til Helsingnær, ubevæbnet og uden Engelske Matroser — kun 19 Engelske Voser havde de med. For den Russiske Flaade er og alt et Proviantskib med 3000 Foustager Risd og 3000 Foustager Smør afsendte fra England til Helsingnær.

De nyeste Efterretninger fra Armeen, melde den ubehagelige Efterretning: at siden den 24de Junii er aldt Haab aldeles forsvundet til noget Forlig mellem de Krigførende Magter; hvorfor man nu og fra vor Side herefter kommer til at agere mere offensiv, og tvivler man altsaa nu her ikke mere paa at den største Deel af Armeen jo snart gaaer over Saenen.

Frankfurt am Mayn.

Blanchard har den 22de Junii i Mech holdt sin 32de Lustreise, og taget en vis Madame Lummerman med sig op i Lufsten, som saaledes inden saae Dieblig ganske undrog sig alle Tilskueres Dine, og kom ned igien halvanden Meil fra Metz, hvorfra de i Triumpf bleve bragte tilbage.

Prædikanterne paa 9de Søndag efter Triton.

Hønnese Aftenfang.
Triton. K. Hr. Provst Claussen. Hr. Beck
Michael, K. Hr. Jønger (tydsk) Hr. Jørgensen

Bekjendtgjørelser

Efter høilovlig Rente, Kammerets Ordre, og paa Høisthammes nærmere Approbation, bliver Mandagen den 11te August førstkommende, i Herreds Tingstuen i Colding, om Formiddagen Klokken 10 Ilet, foretaget offentlig Licitation over behøvende Fourage, til de i Colding inquarterede 2de Escadroner af det Holsteenske Rytter Regiment, samt til en Escadron af det Slesvigiske Rytter Regiment, som fra Schanderborg skal forflyttes til Weile, for det Aar fra 26de October næstkommende til Marsdagen 1789, bestaaende af efterskrevne Fourage, saasom: for det Holsteenske Rytter Regiments 2de Escadroners Hæste i Stand-Quarteret udi Colding 2098 Edr. 5 Skpr. 2 Fr. Havre, 1049 Læs 11 Lp. Høe, Lasset til 32 Lp. og 699 Læs 13 Lp. 8 Pd. Halm, Læsset til 4 p. for bemeldte Regiments Districts Hæste, samt Escadroners Hæste fra Hadersleben, i Exercer Tiden ved Colding 613 Edr. 5 Skpr. 3½ Frk. Havre, 306 Læs 27 Lp. 12 Pd. Høe og 204 Læs 13 Lp. 14 Pd. Halm, samt for det Slesvigiske Rytter Regiments Escadrons Hæste i Stand-Quarteret udi Weile 933 Edr. 6 Skpr. 1½ Frk. Havre, 466 Læs 29 Lp. 11½ Pd. Høe og 332 Læs 21 Lp. 14 Pd. Halm, alt efter de paa Licitations Stedet bekjendtgjørende Conditioner. Liebhaberne ville sig behagelig ermelde Tid og Sted indfinde.

Colding den 25de Febr. 1788.
H. Junghans.

Hos Landinspecteur Wessenberga i Nørre-Vierde, kan faaes af dette Aars Aul, indtil 100 Tønder af det bekjente Skottiske Raaigræs. Frøe: Skieppen, som indholder 10 a 11 Pd. koster 4 Mark 8 S.

P. M. Efter afsøde Herbergerer Sr. Jens Welling i Colding, er jeg ved Privilegium beskikket til Herbergerer sammesteds, og beboer velbemeldte Sr. Jens Wellings forhen eiende og iboende, samt

for Reisende vel indrettede Gæstgivergaard, der er beliggende her i Byens Søndre-Gade No. 204, hvor de Reisende, enhver efter sin Stand, endnu som forhen, kan vente sig en convenabel Begegnelse; hvilket jeg ikke har villet lade bruge offentlig Bekjendtgjørelse, da jeg har taget udi Erfaring: at adskillige Reisende, som derom uvidendes, skal have gjort Efterspørgsel om Gæstgivergaarden; men desuagtet, imod deres Villie, skal være bleven befordret udi Logie paa uberettigede og for det Almindelige alene anordnede eller tilladte Skienkehuse.

Colding, den 24de Junii 1788.
Peter Limschou.

Privilegerede Gæstgiver i Colding.

Skulle nogen Liebhaber findes til at ligge et godt Contra Claveer til FF, da giver Adresse-Contoiret nærmere Efterretning herom.

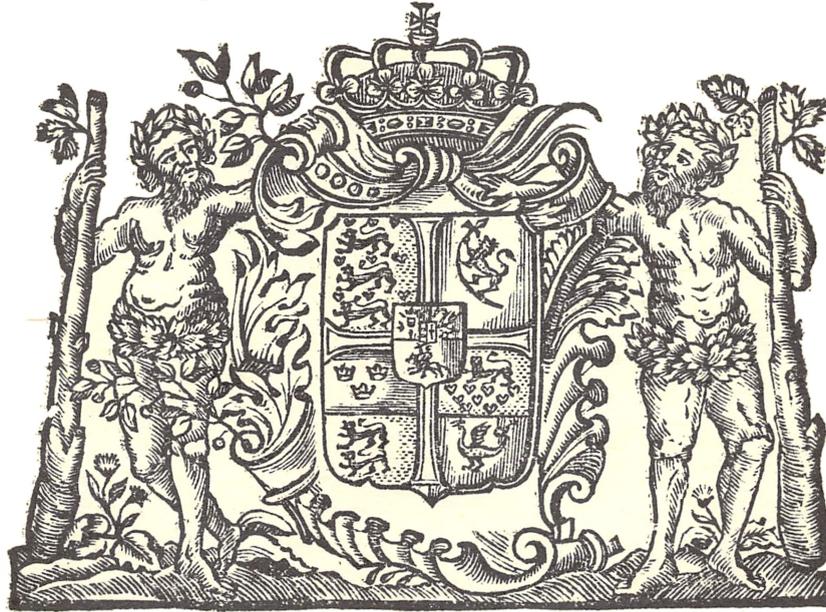
Godde Havesager kan faaes, saavelsom bestilles hos Dugmager Duffermann i Kochs Fabrik, hvor got Botfeldts-Rosefrø, enten at faaes til halvt, eller tilfals haves, omtrent for en Tønde Land, erfares sammesteds.

Det Huus i Princesinde Gaden, som Jomfrue Mathfeldt beboer, er at faae til Leie enten om 4r. Uger eller til næstkommende Michaeli. — Hvem som behager at Leie det, ville melde sig enten hos bemelte Jomfrue Mathfeldt, eller hos Raadmand Buhl heri Staden, for accordere om Leien.

P. M. De respective Belyndere og gode Herrer, som tilforn har ladet Uhrmager Arbeide forfærdige af min salig Mand, vil jeg paa beste Maade fremdeles have mig recommenderet til, da jeg fra Kiøbenhavn haver i den Anledning faaet en habil Svend som er forsynet med beste recommendationer

Vende Ottesens salig Daves Enke.

Januarii Maanedes

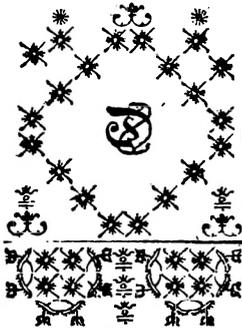

Nye Stats = Tidender.

Kiøbenhavn ; Mar 1749.

Heraf udgives hver Maaned et Stykke hos D. K. Maj. Hof-Bogtrykker E. S. Werling.

Danmark.

Den 15 Julii 1748 haver Hans Kongel. Majestet Allernaadigst befikket Paul Scalabrini til at være Capel-Mester ved Musiquen.

Den 14 Octobr. haver Hans Kongel. Majestet Allernaadigst bestilt forrige Handels-Forvalter Christian Kehlet, til at være Consumptions-Skriver ved Contoiret for Børsen udi Kiøbenhavn. Samme Dag er Andreas Green og Christian Romke Allernaadigst bestilte til at være Holksforstere ved Kongsberg Sølv-Berks Circumferences Skove.

Den 2 Decembr. erholdt Johan Volrath Kettler Allernaadigst Bestalling som Uffessor ved den Dvelgønniske Land- Ret udi Stadt- og Butjadinger- Landet i Grævfabet Oldenborg.

Den 9 Decembr. blev Candidatus Theol. Henrich Hartwich Flohr Allernaadigst bestilt til at være Cantor ved den Latinske Skole i Oldenborg.

Den 18 Decembr. haver Hans Kongel. Majestet Allernaadigst beskiftet Cammer- Herre, Hr. Mogens von Plessen, til at være Ober- Ceremonie- Mester og Ordens- Secreterer. Samme Dag er Rittmester Jens Müller Allernaadigst bleven beskiftet til Obrist- Lieutenant af Cavalleriet.

Den 20 Decembr. haver Hans Kongel. Majestet Allernaadigst nobiliteret Hr. Justitz- Raad Claus Caspargaard. Samme Dag er Friderich Hanssen, Consul i Bourdeaur, Allernaadigst bleven nobiliteret, og har faaet det Tilnavn de Liliendahl. Hr. Wilhelm Adolph Worsøe er Allernaadigst beskiftet til at være Sogne- Præst til Naurup, Sæbye og Weiße Sogner i Wiborg- Stift. Hr. Lars Frisach er Allernaadigst beskiftet, at være herefter Sogne- Præst til Krogstads Præstegield i Aggershuus- Stift. Hr. Matthias Andersen Harding er Allernaadigst beskiftet, at være residerende Capellan til Lombs Præstegield.

Den 23 Decembr. haver Hans Kongel. Majestet Allernaadigst beskiftet Johan Jacob Boltelen til at være Postmester i Rendsborg.

Den 27 Decembr. haver Hans Kongel. Majestet Allernaadigst bevilget Studiosus Juris, Jørgen Riis, at være Procurator saa vel for Høieste Ret, som alle Ober- og Under- Retter i Danmark og Norge. Samme Dag er Hr. Søren Pedersen Hielm Allernaadigst kaldet til at være Sogne- Præst til Hielmelands Præstegield i Christiansands Stift. Studiosus Wilhelm Steenbloch ligesaa, at være Sogne- Præst til Houskens Præstegield i bemeldte Stift. Wilhelm Broager, at være Capellan pro Persona til Tislings Meenighed i Aggershuus Stift. Christopher Brodersen, ligesaa til Mandals Præstegield i Christiansands Stift. Hr. Jon Sigfuffen, at være Sogne- Præst for Saurbæ Meenighed i Holum- Stift paa Fjotland, naar samme Kald ledig vorder.

Den 3 Januarii 1749 haver Hans Kongl. Majestet Allernaadigst beskiftet Hr. Hans Key Lagesen, at være herefter Sogne- Præst for Wibye og Thysse Meenigheder i Aarhus- Stift.

Den 7 Januarii er Cancellie- Secreterer Christian Albrecht Bluhme Allernaadigst beskiftet, at være Sold- Cammererer ved Øresunds Sold- Cammer; og Fourage- Forvalter Christian Henrich Wirsken er Allernaadigst beskiftet,

at

at være Proviant-Commissaire, samt Ammunition- og Material-Forvalter udi Citadellen Frederichshavn i Erich Bestengaards Sted.

Den 10 Januarii er Studiosus Claus Christian Kielstrup Allernaadigst befikket, at være Sogne-Præst til Maadsøens Præstegield i Vest-Finmarken i Norge. Elling Rosted, at være Missionarius i Eys-Fiorden i Nordlandene. Peder Egede, at være Missionarius ved Christianshaab-Colonie i Grønland.

Den 17 Januarii blev Hannibal Christian Seerup Allernaadigst confirmeret, at være Birkeskriver i Grævsfabet Gyldesten. Jens Neenberg Curk blev Allernaadigst befikket til at være Byefoged i Holstebro, og Herredsfoged i Hierm- og Ginding-Herredet. Hr. Martin Eegberg blev Allernaadigst confirmeret, at være Sogne-Præst til Eysabel-Sogn paa Alsøe. Studiosus Lauris Erichsen Krag ligesaa at være Sogne-Præst for Ummersted og Kaarup Sogner i Aalborg-Stift.

Den 19 Januarii blev Sorgen for den afdøde Enke-Hertuginde af Parma, Enke-Dronningens af Spanien Fru Moder, paa 14 Dage ved Hoffet anlagt.

Den 22 Januarii blev Ober-Auditeur Georg Christoph Schrøder Allernaadigst bestilt til General-Auditeur udi Danmark, samt Hertugdømmene og Grævsfaberne.

Den 23 Januarii er See-Capitaine Christian Friderich Holst Allernaadigst bestilt til virkelig Equipage-Mester ved Holmen, i den afdøde Capitaine Vieths Sted. Samme Dag er Wilhelm Frieman Koren Allernaadigst bestilt til Auditeur ved den Combinerede Ret.

Den 24 Januarii blev Rasmus Bagge allernaadigst confirmeret, at være Sogne-Præst for Holm og Grandberg Meenigheder i Aarhus-Stift.

Den 29 Januarii var den lykkelige Dag, den Dag uden Mage, den Dag, paa hvilken vor Længsel blev omvendt til Glæde, vort Haab til Virkelighed, vore Bønner til Taksigelser, den Dag, hvilken Guds Forsyn havde bestemt, at berede os et dobbelt Jubel-Aar; den Dag, paa hvilken vor Dagmar, vor Dannebød, vor Allernaadigste Dronning blev lykkelig forløst med en yndelig, velsignet og velskabt **Kron-Prins**. Om Morgenen Klokkerne henved i Slet var den længe forønskete Stund, da denne høystlykkelige Forløsning skeede. Ingen Pen er god for at beskrive de Glædes-Beviiisninger, som dette lykkelige Øjeblik bragte tilbage, mindre at udtrykke den Underlige Hiertens Glæde, som længe havde været skjult under Haaber, og nu brød frem af alle denne Hoved-Stads Indbyggere og alle troe og

retfærdige Undersaatters Hjærter. Saa snart hendes Majestet var forløst, indfandt sig alle inden- og udenlandske Ministreer, Riddere, Dames, Cavalliers og andre høye Rangs-Personer ved Hoffet, og aflagde deres aller- underdanigste Lykynskninger. Klokkerne imellem 2 og 3 bleve Canonerne fra alle Stadens Bolde, fra begge Holmene, fra Floden, Tønhuusset, og andre offentlige Pladse 3 gange løsnede; hvorpaa af vor Frue Latinske Skoles Cantor og Disciple, staaende paa Altanen inden i Slots-Gaarden, blev under Basuners, Paukers og Trompeters Lyd sunget den Psalm: O! store Gud, vi love dig ic. og strax derefter blev den almindelige Glæde af Stadens Musicanter ved Instrumenters Lyd, det alle denne Hoved-Stads Indbyggere fra de fornemteste Stadens Taarne tilkiende; da imidlertid de Kongelige Pauker og Trompetere, samt de af Liv-Gaarden til Hest, lode sig henved to Timer høre paa Slots-Pladsen. Ved den sædvanlige Guds-Tjeneste om Formiddagen blev saa vel udi Slottets som udi alle Stadens Kirker gjort offentlige Taksigelser til Gud af Prædike-Stolene for den lykkelige Forløsning, Hendes Majestet havde havt, og for den usigelige Lykfelighed, Rigerne derved havde naaet; hvorved i Slots-Kirken i sær blev sunget Te Deum; og efterat Tjenesten sammesteds var til Ende, noget over Middag, bleve Canonerne atter løsnede, ligesom om Morgenen tiilig var skeet. Om Eftermiddagen Klokkerne 4 Slet begyndte man at kime udi alle Stadens Kirker, hvilket continuerede indtil Klokkerne 6, og altsaa i 2 Timer, hvilken Tid over hørdes idelig Pauker og Trompetere, ligesom om Morgenen, paa Slots-Pladsen, hvor saadan Mængde af alle Stænder og begge Rion af Stadens glade Indbyggere havde forsamlet sig, at den heele store Plads var fiult med Mennesker, og Passagen giordes trang for de til Hoffet kiørende høye Ministreer og Stands-Personer. Imidlertid, Klokkerne imellem 4 og 5, blev den velsignede Urving til den Kongelige Throne erklæret til en Urving udi Guds Rige, og formedelst den hellige Daab indlemmet i Guds Kirke. Denne høy-hellige Act blev forretet af den øverste Kongelige Hof-Prædikant, Hans Høyærværdighed, Hr. Pastor Bluhme; og Hans Kongelige Høyhed blev givet det Navn CHRISTIAN. Det dyrebare Konge-Barn blev holdt over Daaben af Hendes Majestet, Enke-Dronningen, som ved denne allerhøieste Solennitet behagede Allernaadigst at vise sig udi saadan Prydelse og Kongelig Smykke, som man ikke mindes at have seet Hendes Majestet tilforn udi, og som denne store Dags Glæde allene kunde overtale Høystamme til at føre sig i. Hans Majestet, vor Allernaadigste Monark, Hendes Kongel. Høyhed,
Prin-

Princessse LOUISE, og Hendes Kongelige Hønhed, Princessse CHARLOTTA AMALIA, behagede Allernaadigst og Naadigst, at bivaane denne høihellige Act, som Allerhøiest og Høieste Vidner, og bleve assisterede af alle Kongelige Høie Ministrer og fornemteste Stands-Personer af begge Rion. I værende Døbe-Act, stod vor Frue Skoles Cantor og Disciple igien paa Altanen i Slots-Gaarden, og sang den Psalm: Enhver, som troer, og bliver døbt, hvortil blev musiceret med Instrumenter. Efterat den heele solenne Aanis var forbi, blev Hans Kongel. Hønhed lagt udi en Kongel. Parade-Bugge, staaende under en rød Fløvels Baldachin, og oven over Buggen var sat en Kongel. Krone. Hans Kongel. Hønhed var klæd i Drap d'Argent, og prydet med den Kongel. Ridder-Orden af Elephanten, og alle Høie Stands-Personer havde den Naade, at see Høystsamme udi denne Prydelse. Om Aftenen behagede Hans Kongl. Majestet Allernaadigst at holde aaben Taffel. Hoffet var saa brillant, som denne Høie Fektin kunde medføre. Den Kongel. Taffel var besat med 100 Couverts, og blev serveret med Guld: Derved sad Hans Kongel. Majestet udi Allerhøieste Person, og begge Deres Kongel. Hønheder, Princesserne Louise og Charlotta Amalia, samt alle Høie uden- og indenlandiske Ministrer. Derforuden blev spist ved 3de andre Taffeler, tilsammen paa 100 Couverts, hvorved andre Høie Stands-Personer fandt deres Plads; og imedens der holdtes Taffel, blev opvartet med en fortreffelig Italiensk Musiqve. Saa snart som det imidlertid blev Aften, toge de offentlige Glædes-Tegn i Staden deres Begyndelse. Den anseeligste Deel af denne Kongel. Residens var paa det prægtigste illumineret, hvoriblant endeel af Nørre-Kiøbmager- og Øster-Gaden, heele Amager-Torv samt Bimmelskastet, Hønbroe-Strædet og Gammel-Strand frem for andre Gader distingverede sig, dog fattedes ikke heller i andre Gader og Stræder paa Illuminationer og Fryde-Fyr. Iblant maaledes Illuminationer har man observeret: Himmelen, med Solen, og en Haand ud af Skyerne, der udøste et Cornu Copix, for at betegne den Betsignelse, Rigerne var vederfaren, m^c. Inscription:

Af Gud fra Himlens Firmament:

Er os et Glædes-Pant tilsendt. •

En Engel, præsterende et Svøbe-Barn paa Hænderne, med Overkrift:

See her vor Hjertens Fryd, du Femte FRIDERICH,

Fordi at du en Søn, og vi en Cronprins fik.

Foruden utallige andre Decorationer af adskillig Invention og Forestilling.

I Anledning af den almindelige Glæde behagede Hans Kongelige Majestet Allernaadigst at foretage adskillige Promotioner. Hans Excellence, Hr. Ge-

heime Conferens-Raad Græve af Reventlov, blev Allernaadigst bestilt til Stifts-Befalingsmand over Sjællands Stift; foruden adskillige andre Herrer, der bleve Allernaadigst bestilte til Stats-Justis- og andre Raader, hvorom en anden gang skal gives udførlig og tilforladelig Efterretning. Hens des Majestet, Enke-Dronningen benaadede 6 høje Stands-Personer med den høje Orden de la Fidelité, hvorom ligeledes en anden gang meere. Hans Kongel. Majestet behagede ogsaa Allernaadigst at ihukomme de Fattige og Elendige: I den Henseende blev ikke allene paa Allernaadigst Befaling en anseelig Sum Penge iblant de Fattige uddeelt; men ogsaa adskillige til Slaavetiet domte Personer bleve benaadede med Frihed.

Den 30 Januarii, som var Dagen efter den høje Fødsels-Dag, behagede Hans Kongelige Majestet Allernaadigst at holde atter aaben Taffel. Den Kongelige Taffel bestod denne gang af 80 Couverts, og derforuden vare tvende andre, som vare tallrig besatte. Om Aftenen benaadede Hans Kongel. Majestet den Italienske Opera med Deres Allerhøieste Nærværelse, hvor det fortreffelige Stykke, Artaxerxes kaldet, blev opført, hvortil Hans Majestet havde Allernaadigst ladet uddeele frie Billers til alle høje Ministrer, Stands-Personer og heele Hoffet. I Staden bleve de offentlige Glædes-Beviisninger denne Dag saa vel som den følgende 31 Jan. fortsatte.

Til Erindring om denne allerhøieste Fryde-Fest ere følgende ringe Linier i dybeste Underdanighed opsatte:

Har Norden noget Nar med Fryd og Glæde tegnet,
 Om Danmark nogen Dag for lykkelig har regnet,
 Saa er det denne Dag, saa er det dette Nar,
 Som glæder os, og Fryd for Eftertiden spaaer.
 For trende Secula, til Nordens Held og Glæde,
 Kom Første Christian til Danne-Konge-Sæde:
 Og ndi denne Dag kom og en Christian,
 Til Danske Throne fød, hos os i Verden an.
 Du, som med Længsel, Haab, med Suk og heede Bønner
 Hos os er ventet frem for alle Konge-Sønner,
 Gid Himlen over Dig maa holde Varetægt,
 At Du fortløbte maa den Danske Konge-Slæggt!
 Du store Heltes Sæd, gid i Dig alle Dyder,
 Der Danske Konge-Slæggt som arveligen pryder,
 Maa være samlede, og engang vise sig,
 Og gid Du blive maa din Store Fader lig!

Capitels-Taxten udi Sicellands Stift

paa 1748 Aars Afgrode.

For en Tønde	{	Rug	2 Rdlr.	3 Mk.
		Byg	1 Rdlr.	5 Mk.
		Havre	1 Rdlr.	2 Mk.

Saa som det er fornømt, at endeel Danske Skipperne ved deres Seylads igiennem Drefund, ikke have beviist Fæstningen Cronborg den tilbørlige Hønsneur med Strygning, efter det derom Aar 1730 udstædte Reglement, saa er efter Deres Kongel. Majest. Allernaadigste Befaling bemeldte Reglement den 27 Januar. paa ny bleven publiceret ved trykte Placater fra Kiøbenhavns Raadstue, til alle Vedkommendes allerunderdanigste Efterretning, og iblant andet lyder saaledes:

1) De Skibe, som komme Nord fra, maa agte, naar de faae det høieste Kirke-Spiir i Helsingør, og det nordligste Taarn af Cronborg Slot over eet i S. B. E. W. fra sig, at de da have strøget deres Seyl, og saaledes med strøgne Seyl passere Fæstningen, indtil de have de tvende nordligste Taarne paa Slottet over et i B. E. N. fra sig, og da igien kand hidse deres Seyl.

2) De Skibe, som komme Sønder fra, maa ligeledes have strøget, før end de have de tvende nordligste Taarne paa Slottet over et i B. E. N. og continuere med nedstrøgne Seyl, indtil de faae forbemeldte Kirke-Spiir og Slottets nordligste Taarn over et i S. B. E. W. Hvis Skipperne ikke have strøget paa forbemeldte Mærker, eller hidse Seyl igien, før de dem ere passerede, have de sig selv at takke, om der efter dem fra Fæstningen bliver skudt.

3) De Skibe, som føre staaende eller flyvende Bram-Seyl, skal lade dem falde hee paa Rand. Dersom de have ikkun et Bram-Seyl, bør de derhos stryge deres Formers-Seyl paa halv Stang, og om de have ingen Bram-Seyl, da begge Mers-Seylene paa halv Stang. Alle andre Fartøyer, som ikkun føre Top-Seyl, være sig Galloter, Smakker, Risser, Brigantiner eller andre, hvad Navn de end kand have, maa stryge deres Top-Seyl gandske ned. Men de, som ingen Mers-Seyl eller Top-Seyl have, ere fri for Strygning.

4) Naar nogen med contraire Vind louverer iglennem, saa og naar de med en skral Vind eller slap Kuling have Strømmen saa haard imod sig, at den kunde sætte dem tilbage, om de skulde stryge, bliver ingen Strygning af dem æftet, men med Flaggets Hidsning fra Fæstningen gjort bekiendt, at de derfor ere fri, og maa gjøre deres beste.

5) Dersom der bliver skudt efter nogen Skipper, og han med sine Følk gjør sin Eed paa, at han i rette Tid haver strøget saaledes, som forbemeldt, eller og, at han, efter Leylighed af Vind og Strøm, ey kunde stryge, uden at drive tilbage, da er han fri for, at betale de efter ham giorte Skud. Men hvis han med sine Følk ey kand gjøre saadan Eed, da bør han betale. Og dersom

8   Januarii Maanedes Stats-Tidender for Aar 1749.

derjom nogen saadan Skipper undsenler, og en gjør Reede for sig, naar der er skudt efter ham, bliver Betalingen for Skuddene ikke desmindre æffet af den, som har clareret for Skipperen paa Sold-Cammeret, og han er pligtig, at erlægge Straf-Bøderne, naar det fand bevises, hvem Skipperen eller Skibet har været.

Fortegnelse paa de Svagbeder, hvoraf ere udi denne Kongelige Residens-Stad Kiøbenhavn døde og begravne fra den 1 Januar. til den

		31 Decembr. 1748.			
Allderdom	" " " "	203	Hængt sig selv	" " " "	1
Apoplexie	" " " "	1	Hævelse	" " " "	11
Barfæ-Seng	" " " "	40	Ihielskadt	" " " "	1
Beenbrud	" " " "	4	Ihielskuffen	" " " "	1
Blodgang	" " " "	12	Kopper	" " " "	95
Durchfald	" " " "	7	Kræft	" " " "	3
			Lungfot	" " " "	4
Blodstortning	" " " "	8	Mave-Vine	" " " "	2
Brok	" " " "	1	Moder-Syge	" " " "	3
Bryst-Syge	" " " "	645	Mæslinger	" " " "	19
Svindfot	" " " "	229	Opfættelse	" " " "	1
			Orm	" " " "	7
Bylber	" " " "	874	Overløbelse af Galden	" " " "	1
Colica	" " " "	9	Pleuris	" " " "	3
Druknet	" " " "	18	Raserie	" " " "	2
Dræbt	" " " "	3	Selv-Mord	" " " "	1
Dødsfald	" " " "	32	Skæver	" " " "	2
Engelske Syge	" " " "	1	Skisrug	" " " "	4
Falden til døde	" " " "	1	Slag, meest Børn	" " " "	987
Feber	" " " "	123	Sprinkler	" " " "	1
hidfig	" " " "	147	Spæde og Rysfælde	" " " "	5
med Flekker	" " " "	1	Steen	" " " "	7
			Sting	" " " "	5
Fistul	" " " "	271			
Flod	" " " "	1	i Staden	" " " "	3
Saltflod	" " " "	2	Citadellet	" " " "	95
			Hell. Geistes-Hospital	" " " "	29
Forkælelse	" " " "	9	Børne-Huset	" " " "	91
Forkøstelse	" " " "	4	Pest-Huset	" " " "	33
Forsvælgelse	" " " "	1	Krigs-Hospit. Ladegd.	" " " "	73
Friesler	" " " "	2	Convent-Huset	" " " "	105
Frosen ihjel	" " " "	1	Af den Jødiske Ration	" " " "	8
Gevæxt	" " " "	1			
Gesvulst	" " " "	2	Tandverk, meest Børn	" " " "	437
Gnulsot	" " " "	1	Trødske	" " " "	55
Gylde Nare	" " " "	1	Lærende Syge	" " " "	1
Hastig Død	" " " "	1	Ulykkelige Hændelser	" " " "	25
Hofte	" " " "	11	Vattersot	" " " "	2
			Verk	" " " "	61
		46			11

Summa 3328.

Mangel paa Rum forbyder at melde, hvor mange udi andre nabokundige Stæder i Europa udi afsigte Aar ere døde: Siden ogsaa de Dødes Tall næsten allevegne har overgaact de Føddes, saa maatte saadan Specification ikke være fornøvelig for dem, der ugiærne vilde døe.

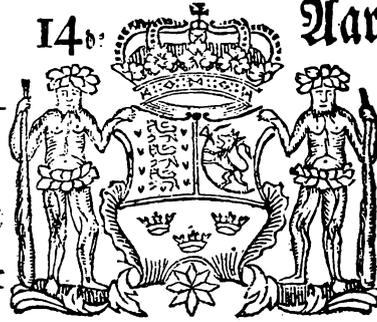
1772.

14^b.

Aargang.

No. 14

Kjøbenhavn's
Adresse

Kongelig allene
privilegerede

Contours

Med Posten forsendende **Efterretninger.** Mandagen den 27 Januarii.

Med dette Blad udgaaer No. 7. af Bibliotheket for nyttige Skrifter.
Ligeledes udgaaer den Britiske Journal No. 45 og 46.

Nyheder.

Kjøbenhavn. I Morgen indfalder til det Høy Kongelig Huuses og alle troe Undersaatters Glæde Hans Kongel. Høi- heds Kron Prinds Friderichs høi- og glædelige Fødsels-Dag, da Hans Kongel. Høyhed indtræder i Sit Alders 4de Aar. Ligeledes indfalder Hans Majestæts vor allernaadigste Kon- ges Allerhøi- og glædelige Fødsels-Dag den 29 Januarii, da Allerhøi- og sammene indtræder i Sit Alders 22de Aar.

Freddagen den 17de Januarii sidstafvigte, var det vor aller- naadigste Konge ved General-Lieutenant Græv Ranzau, General Major v. Eichstedt og Oberst v. Köller lod paa Slottet Christiansborg om Morgenen mellem Klokken 5 og 8 gribe og til Citadellet henfø- e Geheimcabinets-Ministeren Græv Struensee, Græv Brandt, Liv-Medicus Professor og Doctor Berger, ligesom og i Staden General Lieutenant v. Sæhler og Frue, og Kammerherre og Oberst Falkenskiold med Oberst Lieutenant Hesselberg og Justiz Raad Struen- see. Deres Papirer bleve og forseglede.

Liden skal fremst lle for Verdens Høie Kongens Rejsfø- rdighed; men den hele Stad var allerede saa overbeviist om allerhøi- og sammens Retviisbed, at Glæden var ubestribelig, og indtil følgende Morgne yttrede sig paa alle de Raader, som tænkes kunde. Med Middag behagede det Kongen med Sin Hr. Broder Arb-prindsen, at kiøre igiennem Staden, næsten baaren paa Sine Undersaatters Skuldre.

Samme Dag reiste Dronning Caroline Mathilde med Prindsessen Lovise Augusta til Krønborg Slot.

Ved denne Leilighed er General Lieutenant Græv Ranzau bleven General af Infanteriet og bæret med Elephant-Dr- deuen: General Major v. Eichstedt er bleven Commendant i Residents Staden i General Major Gudes Sted, Gene- ral af Cavalleriet og Riddet af Dannebroge. Oberst v. Köl- ler er bleven bæret med samme Orden, og desuden er be- stiftet til General-Lieutenant af Infanteriet, bleven Ober General-

Adjutant og desuden naturaliseret under det gamle Danske Navn Banner. Stadthauptmanden Erredt har faaet Rang med Oberster, og 300 Rdlr. aarligt Tillæg. General Krigs- Commissaire Beringskiold er optagen mellem Kammerher- rerne.

Som en Følge har det og anmærkes, at den affsedigede Liv-Bagt til Føds er bleven oprettet.

Hans Kongelige Majestæt har allernaadigst udnævnt et Cabinets Raad

Hans Kongel. Høyhed Prinds Friderich. Hans Excellence Græv Thott. Hans Excellence Græv Osten. Hans Excellence Admiral Kørbling. Hans Excellence General von Eichsted. Hans Excellence General-Lieuten. Banner. Commissionen over de nylig arresterede Statsfanger, bestaaer af

Hans Excellence Geheim-Raad Juel Wind. De Herrer Conferens Raader, Bram, Stampe, Lurdorf og Car- stens. De Herrer Stats Raader Kosod Anfer, Sevel og Guldsberg. Protokollen føres af Cancekie, Secretair Schou.

Med Søe-Officerernes Munderings Forandring haver Hans Kongelige Majestæt allernaadigst resolveret: at Flag- mændenes Mundering i Henseende til Broderiet skal være strifte efter Generalers i Land- Etaten, dog paa blaat Klæde med rød Krave og Opflage; Admiralernes med 3, Vice-Ad- miralernes med 2 og Contre Admiralernes med 1 Bortt for- sruet, de øvrige Officers skal i Stæden for Balouner bære rød Krave, Rabatter og Opflage, samt 2 Epauletter, en paa hver Skulder, og Under-Munderingen forbliver ligesom tilforn.

Stadens Porte, som hidtil ifkun har været sperrede om Natten, blive herefter lukte som forhen, og Vindebroerne op- hidfede til sædvanlig Tid.

De 2de Regimenter, Prinds Friderichs og Kongens, som vare beordrede at udmarschere saf Garnisonen, har nu faaet Ordre at forblive.

De fleste af Stadens Præster anmærkede Søndagen efter den 17de Januarii, detj sammel Dag passerede, og hans Høve værdighed Hr. Proust Her har allerede udgivet sin heele Prædiken i Tryk, under Tittet: Forstyrrenes Forstyrrelse, hans Høneværdighed tog til Exo. dium Joh. 7. 25. Hvi haver du forstyrret os? — Herren skal forstyrre dig paa denne Dag! og al Israels steenede ham med Steene, og ic. hvor Boen faaes sees under Artiklen Bøger.

Søndagen den 26 Januarii blev foranstaltet af den Velbesigtede af den Portugisiske Jødiske Nation for den Synagoge beliggende i Snare Gaden, en à parte Kirkegang til en Takkegæst for den guddommelige Varetægt og Forsyn over Kongen og det Kongel. Huus og det aantste Land ved følgende Ceremonie: først blev aabnet det bellie Skab; hvorudi den hellige Hora er forvaret. Derefter blev afsunget af heele Menigheden Te Deum Laudamus, og af Davids Psalmer blev sunget den 18. 21, 30. 54. 57. 61. 72. og imellem hver 2 Psalmer blev aflæst Belligælter over Hans Majestæt og det gandske Høy Kongel. Huus; og derefter blev af heele Menigheden afsunget adskillige Lovsange Gud til Være for Hans allerhøieste Grelse, for Hans Kongel. Majestæts, det heele Kongel. høve Huus og heele Landets Betskiertelse.

Ulykkelige Tilfælde.

En affediaet Matros ved Navn Jordan Pedersen, haver den 13 huius sidstafgite selv angivet sig i Hoved Bagten, at have samme Dags Aften Kl. imod 5, udfasket et Barn omtrent 7 Aar gammel i Vandet ved Langebroe, uden at see videre efter hvordan det gif Drengen, paa hvilken Angivelse han blev anholdt og siden forflyttet til Stadens Arresthuus.

Reyse Passer.

(Søges ved det Danske Cancellie.)

Hans Kongelige Majestæts Deputerede i det Danske Cancellie Collegio giøre vitterligt: at allerhøystbemeldte Hans Majestæt har befalet, at de Reyse Passer, som hidtil ere udfærdigede af Ober Præsidenten i Kiøbenhavn, skal, indtil nærmere Anordning, udfærdiges fra det Danske Cancellie, og at derved skal iagttages.

- 1) At alle Bedkommende, som forlanger Reyse-Pas, skal derom Dagen før indgive deres Begiering til Cancelliet.
- 2) At deilige Begieringer skal være forsonede med Beviis, at der intet findes hinderlig i saadan deres Reyse, nemlig Haandværks Enevne af deres Oldermænd, Jøderne af deres Velde, og alle andre Ubekjendte stille en Borgermand til Cautionist for, at intet af publice Ting hæfter paa ham, eller i andre Maader, som kan hindre hans Bortreyse; og skal forbemeldte Beviiser og Cautioner, forend de til Cancelliet indleveres, af Raadslue Skriveren i Kiøbenhavn paaatægges, at det saaledes har sin Rigtighed, og at Bedkommendes Caution er tilstrækkelig Sikkerhed for det meddelende Reyse Pas.

Jørrigt skal alle andre, være sig Geistlige, Civiles eller Militaires, være forsonede med vedkommende Hørigheds eller Chefes Paategning, at der ikke findes noget hinderligt, at jo det ansatte Reyse Pas kan meddeles.

Ehi bliver saadant til Bedkommendes Efterretning herved offentliggjort.

Det Kongelige Danske Cancellie den 24de Januarii Anno 1772.

Lurdorph. A. Schumacher. Dons. Høyer.
(L. S.)

I Vertshuus maae ingen opholde sig efter Klokken 10 om Aftenen.

(Politie-Placat den 25de Januarii 1772.)

Da Hans Kongelige Majestæt alleruadigst har befalet, at al Rattesæde paa Vin og Verts-Huuse herefter aldeles skal være forbuden, og Forordningen af 22de October 1701 alvorligen overholdes; saa bliver allerhøystbemeldte Forordnings 3die §. om Verbarhed og gode Sæder, dens anden Artikel, som om dette Slaags Forseelser haandler, hermed Udtogsvis for alle og enhver bekjendtgjort saaledes:

Politimesteren skal ikke tilstæde, at der i Vertshuuse og Kieledere med Drik, Dobbelt, forsængelig Lystighed eller andet deelige nogen Forargelse gives, eller at nogen sig der længer end til Klokken 10 om Aftenen opholder; men hvis de sig efter eengana gjorde Vaamindelse deraf entholder; skal han dennem lade paagribe og i Stadens Arrest-Huus benses, og derforuden skal saavel Verten som enhver af Gæsterne, som herimod haandler, for hver Gang deres Brast saaledes befindes, bøde to Lod-Sølv.

Ehi vilke enhver sig derefter vide at rette og for Skade at tage vare; liaesom ogsaa enhver advares at entholde sig fra al Skyden af Flinter eller Røglebøffer, Rakten med Raketter og Grærmere, samt andet, hvoraf nogen Ulykke er at besyatte; saafremt de vil undgaae den Straf, som Allerhøystbemeldte Forordning derved dicterer.

Børn, Lære-Dreng og Tiunde maae holdes inde den 28 og 29 Januarii.

(Politie-Placat den 25de Januarii 1772.)

Efter Hans Kongelige Majestæts alleruadigste Befaling bliver herved alle Høsbønder og Haaadværksmestere advarede, at de indretter deres Sager saaledes, at paa de foresaaende toerde Geburtsdage, den 28de og 29de Huius, deres Børn, Lære-dreng og Tyende, saavidt mueligt, bliver holdt bievne, og ikke lader sig finde paa Gaden, da eller, isald de te ikke bliver efterlevet, og de noget uordentlig maatte begaae, Høsbønderne og Mesterne maae ventz, at de derfor bliver fævede til Ansvar, og efter Omstændighederne alvorligen ansætte.

Illuminationer maae ey skee den 28 og 29 Januarii.

(Politie-Placat den 25de Januarii 1772.)

Hans Kongelige Majestæt ønsker, at Iadbyggerne her i Staden ikke sætter sig i nogen Beføstning til Hans, saavel som Hans Kongelige Høshed Cron Prindsens forestaaerde Gudsels Dage den 28de og 29de Huius, med enten at giøre Illuminationer, eller sætte Lys i Vinduerne, saafom Hans Kongelige Majestæt desuden ligesviid er fuldkommen overboviist om sine troe Boræres Rierlighed og Hengivenhed, og anseer den med Høy Kongelig Naade.

Skue-Spil.

Opera. Paa den Kongel. Danske Skue-Plads bliver Tirsdagen den 28 Januarii om Aftenen Kl. imellem 5 og 6,

opført Demofoonie en Heroisk Opera i 3 Acter, imellem
Mæsterne en aar-dske nye Ballet af Engelske Mætroser, com-
poneret af Balletmæsteren Mr. Piaoli.

Comœdie. Paa den Kongel. Danske Skueplads bliver
Dædbagen den 29de Januarii præcise Kl. 5½ Slet af de
Kongel. Danske Actører opført Comœdien: Henrik den
Fjerdes Jagt; i 3 Acter, efter Monfr. Colles La Partie de
chasse Henri 4. Samt en goddske nye Ballet: Af Engelske
Mætroser; Componeret af Balletmæsteren Mr. Piaoli.

Lotteriet Saæter.

B.H. Som en Deel har bedet mig indeholde sine Frie-Kodder,
saa maae jeg herved tilkiendegive ikke kan oplyde
Deres Bestiaring længere end denne Maanedes Udgang; De vil
altjaa behæge jo før jo hellere at anmeldte sig; ligesom og nogle
Kodder for Liebhabere er endnu hos mig at bekomme.

Hammond, i Møntergaden No. 56.

I Dag den 27de Januarii blev det Kongelige Dan-
ske privilegerede Tal Lotterie trukket iode Gang i Kiøben-
havn for Stadens Raadhuus, under Opsigt af de Konge-
lige anordnede høne Herrers Commissarier, og en stor Mæng-
de Tilskuere's Tilstedeværelse, med de sædvanlige Cere-
monier, under Poulter og Trompeters Lyd. De ved en af
Frie Skolernes Drenge, med tilbundene Dpne, af Lotto-
Maskinen udtagne Nummere blive:

16, 85, 20, 50, 64.

Øvinsterne blive strax udde-alle udea nogen Afkortning af
De Herrer Collectører, hvor Lod-Seblerne ere taagne. Hvor
igen kan behøvelig indstattes til Altona i 5de Trækning, som
sker den 16de Januarii.

Bed den fædte iode Trækning af det Kongel. Danske Tal-
Lotterie i Kiøbenhavn, er udi General-Collection-Contoires Col-
lection paa Adresse-Contoiret udkommen paa en Billet med 4 Tal
som faldte 30 h. en Tærne, som med sine 3 Amber og 3 Udtræk
bestør sig til 128 Rdlr. 1 Mk. 6 h. foruden 2 Tærner som var
ubejædt, 21 afsligge befædte Amber og flere anseelige Udtræk,
som strax vorder udbetalt; og kan tilige efter Behag bekomme
Sedler til 15de Altona og 1ste Kiøbenhavns Trækning.

N. Hos Brændevinsbrænder Scheelund i Soelen udi Lille
Konensgade, ere daalig vel indrettede Kiøbe-Billet-
ter at bekomme til Tal-beretier's Trækninger i Altona og her i Sta-
den af Ober-Collection's Contoiret No. 437.

Kiøbenhavn.

Kiøbenhavn. Indv. Kiøbmand Kall fra Flensborg;
Kammerherre Pessen fra Lindholm; Kiøbmand Høeher fra
Lübeck; Leut. Lemvig fra Sorø; Kammerherre v. Maas
fra Helsingør; hans Excellence Geheimt Conferenz-Raad
Køpkestrøm, Kommerherre Ledshøj fra Landet; Baron
Knut fra Kullørd; Capitain Breddana fra Helsingør. Udp.
Lieut. Hestl af den 1ste Schlesiske National Batallion
Major Møller af Hummelhof; Oberst v. Penz til Nybora,
Stabsraad Koferd, som Caproff til Jylland; Kiøbmand
Müller og Hr. Featig til Helsingør; Student Dupen ligesaa.
Berordnæter.

Den 30te November 1771 haver Hans Kongelige Mæ-
jestallernadigst bestilte Capitain-Krieger og Nathan Abdelsh
von Garpelern til at være Inspektør saavel over de paa hin
Side Helsingør, ved et Sæd Raftkænde kaldet, anlægte
treend-Kæret, som paa det i Cronboras Slæde Faarv ligesaa
des anlægte Laterne Fyrr. Den 30te December 1771 er

Kraiments Quartermæster og Auditør Johannes Habert
dorff allernaadigst bestilket at være Correnskriver udi No-
rdens Lehn's Fogderie i Bergens Stift. Dito Dato Ober-
Auditør Herman Andreas Wihler, ligesaa at være Asses-
sor i Kiøbenhavns Hof- og Stads-Ret, og Inspektor udi
Inspektion's Commissionen. Den 9de Januarii 1772 er
Sogne Præst Hr. Niels Høgh allernaadigst bestilket at
være Sogne-Præst for Søndsmøe Præstegæld i Aagaer-
huus Stift. Uaterrn 11ten Januarii 1771 haben Jhra
Königl. Majest. Johann Gottlieb Pech zum Copisten
in dem Schleswigschen Contoir bey der Deutschen Cam-
mer, und unterm 11ten ejusd. h. a. Bernhard Emanuel
Caspar Trott zum Copisten bey dem 2ten Bureau befæ-
stet Deutschen Cammer allernaadigst jurruenen gerubet.
Den 20de ejusdem er Hans Excellence Hr. Admiral og
Geheimt Cabinets-Raad Hans Heinrich Komeling, Hr.
Kammerherre og Contra-Admiral Friderich Christian Raas
og Hr. Kammerherre Joachim Gødtich, Greve af Woltke
igen allernaadigst bestilte til Deputy-ede udi Admiralitet
og Commissariats Collegio. Den 24de Januarii er Cor-
ferentsraad Dito Georg Pauli allernaadigst udnævnt til
interims Deputy-eret udi det Lydske Kammer og Medlem
i Finants Collegio.

Hr. Kammerjuaker Hans Bülow, hos Prinds Friderich's
er bleven Kønigelia Staldmæster.

Ugentlig Prædiken paa Onsdag.

Fruer Kirke, Mr. Holm.

Holmens Kirke, Catechet Dan.

Nicolai Kirke, Mr. Åben.

Trinitatis Kirke, Catechet Holm.

St. Petri Kirke, Catechet Reiff.

Garnisons Kirke, Catechet ved Hr. Raas.

Kiøbenhavns Væpel Cours den 24 Januarii.

I Dag var ingen Verel Regoce ved Hærsen.

I forrige Blad stod Hamborg Banco 28½, men skulle væ-
re 30½ pr. Cento.

Kongel. Danske Landhuusholdings-Selskab.

Restkommerde Lørdag den 30te Januarii hode det Kon-
gelige Danske Landhuusholdings-Selskab ikke det sædvanlige
ugenlige Møde; da det i det Sæd haver bekræftet et høit-
deligt overordentlig Møde til næstpaafølgende Mandag, som
til Medlemmernes behøvelige Efterretning herved bliver be-
kræftigt. Kiøbenhavn den 27de Januarii 1772.

C. Martfeldt,

Selskabets Sekretær.

Bekjendtgørelse.

Abtiffementerne maae behøvelig indleveres om For-
middagen, da det ellers er uvill, om de kan komme ind.

Med Kongelig allernaadigst Privilegio haver jeg C.
W. Dietz et nyt complet Chart i Kobberstik forfærdiget
over den Kongelige Residencie Stækiøbenhavn, derpaa
findes alle Gader og Stræder med deres Navne anmær-
ket i alle Gader og Stræder, og alle Quarterer bemærket
for sig selv med deres tilhørende Hæner med Tegning
og Symbolum, ligesom de ia Natur er, samt de treen-
de Kongelige Støtter, alle Kirker og Hæder-Bygninger,
med deres Navne tægnat, saavel forte, som illumine-

redo, men de illuminerede haver jeg ligeledes illumineret deres Quarterer saadan, som enhver Quarters Fane er farvet, bemeldte Character ere at faae til Kiøbs hos Forlæggeren Elias Daniel, hoendes i Magstrædet No. 36. paa første Sahl for billig Priis.

C. W. Die: 7.

Directionen for det Kongelige privilegerede Friderichsborgske Salpeter-Værk gior herved bekendt: At der, udi den 22 hujus holdte General-Forsamling, blev resolvert og besluttet, at der, til at udbetale Kiøbe-Summen for dette Værk, skal, efter den derover freedte Repartition, til forskommende 11te Martii, svares og betales af hver Actie 56 Rdlr. 3 Mk.; og som dette Salpeter-Værk da, ved saadan pro quota Betaling, bliver aldeles Gieldfri, saa nyder Interessenterne, for det første aarlig af disse 56 Rdlr. 3 Mk. et Udbytte af 4 pro Cento, og som kan ventes, under den Allerhøjestes Belsigelse, aarlig at forøges. Thi maatte det behage det nu værende høje og gode Herrer Interessenter, at indbetale disse 56 Rdlr. 3 Mk. pr. Actie, inden bemelte forskommende 11te Martii, til Værkets nu værende Casseer Sr. Peter Zeuthen, boende i Klareboderne, imod hans Døitering paa Actie-Brevene, som validerer. Kiøbenhavn den 27 Januarii 1772.

Munch. Bruun. de Place. Sennichsen.

Til Efterretning for de Herrer Interessenter udi den ophævede Securpke Enke- og Liig-Casse, bliver herved bekendtgjort, at da den af bemelte ophævede Enke-Casse's Midler udi det Friderichsborgske Salpeter-Værk værende Prioritets-Capital formødentlig til 11te Martii forskomme indkommer; Saa haaber man, til saadan Tid, at skal kunne udbetale bemelte Herrer Interessenter, den Andeel, som demnem af fornævnte Enke-Casses Fond, efter Repartition, kan tilkomme. M. L. Zeuthen.

Udi Biindruen i Hummergaden gives Anviisning hvor en Person søffede paa et Contoir at blive antaget, paa billige Vilkaar, i det Danske og Lybke Sprog; Sams hos ham faaes og Lotteriesæbler til den 15de Extractum i Altona af Tal-Lotteriet.

Hos Bærend H. Levuy boende i Badstuestræde No. 85. fabriqveres alle Sorter og Couleurer af Sye-Silke som den Hollandske Art, for en billig Priis som de selv kan forskrive.

Store Kroe i Lyngbye med tilhørende Evendoms Jorder, Privilegier og Herligheder, er Underhaanden paa meget favorabile Conditioner til Kiøbs, hvorved er godt Kiøbs-Brød for en Familie og kan strax tiltrædes; Anviisningen skeer af af Conrad Müller, Brændevinsbrænder boende i Krokken paa Nye-Lov.

Auctioner.

Suuse og Gaarde.

Torsdagen den 30 Januarii forskommende, om Eftermiddagen imellem 1 og 3 Olet, skal ved offentlig Auction opbødes, og til den Høystbydende bortsolgtes Mad. Birte Afg. Claus Wehrens Enkes tilhørende Huus i Hummergaden beliggende, under No. 339. Overalt udi Værelserne findes 8 Jern Kaffelovne, hvopaa er 1 Kobber Plade og 22 Messing Knapper.

Fredagen den 31 Januarii forskommende, om Formiddagen imellem 9 og 11 Olet, bliver ved offentlig Auction Anden Gang opbudet, og til den Høystbydende bortsolgt, Garper Christen Andersens Brinds tilhørende, og i Teglgaaardsstrædet beliggende Gaard No. 235. Overalt i Værelserne findes 26 Bieleggerovne, saa og en Hauge i Gaarden indbegjort af 3 Sag Stakitværk og Endeel Frugt-Træer, med videre efter Executions og Vurderings Forretning af Dato 11 November 1771. dens nærmere Forklaring.

Fredagen den 31 Januarii forskommende, om Formiddagen imellem 9 og 11 Olet, bliver Brændevinsbrænder Thomas Andersens tilhørende og i Anthonsstræde beliggende Huus No. 317. Fjerde og sidste Gang ved offentlig Auction opbudet, og til den Høystbydende absolute bortsolgt, efter de paa Auctions-Stedet bekendtgjørende Conditioner, samme Huus bestaaer til Gaden af 4 Sag

Muur og Bindingsværk, 3 Etager høje med Spis over og Kiebel under; Overalt i Værelserne som deels ere Verroque og Panelede, findes 6 Bielegger og 1 Window; En Portion sort Pompevand med Lysfænder og Jern Pompe-Kedskab, saa og behørig Brand-Kedskab, med videre efter Omvurderings Forretning af Dato 31 December 1771, dens nærmere Forklaring.

Torsdagen den 31 Januarii forskommende, om Eftermiddagen imellem 1 og 3 Olet, bliver ved offentlig Auction Anden Gang opbudet, og til den Høystbydende bortsolgt, Afg. Huusmand Jens Nielsens Væes tilhørende og i Cicre Strandstræde under No. 143. og 144. beliggende Huus. I Værelserne, som deels ere Panelede, findes 4 Jern Kaffelovne, hvorfra de 2de ere jærede med Messing Knapper og Pladen besat med Hollandske Steen.

Mandagen den 3 Februarii forskommende, om Formiddagen imellem 9 og 11 Olet, bliver ved offentlig Auction Første Gang opbudet, og til den Høystbydende bortsolgt, Estrader Johan Peter Coltenbergs Væes tilhørende, og i Lillekaden under No. 119. beliggende Huus. Overalt i Værelserne, som deels ere Panelede, Girdede og Verroque, findes 6 Jern Kaffelovne, hvorfra nogle ere jærede med Messing Knapper. Af Huuset svares Aarlig 2 Mark Jordskid til Hellig-Geistens Kirke.

Mandagen den 3 Februarii forskommende, om Formiddagen imellem 10 og 12 Olet, bliver ved offentlig Auction Første Gang opbudet, og til den Høystbydende bortsolgt, Afg. Kirksine Michels Daatters Kiær, forhen Afg. Snekker Johan Pedersen Enkes Væes tilhørende og paa Nørregade under No. 245. beliggende Huus. Overalt i Værelserne, som ere Verroque og Panelede, findes 7 Jern Kaffelovne, til deels jærede med Kobber Tromle-Plade, Messing Væen og Knapper.

Mandagen den 3 Februarii forskommende, om Eftermiddagen imellem 1 og 3 Olet, bliver ved offentlig Auction Første Gang opbudet, og til den Høystbydende bortsolgt, Afg. Maria Botger, Snekker Henrich Bøtters Enkes tilhørende, og i Christenbernikovs-Stræde under No. 336. beliggende Huus. I Værelserne, som deels ere Panelede, findes 10 Jern Kaffelovne.

Mandagen den 3 Februarii forskommende, om Eftermiddagen imellem 2 og 4 Olet, bliver ved offentlig Auction Første Gang opbudet, og til den Høystbydende bortsolgt, Afg. Giertler Lars Augustinussen og efterladte Enke Lore Jens Daatters Væes tilhørende, og i Helsingørsgaden beliggende Huus, som bestaaer til Gaden af 4 Sag Muur og Bindingsværk, 2 Etager høje og Dværf over 2 Sag; I Værelserne findes 2 Bieleggerovne, en liden Blæse-Bælg; Et lidet Gaardsrum Broelagt.

Gaard og Gods.

Mandagen den 16 Martii forskommende, om Formiddagen kl. 10 Olet, bliver udi Provstie-Gaarden ved Allens, ved offentlig Auction opbudet, og om fornøielig Bud skeer, uden videre Auction den Høystbydende tilslagen, Endeel Bøndergods i alt Hartorn 230 Tønder, beliggende i Haarbye, Flemløse, Sandager og Thurup Sogne, som i de Frugtbarreste Egne i Baaagerred i Jøhn, og foruden at samme Bøndergods og Gaarder befundes alle vel bebygget og i god Stand, er dertil liggende for den største Deel, overflødig Lærvestær og Giærjel-Støv, samt til Deels betydelig Overflod af Fege og Høge Træer, og Beboerne i god formuende Tilstand. Bemelte Tid bliver og paa samme Maade til Auction opbudet, Kaaals-Mølle ved Allens beliggende, som staaer for Hartorn 11 Ddr. 4 Skpr. Møllekyld, og hvortil er meget god Fiskerie og andre Herligheder. Hvorfore de Lyshavende ville behøge sig ovennævnte Tid og Sted at indse, da demnem Conditionerne (som ellers fornømt nemmelig bestaaer deri, at ikkuns En tredie Deel af Kiøbe-Summen erlægges til forrestaaende 11 Junii, og de øvrige To tredie Dele forinden 10 Mars Ende). Nærmere skal blive bekendtgjort som og Een Maaned før Auctionen, alligevel Jerde-Bogen kan faaes til Efterhul hos Hr. Assessor og Herretsfoged Lassot i bemelte Provstie-Gaard.

No. 1789.

No. 6r.

De
Forsendelse
allene
Kjøbenhavn

til
med Posten
privilegerede
Tidender.

Fredagen, den 31te Julii.

Af disse Tidender udgives ugentlig 2de Stykker ved Brødrene Berling.

Stockholm, den 17de Julii.

Daglig gaar Tropper, Ammunition og Proviant herfra til Finland, hvorhen allerede 11 Galeier ere affeilede. Den 14de blev Sandels Jæger-Bataillon og Tornerhielms Infanterie-Bataillon, saavel som den 16de 7 til 8 Dragon-Escadroner indskibede. — Hs. Majestæt Kongen har laadet opfordre Staden Frederichshavn; men man veed endnu ikke, hvad Beslutning den har taget. Dog haaber man, at den inden kort Tiid skal være i vore Hænder. — I Kirkebønnen ere nu Bønnen for det samtlige Rigsraad udeladt. Et sikkert Brev paa, at det ældgamle Svenske Senat nu gandske er ophævet.

x Af en Skrivelse fra Paris, den 17de Julii.

De her og i Versailles i de sidste 5 Dage forefaldne Begivenheder ere alt for vigtige til at man ikke skal levere den udsærligste Efterretning derom, som er muelig at erholve. Efter saa mange Skridt, som Hoffet i nogle Aar har maattet gjøre tilbage, er endelig de her foregaaende Optrin den 14de huius, hvorved Kongen blev nødsaget til at give alle i Egnen af denne Hovedstad sammentrufne Tropper Contra-Ordre og at afskedige de i Hr. Neckers Sted nye udnævnte Ministre, saa afgjørende i Henseende til vor indvortes Forsatning, at de ville gjøre en stor Epoche i vor Historie. I den uroelige Nat imellem den 12te og 13de huius, da Fortrydelser over Savnet af Hr. Necker udbrød, bleve alle Sverdfeger-Voder opbrudte og enhver søgte at bevæbne sig. Dette blev om Mandagen fortsat i adskillige Privathuse, endog i Politie-Lieutenantens, og af Kongens eget Meuble-Kammer borttog man alle gamle og nye Gevæhrer. Foruden Borgerne, som om Mandagen efter Indkaldelse mødte i Kirkerne, var der og en almindelig Forsamling paa Raadhuset, og Beslutningen blev, at Borgerne skulle gribe til Vaaben. Enhver forsynede sig med en grøn Kofarde, som Sindbilledet paa Haabet om en lykkeligere Fremtid, og sørend Kl. 4 om Eftermiddagen vare allerede de første Borgere Patrouiller paa Gaderne. Disse stode

under Forsamlingen paa Raadhuset, hvor der under Præsidio af Hr. Fleffelles, Formand for Rådsmændene, var oprettet en beständig Deputation, der skal regulere alt hvad der angik Borgerskabet. Desuden bleve de Franske Gardere og andre fra deres Fahner undvigtige Soldater tagne i Sold af Staden. Denne Magt af Soldater og Borgere var om Mandagen vist 48000 Mand stærk, men om Tirsdagen var samme allerede voret til 100000, som kvartervis inddeelte bleve forsynede med Officerer, og til hvis Besoldning man oprettede en Casse, hvortil Borgerne leverede anseelige Bidrag. En Deel af det bevæbnede Folk begyndte Mandags Morgen ganske tidlig at igiennemføge adskillige Klostre og andre Huse, for at finde Oplag af Korn og Meel. Iblandt andet fandt man, i Præste-Kæfdensen ved den hellige Lazari Mission, i Forstaden St. Martin, 50 Læster Korn, som man strax sendte til Torvet, hvor det blev solgt, og Vengene tilstillede de Geistlige, som selv maatte bestige Vognene. En Mandge Røvere benyttede sig om Aftenen af denne Leilighed, udplyndrede den hellige Lazarie-Huus og vare i Begreb med at stikke det i Brand, da en Borgervagt ilede til og adspaltede Forbryderne, af hvilke mange bleve dræbte og andeel strax op-hængte. En kort Procesmaade, hvortil Borgervagten i denne Crisis troede sig berettiget. Samme Mandags Aften bemægtigede og Folket sig et Fartsøi med Krudt og Kugler, der var bestemt for de Kongel. Troppers Leir. Man begyndte og selsamme Aften at vistere alle Postillioner og Courerer, og fandt hos en en Pakke til Post Directeuren i Versailles, og i samme et Brev fra Marskal von Castries til Kongen, hvortil Marskallen frabad sig den ham tilbudne Sæministerpost, da Hoffet paa nærværende Tiid havde taget et Partie, som gjorde det uvist, hvortil man skal raade, men forsikrede i vorigt Hs. Majestæt om sin Hengivenhed. Dette Brev behagede Folket særdeles.

Nationalforsamlingen i Versailles erklærede sig imidlertid paa det heftigste imod de nye udnævnte Ministre, og iblandt

andre udslo Marquis Clermont. Tonnere sig med dette vigtige Udtryk: "De nye Ministre maac sandelig have et Steenhier: te, da de tør vove at byde et opbragt Folk Trods." — Hoffet viiste virkelig kun liden Estergivenhed, og forhød endog Nationalforsamlingen, som i en stor Deputation vilde begive sig til Paris for at beroeligg Folket, at forlade Versailles. Beslyst herover affattede Nationalforsamlingen den vigtige Arrete, at Ministrene samt alle civile og militaire Betien: te skulle staae til Ansvar for den Ulykke, som Hovedstaden og Riget herved blev udsat for. Samme Mandags Aften kunde endnu enhver forlade Paris, men om Tirsdagen torde ingen begive sig bort, og alle Vogne, endog Prindsernes, bleve anholdte.

Den 14de var den vigtigste og Hoveddagen for denne er: tistte Tidspunkt. Man nmaglede endnu Vaaben til den store Mængde Borger-Militie. En Sværm af henimod 30000 Mennesker begav sig derfor om Formiddagen til Champ de Mars, hvor mere end 6000 Mand Tropper camperede, omringede Invalidhuset, der laae i Nærheden af samme, og forlangde alle der værende Vaaben udleverede. Porten til Høtallet blev lukket, og Gouverneuren lod sig see paa Port: veien for at tale til Folket. Men neppe var han der, sænd allerede mange Borgere havde sat over Murene og Gravene og befandt sig i Gaarden. Gouverneuren lod herpaa aabne Portene. Folket hørte alle Sabler, Bajonetter og 30000 Flinter, og førte 22 Kanoner bort med sig, uden at de i Leiren værende Tropper bevægede sig. Re: dens et lidet Detachment af de borgerlige Tropper bortførte disse Kanoner i Triumph, begave de øvrige sig til Arsenalen, hvor intet imodstod dem; herpaa begav de sig til Bastillen, som støder til Arsenalen og forlangte, at man skulde udlevere dem de deri værende Vaaben og Krudt. Marquis von Launay, Gouverneur i Bastillen, lod Portene aabne, og 2 til 300 Personer kom ind i den første Gaard; men lod herpaa Vindebroerne trække op og Porterne lukke til igjen, saa at disse Personer bleve indsluttede. Hr. von Lau: nay gjorde endnu mere, han lod skyde med Kartesker paa dem. Herpaa forsøgte Tropperne, som vare udenfor, en Storm paa Bastillen. Man lod de fra Invalidhuset tagne Kano: ner komme, skød med samme Porten op og rev Vindebroen af; men forhen vare nogle Soldater af den franske Garde og Borgere komne ind paa Pladsen. En Grenadeer af den franske Garde var den første, som kom ind. Samme løb til en Kanon, nedlagde Kanonereren, tog hans Lunte, brændte løs, og dræbte henimod 12 Invalider. Strax derpaa tog han sit hvide Kommetørklæde op, viste Folket det, løb til Gouverneuren og tog ham fangen. De Borger: lige Tropper vare allerede trængte ind igiennem Porten og over Broen ind i Bastillen, og i mindre end 3 Timer var denne Plads angrebet og erobret af borgerlige Tropper. Man tog Ludvigskorset fra Hr. von Launay og sat det i oven: nævnte Grenaders Knaphul. Man førte Gouverneuren, Majoren i Bastillen og nogle Invalid-Kanonerere i Triumph til Pladsen Greve. Man tvang dem til at tage deres Klæder

vrange paa. Paa samme Tid befriede man alle Statsfan: ger, blant hvilke var een, som allerede havde sat i 40 Aar. Da man var kommen til Pladsen Greve, dræbte man Gouver: neuren over Bastillen, Hr. de Launay, Majoren i Bastil: len, Pujet, satte deres Hoveder paa Stager og bare dem tilli: gemed Slutternes afhuggede Haand og Næglerne til Bastillen i Triumph igiennem alle Stadens Gader. Over Launay's Hoved læste man disse Ord: "Gouverneuren i Bastillen, en Troeløs og Forræder mod Folket." Over dette forkræffeligg Syn mærkede man endog hos det qvindelige Kien mere Misfald end Uvillie. Desuden bleve 2 Kanonerere ophængte. Da Hr. von Flesselles, Formand for Ridsmændene erfarede, at de Launay skulde miste Livet, kom han fra Naadhuset for at bede om Pardon for ham. Men man havde fundet i de Lau: nay's Komme et Brev fra ham til de Launay med de Ord: "Hold De Dem kun til Kl. 8, De skal faae Tropic og Vomb: ber. Imidlertid amuserer jeg Canaillerne." — Og dette Brev var saa godt som hans Døds Dom. Saa snart Folket fik ham at see paa Naadstuen, blev han strax fædret til Jorden ved et Pistolskud. Paa denne Dag tog Folket endnu 12 Kano: ner bort, som Marskal von Droglie havde ladet opslaaede i Nærheden af Paris. I nogle Gader, fornemmelig i Forstæ: derns, havde man revet Gadestenene op, og overhøvedet skiet alle Anstalter til Modværge, i Fald de Kongel. Tropper havde gjort Angreb; men dette skede ingenlunde, da tværtimod de paa Champ de Mars leirede 6000 Mand brøde op med saadan Sil til Versailles, at de lode Telte, Matraser og Kiedler tilbage, som siden bleve Borger-Militien til Deel.

Den 15de om Morgenen Kl. 9 forlangte Herrugen af Or: leans og Prindsen af Beauveau Audience hos Kongen i Ver: sailles. I Begyndelsen blev det dem afflaet, men efter vi: dere Paastand bevilget, da de med megen Frimodighed for: talte Kongen alt hvad der havde tildraget sig i Paris ved In: validhuset og i Bastillen. Kongen begav sig herpaa i Følge med sine tvende Brødre i en Jagtvogn til Nationalforsamlin: gen, til hvilken han henvendte sig med følgende Tale:

Mine Herrer! Jeg har forsamlet Dem, for at spørge Dem til Naads i de vigtigste Statsanliggender. Det, som er mest smerteligt for mit Hierte, angaaer Uordenerne i Hoved: staden. Chefen for Nationen kommer med Tillid i Midten af dens Repræsentanter, for at give dem sin Beskyrning til: kiende og indbyde dem til at udfinde Midler, til at oprette Orden og Roelighed igjen. Jeg veed, at man har foretaget sig at bekiendtgjøre, at deres Personer ikke vare i Sikkerhed. Skulde det vel være nødvendigt, at indgyde Dem Mod imod saa strafbare Nygter, som min bekiendte Character allerede for i Veien igiendriver? Ja, Jeg er det, der kun udgjør et med Dem. Jeg er det, som sætter min Tillid til Dem. Hielp De mig i disse Omstændigheder at fikke Statens Vel; Jeg venter det af Nationalforsamlingen, og den Iver, som bes: tieler Repræsentanterne for mit til det almindelige Beste fore: nede Folk, er mig sikker Borgen derfor. Da Jeg forlader mig paa Mine Undersaatters Troeskab, saa har Jeg besalet Mine Tropper at begive sig bort fra Paris og Versailles

led. Jeg befuldmægtiger Dem og indbyder Dem til at bekiendtgjøre Hovedstaden Min Villie." — Neppe havde Kongen endt denne Tale, søvend Salen gav Gienlyd af den inderlige Glæde, der opfulgte alle Tilskædere værende. Kongen gik med sine Brødre til Fods fra Nationalforsamlingen tilbage, og samtlige Deputerede ledsagede ham under Folkets Frydemaal til Slottet, paa hvilken Vej man henbragte en Time. Herpaa vandrede Kongen sig med Dronningen, Dauphin, Prindsjerne og Prindsesserne paa Slottets Balcon. Efter derpaa besluttede Nationalforsamlingen, at sende en stor Deputation til Paris til den almindelige Forsamling af Valgherrerne, som vare paa Naadhuset, for at bringe samme denne for den Franke Nation saa lykkelige Efterretning. Over 80 Deputerede med Erkebiskoppen af Paris i Spidsen tiltraadte Reisen fra Versailles, og ankom her om Eftermiddagen Kl. 4 paa Thuillerie, hvorfra de begave sig igiennem tvende Rader Soldater og Vorgervagter under bestaandigt Naab af Folket: Nationen leve! Kongen leve! igiennem Staden til den store Sahl paa Naadhuset. Paa Ludvig XV. Plads fandt de over 4000 Mand Borgerlige Tropper og ved Toget igiennem Gaden St. Honore, førte Folket forbi dem i Triumph 2 Cabrioletter, hvorpaa Grenaderen, som først havde trænet sig ind i Bastillen med sine Franke Gardere, som vare blevne saarede ved sammes Erobring, befandt sig. Grenaderen bar en Blomsterkrone, Ludvigs Kors og det blaa Baand. De Nationale Deputerede rakte ham Haanden, og nogle kyssede den endog. Denne lykkelige Efterretning blev derpaa forkyndt paa Naadhuusfahlen af Marquis de la Fayette. Erkebiskoppen af Paris lod derpaa synge Te Deum i Metropolitankirken, for at takke Gud for denne lykkelige Forandring. Grev Lally Tadenal holdte ligeledes en Tale, som han sluttede med de Ord! Nationen leve! Kongen leve! Frihed leve!

Carlskrona, den 18de Julii.

Foruden den under Hs. R. Højhed Storadmiralens Commando udløbne Orlogsflaade komme i Følge høvedsbørlig Ordre endnu 3 Linieskibe til ufortøvet at afgaae for at forcene sig med samme. De tiltales nu med al Drift for en af Dagene at affeile, og have under sin Convoy 4 nylig indrettede Brandere. Navnene paa Skibene i denne Eskadre ere: Ferdinand paa 60, Prinds Carl Friderich paa 70, og Finland paa 60 Kanoner. Disse Skibe ere besatte med 24 og 18 pundige Kanoner. De under forrige Campaigne brugte og nu friskeblevne dygtige Søfolk og Landmilitie skal bruges til Besætning paa denne Eskadre.

Wien, den 18de Julii.

Om Krigstilbragelser ved Armeerne er siden Erobringen af Verbir ingen videre Efterretning indløben hertil. Feldtmarsskal Haddicks Armee i Bannatet gjør vel adskillige Evolutioner; men de skee mere for at øve Officererne og Mandskabet, end imod Fienden. Den Coburgske Armee i Moldau, som alt mere og mere trækker sig mod Wallachiet, synes at være meest virksom. — Der siges, at Storhertugen af Toscana

skal om 3 Maanedre blive kronet til Romersk Konge. Fra Constantinopel meldes, at den forrige Storvisir er nu ankommen fra Armeen til Adrianopel. Man frygter for, at han vil komme til at miste sit Hoved. Selim III. skal være meget mistroisk imod sit Ministerium. — Den nye Storvisir staaer med Rænnen af sin Armees ved Silistria, hvor nu og Serafiern, Hassan Pacha, bliver ventet. — Courveerlingen over Belgrad til Constantinopel vedvarer endnu, og man paaftaaer, at der arbeides paa Fred imellem Østerrig og Porten; men at den sidste synes dog mere tilbøielig til Krig. I dette Dieblig indløb den Efterretning, at Hovedarmeen under Feldtmarsskal Haddicks Commando har ved Weiskirchen sat sig i Bevægelse. Det heder, at den forrige Storvisir er den 3die bleven halsbugget, og hans Hoved sendt til Constantinopel, hvilket dog behøver Bekræftelse.

Helsingør, den 31te Julii.

Fra den 28de hujus til i Dag ved Postens Afgang ere i alt 152 Skibe passerede Sundet, hvoriblandt Skibene, Mars, ført af Capit. J. E. Røhn, og Prindsesse Charlotte Amalia, ført af Capit. M. With, begge fra China til Kjøbenhavn. Tvende Ostindiefarere ere i Cattegat, og altfaa ventes hertil i Dag, da Vinden er god. — Den 29de hujus havde vi her stærk Torben med Regn og Hagel, og Torbenen slog ned i et Hollandsk Skib, som ligger her paa Heden, hvorved adskillige Seil og Stormasten blev beskadiget. — Med Skibleilighed er hertil kommen Efterretning, at den Svenske og Russiske Flaade have den 26e hujus mødt hverandre ved Gotland og været i Bataille fra Kl. 2 om Eftermiddagen til 7 om Aftenen, men man er uvidende om Slagets Udsald. — I Gaar Morges omtrent Kl. 10 gik den Russiske Eskadre fra Kjøge Dugt til Østersøen.

Kjøbenhavn, den 31te Julii.

Den 6te Maji d. N. har Hs. Kongel. Majestæt allernaadigst udnævnt Kammerherre Peter Christian von Schumacher til at være Amtmand over Nyborg og Tranekier Amter, ubi Hr. Geheimeraad Baron von Holstens Sted, som efter Ansøgning fra bemelte Embede i Naade er entlediget. Den 26de Junii er den ved det 2det Aggershusiske Infanterie-Regiment staaende Major Otto Henrich von Schleppegrell beinaadet med Oberstlieutenants Character af Infanteriet. Den 24de Julii er Etatsraad og anden Deputeret i det Danske Cancellie Christen Schow allernaadigst beskikket at være Conferentsraad; Etatsraad og anden Deputeret i Rentekammeret Wilhelm August Hansen ligesaa; Etatsraad og Deputeret i det Tydske Cancellie Friderich Carl Kruock ligesaa; Etatsraad og Deputeret i Finants-Collegio Carl Wendt ligesaa; Etatsraad og Deputeret i Rentekammeret Josias Hoe ligesaa; General-Procureur Christian Colbjørnsen ligesaa at være virkelig Etatsraad. Under samme Dato har Hs. Kongelige Majestæt allernaadigst forundt Ober-Berghauptmand Jørgen Hiort, saa ofte han, enten efter Befaling eller med Tilladelse, opholder sig i Kjøbenhavn, at tage Søde islandt og have Stemme med de Deputerede i Bergværks-Directorio; Professor og Committetret Morten Thrane Brunnich aller-

naadigst bestikket til Ober-Vergcommiffaire med Rang af No. 9. i Naaforordningens tredje Classe.

Den 26de Julii er efter 2de Skipperes Beretning foresaldet en Bataille nogle og 20 Mile Nøien for Bornholm imellem den Svenske og Ruffiske Flaade, som har været fra Kl. 2 til henimod 8, men har ikke været afgjørende.

Den 30te hujus lettede den Ruffiske Flaade Anker ved Røge Bugt og gik til Østersøen; Et fibet Geheimeraad Echact Natlou, som søres af Commandeur E. Johansen, kom fra Grønland med 38 Cordeler Spæk og Varber af 4 Fisk. I Dag kom det Ruffiske Compagnies Skibe, Prindsesse Charlotta Amalia og Mars, fra Canton i China med Chinesiske Vahre, og den Danske Flaade gik fra Røge Bugt til Østersøen; Capit. J. M. Kiær kom fra Finnmarken med Fisk og Capit. M. Wickerman fra London.

Ved Tal-Lotteriets 585 Trækning i Kjøbenhavn udkom:

No. 89, 52, 8, 1, 84.

"Tirsdagen den 4de Augusti, om Morgenen Kl. 6, afsaaer den Kongelige Expresser til Norge. Passagerer, Pakker, Prætiøsa, Penge og Bancoedler anmeldes og imodtages Dagen før, fra Kl. 12 til 5 Eftermiddag, paa Kjøbenhavns Norske Postcontoir."

AVERTISSEMENTS.

Da der saavel i Farvandet i Hornbeks-Bugten som paa Røge Bugt ere siunkne Skibe, hvis Beliggenhed forhen i Aviserne er bekendtgiort, og videre hos mig Under tegnede kan faaes Efterretning om. Disse Vrag ligge til stor Fare for de Seilende, og det er Hans Majestæts aller-naadigste Villie, at de alle maatte, saa forderligt skee kan, optages saaledes, at intet Skib skulde for Fremtiden være udsat for, derved at komme til Skade; saa har Hans Majestæt, for at forekomme denne Hensigt, under 17 Julii 1789 allernaadigst resolveret; At det skulde være enhver, som ville, tilladt, at optage disse Vrag; og for des hastigere at befordre Optagelsen, som maatte være fuldført endnu i Sommer, fritager Hans Majestæt dem eller de, der paatage sig samme, for at erlægge den allernaadigst paabudne Andeel, som tilfalder den Kongelige Casse af deslige Vrag, dog Eierens Ret efter Loven til det Overkydende forbeholden, naar de derom melde sig til den anbefalede Tiid, og i øvrigt at Vragens Optagelse skeer i Overeenstemmelse med Hensigten, nemlig: at intet deraf efterbliver til Fare og Skade for de Seilende. I allerunderdanigst-Følge af Hs. Majestæts allernaadigste Resolution bliver dette alle og enhver bekendtgiort; og haver altsaa de, som paa foreskrevne Maade og inden den fastsatte Tid, maatte ville paatage sig bemelte Vrags Optagelse jo før jo heller at melde sig hos mig undertegnede.

Kjøbenhavn, den 20de Julii 1789.

A. Lous,

Commandeur og Oberlods.

Da det første Oplag af Cicero om Pligterne var udsolgt, og jeg kom i Erfaring om, at Exemplarerne nu bleve solgte til en alt for utaalelig Priis, saa har dette bevøget mig til at

vove dette Andet forbedrede Oplag, hvoraf indbundne Exemplarer nu hos mig ere at bekomme for 4 Rk., foruden hvad Vindet koster efter sin forskiellige Verd. De Herrer Skolelærere, som give umiddelbar Commission til mig selv, bekomme paa 10 Exemplarer det 1ste for intet.

L. Sahl.

S Profets Boghandling paa Borsen er at faae følgende nye Bøger, som nyelig fra den sidste Messe er ankomne: Geheimte Geschichte des Berliner Hofes in Briefen eines reisenden Franzosen, von Grajen von Mirabeau, aus dem Französische mit Anmerkung, 2 Theile, 2 Rdr. — Carl Viborgs Beschreibung der Sandgewächse und ihrer Anwendung zur Hemmung des Fluglandes auf der Küste von Jütland, zum Gebrauch der Sanddünenbewohner, auf köngl. Befehl herausgegeben, aus dem Dänischen von J. Peterien, mit 7 Kupfertafeln, a 4 Rk. — D. Rosenmüllers Scholia in Novum Test. men. um Tomus I & II. Editio III. Auct. & Emendatior, a 2 Rdr. 2 Rk. NB. De efterfølgende Dele, som ligesledes af Forfatteren bliver omarbejdet og formeret, er under Pressen, og kan ventes med det første. De som eie den gamle Edition, kan faae Supplementerne særskilte. — Duche J. Aug. Jacobus Proverbia Salomonis ecclesiastes canticum cariticorum ex Recensione textus hebraei & versionum antiquarum latine vel si non: que Philologicis & criticis illustrati, 1 Rd. 2 Rk. — Lebrn Friedrichs II. Königs von Preussen, für deutsche Jünglinge, bearbeitet von Habit, 2 Theile mit Kupfern, 2 Rdr. — Merkwürdige Lebens-Geschichte eines Niederländischen Edelmannes, von ihm selbst verfasst, in Briefe an seine Götine, ein Geg. nütz. zu Trens Leben, 1 Rdr. — Meiners Erzählungen und Dialogen 3te Hefte, 1 Rdr. — Lexicon aller Nützlichkeiten und Vablerengen, welche in denen zu Berlin in 15 Bände erschienenen so genannten Schriften Friedrichs des zweiten vorkommen.

Dahii latiniske Oversættelse af Pentateuchus, de historiske Bøger, de store og smaa Propheter, Psalmerne, Jobs Bog, Salomons Ordspøg, Prædikeren og Hovsangen forsynet med philologiske og kritiske Anmærkninger, der i Almindelighed anbefales af Universitetets Professorer, som er godt og brugbart Hjelpe-middel ved det gamle Testaments Fortolkning, ligesom Rosenmüllers Scholia ved det nye, agter jeg af samme Grunde, som Agent Gylvendal lader trykke Rosenmüllers Scholia, at udgive paa mit Forlag. Den Nytte, som dette Skrifts Udbredelse vil forskaaffe de Candidater, som studere her ved Akademiet, de, som ved deres Ophold uden for Hovedstaden maae studere paa egen Haand, og enhver anden, der dyrker Bibel-Studiumet, giver mig den Forhaabning, at Subskribenternes Antal i det ringeste bliver saa stort, at det besvirder Forlags Omkostningerne. I denne Forhaabning tænker jeg ved Enden af November at levere Pentateuchus fra Pressen. De som ville eie denne Udgave, ville derfor jo før jo hellere tegne sig, i det seneste inden AugustMaanedets Udgang. Pentateuchus, som naar man har den paa Bogladerne, koster 9 Rk., overlader jeg Subskribenterne for 7 Rk., og i samme Forhold de øvrige Dele. De som forlange Skrivpapir, betale for denne Deel 9 Rk. Barket trykkes ligesom den indste Udgave i stor Octav. Hver Deel udgør et heelt; man kan derfor tegne sig for den ene Deel eller for hele Barket. Hos de Herrer, der i Norge og Provindierne have vist mig det Beskab at paatage sig mine Commissioner, og tillige hos de Herrer Amanuenses hos Biskopperne, modtages Subskription. Her i Staden hos Forlaggeren

S. Poulsen,

Antonistræde No. 324 og 325.

Vrier, Viser, Sange og andre smaa Haandtykker for 2 Fløyter eller Violiner, udsatte af E. Schall, er nu udkomne og sælges for 3 Rk. hos S. Sonnenhisen i Udelgaden No. 308. Sammebeds kan endnu faaes nogle Exemplarer af den første Deel for 3 Rk. Stykket.

Fredagen

Indiske
Efterretninger.

den 30. October.

Wien den 14. October.

Her i Hovedstaden er en overordentlig Glæde over den vigtige Efterretning, at Belgrad har den 8. overgivet sig til vore Tropper ved Capitulation. I Fæstningen har man funden henved 2000 Døde liggende ubegravne. Den øvrige Garnison 7000 Mand fik Frihed til at udmarschere dog uden Vred-Tegn. Af Indvaanerne ere nok henved 30000 Mennesker, hvoraf de fleste ere Brøker blevne tilbage i Belgrad. Reiseren har tilsendt Feldmarschal Laudon et Storkors af 60000 Guldens Værd, og et Regiment skal beständig bære hans Navn. Man har og nu saet Efterretning om, at Bender skal have overgivet sig til Russerne. — Det er nu den 7de Gang Belgrad er bleven erobret; Tyrkerne fik den tilbage ved Freden 1739. Man siger at Sultan af Frygt for Oprør vil begive sig bort fra Constantinopel, det bliver vel og best at gjøre det forinden Afreisen kan worde ham formeent. Man forventer daglig Efterretning at Kyrsten Nepnin har erobret Ismail; thi ved den sidste Post's Afgang var allerede Fæstningen skudt i Brand.

Af en Skrivelse fra Paris den 12 Octob.

Vigtige og næsten ubørte Optrin have her siden sidste Skrivelse tilbraget sig; man frygtede meget for den forrige Revolutions Omstyrning, Folkets Hoveder vare yderst opkræde. At man i Versailles havde traadt National Cocarden med Hødderne, insulteret nogle Medlemmer af Nationalforsamlingen, at Kongen gjorde Wanfælgeligheder i at antage de beslattede Puncter

for Nationalforsamlingen, Brødmangelen og nægen Lunkenhed som man, hist og her bemærkede hos Repræsentanterne, alt dette bragte Folket og Nationalgardien til at befæste Revolutionen ved nye Voldsomheder. Over 20000 Kierlinger sammenrottede sig den 5te med saadan Tumult (som galne Kiellinger pleie) at man maatte lukke alle Døder og Huse. De fordrede Brød og Orden. Imedens man søgte at berøelige disse, samlede sig en anden Høb, der truede at hænge Mairren, Hr. Bailly, ved første bedste Løgtepæl. Magistraten flygtede, Hr. Bailly ligeledes, og enten Marquis de la Fayette vilke eller ikke, maatte han, for ikke ligeledes at pryde en Løgtepæl, føre Nationalmilicien og de galne Kiellinger til Versailles. Disse smukke Damer (meest Fiskerkiellinger) havde endog forsynet sig med Kanoner, og efter at nogle Skud vare veylede, holdt de deres Indtog paa det Versailles Slot, hvor Kongen omfavnede Ansørerinden, Lovise Mable, og lovede dem alt hvad de forlangte, ogsaa at antage alle den nye Constitutions Puncter. Marquis de la Fayette besadte alle Posterne paa Slotet, fort saat: Kongen bekvemmede sig, efter Folkets Forlangende at følge med dem til Paris og der at forblive herefter med den hele Kongel. Familie, hvor de nu logerer meget indkneben. Kongen arbejder nu selv med for at skaffe Folket Brød og lettere Tider, og nu siger man høit, at Kongen er en fuldkommen ærlig Mand. Nationalforsamlingen maae nu ogsaa flytte fra Versailles hertil. For endelig igien at saae

Roelighed, har man i Dag den 12te igien maattet antage Politie-Espioner. —

Den 5. og 6. hujus havde vi her ynselige Optrin. — Iblandt Dvinderne vare mange forklædte Mandspersoner. — Man taler nu her næsten intet uden om den opdagede nye og frygtelige Conspiration og man har allerede arresteret flere end 20 Personer, der skal have været Ophavsmænd for denne affællige Forbrydelse imod Nationen; thi saafremt dette Project havde blevet iværksat vilde meget Blod blevet udgydet. For nærværende Tid kan ingen komme udaf Byen uden Pas og bliver derhos nøie undersøgt. Adskillige fornemme Personer ere arresterede, hos en af disse fandtes i hans Bogen 8000 Livres hos en Abbe fandtes 1500 Uniformer og en meget fordægtig Correspondens. Kort sagt: Urolighederne og de berygtende Følger af samme ere større, end de kan tænkes eller beskrives; Gud forbarme sig over det Land, hvor de oprøriskfjendede faae Overhaand; thi der trædes baade Guds og Naturens Love under Fødder.

Archangel den 7. September.

I vores Handel begynder det nu at blive stille; her ere kun 10 Skibe i Havnen, og alle vore Producter ere udsolgte, undtagen Liære, hvilken Artikel nu synes at vilde falde i Priis, dog holde Sælgerne sig tilbage, og derfor kan ingen faste Priser noteres. Man venter endnu omtrent 8 Skibe.

Barcellona den 26. September.

Kornudsigterne ere nu fordeeltige, da Priserne ere stagne anseelig i Italien, og vi altsaa ikke derfra kan vente meget, undtagen hvad der kunde komme fra Sicilien, hvilket dog er haardt, men, som man her ikke stotter om; det er altsaa at formode, at Priserne indtil næste Høst vil blive høie. En Ladning Rigaisk Hvede, som ankom bertil fra Hamborg, er bleven betalt med 74 Realer, og derimod her kom Korn fra Archangel, vilde derfor kunde faaes 56 a 57 Realer. Ancona Hvede, hvoraf her kun er een Ladning, vil man ikke sælge under 80, og kandene Priis ogsaa faaes; her er Hvede fra Maryland, som sælges for 74. Under disse Omstændigheder vilde rustsift og estersøist Korn her finde god Afsetning.

Fiskemarkedet er i den elendigste Tilstand, da her allerede er ankommen 13 Ladninger nye og gammel Fisk, og Ræderne vil ikke give mere end 5 Pesos pr. Hollandsk Quintal ombord; her ventes endnu 6 andre Ladninger fra Fjæland, Norge og Skotland, foruden hvad her kan komme fra Ferrenøwe. Vi faae aarlig omtrent 8000 Quintaler Jern fra Sverrig og Norge, og en Ladning fra Frederikshald er i denne Maaned bleven fordeeltigt solgt.

De gamle Brændevine, hvoraf her ikke er meget tilovers, noteres til nedersaaende Priser. Naget Demosjen har været vellykket, vil de nye Priser dog

ikke blive meget ringere, da de franke Vine og Brændevine i Nar ere meget dyre.

Liebau den 2. October.

Rygget siger, at Brændetolden i Rusland skal ophæves, og ingen Vare maae indføres, undtagen søværets til Riga, Reval og Petersborg; hvis dette forholder sig saaledes, da har vor Brændeviinshandel Ende, og vi ere forsynede for adskillige Nar med Brændevine fra Certe, Bourdeaux og Nantes; men dersom Brændetolden ikke ophæves, kan vi til Winter vente god Afsetning paa Brændevine.

Hveden har nu paa nogen Tid fundet stærk Søgning, og Tilførselen deraf har hidindtil kun været liden. Herremændene fordre imidlertid meget høie Priser, man har forgievet budet 84 Rdlr. Alb. pr. Læst, og da Søgningen er saa stærk, frygter man for at Priserne endnu vil gaae høiere. Det er uvis om vi endnu i Høst kan faae Tilførsel nok for at completere en Ladning; thi om her end fandtes Sælgere, saa kunde dog en liden Høst og flette Veie holde Transporten tilbage.

Bourdeaux den 3. October.

Sukker og Caffè er i forrige Maaned falden noget i Priis, og da Narets Tid hindrer Udførselen, og her er en overordentlig stor Pengemangel, kunde dette maa ske have flere Følger. Naget Wiindruerne endnu langstaa ikke ere moedne, maae man dog formedelst det vedholdende flette Veir begynde at indhøste dem, hvilket ikke spaerer nogen synderlig god Qualitet for de nye Vine.

Danzig den 2. October.

Kornpriserne have siden sidst gaaet op og ned; de havde taget Faveur i Holland, og forarsagede her en Slags Uvisshed for en kort Tid, men da de i Holland atter ere ringe, saa ere de det ogsaa her. Et Handelshuus købte for saa Dage siden en stor Ladning prægtig gammel Rug for norsk Regning a 295 og 298 fl. Til Foraaret ventes moderatere Priser paa de nye Kornvare.

Da de her værende Riobmænd fandt det upasselig, og til formegen Tidsspilde at veie hver enkelt Ducat efter den af Magistraten foranstaltede Ducatsteen, ere de i Maji Maaned blevene enige om at foranstalte en nye Steen paa 3600 Al, for paa engang at kunde veie 50 Ducater, og naar disse 50 Ducater tilsammen veie bemældte 3600 Al, saa maae ingen casseres, om der endog skulde vare Ducater deriblandt, som ei vare fuldvægtige naar de viedes hver for sig, saafremt de kun ere randige.

Leipzig den 3. October.

Kongen af Sverrig lader i Hannover negociere et Laan af nogle hundrede Tysend Risdaler til 4½ Procent, som snart vil komme i Betragtning.

Aalborg den 30. October.

Hans Kongelige Majestæt haver under den 16. hujus allernaadigst approberet, at den ved det Aalborgske Infanterie-Regiment, som Oberst-Lieutenant staaende charactericerte Oberste Jacob Christian v. Kræber maae afsaae fra bemælte Regiment, med General-Majors Character.

Videre haver Hans Kongelige Majestæt allernaadigst charactericert Hans v. Abeler som Fændrich med Anciennitet, og bevilget at han maae indrykke i virkelig Numer naar han kan giøre Tjenesten.

Fra Riensborg habes den Esterretning, at den der værende Commandant Generallieutenant von Games er den 18. hujus død meget pludselig.

Hr. Professor Fabricius i Kiel er efter Ansøgning endtlediget fra sit Embede.

Efter Forlydende skal Amtmandskabet i Hadersleb beest i tvende Amter.

Paa førstkommande Søndag indsetter Stiftsprovsten Hr. Professor Pontoppidan Hr. Mag. Bach i Friue Kirke til residerende Capellan og siden derefter ligeledes i Sønder Tranders til Sognepræst til samme Meenighed, hvorefter Hr. Mag. Bach i begge Kirker holder sin Indtrædelses-Prædiken.

Copulere de.

Den 28. hujus her i Byen Sr. Lars Sønderholm, Skipper og Handelsmand i Løgstør og Tomstue Johanne Wibroe.

Til Hjelpe-Cassen. Rdt. Mk. f.

Den 29. hujus befandtes i Cassen ved dens Nabning med Høskrivt: Herrens Navn vare lovet, som hidindtil har hjulpet, han hjelpe fremdeles!

Rok i Papiir: Mine Løfter ere dig, o Alvidende! ikke ubekjendte. Desuden i løst Penge.

Er 2 1 9

For hvilke paa de Fattiges Vegne allerskyldigst takkes.

Den 26. hujus blev Hr. Wandall til Uddeeling leveret den første Kvartal af sal. Himmerigs Legato for indeværende Aar.

Bekjendtgjørelse.

J Tal. Lotteriet er udkommen:

J Wandsbek 4 13 Trækning d. 22. Octb. No. 78, 80, 89, 23, 81.

Den forestaaende Trækning er i Altona. Frisch.

Den agende Post afsaaer paa Mandag. Frisch.

Dandssemester Hans Matthias Brandt fra Hølskebrøe, er her til Byen hidkommet en for at informere i Dands med videre dertilhørende. De, som foruden allerede engaaerte, skulle have lyst at modtage hans Information, vilde behage at møde dem i hans Logie hos Bogbinder Sr. Neek i Skomagergaden i anden Etage.

Den 25. October sidstafsigte er femmen tilløbende et Væderlam, hvilket er at bekomme hos mig underskrevne imed dette Avertissements Beskikning.

Sander Suur, boende i Skolegaden.

NB. Hvor de udgangne Forordninger for Danmark og Norge fra Lovens Publication indtil Aar 1785. itrem et Anhang til samme fra 1662. og indtil Lovens Publication, samt en Scholered Danst Lov; Dog kan faaes for billig Riib; derom giver Skifter Hr. Willing i Aalborg Underretning.

Hos Meier Estrader Glycerup, boende ved Gammel Mølle er en meget god Vels at bekomme til Riib.

Skipper Mann fra Fredericia er nuelig hertil Byen ankommet med gode friske Giemme-Væler af forskjellige Sorter: Løg, Væler 3 Mark 8 St. Flaaske-Væler 3 Mark 8 St., af de store hvide Krigs-Væler 3 Mark, Vildtinæ 3 Mark, mødste Væler 2 Mark 8 St. Skieppen, Hissel, Nøder a 5 St.

Væder Søren Larsen Kimmens, forhen tilhørende en seelige Gaard paa Søndergade, med Judtioriel samt Gaardsrum og en smuk Have med Lythuus, samt Fiskedam i Haven, og Navand tet omkring Gaarden, beqvem til hvad for en honet Familie det er; er stear eller til næste Vaarske Bluttetid at faae til Leie for billig Priis, naar de behager at møde sig hos Sr. Hans Navnsilde paa Søndergaarde, eller hos Sr. Christen Sorensen Lyngholm, Borger og Elagter, boende i Noldgaaden i Aalborg.

Udretlysning.

Fra det Jydke Dragoner Regiments 4de Eskadron, er Dragon, Konstantinus Larsen Munk, fød i Sieland, 44 Aar gammel, 65 Tomme høj, smat af Skuldre og Been, sortebrun af Haar og brun af Mine, ganske kaldet oven paa hovedet, for nogle Dage undvigt. Ved hans Vortgang var han ifklædt i en gammel Courageer-Kittel, Hue, et Par gl. Vræreds Byxor og Støvler; hvem der maatte forekomme eller finde denne Draaon, vilde behagelig derom meddele og give Regimentet Efterretning. Randers den 27. October 1789. Peter sen, Auditeur.

Præst: Enken af Ørsted, i Aarhuus Stift, Røugide-Herrede, Mad. Hald, er den 14. Sept. sidstleden ved Vøden afsгааet udi sit paaheende Eiendoms Sted her i Byen. Hendes Bøe er derpaa af Skifte Retten loofligen behandlet. De som enten have noget at sodee efter den sal. Afvøde, eller som Stervboet i nogen Maade vedkommer, vilde møde sig for Retten den 25. November førstkommande, da en Skifte-Samling er berømmet i Stervboestedet. Ørsted Præstegaard ved Randers den 26. October 1789.

Ch. Gøghede, Provst i Herredet.

NB. Hos Claus Johansen i Hals er en nye opbygget Gaard til Riib med en Tønde Hartkorn, kan soeres 4re Heile, 6 Koer, 12 Gaar.

At den forhen averterede Auction, over Hr. Generel-Auditeur Kallaagers Bøe i Randers, er formed-lik indtruffne Omstændigheder udsatte fra den 2. November førstkommande til den 23. i samme Maaned bliver hermed til Liebhaberens Efterretning bekjendt-gjort. Randers den 27. October 1789.

Skiftet efter afs. Hr. Vedet Simonson Bierregaard i Wuust bliver (v. D.) førstkommande 24. Novemb. stillet i Wuust Skolehuus, hvor Creditorene vilde møde, for at afsare Eiers boets Tilstand, som neppe vil blive tilfærffelia til Markhaberens Betaling. Kierup Præstegaard den 2. October 1789. D. S. Præst.

No. 1791.

De
 Forsendelse
 allene
 Kiøbenhavnste

No. 55.

til
 med Posten
 privilegerede
 Tidender.

Mandagen, den 11te Julii.

Af disse Tidender udgives ugentlig 2de Stykker ved Brødrene Berling.

Petersborg, den 6te Junii.

Det er sandt, at Hr. Fawkner, som har et særskilt Geinde fra det Londonke Hof, og Hr. Carteret, som følger med ham, ere den 1ste huius bleve præsenterede for Keiserinden og siden for Storsyrsten og Storsyrstinden i Czarisko-Zelo, ja at de have havt den Ære, at henbringe den hele Dag ved Hoffet hos den Keiserlige Familie, saa som de vare med andre fremmede Ministre paa et Bal, som formædelt Storsyrste Alexanders Fødselsdag blev givet. Men man maae tillige melde, at de bleve foreskillede kun som Privatpersoner, at Hr. Fawkner endnu ikke er traad frem med Character som overordentlig Brittisk Gesandt, og at der ikke engang er noget Udseende til, at han snart skal fremtræde i samme. Hans Underhandlinger gi'er altsaa intet gunstigt Haab til Fred, endskjønt det Danske Hof giør sig al Umage for sammes Væbligeholdelse, og den Kongel. Danske Minister hidindtil har havt Ordre, at understøtte de 3de allierede Hoffers Tjeneste, for at giøre en Ende paa Krigen imellem Rusland og Porten. Ved alt dette er der dog ikke stort Anseende til, at man deri skulde blive lykkelig, i det mindste ikke før end Felstoget aabnes. General von Nachmanoff, een af de Commanderende, paa hvilken Fyrst Potemkin sætter sin største Liid i Krigen mod Tyrkerne, er i Begreb med at afreise til Armeen ved Donau; men General Solitkoff er endnu her, saavel som de andre Generaler, der ere bestemte til Liefland.

Paris, den 27de Junii.

Da Postmesteren i St. Menchoud, Druet, har været den første Aarsag til Kongens Anholdelse, og da han var den, som først indførte Chirurgus Mangin til den Rolle, som han har spillet derved; saa fortjener følgende troehiertige Rapport, som han med megen Viesald mundtlig aflagde for Nationalforsamlingen, at bekiendtgjøres: "Jeg er Postmester i St. Menchoud, forhen Dragon ved Regimentet Londe. Min Kammerat, Guillaumz, var fordum Dragon ved Dronningens Regiment. (Her blev klappet). Den 21de Junii,

halv 8 om Aftenen, holdte 2 Karer og 11 Heste for Posthuset i St. Menchoud. Jeg troede at fiende Dronning, og da jeg paa venstre Side bag i Karetten mærkede en Mandsperson, blev jeg bestyret over den Lighed i sammes Physionomie med det paa de 50 Livres-Assignater værende Billede. (Her klappedes). Begge Karerterne havde et Detachment Dragoner til Bedækning, som havde afløst et Husar-Detachment. Paaskudet var, til Bestyrelse for en Casse; men denne Bedækning bestyrkede min Mistanke, besynderlig da jeg saae Commandeuren over Dragonerne at tale med en meget ivrig Mine med een af Courererne. Imidlertid var jeg bange for at giøre falsk Alarm, allene var jeg, og kunde ikke spørge nogen til Raads, og lod derfor Karerterne fare; men da jeg i Dieblikket saae Dragonerne i Beredskab at følge dem, da de havde besilt Heste til Verdun og dog toge Veien til Varennes, saa valgte jeg en Sienvei, for at indhente dem, og kom før end de til Varennes. Klofken var 11 om Aftenen. det var meget mørkt, og hver Mand til Sengs. Karerterne bleve opholdte i en Gade formedelst en Tvistighed imellem Postmesteren i Varennes og Postillionerne. Postmesteren forlangte, at man skulde, som sædvanlig, holde og forfriske Hestene. Kongen derimod vilde haste med sin Reise. Da spurgte jeg min Kammerat: Er du en god Patriot? og da han svarede mig, at jeg ikke skulde tvivle derpaa, sagde jeg til ham: "Vel an, Kongener i Varennes, man maae arrestere ham." Vi steg strax fra Hestene, og overlagde, at vi, for at udføre vores Horehavende, maatte sperre Gaden og Broen, hvorover Kongen skulde passere (her klappedes igien). Lykkeligvis fandt vi tør ved Varennesbroen, hvorhen vi strax løbe, et Farts i med Huusgeraad. Dette bragte vi op paa Broen og kastede det saaledes omkring, at det blev umueligt for Kongen at passere (atter blev klappert). Strax derpaa løbe vi til Syndicus, Maire, Commandeurer over Nationalgarden, og i ringere end en halv Time vare vi 8 Personer, samtlig bestaaede af den beste Billie, sammen.

Commandeuren over Nationalgarden og Syndicus nærmede sig Kareterne og spurgte de Reisende: Hvo de vare, og hvorhen de vilde? Dronningen svarede, de havde ingen Tid til overs; men maatte dog lade fremvise Pas, da man forlangte at see det. Passet lydede paa en Baronesse von Korf &c. Mogle, som hørte det forclæst, vare af den Mening, at der var intet at indvende derimod, men vi andre vare af langt anden Mening, eftersom Passet ikke var undertegnet af Præsidenten i Nationalforsamlingen. De er en Udlandsderfke, sagde vi til Dronningen, hvorfra har De da saa megen Indskydelse, at lade sig geleide af et Detachment, som et andet Detachment allerede har afløst i Clairmont? Dette Spørmaal og vor Standhaftighed udvirkede tilsidst den Beslutning, at de Reisende skulde blive i Barennes til paafølgende Morgen. De stige af i Syndicus's Huus. Kongen sagde os da af sig selv: "Jeg er Kongen, her er min Gemaalinde og mine Værn; Vi besværgede, at i begiegne os med den Afgjelse, som de Franske skedse have viist imod deres Konge." I dette Dieblik strømmede Nationalgarderne hebeviist til, og paa samme Tid saae man Husarerne med blotte Sabler at ankomme. De forsøgte, at nærme sig til Huset, hvori Kongen befandt sig, men vi raabte til dem, at dersom de vilde rive ham fra os, skulde de bekomme ham død. Commandeuren for Nationalgarden lod tillige plante 2 smaa Feltstykker ved begge Ender af Gaden, hvorved Husarerne bleve satte imellem en dobbelt Ild, og ved de brændende Lunter (thi Kanonerne vare ikke ladre) tvungne til at stige af og nedlægge deres Vaaben. Saaledes blev Kongen gjort til Fange." — Herpaa svarede Præsidenten: Nationalforsamlingen har imodtaget Dem med den Enthusiasmus, som den er skyldig Borgere for en saa høimodig Jver og Mennesker, som maatte have bevaret Frankrig for en uhykkelig Krig. Dersom Pariser Almuen beklager, at de ikke er fød i dens Skød, saa reclamerer derimod den hele Nation Dem. De har reddet Frankrig, og Nationalforsamlingen forpligter sig til at belønne denne Tjeneste, som De har gjort Fædrelandet, s. s. v.

Wien, den 29de Junii.

Vor Hofstidende for i Dag indeholder følgende Skrivelse af 18de Junii d. A. fra den Russisk-Keiserlige Generalfeldtmar- skal, Fyrst Repnin, til den Keiserl. Kongel. commanderende General over det Wallachiske Troppcorps, Grev von Wittrowski: I dette Dieblik fik jeg en Efterretning fra Hr. Generallieutenant Kutuzow, hvori han melder, at han den 15de hujus, efterat han var gaaet over Donau ved Tuleza, har slaget et anseelig Corps fiendelige Tropper, som stod ved Babadah under Seraffieren, Pacha af 3 Hesterumper, Achmet's Commando, der havde endnu en anden Pacha af 3 Hesterumper, ved Navn Juri-Oglu, og tvende af 2 Hesterumper, nemlig Kurd-Osman Pacha og Dahrn Arnaud Pacha, tilligemed 15000 Mand Tyrkiske Tropper og Chanen Bachy-Shirey med 5 Sultaner og 8000 Mand Tartarer hos sig. Fienden har ved denne Leilighed efterladt sig over 1500 Mand døde paa Balpladsen. Vi have bemægtiget os

hans hele Leir, og gjort 8 Kanoner, tilligemed mange Faner til Bytte. Man har og ødelagt et Magazin, hvori Fienden havde over 30000 Sække Mel, sin Krudtforraad &c. Vort Forliit er ubetydeligt. Da jeg selv ingen omstændeligere Efterretning har; saa iler jeg med at meddele dem denne foreløbende. Af en Skrivelse fra Wien, den 29de Junii.

I Forgaaers kom en Courcer til den herværende Russiske Ambassadeur, Fyrst Gallizin, med den Efterretning, at Russerne allerede virkelig have aabnet Felsttoget, og det med en Seiervinding. De gik omtrent 15000 Mand stærk over Donau ved Tuleza, og angreb et ved Babadah staaende Tyrkisk Corps af 23000 Mand, nedlagde henimod 1500 Mand og 3 Pachaer af samme, erobrede 8 Kanoner og den hele fiendelige Leir. Byttet, som Russerne her gjorde, skal have været det betydeligste, som i den hele nærværende Krig er faldet dem i Hænderne, og det af den Aarsag, fordi Tyrkerne havde endnu samlet hos sig alle deres rede Penge, som de pleie at tage med sig i Felten. — Man vil tillige her have den Efterretning, at Storvisiren virkelig har vvertimod alle vore Foresillinger vovet et Forsøg, at slaae ved Silistria en Broe over Donau. I denne Hensigt satte hans Avantgarde om Natten over Floden paa flade Kartotier, og trængte vorder posterte Tropper, under General Messarofsch, i Begyndelsen noget tilbage; men da samme fik en Forstærkning fra den i Wallachiet commanderende General, Grev Wittrowski, angreb han Tyrkerne, nedlagde af dem henimod 1000 Mand, tog 2 Pachaer fangne, gjorde 7 Kanoner til Bytte, og jagede Resten af Fienden igien tilbage over Donau. Paa vor Side skal ogsaa 200 Mand være blevene. Efter denne Tildragelse bleve strax alle 8 i Siebenbürgen liggende tydske Infanterie-Batailloner, tilligemed Regimentet Savoyse Dragoner, og den hele Artillerie-Reserve saaledes beordrede at rykke frem i Wallachiet, at ingen Bataillon maatte, efterat den havde faaet denne Ordre, forhale over 24 Timer med at bryde or. Den 14de hujus gik og dette Opbrud for sig, og March-Inddeelingen var saaledes gjort, at Erzherzog Carl og Rhevenhüller rykte ved Vulcaner, Pellegrini, Benzal, Colredo, Schröder, Metrowsky, det hele Artillerie-Reserve og endel af det Savoyse Dragonregiment ved det Dalmatiske, og Kaunis Infanterie og den øvrige Deel af det Savoyse Regiment ved Temescher-Passet ind i Wallachiet. Det banatiske Corps, som nu bestaaer af 16000 Mand, er allerede rykket frem til de yderste Grændser; henimod 20 Batailloner ventes endnu i Wannatet, og der campere allerede i Egnen af Belgrad henimod 15000 Mand af vore Tropper. Hospitalerne blive igien, som førhen, oprettede fra Lugosch af indtil Orsova; og ved Schuppanect og Mehadia blive Standsere opkastede, og Batterier anlagte. Savestrømmen er igiennem det hele garbiscaner Regiments-District vel besat med Mandskab af Feldtbataillonerne og med Kanoner. — Tyrkerne forsamle sig stærk ved Fæstningen Derventa i Bosnien; alle i Croatien værende Tropper have derfor ligeledes faaet Ordre at rykke frem. Besforingsvæsenet ved Armeen bliver ligesom i den 7 aarige

Krig givet i Forpagtning, og i de Keiserl. Kongel. Magasiner er der holdt inde med Udsalget af al Mundforraad. Uagtet alt dette vedligeholder sig dog endnu bestandig det forhen tilmeldte Nygte, at Freden allerede er sluttet, og at vor Hof har erholdt Grænsberigtigelsen i Croaticen indtil Unna, Kæfningen Orsova og en Deel af det forrige Østerrigiske Wallachie. Det som stadfæster ikke saa meget dette Nygte, som hellere, at Fredsunderhandlingerne igien ere begyndte, og alt Haab til Fred er for Haanden, er, at der siden i Gaar er sendt Ordre til alle paa March værende Regimentter, at de skulle giøre Holdt paa den Station, hvor denne Ordre træffes for dem.

Nederelben, den 8de Julii.

Følgende er den ordlydende Erklæring, som Dronningen af Frankrig har givet de 3de Nationalforsamlingens Commissarier ihenseende til sin Afreise, og som hun og siden har undertegnet med den Tilfættning, at hun ikke har forglemt noget: "Jeg erklærer, at, da Kongen forlangte at afreise med sine Værn var der intet paa Jorden, som kunde have afholdt mig fra at følge ham. I 2 Aar har jeg ved adskillige Omstændigheder nekksom vist, at jeg aldrig vil forlade ham, og fornemmelig har jeg besluttet, at følge ham overalt, hvorhos jeg fast viste og var overbevist om, at han ikke vilde forlade Kongeriget. Havde han villet begive sig bort derfra, saa kunde jeg have gjort al mueligt for at afholde ham derfra. Min Datters Gouvernante, som i 5 Dage har været syg, fik først 2 Dage for vor Afreise-Ordre. Hun vidste intet om vores Forhavende; hun havde ingen Klæder taget med, og jeg selv maatte laane hende nogle. De 3 Courerere have ligeledes intet vidst, hvor vi vilde hen: Man har givet dem Penge paa Reisen, og de fik Lid efter anden vore Ordre. De 2 Kammerjomfruer vidste intet deraf, særind i det Dieblit, vor Afreise gik for sig. Een af samme, hvis Mand var paa Stottet, har endog ikke kunnet tage Afsked med ham. Monsieur Kildres fra os, og har taget Veien til Mons, for ikke at blive hindret, og for ikke at lide Mangel paa Heste underveis. Vi gik igiennem Hr. Villequiers Kammer, og for ikke at blive seete, gik vi hver for sig, og nogen Tid efter hverandre." Kongen har forlangt Afskrift, af sin og Dronningens Erklæring, og de ere bleve ham tilstaaede. Han har og atter fordret de 3 Commissarier for sig igien og sagt dem, at han havde forglemt i sin Erklæring de Ordre, som han havde udstædt til General Vouille om at lette hans Reise. Commissarius Troughet svarede, at disse Befalinger vare Nationalforsamlingen bekiendte.

Helsingør, den 11te Julii.

Fra den 8de hujus til i Dag ere i alt 75 Skibe passerede Sundet. I Dag Morges gik alle her liggende Skibe, om trent 100 i Tallet, til Nordøen.

Kiøbenhavn, den 11te Julii.

Grev Ferdinand Anton Christian v. Ahlefeldt er udnævnt til Kongelig Gesandt ved det Sicilianiske Hof i Grev Stolbergs Sted, som fra denne Post efter Ansøgning i Maade er bleven dispenseret.

Under 1ste Junii sidstleden er Lovist Peter Severin Due allernaadigst beskikket til Foged over Nist- og Vest-Finmarkens Fogderie under Tronhiems Stift, i afgangne Foged Kreidals Sted.

Af Dato Friderichsberg Slot den 24de Junii 1791 er udkommet en Forordning om en Species-Banks Oprettelse i Kiøbenhavn, hvilken tager sin Begyndelse den 1ste Julii indværende Aar. — Under samme Dato er udfornmet en Placat, hvorved bekiendtgjøres, at der fra den gamle Bank udstedes blaa Banko-Sedler, i Stedet for de opslidte Courant-Sedler, som i Banken veksles, og at begge Slags skulle gaae og gielde ved Siden af hinanden, for deres paalydende Summe, dog at de nu i Omlob værende Courant-Sedlers Antal ei derved skal forøges, men tvertimod deraf bestandig inddrages og tilintetgjøres for 750,000 Rdlr. om Aaret, indtil de alle ere indvekslede.

Fra det Kongelige danske Cancellie er den 3die Junii 1791 udkommet en Placat, som bestemmer de Forholds-Regler, der skulle iagttages ved indtreffende smitsomme Sygdomme i Norge. — Ligeledes en Placat angaaende Skifte-Forvaltningen i Grønland.

Ved Tal-Lotteriets 505 Trækning i Altona udkom:

No. 36, 54, 77, 51, 2.

Capit. P. Christensen, J. Forstrup, J. H. Holm og P. C. Schmidt ere komne fra St. Croix i Beskindsien med Sukker, Rom og Kaffeboenner; Capit. A. Lorenzen og C. Hersted fra Bourbeaur med Wiin, Brændeviin og Styk-gods; Capit. T. Jessen og H. C. Degn fra Majonna med dito; Capit. N. Olsen fra Lissabon med Salt; Capit. E. Wentley fra Rhode-Island med Riis, Tobak og Rom.

Onsdag Morgen, den 20de Julii, afsaaer den Kongelige Expresser til Norge. Passagerer, Pakker, Prætoriosa, Penge og Banco-sedler anmeldes og imodtages Dagen før, fra Kl. 1 til 5 Eftermiddag, paa Kiøbenhavns Hørfke Postcontoir.

	Barom.	Therm.	Vinden.
4 Julii.	27. 10. 0.	12 $\frac{3}{4}$ Barme.	S. V.
5 — —	27. 9. 0.	12 — —	W.
6 — —	28. 0. 4.	10 $\frac{1}{2}$ — —	W.
7 — —	28. 2. 2.	13 $\frac{1}{2}$ — —	W. N. W.
8 — —	28. 2. 5.	14 $\frac{1}{2}$ — —	W. N. W.
9 — —	28. 0. 2.	13 — —	W.
10 — —	27. 11. 7.	14 $\frac{1}{4}$ — —	W.

Fra den 2den til 9de Julii ere her i Staden copulerede 18 Par; fødte Dreng 29, Piger 30 tilsammen 59; døde Mand 34, Qvinder 13, Dreng 14, Piger 15, tilsammen 76; ere altsaa 17 flere døde end fødte. De Døde ere borttrækte af følgende Svagheder: Alderdom 4, Apoplexie 1, Barselseng 1, Drøstfuge 7, Colica 1, Druknet 2, Forraadnelsefeber 5, Forstoppelse 1, Galdefeber 1, Hæstig Død 2, Hidsig Feber 3, Inflammation 2, Kopper 4, Krampefeber 1, Meslinger 7, Slag 10, Tærende Syge 16, Uangivne Svagheder 7, Vattersot 1.

AVERTISSEMENTS.

De i Norge saavel som i de Danske Provinzier, der have Annuitæter i Hænde a 3 Procent for Formue-Statten, og for samme have Renter tilgode for det første forløbne Aar, af Aarsag at de ikke betimeligen have anmeldt til Annuitæters Contoirerne, paa hvad Cassa de forlangte Renterne anviste, vilse behage, ved deres Commissionairer, at lade afhente hos Hr. Justitsraad Linde Blanquetter til Quittinger, og naar samme af rette Vedkommende ere underkrevne og præsenteres velbemeldte Hr. Justitsraaden, blive disse tilgodehavende Renter af ham strax udbetalte. Kongel. Annuitæters Contoirer i Kiøbenhavn, den 11te Julii 1791.

Næstved. Wilster. Kirkesteen. Clasen.

Rentekammeret gjør hermed bekendt: at det i Amsterdam, Drammen og Kiøbenhavn have Oplag af de ved Blaaafarve-Verket i Norge tilvirkende Farver herefter bortslæges ved offentlig Auction, som for første Gang over et Partie heraf holdes i August Maaned dette Aar paa Børsen i Kiøbenhavn, efter de Conditioner, som paa Auctionsstedet nærmere bekendtgjøres, og som forinden kunne erfares, hos Cancellie-Secretaire Bradt her i Staden (hos hvem Fortegnelse paa Farve-Sorterne tillige kan erholdes) og hos Magazin-Forvalter Scheitlie paa Strømsøe, som bemeldte Verks Commissionairer. Auctionsdagen skal nærmere blive bekendtgjort. Imidlertid kan hos dem erholdes Prøver af Farverne, og de Farver, som ere her, forevises af bemeldte Cancellie Secretaire Bradt 8 Dage forinden Auctionen i det forrige østerfiske Pakhuus.

Den for Landboevæsenet nedsatte Commissions Forhandling, 1ste og 2den Tome, 4 Rdlr. Beskrivelse over de efter en Kongel. Commissions Forslag paa Friderichsborg og Cronborg Amter foretagne Indretninger med nogle almindelige Anmærkninger om Landbruget, ved Conferentsraad Hansen, første Deputeret i Rentekammeret, Trykt. 2 Rdlr. 8 Sk., Skrivp. 3 Rdlr. Cancellieraad Fabricius's Skriver om Landboevæsenet, 5 Sktr. complet 5 Rdlr. Secretair Aagaards Anmærkninger over den saa kaldede Keiersens Skrivt, 8 Sk. Dreere, angaaende de saa kaldede billige Erindringer under Keiersens Navn, og Lüttichaus fuldkomne Beviis 2c., af en Embedsmand i Kjøben, 24 Sk. Deensfeldts Rapport til adskillige Jordegodsieiere i Jylland, 4 Sk. Et Spørgemaal, som angaaer den af nogle jydskke Jorddrotter indgivne Adresse, besvart, 8 Sk. Etatsraad Martfeldts Kornhandels-Plan, 3 Rdlr. Sammes Philosophosmi Betænkninger i adskillige Materier, 3 Rdlr. Professor Rahbeks professiske Forsøg, første og anden Deel, 1 Rdlr. Diderots theatraliske Værker, 2 Dele, 4 Rdlr. Meiners Dialoger og Fortællinger, 3 Hefter, 5 Rdlr. paa Trykt., Skrivp. 1 Rdlr. Samling af Oversættelser til Nytte og Fornøielse, 3 Bind, 9 Rdlr., det 4de udkommer med det første. Lårdorphiana, eller Bidrag til den danske Litterairhistorie, udtagne af Geheimeraad Lårdorphs efterladte Samlinger, ved Mag. Nyerup, Secretair ved det Kongel. store Bibliothek og Decanus paa Communitetet, 2 Dele, 1 Rdlr. Trykt. og 8 Rdlr. Skrivp. Ovenanførte Bøger kan faaes indbunden eller bestet hos Hofbogtrykker Schulz i Kiøbenhavn i Hsibroestredet No. 64.

En geographisk-historisk og økonomisk-physisk, antiquarisk Beskrivelse over Bringsstrup og Sigersted Egne ved Ringsted, med en tragisk Fortælling over disse Sognes første Beboere og Kolonisation i Henseende til deres Liv, Skiebne og sørgelige Tildragelser; med 3 Kobber, hvoraf det første viser Sognenes Situation, og de 2 andre en speciel Ustegning over ethvert Stykke af de der i Gravhøstene opdagede Oldsager, har nu forladt Pressen, og koster paa Trykt. 8 Rdlr. og Skrivp. 9 Rdlr., faaes i Kiøbenhavn paa Sukkerhuset bag Berien No. 92, hos Hr. Agent Gyldendal og Hr. Brygger Vogel paa Christianshaen lige for det asiatiske Compagnie, i Nøcksilde hos Hr. Kiøbmand Worch, Ringsted Hr. Farver Falk, Helsingør Mad Lemwig, Holbæk Hr. Kiøbmand Worch, Slagelse Hr. Mag. Gøtttschall, Odense Hr. Nyboe, Aarhus Hr. Bispepens Amanuensis, og i Eggersølesmagle Præstegaard.

Den substandige Beskrivelse over de i Provinzterne i Danmark og Norge anst. Uede Høitideligheder i Anledning af Kronprindsens Formaling og Kronprindsessens Indtog, tilskrevet Hs. K. H. Kronprindsen, har nu forladt Pressen, og sælges hos Forlaggeren Boghandler Walling i Springgaden for 3 Rdlr. 8 Sk. uindbunden og 4 Rdlr. indbunden. Den hele Samling, som nu bestaaer af 3de Stykker, 1) Høitidelighederne ved Formalingen i Slesvig og Brudevielses-Talen, 2) Indtogs-Høitidelighederne i Kiøbenhavn, og 3) de i Provinzterne i Danmark og Norge anstillede Høitideligheder i den Anledning, kan og bekommes i eet Bind for 1 Rdlr. Gratis medfølger en Brevsyrling om en god Handling i Jylland. Chr. Walling, Boghandler, boende i Springgaden No. 34.

En Prøvet Gaders sunde Raad til en lykkelig Vandring igennem Verden for sin Søn, en frie Oversættelse paa Vers, af Mens Kønning, Sognepræst for Winger og Mithougen i Norge, efter hans Død udgivet af hans ældste Søn Sigvard Kønning, faaes tilkiøbs hos L. C. Schønning No. 261. imellem Holmens Broe og Boldhuusgaden, for 24 Sk. paa Trykt. og nogle faae Exemplarer paa Skrivpapiir for 2 Rdlr. Sk.

Afhandling over det i Adresse-Contoirets Efterretninger No. 129. den 2den Julii 1790 fremsatte Spørgmaal: Hvorfor tale Menneskene saa lidet og saa sielden om Gud i deres Omgang og Selskaber 2c. af N. N. Suhm, residierende Capellan ved Callundborgs Menighed, sælges for 10 Sk. paa Trykt. og 12 Sk. paa Skrivpapiir hos de Herrer Agent Gyldendal i Alaroboderne No. 9. og Boghandler Walling i Springgaden No. 34. og hos Forfatteren selv i Callundborg.

Underretning om Skorsoneer-Roden, dens Axl og Beskrivelse til Kaffe, af Præsten Hr. O. Ottesen, faaes tilkiøbs hos Agent Gyldendal i Alaroboderne No. 9. for 8 Sk., indheftet 10.

Den første Combat i Proprietærfeiden imellem Etatsraad og Generalprokureur Christian Colbjørnsen og Kammerherre C. F. E. v. Lüttichau med mere, ved N. W., faaes tilkiøbs hos Boghandler Walling i Springgaden No. 34. bestet 6 Sk. Skrivpapiir 8 Sk.

Klaverindtoget af Syngestykket Høstgildet, forfattet af Componisten Kapelmester Schulz, har nu forladt Pressen og sælges for 2 Rdlr. hos Forlaggeren S. Schminchen, i Adelgaden No. 308.

Noget om Fallitvæsenet i Danmark, tilligemed den befaalede Commissions Forestilling og Udkast til en Fallit-Ordning, stor 8vo, har nyelig forladt Pressen og sælges i Profts Boghandling paa Børsen for 1 Rdlr. 12 Sk. paa Trykt. bestet og 2 Rdlr. 4 Sk. paa Skrivpapiir.

Fredagen

Indste Efterretninger.

den 30. Martii

Auch ein Trost.

Melodie: Die Welt will doch betrogen seyn &c.

Der Zucker steigt entsetzlich hoch,
Ach Schade für den Punsch!
O! viele diese Waare doch!
Das ist des Trinkers Wunsch.

Auch steigt der Kaffee hoch im Preis;
Wo will das Ding hinaus?
Wer nun nicht gut zu sparen weiß,
Der räume Hof und Haus.

Nein! Hof und Haus geb ich doch nicht,
Um Punsch und Kaffee hin,
Enthaltbarkeit mach' ich zur Pflicht,
So bleib ich, wo ich bin.

Ein Weiser schickt sich in die Zeit
So, daß er kaum vermißt,
Was Slaven ihrer Sinnlichkeit,
Ganz unentbehrlich ist.

Was geht uns nun Domingo an?
Was dort die Wurth verbeert,
Sind solche Früchte, deren man,
Hier ohne Noth entbehrt.

Wenn auf Sanct Cruz das Zuckerrohr,
Ein Wirbelwind zerknickt,
Was schad's? Man wird doch nach wie vor,
Auf andre Art erquickt.

Vor Zeiten hat die Quelle nur,
Des Cimbrers Durst besetzt,

Und dennoch war er von Natur,
Gesund, stark und vergnügt.

Ja! hätte gar Columbus nie
Die neue Welt entdeckt,
Wir hätten gleichwohl ohne sie,
Was labet, nährt und schmeckt.

Nich labt, mir schmeckt ein gutes Bier,
Zuweilen ein Glas Wein,
Bei diesem Labjal können wir,
Vergnügt und fröhlich seyn.

Nalborg, den 30. Martii.

Hs. Majestæt har under 16 Martii udgivet følgende Forordning angaaende Næerhandelen:

At, i Hensigt til de Omstændigheder, som følge med Slavehandelen paa Kysten af Guinea og med de der skøbte Negrer's Overførsel til Hs. M. vestindiske Der, ogsaa i Betragtning af, at det i alle Henseender maatte være velgjørende og gavnligt, om Tilførsel af nye Nægre fra Guinea kunde undværes, og de vestindiske Der's Dykning i Liden beskredes med Arbejdere, som paa Den fødte og opdragne, vare fra Ungdommen af vant til Arbejde, Himmelen og dem, under hvilke de skulle arbejde, har Hs. M. lader undersøge, hvorledes og naar dette maatte blive muligt. Ved denne Undersøgelse er det blevet sat uden for Tvivl, at det kan blive muligt og er fordelagtigt for de vestindiske Der at undvære Tildragelse af nye Nægre, naar Plautagerne en Gang ere blivne forsynede med tilstrækkelig Antal i det for Formerelsen sømndne Forhold; naar Under-

flottelser for Plantage, Giere, som dertil trænge, kunne gøres muelige, og der sørges for at fremme Negerne's Væstelsker, Oplevelse og Sædelighed.

For altsaa at sætte de vestindiske Besiddelser uden den Afhængighed, hvori de vare og ere i Hensende til Negeres Tilførsel, og for omsider at giere Negeres Tilførsel uødvendia, er det at Hs. M. nu til hver Mand's Efterretning kundgiver sin allernaadigste Villie om endeel herhen hørende:

1. Med Begyndelsen af Maaret 1803 skal al Negerhandel for Hs. M. Undersaatter opføre paa de afrikanske Kyster, og allers hvor den kunde finde Sted uden for Hs. M. Besiddelser i Vestindien, saaledes, at efter dette Tidrum's Udløb ingen Neger eller Negerinde enten paa Kysten eller paa andre fremmede Steder maae ved eller for Hs. M. Undersaatter indføres, i sammes Undersaatters Skibe føres, eller til de vestindiske Der til Salg indføres, og at al mod dette Forbud stridende Handel skal efter denne Tid anses som ulovlig.

2. Imidlertid, fra nu af nemlig og indtil Udgangen af Maaret 1802, maae det være tilladt for alle Nationer uden Forskiel og under alle Slage at indføre Neger og Negerinder fra Kysten til de vestindiske Der.

3. For de sunde og friske Neger og Negerinder, som i denne Tid indføres til de vestindiske Der, bevilæer Hs. M., at følgende Partier raae Sukkre maae i egne eller fremmede Skibe inden et Aar fra Indførselen udføres fra Derne til fremmede Steder i eller uden for Europa, nemlig for hver voksen Neger eller Negerinde 2000 Pund brutto, og for hver halvvoxen det halve, nemlig 1000 Pund, uden Forskiel i Hensende til Riønnene; men for Børn intet.

4. Den i Forordningerne af 9 April 1764 og 12 Maji 1777, hvilte i Hensende til Negerhandelen herved for Resten hæves, bestemte Afgift ved Slaveres Indførsel, vil Hs. M. ganske estergive for de Negerinder, som herefter indføres; hvorimod af de Sukker, som for indførte Neger eller Negerinder udføres til fremmede Steder, erlægges i udgaende Told $\frac{1}{2}$ Procent meer, end der nu er paabudet.

5. Videre vil Hs. M., i Henset til det rette Forhold m. A. m. Riønnene, fra Begyndelsen af Maaret 1795 og for den følgende Tid estergive Korskatten af de Neger kvinder eller Piger, som arbejde paa Plantagerne, og ikke ere Huus Negerinder, hvorimod fra samme Tid at regne denne Afgift erlægges dobbelt af alle Plantage = Mand's Neger.

6. Udførsel af Neger og Negerinder fra de vestindiske Der forbydes fra nu af paa det strengeste, og andtages fra dette Forbud allene de, som Lovene byde at udgaae, samt de, hvilte Hs. M. General Gouverneur og Reglering paa de vestindiske Der meget enkelte

Tilfælde efter Omstændighederne maatte troe sig befoiet til at lade udgaae.

Hr. Johan Peter Hingelberg er efter Forlydende af Hans Kongl. Majest. allernaadigst confirmeret til Capellan pro Persona hos Sognpræsten til Aarhus's Domkirke Hr. Sti:tsproovst Montad.

Fra Gottenborg havs den ulukkkelige Sikende, at Matten imellem den 2 og 3 d. M. er den fjerde og bedste Deel af Byen ved Tidsvæde afbrændt; man regner herved 600 Familier, der ere blevne hussvilde, men med næste Post ventur man nevastigere Efterretning.

Til de tvende Brødre Kiølsfenerne er Leichenfeldt Hovedgaard og Gods underhaanden solat for 73000 Rdlr. — Liæledes er Vallisberg Hovedgaard samt Wulsgaarden Brøndberg og Stabvefjergaard med underlagde Bøndergeds ved offentlig Auction bortsolgt til Hr. E. Strandbyegaard for 67000 Rdlr.

(Posten ankom i Onsdags Aften sildig, men den Kjøbenhavns Post er udebleven.)

Til Hielp: Cassen.

Den Cassentil Fordeel, efter fradragne Udgifter, beregnede Indtægt af de bortsolgte Faste = Ordener, beleber sig i alt til 5 Rdlr. 1 Mk. 12 ff.

Den 24de Martii blev Hr. Wandall tilsendt den tredje Avertal af Sal. Himmerig's Legato, til Uddeeling i næste Maaned, som nærmere skal vorde bekendtgjort.

D o d e.

Den 1ste bujus, Hr. Laurig Sommer, Sognepræst til Gødmer og Halling Mæenigheder i Aarhus Stift. 3 Ribe, Hr. Justitsraad og Amtsforsvarer Christensen, 80 Aar. Den 5te, Greken Anne Sophie Krause. Den 19de i Horsens, Hr. Daniel Grundahl, Raatmand samt Vær og Raadingsriver, 58 Aar. Den 21de i Aarhus, Riibmand Laurig Jørgensens Huimue, Madamie Anne Marie Jørgensen, fød Carjon, 58 Aar. Samme Dag i Widge Præstegaard, Hr. Peter Aboc Müller, Sognepræst for Wibe og List Mæenigheder, 51 Aar. Den 28de her i Byen, Bagermester Er. Jens Rasmussen's aldte Sø, Rasmus, fød den 7de Febr. 1790.

B e t i e n d t g i o r e l s e.

J Tall: Lotteriet er udkommen:

I Kjøbenhavn 636. Erftn. d. 20. Marc. No. 10, 42, 76, 82, 26
I Mandshæb 476. Erftn. d. 22. Marc. No. 73, 60, 19, 12, 54
Den forstaaende Extracta er i Altona.

Den anordnede Bøn, som skal læses med Ungdommens Confirmation, saaes til Riøbs her paa Bogtrykkeriet for 2 ff. P. S. Wandall.

Paa Post = Contoiret er tilkøbs: den virkelige yderlige Forrovenhed, som er begaaet af Professor von Eggers i Kjøbenhavn, efter Riigsgreve v. Lüttichaus Bekiendtgjorelse, fordansket og ledsaget af en Fortale og Bagtale, a 10 ff.

Fuldstændig Stats-Fortegnelse over Danmark, Norge og Provindsierne, med Anviselse af Hoved- og Sædegaardes: Eierne i Danmark og Hertugdømmene og udførelse Rangfølge, indtil Januarii Maanedes udgang 1792, indbunden a 3 Rtl. 8 S.

Stats-Fortegnelse, indbunden, over Danmarks og Norge for 1792
 paa 3 Rthaler Millina, for 3 Mark.

Er hie Øvrigheds Forankaldning, bliver paa Waalborg Beting forfikkommende 11te Aprilis om Formiddagen Klokt. 10, Næste Sundheds Kirke Korn-Tiende, ved offentlig Auction opbaabt til Fortforpagtning paa 6 Aar, for indvarende Aar 1792 til Aaret 1797 ibersgnet, da den høitværende paa nærmere hie Approbation tillægger; alt i Selske de der og da bekendtgørende Conditioner, som ellers forinden kan esfare hos undertegnede Regimentsquartiermeester
B o g i l d.

Waalborg, den 26 Mart. 1792.

Etter Dom og Indviert, bliver afgangne Niels Simonsen Helms Enkes, Ingeborg Marie Hofmanns iboende Huus, beliggende paa Bekergade under No. 45 her i Waalborg, tillægt til offentlig Auction, som holdes i Huset, første Gang den 3die, anden Gang den 7de, og tredje og sidste Gang den 14de Aprilis forfikkommende, alle Dages Formiddag Klokt. 10 Slet, og bliver ved den sidste Auction tillægt bortsolat de Løssere, som efter Udløgs-Forretningen kan sælges; Thi ville Liebhaberne bestemte Sted og Tid tage Møde, da Conditionerne bliver bekendtgjorte. Waalborg, den 20de Martii 1792.
B a c a l l d.

Sessions-Dagene i Waalborg fra den 12te til 17de April forfikkommende, vorder paa Waalberg Raadstue ved offentlig Auction solgt: 1 a 200 Soldater, Tørnister, og ligesaa mange dito Eskadpander.

S. T e s t r u p,
 Krigs- og Land-Commissair.

For omtrent 12 Dage her, er portraalen af en Etue i en Silbruette i oval fergeldt Romme; Hvem samme harer saact, ville behage at levere det i Høstretieret, imod at en passendes Doucur til Dverbringeren bliver udbetalt.

No. 486, hos mig Sadelmager Johan Weis i Slots-gaden, er bortsolat imellem den 26 og 27 Martii af mit Plankværk en raad Koehud, noget værdt, veier omtrent 1 Pispund; Lydens Gang kan spores i Hr. Kammeraad Windius Have; Ombedes enhver til hvem den maatte salbdes, saavne at anholde og lade mig det vide, da jeg betaler en liden Doucur efter Omkøndbeberne.
 Waalborg, den 27 Martii 1792. **Johann Weis.**

(Indsender)

Forinden meere i de foregaaende Poster, soiz en Lands-rings-Dom indeholder, den 29de Februaris sidst afsagt paa Nørre Jyllands Landsting imod Hr. Byfoged Damsgaard i Søbye med flere, angaaende hans Bes-handling og derunder brugte Afvigelses fra Loven i afgangne Christian Hartvigs Enke, opgivne Høe i Søbye. (Læs videre herom Hr. Byfogdens og Procurator Dalls ibid. foregaaet Meldender af 8de, 9de og 24de December 1788 udi disse Efterretninger No. 48, 1788 og No. 2, 1789) er denne respective Doms-19 og 20 Poster af følgende Indhold.

Den 19de. Etter foregaaende Bestemmelser
 hos Skifteforvalteren Byfoged Damsgaard paa sin

egen Bekostning inden 4te Uger efter denne Doms-lovlige Forfikkommelse foretaae sig Boen til nye Bereg-ning og Classification, samt tildeele enhver Vedkommende hvad de i Følge heraf kan tilkomme, under Mulet af Rdlr. til Gaasfæren Procurator Dall for hver Uge Dommen ikke til den bestemte Tid er bleven opfyldt, under Evans og Udskert efter Loven; Og

20de. Ligeledes for Byfoged Damsgaard inden besagde Tid under Executions Evans til Citanten Procurator Dall betale denne Processus Omkostninger med 16 Rdlr., samt for sin urigtige Behandling bøde til Justits-Cassen 2 Rdlr., og endelig betale til Dombuus Cassen 2 Rdlr. 2 S; efter Placaten.

Og samme tillægt Vedkommendes Anmærkning ved Indsendelsen, i Anledning Slutningen af Hr. Byfoged Damsgaards Meldende af bemeldte 24de December 1788, vil da de respective Læsere esfare, at han derved med videre passeret i denne Begivenhed, har tilladt sig meere end han burde, og meere end Udslaget af hans Handlenaader har fundet assureere ham. Og at hans i øvrigt Frydende Ubladelse og forbeholden Lignelse, retrest og vel tortient bliver at anvende om ham selv og ikke imod Andre.

Til Majdag 1793 udløber den nærværende Forpagtning af Stamsgaardene Friensvold og Kongstrup, som er beliggende fra Kærsdals den første en liden Mul, og den sidste 1 og trefferdende Mul; disse 2de Gaarders Aftning og tilliggende Tiender, bliver paa nye opbudne til Fortforpagtning paa 6 eller 12 Aar, ved offentlig Auction udi Giesliger Sr. Peder Abells Huus i Kærsk, Fredagen den 20de Juli forfikkommende om Formiddagen Klokt. 10 Slet.

Under Friensvold henfører Ostermølling, Grendstien, Helstrup, Wærum, Drum, Hødderg og Wdum Sogners Kirkers Korn- og Aarv-Tiender, som alle (undtagen de 2de sidste Sogner) kan oppeberes in Natura til Gaarden, da bemeldte Sogners Tiendeværende Hartkorn, udløser omtrent i alt 1040 Tønder; samtlige Bøer har bekendt gode Marker, som alle af Fælledskab er udfikket. Den aarlige Udskud til Hovedgaard den er 96 Tønder Rug, 74 til 76 Tønder Øg, 100 a 104 Tdr. Havre, samt 12 Tønder Boabveede, og af Høe kan oples, det ene Aar med det andet, 600 Tønderlæs; Ved Gaarden er holdt Hollænderie af 150 til 160 Køer med Tyre, desuden 70 til 80 Faar-Creature, 10 til 12 Stkr. Hæster, som forsvartig om Sommeren kan græsses og tidlige fodes om Vinteren; Men naar Engene er slaagen og bieract, kan opere græsses 80 til 90 Stude, hvoraf første Deelen om Vinteren kan fores ved Gaarden.

Til Kongstrup henfører Galthen, Welling og Laurberg Sogners Kirkers Korn- og Aarv-tiender, som alle in Natura oppeberes, af pgt. 473 Tønder. Tiendeværende Hartkorn, isg gode Kornmarker, der ligeaa er udfikket af Fælledskab, Gaardens aarlige Udskud er 60 Tønder. Rug, 45 til 48 Tønder, Øg, 72 til 77 Tønder, Havre og 6 til 7 Tønder Boabveede; Af Høe kan aarlig udles 330 til 340 Tdr., det ene Aar med det andet. Et Hollænderie er holdt ved Kongstrup af 100 Køer med Tyre, og ellers 40 til 50 Faar samt 6 a 8 Hæster, som der er grasset og foeret; Desuden kan græsses, naar Heet er indværet, 50 til 60 Stkr. Stude, som tidlige om Vinteren kan fodes.

Gaardene bliver saaledes opbaabt samlet, under een Forpagtning: hvel-m hvel-m, med de til hver Gaard belaaute Hæverie, Vønder; Dermed opbydes Friensvold alle med H

foran tilfærbne Liender, haade med og uden Høverie; Alt efter de Conditioner, som paa Auctionskatet vorder oplæst, og eftersom 3 Uger forud er at jaae til Efterhøi, saavel paa Hs. Excellencen Hr. Geheimeraad og Amtmand Scheel Plejens Consistori i Kiøbenhavn, som og paa Brisenbold hos mig Underkretone Trossantie og ukiendte Liebhabere vilde behagelig selv besee Etendommen, som da bedre kan bedømmes end her beskrevet. Brisenbold, den 20 Martii 1792.

D. Friis,
Forvalter.

Onsdagen den 18de April forfikkommende, om Formiddagen Klokken 10 præcis, bliver udi Janners Skolehuus i Håndborg Herred, Drum Amt i Lybø Amt, foretaget offentlig Licitation over Janners Kirkes Kjønsættelig, hvis Vhættælle paa den søndre Side og østre Ende for det meeste behøder at omslages og med nyt forbedret, hvortil efter det giorte Overlag vil medgaae omtrent 15 Skp. Bløe med videre; haledes bliver paa samme Kirke anvendt et betydligt Muur- og Kjømmers- Arbejde; thi vilde de Lyshavende behøge til bemeldte Tid og Sted at indfinde sig, da Conditionerne der nærmere skal vorder bekendtgjorte af Skiftet, d. 20. Mart. 1792. Lemvig.

Fæsteren af Sæbnegaard's Mølle,

under Hevedgaard's Parten beliggende, i Hertum Amt, Børlum Herred, Vølstrup Sogn, navnlig Casper Christensen, er ved Døden kortskaldet, og efterladt sin Enke og en liden unyndig Søn; Skiftet efter bemeldte Aføde er til befalede Løber fremholdt og opstod til 6 og 12 Maanedagen den 16 April og 29 Maji forfikkommende, til hvilke Dage Credit og Debitorerne herved, 3 Gange i Kjøb, i de Halsborgske Tidender indkaldes: at møde ved Skiftet, de forste lodlig at betiulle deres Tilgodehavende og de sidste at betale hvad de til Etterboer maatte være skyldige. Enken med Løngbørge og den Urmyndiges Formønder vilke og have uti Erindring at være tilstede ved Skiftet bemeldte 16 April og 29 Maji, enhver for sig at beoagte sin Tord og tes Fornødne, da herved og under skal vorder handlet som de allernaadigste Anordninger i saa Maade bestemmer. Sæbnegaard den 24 Martii 1792.

Paa den Høie Hr. Skiftet rvalte: s Vegne,
som Guldmættig
Bør Møller.

Mandagen den 2den April forfikkommende, Formiddagen Klok. 10, bliver i Kjaltring Præstegaard holdet offentlig Auction over circa 400 Tønder Fiare, i Land drevne og biergebe fra det den 28de November sidst, for Houbierg, Baroniet Nyssensstens Forstrand forulykkede og sønderflagne Skib; hvilket herved til Liebhaberes Efterretning bekendtgjores. Kallberg den 5 Martii 1792. W. Claudi.

Ud Skifteretretningen 30 Daen efter skaanone Jens Jensen Gjøffs, som var til Huude hos hans Søn Christoffer Jensen Smed Næns Kier i Evered Sogn paa Nørre Eikier Gods, tilkiindgaae bemeldte Afødes efterlevende Enke Juager Christoffersdatter og Søn, fornevnte Christoffer Jensen at berorte Aføde foruden disse Arvinger skal have efterladt sin 2de Døttre, nemlig en ved Navn Maren Jensdatter, som er gift med en Perion, navnlig Jens Thomsen, der skal være i Waage Høe, og en Døttre navnlig Anne Marie, som skal være ugift og tiene i Emb Høe; thi hvede disse Arvingers de Arvinger med Været og Formønder, saa som Credit og Debitorer tiligemed berorte Etterboers ind: Beskommens de herved, da Bøet vorder Proclama formaact at betyde;

skaldede at møde eller møde lads udi forbemeldte Etterboer Auktoret der i Evered Sogn paa Ste Ugerdagen. Fæsterdagen den 7de April forfikkommende om Formiddagen Klok. 10, for hvor sin Kier at iagttage og Migt at opfulde. Nørre Eikier den 25 Februarii 1792. P. W. Schmidt.

Gode vindtørre Silde ere at faae til Kjøb for billig Priis ved Ageraae, udi Krumborden næst ved Compagniehuset.

Da Christen Sørensen i Wange,

udi Kordlev Sogn paa Lengeholms Gods, er saummed ved Døden afsongen, hvis Etterboer er toget under lovlig Skiftes Behandling; og det er bekendt: at han har havt med sig til at betiulle, dels i Vengslager og dels i andre Maader; saa bliver alle og enhver, som enten maatte have noget af forde eller være skyldig i uafslutte Tilfælde, berorte Etterboer vedkommende, herved indkaldet at møde i bemeldte Etterboer gaard den 18de April forfikkommende om Formiddagen Klokken 9, de forste for at anmeldte og beviisliggjøre deres Krav, og de sidste at betale hvad de ere pligtige, da enhver kan vente sig lovlig Begremsel. Vengshelm, den 21de Februarii 1792. Vedet E. bodberg.

Paa Bislev Kirke,

beliggende i Halsborghuus udi de Halsbøge, som er det største Sommer foretaget nooen Reparation af Muur, Kjømmers, Vhættæller og Glarmøder, samt Smede- Arbejde, hvortil alt, og for saavidt Arbejdslonnen i henseende Muur, Kjømmers og Vhættæller- Arbejdet anaarer, alles til offentlig Licitation udi Skolehuset i bemeldte Bislev, Kjøddagen den 17de April forfikkommende, paa de Conditioner, som da blive bekendtgjorte.

Paa Bangsboe

ved Kladsland i Vestsjælland, udi et Huus opstod 58 Estr. Stude, som ere store, af et godt Slags og vel faed (ufølgt) hvilket herved til Liebhabernes behagelig Efterretning bekendtgjores; af Hørsag jeg selv er kommen estie, nogle har suaden Fornødsle i, at indrecommandere mine Stude. Liebere kan vente rimelig Priis, efter Vabrens Vælfærdighed. En smuk guul Høst, 4 Mar, 10 Dvarteer, tielig til Nide Brug; saa er og nogle Bladt- Bæker, 4 i 5 Mar, tilkjøbs hos Eieren. Den 19. Mart. 1792. Jens Skiftegaard.

Efterstaaende Bøger faaes her paa Bogtrykkeriet hos mig til Kjøb for høfseiede Priser:

Til Kierlighed for Christendommen, ved Hr. Steensvinkel, 4 Mk. 4 s.

Den mueligst fuldstændige Beskrivelse over Heitidelighederne, i Anledning af Kronprinds Frederiks og Kronprindsesse Marias Formaling paa Gottorp samt Brudevielses Tølen og Indtog's Heitidelighederne i Kiøbenhavn; samlede til Afmindelse for Efterlægten, 2 Mk. 12 s.

Den fuldstændige Beskrivelse over de i Provindserne i Danmark og Norge anstillede Heitideligheder, i Anledning af Kronprindsens Formaling, og Kronprindsens Indtog, hestet 3 Mk. 8 s.

Historisk Beskrivelse over Kronprinds Frederiks og hans Gemahlines Ankomst til Kjøbenhavn, 4 s.

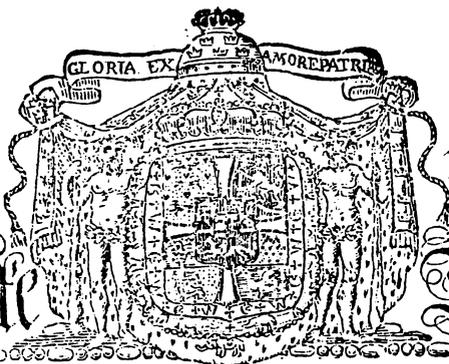
Nogle Betænkninger over Høvd, hvorledes den efter Naturen og Folke- Retten forhverdes ic, 8 s.

Familie- Scener, 8 s.

P. J. Wandall.

No. 1792.

De
Forsendelse
allene
Kjøbenhavn

No. 68.

til
med Posten
privilegerede
Sider.

Fredagen, den 24de August.

Af disse Sider udgives ugentlig 2de Stykker ved Brodrene Berling.

Genua, den 31te Juli.

Efter de sidste Efterretninger fra Turin ere de sardiniske Tropper i fuld Bevægelse til de franske Grændser. Nizza bliver sat i den bedste Forsvarstilind. I det østerrigske Lombardie ere 8000 Mand, deels Ryttarie, deels Fodfolk satte paa Kriatsfod, for, som det hedder, at forene sig med de sardiniske Tropper.

Weissenburg, den 7de August.

Vores hele Egn giver Gienlyd af Krigsballarm. Neben for Grisberg har en talrig Armé leiret sig. Den Kellermannske, som havde sat sig fast ved Albstadt, er deels endnu der, men deels brækket op til Lauterburg. Man kan ikke nok beundre det faste Mod og den Uforsagthed, som man ved den saa nær forestaaende Fare, læser af disse Folks Ansigt. Fæstningen Landau er saa vel forsynet med alting, og Garisonen saa talrig og modig, at vi frngte ikke for 100000 Gieldere. Leiren bestaaer af 24000 Mand, men der kommer endnu 22000 fra Centralarmeen dertil.

Coblens, den 12te August.

Matten før den 12te er her indløbet Efterretninger, at Preusserne og de Udvaandrede Armee som staaer hos dem, have rykket videre frem, og at Fæstningerne Sar-Louis og Diedenhofen, vilde overgive sig, uden at udholde en Belæring, især da der i den første ligge to Regimenter Sveitsere, som Prindserne allerede for længe siden have gjort sig hengivne. — Kongen af Preussen besinder sig meget vel i Trier. Indbyggernes gode Opsættelse i de trietske Lande imod hans Soldater behager ham over maade vel, og han skal derfor have lovet dem sin Beskyttelse for bestandig.

Trier, den 12te August.

I Saar og i Dag er den hele preussiske Armee brækket op fra Leiren ved Long imod Stæderne Trier og Diedenhofen. Det er ogsaa allerede foresaldet et blodigt Døtrin imellem Preusserne og Frankmændene, hvorom man endnu ventet nærværende Efterretning. I Morgen trække 5000 Emigranter

ind i Leiren ved Long. I Saar holdt Kongen af Preussen Revue over disse Emigranter, hvorefter Monarken spiste hos de franske Prindsere. Antallet paa det her i Egnen staaende Mandskab beløber sig til 100000 Mand og 50000 Heste. — E. St. Preusserne have ved Trier havt en Eskadron med Frankmændene. De have allerede sendt hertil en fornaglet sekundig Kanon og 200 Stykker Geværer, som de have gjort til Bytte; 30 Krigsfanger ere sendte til Luxemborg.

Wexlar den 12te August.

Den 6te ankom hertil en Deel af Landgreven af Hesse-cassels Dagage, en Berider med 12 Staldfolk og 34 Heste og Muulasser, og gif den 7de videre. Landgræven commanderer et særskilt Corps af 16000 Mand, nemlig: 12000 Hesse-cassels og Hesse-darmstadt Tropper, hvortil skøde 4000 Preussere. I Saar passerte ogsaa igjen en Deel af Landgrævens Liv-Drageon-Regiment herigennem til Rhenen.

Paris, den 13de August.

Den 10de hujus er, som man m. get frngtede for, bleven en forkrækkelses- og Veststræffesdag. Snimod 2000 Mand er have derved mistet Livet. I hui-dierne ere efter en mordisk Storm blevene indtaane, og Kongen, som med sin Familie havde flygtet til Nationalforsamlingen, maatte selv være Vidne til, hvorledes et Decret, som suspenderte ham, blev foreslaget og affattet. Han blev derpaa braat til Palatiet i Luxemborg, og ved et nyere Decret er ham anvist Justitsministerens Hotel til Boepæl, hvor han skal have en under Vairen i Paris og Commandeuren over Nationalgarden staaende Garde, der skal indestaae for hans og hans Families Sikkerhed, og til hans Udgieters Beskridelse er, indtil den sammnkaldte Nationalconvention kan træde sammen, en halv Million Livrer bleven bestemt for ham. — Forkrækkelsesdaen den 10de begyndte dermed, at falk. Patrouiller, som man Matten so. hen havde arresteret, og blandt hvilke konger

lige Garbister befandt sig, der bare Pistoler ladede med Kugler, næsten samtlige bleve halshuggede paa Pladsen Vendome. Henimod Kl. 10 om Morgenen var Slottet Thuilleries omgivet af alle, som kunde føre Vaaben i Paris. Man fordrede Krigens Kongens Afsættelse. Sveitsersaarden og dens Hielpere, som havde Vagt paa Slottet, anstillede sig i Begyndelsen mod Folket, som vilde trænge ind paa Slottet, venskabelig og broderlig; men strax derpaa gavede en mordisk Ild fra Kanonerne, og udaf Binduærne paa Slottet. Folket veeg i Begyndelsen tilbage, men strax derpaa trængede det igien frem med 6000 Fødererte, stillede Kanonerne mod Slottet, og i kort Tid blev Slotsvagten overvundet og ganske tilligemed deres Officerer nedlagt. I et Dieblis blev det erobrede Slot opfyldt med Mennecker. Der blev ikke plyndret; men de fornemste Kostbarheder bleve bragte fra de Kongelige Værelser til Nationalforsamlingen. Denne, som fornemst Stormen af Klokkerne om Natten var bleven tiisammen hele Natten imellem den 9de og 10de, lod Mairen Pothion kalde til sig, der af Slotsvagten i Thuilleries blev holdt ligesom til Gissel, men dog igien løsladt. Den hørde mang: Ansøgninger forelæst, som erklærede at Folket vare i Bevægelse, fordi det troede, at Hoffet i Thuilleries var beskæftiget med en Contrarevolution. Efter Kl. 5 om Morgenen erklærede Justitsministeren, at Bevægelserne i Hovedstaden bleve alt mere og mere betænkelige og foruroligende for Slottet. Han forlangte en Deputation af Nationalforsamlingen, for at begive sig til Kongen. Strax derpaa blev meldt, at Kongen selv kom med sin Familie. Der blev sendt en Deputation imod ham. Kongen traadte med Dronningen, sin Søster, Søn og Datter tilligemed 2 Ministre ind. De toge Plads paa Ministerbanken og Kongen sagde: "Jeg er kommen her, for at undvige en stor Forbrydelse, og jeg troer, mine Herrer, at jeg ingensteds kan være sikrere, end midt iblandt Dem." — Præsidenten svarede: "De kan, Sire, være forvisset om Nationalforsamlingens Standhaftighed. Dens Lemmer have svoret, at ville indtil Døden forsvare Folkets Rettigheder og den constituerede Magt." Kongen tog herpaa Plads ved Siden af Præsidenten, men da der ikke kunde blive raadslaet i hans Nærværelse; saa blev en særskilt Loge bag Præsidentens Lænestol anvist ham og hans Familie, og i denne forblev han henimod 20 Timer indtil Kl. 2½ om Morgenen den 11te. Nu mødte Departementssyndicus Rodez og Commandanten for Slotsvagten, forevandede Nøden beständig større, og at Folket stillede Kanonerne mod Slottet. Den sidste forlangte Forholds-Ordre. I det Nationalforsamlingen besluttede, at sende 15 af deres Deputerede til Slottet med den Erklæring: at den satte alle Eiendomme og Personer under det patriotiske Folks Salvogard; hørte man de første Kanonstød. Den hele Forsamling og alle Tilskuere geraadede i Bestyrtelse. Præsidenten satte sin Hat paa og stillede derved Uværligheden. Kongen lod fra sin Loge Præsidenten sige, at han havde befalede Sveitserne ikke at skyde. Smidertid bleve Kanonstødene blandede med Flintestød bestandig hyppigere. De 15 Deputerede kom tilbage,

efter som Folket ikke vilde lade dem komme igiennem. Bevægede Personer vilde og trænge ind i Salen, hvilket dog blev forhindret ved de Deputeredes Tiltale og ved deres almindelige Raab: Nationen leve! Samtlige Lemmer i Nationalforsamlingen aflagde og med Hænderne mod Himmelen deres Eed paa, at vedligeholde Friheden og Ligheden, og at redde Riger. Nu mødte de nye Lemmer af det af Folket valgte Municipalitet, ledede 3de Rangs med de D. d: Fædreneland, Lighed og Frihed bære for sig, forsikrede, at Sveitservagten havde stude først paa Folket, og opirret det, gav og tilfænde at Perhous, Manuel og Danton endnu vare deres Colleger, og at Santerre var bleven udvalgt til Chef for den bevæbnede Magt. Strax derpaa kom Efterretning, at Slottet var bleven erobret, Skydningen hørte op. Nogle Borgere bragte en Kiste med Dronningens Juveler, som var bleven fundet i Hendes Værelse, andre bragte Skotøiet fra Slotscapellet, andre en heel Hat fuld af Lortedorer, andre en stor Pakke med Assignater, andre en Pakke Breve, hvoriblandt nogle fra Hr. Fayette til Dronningen, hvorhos blev erklæret, at Nationalforsamlingen skulde ikke, dersom den tidligere havde vidst sammes Indhold, decreteret Hr. Fayette for ukjeldig. Adskillige Borgere kom og angav, at Jiden var løs i Thuilleries og greb om sig. Der blev befalede de virksomste Slukkelseanstalter. — Kongens Suspension blev herpaa decreteret af Nationalforsamlingen med følgende Ord: Da Fædrenelandets Hæere er itegnet til det højeste, og det er Nationalforsamlingens helligste Pligt, at anvende alle Midler til dets Redning, men det er umuligt, at finde virksomme, saa længe Rilden til det Onde ikke er stoppet; og da dette Onde fornemmelig udspringer af den Mistro, som den executive Magtes Chæfs Opsørsel ved en i hans Navn imod Constitutionen og Nationaluaahængigheden fortragen Krig; og da denne Mistro har i adskillige Dele af Riger fremkaldet det Snike, at tage tilbage den Authoritet, som er overdraget Ludvig XVI, men Nationalforsamlingen ikke maae og vil forstærke dens ved nogen Usurpation; og da den i de overordentlige Omstændigheder, hvori den ved Begivenheder, som af ingen Lov er forudsæet, er bleven sat, intet andet Midde veed, end at vende sig igien til Nationens souveraine Magt, saa decreterer den: 1) Det franske Folk er indbudet til at oprette en Nationalconvent. 2) Den fuldbyrdede Magt er foreløbende suspenderet fra sine Forretninger, indtil Nationalconventen har søiet de fornødne Anstalter til Nationaluaahængigheds Paandbevæls; videre er Civillisten ophævet. Ministeriet skal nye indrettes, en Gouverneur udnævnes for den kongelige Prinds, Kongen og hans Familie blive sat under Lovens Beskyttelse, og alle offentlige Betientere, Officerer o. s. v., som have forladt deres Poster, erklærede for infam og for Fædrenelandets Forrædere: Strax derpaa bleve de hidtilværende 6 Ministre erklærede for at have mistet Nationens Tillid, og de Herrer Claviere, Roland og Servan igjen indsatte i deres forrige Departementer, og Danton udnævnt til Justits, Monge til Sø- og Journalisten le Brun til indenlandsk Minister.

Stockholm, den 16de August.

Protocol, holdet paa Drottninghøms Slot 1792 den 15de August under Hs. Kongelige Høihed Heltugen af Spdermandland i Overværelse af Hs. Excellence Hr. Rigsdrosten Grev Wachtmeister, Hs. Excellence Hr. Rigsconsuleren Friherre Sparre, Hr. Præsident Friherre Ruuck, Hr. Præsident Grev Ruuth, Præsidenten Friherre Rauterholm, Laugmand Rogberg og Laugmand Umer.

Efter at Justits Expeditionen naadig var bleven tilladt at træde frem, oplæstes i Underdanighed til Justitium tvende Protocoler for den 4de sidstleden, hvorpaa Revisions-Secretairen Tserhjelms i Underdanighed foretog: De særskilte Besøringier og Ansøgninger om Naade, hvormed de sters for Deelagtighed og Medvidenhed i det paa høifstsalig Hs. Kongel. Majestæt, Gustaf III, begangne gruelige Mord, samt for Forsømmelse i at opdage det, som hermed havde havt nogen Forbindelse, og var bleven dem bekjendt, anklagede Personer i Underdanighed vare indkomne, nemlig forhenværende Kammerjunker og Major Grev Claes Fredric Horn, og Capitainen Grev Adolph Ludvig Ribbing, dømt af den svenske Hofret ved en Kiendelse af 24de Maj sidstleden, at have forbrudt Adelskab, Hæder og Ære, og Skyldige til at miste høre Haand, halskugges og lægges paa Steile; forrige Oberstlieutenant, Carl Pontus Liljehorn, og forrige Lieutenant og Friherre, Carl Fredric Ehrensværd, dømt at miste Adelskab, og Liljehorn Ridderværdigheden, samt begge Skyldige at miste Liv, Ære og Gæde samt at halskugges; forrige Cancellieraad og Ridder af Kongl. Majestæts Nordstjerneorden, Jacob von Engeström, at miste Adelskab, Ridderværdigheden og Embede, samt i sin øvrige Livstid at holdes i Fængsel paa en Fæstning; forrige Major, Christoph von Hartmansdorf, at miste sin Tjeneste som Major, og sættes i Aar paa en Fæstning; Protocol-Secretairen Johan von Engeström at være aldeles skilt ved Kongens og Rigets Tjeneste; Herredshövding Nordell, som Hofretten havde anset at ikke kunde kiendes Skyldig til noget Ansvar; og Generalmajor Baron Pechlin, hvis Skiebne var overladt Fremtiden til hans Forbrudelse blev opdaget, og imidlertid skulde sendes til Carlstens Fæstning, for der til videre at holdes, og af Præsidenten flittig formanet til oprigtig Bekjendelse. — Ogsaa var Borgemeesteren Carl Johan Fagerström i Underdanighed indkommen med Besøring i Henseende til det som angik Protocol-Secretairen von Engeström og Herredshövdingen Nordell. — Hvad nu først angaaer de forrige Grever Horn og Ribbing, den forrige Oberstlieutenant Liljehorn og forrige Lieutenant Baron Ehrensværd, saa den høieste Domstol i Underdanighed tilraadet, at Hofrettens Dom angaaer, maatte frem lovgiundet stadfæstes; ligesom den høieste Domstol ikke har vovet at tilraade i en saa grov Forbrudelse nogen Naade for Horn, Ribbing og Liljehorn, men angaaende Ehrensværd har den i Underdanighed overdraget hvorvidt nogen Naade maatte vederfares ham. — Angaa-

ende forrige Cancellieraad von Engeström, da har den høieste Domstol i Underdanighed tilraadet, at Hofrettens Dom maatte saaledes stadfæstes, at von Engeström dømmes at have forbrudt sit Embede, og holdes 3 Aar i Fængsel paa en Kronens Fæstning; og kommer det an paa Hs. Kongl. Majestæt, hvorvidt nogen videre Lindring af Naade i Henseende til ham maatte finde Sted. Ligeledes har den høieste Domstol i Underdanighed overdraget til Hs. R. M., hvorvidt Major Hartmansdorf maae nyde nogen Naade. Videre har den høieste Domstol i Underdanighed tilraadet, at Protocol-Secretairen von Engeström, i Anledning af hans indgivne Besøring, maae erholde den Forandring i Hofrettens Dom, at han paa et Aars Tid bliver frataget sin Protocol-Secretaire-Tjeneste og dermed al søgende Løn og Fordeele, hvorved Actors i denne Sag ansøgte Besøring bortfalder. Ligesom den høieste Domstol ikke har fundet nogen Grund anført af Actor, som kunde virke Forandring i Hofrettens Dom angaaende Herredshövdingen Nordell. Men den Sotgiorelse, som Nordell har fordret, og det Ansvar, som Protocol-Secretairen von Engeström har paaastaet af Actor for hans mod von Engeström brugte Skrivemaade, har den høieste Domstol ikke fundet at have Sted. I øvrigt har den høieste Domstol i Underdanighed tilraadet at stadfæste Hofrettens Beslutning i Henseende til General-Major Pechlin, men foreslaaet, om han ikke af Naade maae for Naans fra Fængsel paa Fæstningen, og ham tillades at opholde sig enten i sit Huus i Stockholm, eller paa sin Gaard paa Landet; og hvad Actors i Forklaringen imod Pechlin brugte utilbørlige Skrivemaade angaaer, da har den høieste Domstol i Underdanighed tilraadet, at han derfor af Justits-Cantsler-Embedet faaer behørig Frettesættelse. — Hs. Kongel. Høihed behaager i Naade at udlade sig saaledes: "Da nu alle Lovens Forkrifter nsie ere bleone opfyldte, og ikke nogen udi den svenske Rettergangs Orden saftat Fordeel er bleven de Skyldige betagen, samt den svenske Hofret og høieste Domstol nyelig ere indkomne med deres endelige Mening over de Anklagedes Ansøgninger og underdanige Besøringier i den begaaede uhykelige Majestæts-Forbrudelse, saa staaer allene tilbage, at vi nu endelig i denne Sag yttre vor Beslutning og naadige Villie.

(Fortsættelsen følger.)

Helsingør, den 24de August.

Fra den 17de hujus til i Dag ere i alt 124 Skibe passerede Sundet. Den 20de gik de 2de svenske Statfanger, nemlig Greverne Ehrensværd og Ribbing, herigennem; den 21de ligeledes Greverne Liljehorn og Horn under fremmede Navne. De 2de Svenske Kregatter, hvorefter sidst blev meldt, ligg endnu her paa Neden.

København, den 24de August.

Ved Tal-Lotteriets 534 Trækning i Altona udkom:

No. 28, 53, 83, 48, 81.

Ved Tal-Lotteriets 667 Trækning i København udkom:

No. 41, 64, 10, 55, 76.

Fra den 1ste til 18de August ere her i Staden copuleret 15 Par; fødte Dreng 38, Piger 28, tilsammen 66; døde

Mænd 17, Qvinder 10, Dreng 7, Piger 8, tilsammen 42; ere altsaa 24 flere fødte end døde. De Døde ere bortrykte af følgende Svagheder: Alderdom 2, Værnsfæde 1, Dyrssyge 1, Druknit 2, Feber 4, Korraadne:sesfæber 2, Halesyge 1, Hittig Feber 1, Inflammation 1, Langvarig Svaghed 1, Skudt sig selv 1, Elag 8. Tønder 3, Tørende Syge 7, Uangivne Svagheder 3, Batterfor 4.

AVERTISSEMENTS.

Det har behaget Livets og Dødens Herre efter saa Ugers Svaghed at bortkalde sidstafvigte Nat fra dette Jordstykke til et herligere Liv min oprigtige Mand Justiceraad Lars Johan Jelsstrup, i hans Albert 73 Aar, hvilket for mig og efterlevende Børn særdeles sørgelige Dødsfald jeg herved for fraværende Venner og Paarsværende Kulle have anmeldet; frabedende mig Kristelig Condolence. Koffedal den 14de August 1792.
Christiane Birgitte Jelsstrup,
født Obelig.

Det har behaget Forsynet uden foregaaende sørgeliggende Svaghed ved en pludselig og for mig m.d. efterlædte 2de smaa Børn smertefuld Død sidstleden 23de Julii at hersøe mig min elskværdige og høist saavelige Mand Edoard Smyth Archtander, det har jeg ikke villet mangle paa den nu brugelige Maads hermed at give tilkiende for samtlige min kiære Mandes Venner og Paarsværende, ingenslunde tvilende om, at jo enhver, af hvilke han har havt den Ære at være kiendt, favner i ham en paalidelig Vennekæven, ligesom jeg en kiær Egetælle, frabedende mig videre Kristelig Condolence, som noget, der blot fornøyer et dybt hugget Saar. Boerkegaard ved Christianstrand, den 2den August 1792.

Elisabeth Regine fød Holt: rmand.

Min Mand Ole Colbjørnsen til Stemsrud i Solbærs Høgederie den 25de Julii sidstleden efter nogen Tids Svaghed ved Døden er afsaaen i en Alder af nogle og 60 Aar, giver jeg mig den Ære for mig og 5 Børn herved Kyldigt at tilkiendegive vore samtlige fraværende Beslægtede og Venner.

Wilhelmine Charlotte Colbjørnsen,
født Rath.

Skipper Just Ludvigsen, Entreprenur af den til Kiel gaaende Vaquetbaad, har indberettet, at han den 24de Passato paa Reisen fra Kiel hertil har imellem Stevns og Kallsterboe seet Masten af det sunkne Skib, som staaer paa 12 Favne Vand uden Forandring, saaledes som i afsigte Aar i November i Adresse og Berlings Aviser blev bekiendtgjort; saa bliver nu, i Folge Admiralitets- og Commissariats-Collegii Ordre, denne Bekien:tgjortelse paa nye 3de Gaarag igientagen i de Berlingske og Adresse Contoirtets Aviser, til fornøden Varsel for de Reisende, som skal passere dette Farvand. Kiøbenhavn, den 14de August 1792.
A. Louis.

Da det har behaget Hans Majestæt at approbere en Plan til en Lontine eller et Livrente-Societet, hvor enhver for sig selv, Børn eller andre kan indkøbe en Capital, og derved forstyre sig eller andre vængstlevende en betændelig Fordeel i Tiden, saa have vi som Directeurer ved det under 13de Martii 1775 oprettede Livrente-Selskab ogsaa paataaget os Directionen ved dette, indtil ved en Generallforsamling Directeurerne kunne vælges. Dette bekiendtgjøres herved med Anmodning, at de, som alyte at ind-

træde i Lontinen, vilde behage med deres Anmeldelser efter Placens Forskrift at henvende sig til Bogholderen Hr. Justitsraad Stephensen i Vadhu:stredet No. 76.

Kiøbenhavn, den 17de August 1792.

Brunn. Hofst. Krebs.

Den allernaadigst approberede Plan til en Lontine eller et Livrente-Societet er at bekomme saavel paa Dansk som Tysk i Kiøbenhavn paa alle Hersens Boglader, og uden for Kiøbenhavn paa alle Post-Contoirtet i Danmark, Norge og Færtugdomene.

Fra Pressen er udkommen: Erighed:en, et Forsøg i ser Sange af Hans Gram Beskmann. Dette Forsøg faaes tilkøbs hos Hr. Hofbogtrykker Schults i Høibroertrædet, samt hos de Herrer Boghandlere: Valent Guldendal i Silkegaaden, Pelt paa Børsen og Poulsen i Antontestrædet. I Kjøbenhavn hos Hr. V. Friis Wandall, Factor ved Bogtrykkeriet. Prisen er i Rtl. 8 k. uubundin.

Svar paa det fra den ubenævnte Forsfatter i forrige Uge udkomne Blad imod Avertissementet af Justiceraad Westermænd — er indlagt i Commission hos Boghandler Erikøb paa Hiørnet af Gothers- og Regnegaden No. 141, og sælges for 4 k.

Det for Uaadommen lærerige og nyperlige Skrift: Salzmans Underholdninger for Børn og Børnvenner, som af Hr. Kvegaard er oversat paa Dansk efter Opmuntring og Understøttelse af den Kongel. Skole-Commission, er nu aandske særbogt fra Pressen og bestaaer af 8 smaa Dele, som kan uubundes i 3 eller 4 Bind. For at lætte Prisen for Kiøberne og derved des mere at udbrede Brugen og Nytten af dette Skrift, er Prisen fra nu af indtil førstkommande Michaelis nedsat til 2 Rdlr. for 1 Exempl. paa Trykpapir og 2 Rdlr. 64 s. paa Skrivp., hvilket er kun næsten det halve af hvad det ellers skulde koste, da det bestaaer af 104 Ark foruden nogle Ark med Musik, men efter den Tid vil Prisen blive forhøjet til 2 Rdlr. 64 s. for Trykp. og 3 Rdlr. 32 s. for Skrivp. Skriftet faaes fra nu af hos Guldendal i Klareboderne No. 9, Boghandler Hegerlund i store Jærgestrædet og Buch paa Nørregade No. 245.

Tilleg til Beregningen over Forholdet af Tab og Genind i Lontinen, med Motto: Dem først og prøv siden, som Bevis at den i Brevet til en Ven paa Landet om Lontinen gjorte Regning er heri uratiq og selgelyt ingen Bevis, faaes hos Boghandler Walling i Springgaden No. 34 for 4 k. tilligemed Beregningen over Lontinen og Tallotteriet for 4 k. til Bedste for en Fattig.

Betragtninger over de aarlige Søn- og Helligdaags Uvansgelier i evende Dele, udgivne til Opbyggelse af en retskaffen Præst, har nu forladt Pressen og sælges for 4 Rtl. 8 k. paa Trykpapir uubunden hos de Herrer Boghandlere Sartorff paa Wangsenhufet, Rothe paa Børsen og Buch paa Nørregade, samt hos mig som Forlægger efter Føtørs Anmodning.
Cav Frid. Sammerich,

paa Hiørnet af Naboeløs og Snaregaden.

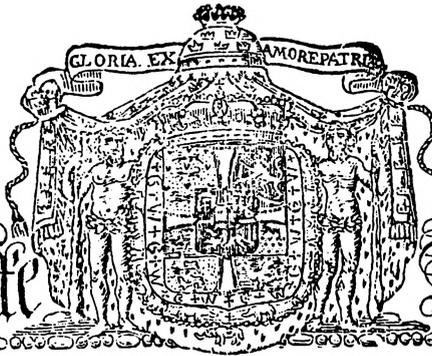
Notet om Vidensfaberierne, af Kammerherre C. W. Mogenskiærne, faaes hos Hofbogtrykker Schults i Høibroertrædet No. 64 for 2 Rtl. 8 k.

De Udvælgdes frydefulde Udeløsn faaes tilkøbs hos Bogtrykker Ehrhikensen i store Klaregade No. 27, for 24 k., bestet 4 k. mere. Samling af Reskripter, Kammer- og Collegie-Breve m. m. som angaaer Fyens Stift Januarii, Februarii, Martii, April, Juni, som tillige kan bestemmes, naar de Udvælgende tegne sig derfor, og betale Samlingen til Nyaar med 4 k. Arket.

No. 1793.

No. 10.

De
Forsendelse
allene
Kjøbenhavn

til
med Posten
privilegerede
Lidender.

Mandagen, den 4de Februarii.

Uf disse Lidender udgives ugentlig 2de Stykker ved Brodrene Berling.

Pohlen, den 17de Januarii.

Efterretninger fra Petersborg melde, at Admiralitetet sammesteds har faaet Befaling, foruden de 15 LinieSkibe, hvoraf 13 ligge i Reval og 2 i Cronstad, endnu at lade udruste 10 LinieSkibe og adskillige Fregatter til Foraaret. Det heder at Admiral Tschitgagoff skal commandere denne Flaade, til hv:ds Bemanning skal anstilles en Recluttering, som torde beløbe sig til 40000 Mand. — Fra Petersborg skal være afsendt en Courer til det Badenske Hof, med en Skrivelse fra Keiserinden, hvori anholdes om den ældste Prindsesse af Baden til Gemalinde for den unge Storfyrste Alexander. Naar Coureren kommer tilbage med Forældrenes Samtykke, skal, som man si:er, Formalingen strax gaae for sig.

Paris, den 21 Januarii.

Den skrækkelige og bedrøvelige Scene, som maae opfylde hele Europa med Mishag, Afstye og Forsærdelse, er desværre nu virkelig fuldført. Ludvig, som Forsynet havde sat paa en af de første Throner, er i Dag Morges Klokken 10 død Martyr døden paa Skaffottet og bleven et Offer for det grumme Partie, som hverken ved Mennekelighedens Stemme, eller ved nogen Grundsaetning af Moral og Politik, ikke engang ved Kongen af Spaniens store Tilbud, at sende sin egen Søn med 4 ubevåbnede Batailloner som Gidsler til Frankrig, kunde bringes fra dets blodrøstige Plan. Følgende ere de nærmere Omstændigheder ved denne høystbedrøvelige Tildragelse, som har gjort den 21de Januarii 1793 til en af de forreste Dage i Historien. I Debatterne den 18de og 19de beholdt ogsaa det blodrøstige Partie Overhaand og N. E. besluttede den 19de med 380 Stemmer mod 310, at Ludvigs Henrettelse ikke skulde opsættes; at det skulde tillades ham at omgaaes med sin Familie til det sidste Dieblif; at der skulde bestikkes ham en Geistlig til Ledsaagelse og at Henrettelsen skulde skee paa Revolutionspladsen, forhen Ludvig XV. Plads. — I Saar Morges Klokken 9 bragte Justitsministeren Garat den utydfællige Konge dette

Decret: "Ludvig, sagde han, jeg har Befaling, at overlevere Dem dette Decret." Kongen læste det med Roelighed, og man hørte disse Ord af ham: "Det er Tiid, at det faaer en Ende." Herpaa skrev han egenhændig et Brev til Nationalconventen, som han overleverte Ministeren og hvori han forlangte 3 Dages Opsættelse, som N. E. maatte anvende til at raadslaae om hans Families Skiebne og bestemme nogen Skadesløsholdelse for de Huusbetiente, som, medens han endnu var Konge, havde tjent troe. Ligeledes bad han om 2 Geistlige; men N. E. afflog den forlangte 3 Dages Opsættelse, hvortil især det grumme Biergpartie hidrog meget. — Under de meest rørende Sukke, Graad og Klage ere hans Gemalinde, Søster og Børn komne til ham, og have siden været hos ham. Han har trøstet dem og viist en stor Character; man har endog anmærket, at han med Roelighed har spist til Middag. Det var rørende, da hans Søn sagde den 18de til den vagthavende Municipalbetient: "De er stærk, min Herre, tag mig paa Deres Arme, og bær mig til Sectionerne, der vil jeg bede om Naade for min Fader. Jeg forskrer Dem, han er saa god." — Natten mellem den 20de og 21de formodede man med Grund store Bevægelser i Paris. Pelletier fra St. Fargeau, en af N. E. Deputerter, sad i Saar Eftermiddag i et af de underjordiske Spisegemakker paa Palais-Royal og spiste til Middag. Paris, forhen en af Garde du Corps, raabte, da han saae ham: Denne har stemmet for Ludvigs Død, og i samme Dieblif anfaldt ham rasende og giennemboede ham med en Dolk. Den Saarede er død i Morges Kl. halv 5, og Paris blev om Midnat tilligemed en af Torv-Kiemperne, som vilde skyde paa Ludvig, naar han blev bragt fra Temple til Retterpladsen, arresteret. — Bedrøvelig tog denne Dag sin Begyndelse. De 48 Sectioner, Borgerraadet og alle Klubber erklærede sig permanent. Kl. 7 om Morgenen traadte 150000 Mand under Gevær for at dække Paris, meden Henrettelsen gik for sig. De strengeste Ordre bleve givne, at ingen maat

te nærme sig Skaffottet. Man udsprebde, at Torvedamerne vilde nærme sig Skaffottet, raabe Naade, og dersom denne ikke paafulgte, skulde der blive Rødt paa Nationalgarderne. Fuldbyrderen af Criminaldommen var om Natten forhen sat fast, fordi han fordrede sin Afkæd, for ikke at lægge Haand paa den Salvede. Klokkeren var 9 om Morgenen. Et dybt og gyseligt Stille bedækkede Staden, ellers Kongens gode Stad kaldet, men nu hans Bøddel. Strax efter Kl. 9 blev Ludvig under hans Gemalindes, Søsters og Dørens lydelige Jammerklager ført fra Templetaarnet, efterat han forveien havde seet sin 14aarige søge Datter at døe i Convulsioner. En Kareth, omringet af utallige Bevæbnede, trak ham langsomt til Retterpladsen. Karethvinduerne vare oprukne, og man har blot kunnet blive vaer de flyvende Haar paa hans i Bedrøvelse nedsænkte og vaklende Hoved. Henimod Kl. 10 kom han til Retterpladsen og besteg usforsagt Skaffottet. Han havde en sort Kiole paa, men man klæbde ham af, og gav ham en reen Skiorte. Ludvig XV. Plads var fuld af Bevæbnede, og bag Diebestalen af denne hans Formands Støtte, som forhen havde staaet her, stod Guillotinen. Han vilde tale til Folket, og raabte, at han tilgav alle sine Fiender, men han blev af Skarpretteren afbrudt i sin Tale, trukket paa Guillotinen, bundet fast, og i en Tid af 2 Secunder var han hals hugget. I det man saae Hovedet falde, reiste sig et almindeligt Skrig: Republikken leve! hvilket endnu vedvarer, og løber fra den ene Side til den anden. Skarpretteren viste Folket Hovedet adskillige Gange. Legemet blev lagt paa en Karre og bragt til St. Magdalena's Kirke, hvor en dyb med Kalk opfyldende Gryv allerede er opkæstet, saa hans jordiske Deel snart vil blive fortæret af denne corrosive Materie. En anstændig Jordeferd er ham bereedt.

Af en anden Skrivelse fra Paris, den 21de Jan.

Mange Lemmer af N. E., hvoriblandt Manuel. Payne og Kersaint have, da de ikke kunde udvirke nogen Opsættelse i Ludvig XVI. Henrettelse, taget Afkæd. Den her oprettede Confoederations-Klub, hvilken ligesom Syllas Soldater vaadslaae med omspændt Sværd, truer at give N. E. Autoritet et dødeligt Saar, og maaste at rive dens Magt til sig. Jacobiner-Klubben har allerede gandske overgivet sig til den. Man taler i hiin Klub om intet andet, end at Kiære Dreene af alle Rolands og Driffors Tilhængere. — Følgende er det Brev, som Kongen i Saar gav Justitsministeren, da denne overleverte ham Bloddecretene af 15de til 19de hujus, saaledes som det er bleven opløst i N. E.: "Jeg forlanger en Opsættelse af 3 Dage, for at berede mig til at møde for Gud. Jeg forlanger at see uden Vidner den Person, som jeg vil give Communen tilkiende: Jeg forlanger, at blive befriet fra den bestandige Opsigt, som Communen paa nogle Dage har holdt over mig. — Jeg forlanger, at omgaaes frit og uden Vidner med min Familie. — Jeg forlanger, at Conventen vilde være saa god, at sørge for min Families Skiebne. — Jeg forlanger, at de saae Lov til at begive sig, hvorhen de ville. — Jeg anbefaler Nationen de Personer, som have staaet i min Tjeneste, og hvoraf mange kun have en ma-

delig Pension, som jeg gav dem, saavel som de Privatpersoner, som have opofret deres hele Formue for min Skuld. — De Personer, som jeg ønsker at have hos mig, ere Hr. Edjevoss eller Hr. Fermont i Gaden du Bacq No. 283. — Opsættelsen blev aflaaet, men de øvrige Fordringer bevilgede, og Justitsministeren autoriseret af N. E., at erklære Ludvig: "At Nationen, som stedse var udelmodig og retfærdig!!, skulde sørge for hans Familie. — I Saar decreterte N. E., at Kersaint, som havde afstakket under det Paaskud, at der sadde Mordere af 2den Septbr. i N. E. 2c., skulde lovlig følges af Justitsministeren. — Blant Talerne, som den 19de hujus heftig paastode Ludvigs hurtige Henrettelse, var Marat! Denne paastod, at saalænge Ludvig havde Hovedet, var Republikken ikke andet, end et Huus af Kort. Buzot derimod paastod, at Ludvigs hastige Henrettelse vilde bringe de Franke i en andens Vanker, og pegede derved paa Orleans, der var færdig til at succedere Ludvig. — Kongens Defensorer maatte siden den 18de ikke mere komme til ham. I det nye Brev, som den spanske Gesandt skrev den 17de i Faveur af Ludvig til N. E., bad han kun om en Opsættelse, ser at kunde sende en Courer til Madrid, og saae een tilbage igien derfra, men forgiæves. Siden skal han have tilbudt sin Konges Søn og 4 spanske Dataillonere som Gidsler, at hans Hof i en Tid af 4 Uger skulde udvirke hos alle Magter, at Republiken blev erkendt og Fred sluttet. Brev fra adskillige andre Magter skulde ogsaa have været frugtbare.

London, den 22de Januarii.

En Aftentidende for i Dag indeholder følgende vigtige Artikel: "Nødvendigheden af en Forordning angaaende Ublændinge kan sees af følgende Tildragelse. Planen til et Oprør og en Mordscene, for at kuldkaaste den brittiske Regiering og Constitution, var bestemt til den 1ste eller 3die December 1792, man vilde bemægtige sig Tower, opbrække Kongsslerne, plyndre de offentlige Statscontotrer og mange Privatvæbhusse. En af N. E. Medlemmer, som man kan nævne, skrev til en af sine herværende Agenter, at de vare for seendragtige og gjorde for lidet, for at fortjene Sold af Republiken. Man kan nævne en fransk Emissair, som i Novbr. skrev til sine Comittenter i Frankrig: Opstanden i London er nær ved at bryde ud; og midt i December skrev han: Haabet om Opstand er for nærværende Tiid forsvundet. Een af de i Frankrig værende Hovedmand for denne Plan skrev til sine herværende Agenter: "Da det første Forsøg er slaget feil, saa maae man med megen Forsigtighed gjøre Anstalter til et andet." Man veed endog Antallet og Navnene paa de franske Artillerister, som, da de efter mislykket Plan ikke længer kunde bruges her, skulde den 17de December først gaae til Skibs til Irland, men maatte derpaa gaae til Frankrig." Vore ivrige Overrustninger fortsættes uophørlig. Siden i Fredags er i Admiralitætscontoiret oplaaet, at enhver i London værende Eselleutenant, som ønsker strax at blive antaget, kan melde sig. Dersom Krigsrustringerne ikke vare indtrufne, saa forsikrer man, at Ministeren havde været i

Stand til, at formindste Landets Afgifter $\frac{1}{2}$ Million Pund aarlig.

Corse, den 3te Januarii.

Den 29de Januarii blev H. Majestæts Fødselsfest høitideligholdt paa Corse Academies øverste Hørsal ved en Tale, passende paa Fæsten, som blev holden af Repetenten, Hans Gotthe Olsen, Professor extraordinarius. Før og efter Tælen blev opført Instrumental-Musique. Fæstens høitidelighed blev i Forveien paa den sædvanlige Maade bekiendtgjort ved et trykt Indbydelses-Skrift: Om de Studerendes Antal ved Corse Academie i det sidste Decennio, samt Aarsagerne til den liden Frequence i samme Tid og Midlerne derimod for Fremtiden, af Professor Joh. Christian Molbeck, p.t. Notar. Kiøbenhavn, den 4de Februarii.

Med en i Løverdags ankommen Estafette er den Esterretning indløben, at Ludvig XVI er den 21de Januarii Kl. 11 om Formiddagen offentlig bleven henrettet paa Pladsen Carroussel ved Guillorinm. Kongens Datter har, medens Kongen blev hensjætt, af Skræk saaret heftige Convulsioner og er af samme strax død. Videre Omstændigheder vidste man ved Postens Afgang endnu ikke; men ventes med nærmeste. Folket har ved Executionen ingen Bevægelse gjort, men været roligt.

Afvigte Løverdags den 2den Februarii er bleven anlagt Hof-
sorg for H. Majestæt Kong Ludvig den 16de af Frankrig, som beres i 4 Uger. Cavaliererne bære sorte Klæder med Silkeknapper og Knapshuller, blank Kaarde og Spænder, 3 Uger sorte og 8 Dage hvide Silkestrømper. Damerne bære sorte Silkeklæder, 14 Dage Fryndser og sorte Vaand, 8 Dage sorte og hvide Vaand, og de sidste 8 Dage braagede Vaand og Kniplinger.

Den hidtil værende Kongel. Gesandt i Polen, Edmund Bourke, er udnævnt til at gaar i samme Qualitet til det Sicilianiske Hof, og Kammerherre Ferdinand Greve von Lutznar, igien i hans Sted som Gesandt til Polen. Ligeledes er Kammerherre Hans Wilhelm von Warnstedt, forhen værende Chef og Directeur for det Kongel. Theater, udnævnt til Gesandt ved det Portugisiske Hof.

Da os er tilhændekommet følgende Hans Kongelige Majestæts allerhøieste Befaling:

Christian den Syvende, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, saa og Oldenburg.

Vor synderlige Gunst til forn!

"Som Vi med Nidhag have fornummet, at i Anledning af en Trætte, opkommen i Dag paa Baden imellem en Officer og en Student, en Deel af Vdens Almue er sammensløbet, og har anrettet adskillige Uordener, som endnu tildeels vedvare, og Vi, efter den Pligt og Tilbøielighed, der byder Os at vaage for god Orden i Almindelighed og Vore kære Undersaatters Sikkerhed og Høielighed, finde Os foranlediget, paa det nøieste at lade undersøge, hvad der har givet Anledning til saadant

"Opløb, hvem der har været Hovedmand for samme, og forøvet de ved denne Leilighed begangne Uordener; Saa er hermed Vores allerhøieste Villie og Befaling, at I strax sammentræde udi en Commission, som skal holdes paa Vores Palais her i Staden, for paa det nøieste at undersøge denne Sag med alle derved forekommende Omstændigheder. Til hvilken Ende Vi herved bemyndige Eder at indkalde alle dem, som I under denne Forhandling maatte finde enten at have Deel i, eller at kunne give Oplysning om det Foresaldne, hvilke alle skulle være pligtige, sine exceptione sori for Eder at møde, og afstaae de af dem afseede Forklaringer; ligesom I og skulle have Magt til at paalægge dem personlig Hæftelse, imod hvilke saadan Vistanke maatte opkomme, at I agte det fornødent. Naar foransførte Undersøgning af Eder er tilendebragt, have I at indsende samme, tilligemed Eders Betænkning om Sagen, til Os igiennem Vort Danske Cancellie, ei paatvulende, at I jo med Eders bekiendte Nidkærhed udsøre den Eder herved tilagde Befaling. Hermed skeer Vor Villie. Befalende Eder Gud. Skrevet paa Vor Slot Christiansborg den 2den Februarii 1793."

CHRISTIAN Rex.

(L. S.)

C. v. Brandt.

Schow. Colbiørnsen. Keiersen.

Til

H. Durchlaughtighed Hr. Friderich Carl Emil, Prinds til Slesvig, Holsten, Sønderborg, Augustenborg. Justiterraad Kestved og Generalauditeur Upprregaard, anlangende at sammentræde i en Commission.

Saa er det vi i Kraft af nærmere allerhøieste Befaling herved indkalde alle dem, som enten med Grund formeen sig under det Passerede at være blevne fornærmede, eller troe sig i Stand til at give nogen sandsfærdig Oplysning om det, som ved denne Leilighed er foregaaet; at møde for os i Commissionen, som holdes paa det Kongelige Palais alle Formiddage fra Kl. 10 til 1 og Estermiddage fra Kl. 4 til 7.

Kiøbenhavn, den 3die Februarii 1793.

Friderich Carl Emil. Kestved. L. Upprregaard. Prinds til Slesvig: Holsten.

Fra det Kongel. Danske Cancellie er den 31te Decbr. 1792 udkommet en Placat, som forekriver, hvorledes der bør forholdes med Tornøsters Ansættelse for Landsoldaterne i Danmark.

Fra samme Sted er den 25de Januarii d. A. ligeledes udkommet en Placat angaaende Forandring, i Henseende til det for Aarhus Stift holdende Landemøde.

Ved Tal-Lotteriets 546 Trækning i Altona udkom:

No. 15 45 34 66, 62.

Vacance: Segnekaldet til Holdt i Christiansands Stift, 363 Rdlr.; hvoraf for Fremtiden skal svares 80 Rdlr. aarlig Løn til en i bemeldt. Kald ansættende residerende Capellan.

Sortsættelse af Fortegnelsen paa de Premier og Besøgninger, som det Kongel. Landhuusholdings-Selskab den 27de December sidstleden uddeelte. (Se Tillægget No. 9.)

I Ribe Stift: 100. Boelsmand Peder Hiorth i Storsbøll paa Endrupholms Gods, under Riberhuus Amt, har i Foraaret 1791 tilvønt et Par Stude, og med samme udfiørt 300 Læs Giødning, harvet 2 Tønder Vngland, 1 Tønde Havrelønd, samt pløiet med dem allene til 2 Tønder Voghvedes Udsød, hjemfiørt 120 Læs Brændsel, samt Høe og Korn, foruden andet dagligt Arbeide. Om Esteraaret folgte han dette Par og tilvønte et Par yngre, med hvilke han har udfiørt 150 Læs Giødning og harvet 4 Edr. Rugland, samt fiørt over 200 Læs Jord paa moradfig Engbund, hvorved samme er bleven forbedret. Ham blev tilkiendt den for dette Stift udlovede høieste Premie af 20 Rdlr. **101.** Huusmand Johannes Hansen, boende i et Huus kaldet Dal paa Tødvad Heede i Østved Sogn, under Eobdinghuus Amt, har i Esteraaret 1790 tilvønt et Par Stude og med samme pløiet og harvet til 2 Edr. Rug-Sød, og i Aaret 1791 gjort alt sit Arbeide til hans Jordbrug, af 2½ Skpr. Hartkorn, blev tillagt en Belønning af 6 Rdlr. **102.** Huusmand Giermann Hansen, boende i Guldkierhuus paa forberne Tødvad Heede, har i Aaret 1791 tilvønt et Par Stude, og dermed nedlagt 4 Skpr. Vng, 1 Ed. Vogehvede, 1 Ed. 4 Skpr. Havre og 2 Edr. Rug, samt hjemfiørt Brændsel, foruden anden Klørsel, blev ligeledes tillagt en Belønning af 6 Rdlr. **I Aarhus Stift: 103.** Selveierbonden Mads Erichsen paa Hampensøe Gaard, i Nørre Suede Sogn, har aarlig i en Deel Aar tilvønt 2 Par Stude til at gaae for Plov, Harve og Vogn, og bruger 3 til 4 Par til hans Gaards Drift. Naar Studene ere i deres tredie Aar, tilvønner han dem, og affkaffer dem naar de ere 7 Aar gamle. Med saadanne tilvønte Stude udfiører han aarlig 300 til 320 Læs Giødning, 270 Læs Høetørv og 80 Læs andre Tørv, foruden andet Arbeide, og bruger nu kun 2 Heste i Steden for, at der ved Gaarden tilforn brugtes 4. Ham blev tilkiendt den høieste for dette Stift udlovede Premie af 20 Rdlr. **I Viborg Stift: 104.** Høvræibonden Povet Jensen i Østerbølle Bye og Sogn, Halds Amt, har i Esteraaret 1790 tilvønt 2 Par Stude, som han bruger til Pløining, Harving og anden Klørsel, tilkiendtes ligeledes en Premie af 20 Rdlr. **I Aalborg Stift: 105.** Forpagter Hiersting af Gaarden Giert: up i Ulsted Sogn, Riar Herred, som i Esteraaret 1790 har tilvønt 2 Par Stude, og med en dertil indrettet liden Plov, som blev trukket af disse Stude, foruden endeel andet Arbeide, lodet pløie til 10 Edr. Rug og 10 Edr. Havresød, og desuden for trængende Bønder til omtrent 11 Edr. Udsød, tilkiendte Selskabet en Premie af den første Sølvmedaille eller 20 Rdlr. Af de for den talrige Gaarehiord med fineste Ild, i Følge Listen for 1791, udsatte Premier tilkiendtes: **106.** Johannes Christophersen, Kæster af Dorups Gaard, i Tikish Sogn, paa Cronborg Amt, den tredie udsatte Premie af 20 Rdlr., nemlig, for siden 1787, da han kiøbte 15 Faar og 1 Væ-

der af blandt engelsk og spansk Art, at have tillagt en Faarvælsk af 67 Skfr., foruden 141 Lam, som han deraf i Aarene 1789, 90 og 91 har solgt. End videre har: Bønden Lars Christensen i Hørsørd, paa Cronborg Amt, æffet Premie for 28 Skfr. Faar, og Huusmand Peder Christensen i Lyrngbye, Høllum Herred, Aalborghuus Amt, for 24 Skfr. men da de ikke have gotgiort at de ere af engelsk eller spansk Art, som Premie-Listen fordrer, saa have de ikke kunnet komme i Betragtning. **107.** Af de for norske ubeboede Ders Besætning med vilde Faar udsatte Premier, i Følge Listen for 1791, blev afgangne Sognepræst Schanches Enke Madame Karen Marie Garman til Augvoldsnæs Præstegaard i Christiansands Stift, tilkiendt den første udlovede Premie af den anden Guldmédaille eller 50 Rdlr., fordi hun i de sidste 6 til 7 Aar har tillagt sig en Flok af 31 Skfr. gode engelske vilde Faar, som Vinter og Sommer ernære sig paa de under Augvoldsnæs Præstegaard værende Ders.

(Fortsættelsen følger.)

	Barom.	Therm.	Vinden.
28 Januarii.	27. 10. 1.	3 Barne.	W.
29 — —	27. 7. 9.	2½ — —	W.
30 — —	27. 8. 0.	2½ — —	W.
31 — —	27. 8. 5.	2 — —	S. W.
1 Februar.	27. 6. 8.	2½ — —	S. W.
2 — —	27. 8. 2.	3 — —	S. W.
3 — —	27. 9. 2.	2½ — —	S. W.

AVERTISSEMENTS.

At mit eeneste Barn Juliane Frederike Augusta er død den 2den Febr., efter at have opnaet en Alder af 6 Aar og 6 Maanedes, det bekiendgiør jeg med Veemodighed til enhver Deeltagendes Esterrættning. Bülow,

Marstal hos Kronprindsen.

I Følge det Høykongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegii Ordre, bliver herved til de Søfarendes Esterrættning bekiendgiort, at der er indløben Beretning, at det Sø-Mærke, som ved Høybeholdte Collegii Foranstaltning var i afvigte Sommer bleven oprettet paa Stærret Kuglen ved et af Indløbene til Tronhims Leed, og som herfra blev bekiendgiort udi Augustif. A., hvilket var en 6 Alen høy Jernstang med en hvid Kugle paa, er den 12te December sidstleden i en haard Storm afbrækket paa Midten, saa Kuglen er affalden, og det tilbageblivende Stykke krumbøjet, paa denne Maade kan dog det tilbageblivne indtil videre, siant ikkun paa en meget nærmere Distance være de Seilende til Kiending. Imidlertid siener de øvrige Landtøninger og Mærker, som i Beskrivelsen til det udfomne Kaart over disse Kyfter er anført, til sikker Veiledning, og vil der blive giort Foranstaltning at et lignende Mærke med det forberligste igien bliver opreist. Det Kongelige Søefaart-Archiv, den 2den Februarii 1793.

Niebhaberne til Trækningsskifferne af det 40de Kongelige Kiøbenhavniske Classe-Lotterie, bekiendgiøres herved, at paa samme imodtages som sædvanlig Prænumeratien hos Hofbogtrykkerne N. Røller og Søn, boende i Griderichsbergsgaden No. 230, med 1 Rdlr. for alle 5 Classers Skiffer; de, som ei prænumere, kan bekomme samme for 4 S. Arket ved hver Classes Trækning. Sammefteds er endnu for Trækningen Lodsdeler at bekomme til 1ste Classe a 1 Rdlr.

Aarhuus

Adresse:

Stifts

Contoirs

T i d e n d e r .

Onsdagen, den 5te Martii.

Indenlandsk.

Kiøbenhavn. Onsdagen den 26 Februaril opkom en ulykkelig Ildsvaade paa det Kongelige Residens-Slot Christiansborg. Om Eftermiddagen Kl. henimod 7 mærkedes en stærk Røg i øverste Etage ud til Ridebanen, som gav tilkiende, at der var Ild, men noget at anvende Flid kunde man ikke finde det egentlige Sted, førend Ilden havde arbejdet sig igiennem til det øverste Loft, hvor der laa en Deel gamle Dræber og Materialer, som da strax bleve antændte. Ilden, som formodes være af Raskelovns Rørene, greeb om sig med en forfærdelig Magt. Bygningernes Hælde, Størelse, Befæsthed og den stærke Røg forhindrede at ingen Hielp var tilstrækkelig til at afvende den for det Kongelige Huus og heele Landet saa beklagelige Ulykke. Ilden paafligende Middag vare Slottets Hovedbygninger, Kjøngangene, Sølvkammeret, Vinkælderen, Vogn-Kemisserne, Staldene langs med Kanalen samt Gardestalden og Kirken lagt i Aske, saa at allene de Kongelige Stalde med Ridehuset og den forrige Hoffkueplads bleve forskaandede. De ved Siden staaende vigtige Bygninger, Cancelliet, Proviant-Gaarden, det Kongelige Bibliotek, Konst-Kammer og Lønhuset bleve bevarede. Af Meubler, Kostbarheder, Konst-Sager og andet er noget reddet, men ogsaa overmaade meget er blevet et Offer for Ilden, hvoriblandt det kostbare Kongelige Haandbibliothek. Man vidste endnu ikke Antallet af de omkomne, men de beregnes over hundrede, foruden mange som ere komne til Skade. De Kongelige Herkaber begavede sig, H. M. Kongen og D. K. H. Kron-

prindsen og Kronprincessen til Statsminister Greve Bernstorffs Hotel. H. M. Enkedronningen og D. K. H. Prinds Frederich og Gemahinde til Rosenborg og H. K. H. Princesse Lovise Augusta med Gemahl toge Ophold hos Statsminister Greve Schimmelmann. Det Kongelige Hof-Stues Confoir er forflyttet til det Kongelige Palais i Hr. Kammerheers von Wagensteins forhen havde Værelser. Om den afbrændte Plads er sat Heegn og Bagt Stabens Dørgere saavel som Søe-Statens Folk udmærkede ved denne Leilighed deres Hengivenhed for det Kongelige Huus ved udviste Iver med at redde hvad som kunde reddes. At samme med allernaadigst Velbehag er bemærket sees af den paafulgte

Kongelig Bekjendtgjørelse.

Ved den ulykkelige Ildbrand, som den 26de Febr. sidstleden ødelagde Vor Kongelige Doelig og Slot Christiansborg have Vi haft et nyt Beviis paa den ubrødelige Troestkab og Hengivenhed for Os og Vort Huus, der besteler og udmærker Vort troefaste Folk.

Ingen Betøining for Vore Landsfaderlige Bestræbelser kan være Os saa tier. Ingen Følelse meere behagelig for Vort Hierte.

Vi kunne midt i de Beskæftigjeller, som nu i dette Diebskif omkring Os, ikke tilbageholde, at yttre disse Følelser, ved herved offentligent at bevidne samtlige Vore tiere og troe Undersaatter, her i Hovedstaden, af alle Stænder og Klasser, uden Undtagelse, Vor Tak for den særdeles Nidkierhed, Velvillighed og Hielp,

kom de ved denne uheldige Tildragelse have udvirket imod Os og Vort Kongelige Huus.

Sivet i Vort Kongelige Residentestad Kjøbenhavn, den 28de Februarii 1794.

Under Vort Kongelige Haand og Signet
C h r i s t i a n R.

Brandt. Schow. Colbjørnsen. Keiserer.

Hans Majestet sendte Lømmersmandene ved Holmen en Douceur af 500 Rblr. De modtoges ei men offereredes som Bidrag til Kongeboligens Ophjælpelse, og bades tillige at det allernaadigst forundte Tillæg af 2 Skilling Saglig maatte indtil videre indeholdes.

Den 19de valgtes Ege-Assurance-Compagniet i dens General Forsamling Vice-Admiral-Krieger til Deputeret ved Søestaders Afgjørelse og Justiceraad von Deurs til Committeret ved Assuranceers Modtagelse. Dette Aars Udbytte var 30 Rblr. for hver gammel Actie.

Den 24de blev ved Hofvet declareret Mariage mellem Lehnsgreve Hr. Frid. Christian von Raben og Frøken Amalia Gregersine von Juul.

Den 25 Febr. declareredes ligesaa Mariage mellem den opvartende Kammerherre ved Hendes Majestet Enkedronningen Conrad von Blücher og Frøken von Abste.

Den 26de blev General-Adjutant von Löwenstern udvalgt til Præsident i Landhuusholdnings Selskabet.

Begge Engælnderne Nelstrup og Harris, som her for nogle Aar siden have nedsat sig i Nærheden af Kbh. og med lykkelig Fortgang anlagt et betydeligt Garverie, begynde nu et andet vigtigt Anlag. De have kiøbt en Lee-Fabriks Mølle for 34000 og en Kobber-Fabriks dito for 14000 Rbl. og lade begge indrette til Papiirs-Møller, med Forsæt at fabriqvere alle Arter af Papiir, endog dem, som hidtil ikkun ere fabriqverede i Engeland, Frankrig og Hol-land, og lade dertil komme Arbeidere fra Engeland.

Man taler om, at Danmark til næste Foraar vil udrukke 7 Linieskibe og 5 Fregatter og Overrig 5 Linieskibe og 3 Fregatter

Breve fra Ostindien melde, at mange Franske Familier have begivet sig fra Pondichery og andre nu af Engælnder indtagne Franske Besiddelser til Tranquebar og der ville nedfatte sig.

V a c a n c e. Sognekalder til Dragstrup og Schalstrup i Aalborg Stift 156 Rdr.

A r h u u s .

Om den ubi No. 14 ommeldte Kone i Foerlev, som var funden død, er indkommen sølg. nstagtigere Beretn. I Foerlev Bye, ved Schanderborg er den 9de Febr. dft, en 80 Aars gammel Aftægts Enke funden død i hendes Seng. Efter nogle Dages Forløb rygtedes det: at i Miesing Bye en halv Miils Wei fra bemeldte Foerlev var en fattig Husmand, som havde udgivet nogle saa Rigbalere i klingende Mynt, mod at faae Banco-Sedler igien. Dette opvækkede Mistanke imod ham, da man vidste, at den Afskøde havde en Deel

Denge, og der efter hende ikkun fandtes saa. Et Forhør blev i al Stilhed foranstaltet, og holdt over ham den 15de Febr. sidst om Natten, i Miesing, hvorunder han da ikke fragaar, at han jo havde ledet nogle Penge vært, men foregber, at have funden samme i en Høi, hvor han en Nat saae et Lys brænde, hvilket han gik til, og efter at han da havde kastet sit Fyr-Staal, og stukket sin Komme-Kniv i Jorden paa Stedet hvor Lyset brændte, opgravede Pengene om Morgen derpaa i Høien. Hr. Friderich Tolstrup som i Birkedommerens Svagheds Forsald, holdte Forhøret, fik ei den mistankte Huusmand, førend han gik til den rette Beskændelse som da blev denne:

" At han havde den 7de Februarii sidst ved Midnats

" Tid, listet sig ind i den afskøde Enkes Aftægts

" Huus, qvalt hende i Sengen med en Pude, og

" derpaa taget en Deel Penge, af hvilke han havde

" nedgravet i hans Huus i Miesing, omtrant 60

" Rdr. i Rigsorter og Kroner. som og blev funden.

Han blev derefter arresteret og bragt i Schanderborg Amts Arresthuus, hvor han siden har sagt: at en Huusmands Kone i Foerlev var deltagende i Mordet; Et Forhør over den Beskyldte blev taget, men hun benægtede Alt, og svarede med en Bestemthed, som fuldkommen gav tilkiende hun var uskyldig, hvilket Arrestanten i et over ham derefter holdt Forhør i hendes Nærværelse tilfod, og foregav, at hans Hensigt med Beskyldningen var at redde Livet.

Indleser. t. agende Post a. K. i Kbh. 1ste Mand. d. 10 Martii Dødsfald, den 23de Januarii døde Christen Nielsen Albers 103 Aar paa Mattrup, hvor han havde levet de sidste 30 Aar af hans Levetid.

* * *

Efter en langvarig Lærende Syge, har det behaget Gud den 13de sidstleden ved Døden at bortkalde min elskte kiære Søn Niels Foss i sit Alders 18 Aar, som herved for fraværende Paarørende, Venner og Beskændtere, tilkiendegives af en sørgende Moder.

Ouegaard den 25de Febr. 1794. A. E. Hasselbalch, Enke af Foss.

Fra Ballet som holdtes hos Hr. Fischer d. 27 Febr., er mig til de Fattige indsendt 1 Rdr. 2 Mk. 11 S. For hvilke paa de Fattiges Vegne takkes. P. Willadsen.

Prædikanterne paa Fredag.

Domkirken : Stud. J. Svaneberg.

Frue Kirke : Hr. Provst Bruun.

Prædikanterne paa første Søndag i Faste.

Froprædiken i Domkirken.

Hr. Müller.

Hvimeffe.

Aftenfang.

Domkirken : Stud. Krypsing. Stud. H. Eramer.

Frue Kirke : Hr. Provst Bruun. Hr. Rasch.

Hospitals Kirken : Hr. Rasch.

Udenlandsk.

England. I Anledning af en opfundet Udflymmers Machine har nogle Udflymmere ved Hr. Bastard indlagt i Parlamentet en Begiering, at den maae afskaffes, da ellers mange 1000 Arbeidere vil derved blive ledige og brødløse. Hr. Pitt tilstod denne Følge, men ansaae Opfindelsen nyttig for det publice, der altid bør foredrages privat Interesse. Sagen overgaves til en Committé. Fra adskillige Stæders Skibs-Rehdere er indkommet Begiering, at Coffardie-Skibene maae forspæns med tilstrækkelig Convoy.

Kongen af Spanien har givet Forsikring, at de Engelske Skibe, som Spanien tager fra Fienden, skal blive tilbagegivne med samme Vilkaar, som det Register-Skib St. Jago, som de Engelske har frataget Franke Capere gives tilbage til Spanien. I Dublin er Hamilton Rowan Esq. formedelst oprørisk Foretagende dømt til 2 Aars Fængsel og en Pengestraf af 500 Pund. Han maae desuden stille en Caution af 2000 Pund paa 7 Aar og 2 Cautionister der hver borge ligesaa meget, at han i samme Tid vil holde sig roelig.

Frankrig. I National-Convention den 10de Februar meldtes, at Mairén i Agerable Peter Gravalais var overleveret Revolutions-Tribunalen. Han havde 1793 samlet Subscription til at indkøbe Korn, som manglede, men tog for hver Skæffel 30 Sols til egen Fordeel. Borgerne havde han sat i Requisition til at pløje hans Land og bygge hans Huus. Mange uslydige havde han arrekeret allene for at faa Løspenge.

Den 11te fremslagde Mangin Fortegnelse over de geistliges og emigredes Godser, som man har confisqueret og som i den gamle Republik beregnes til 20,000 Millioner Livres, hvodaf 1500 Millioner alleene i Departementet af Paris. De Franke viiste sig og deres Løste tros. De har nemlig lovet Broderkab og Skyts for alle som affige deres Lands Constitution og give sig de Franke i Vold. En Begiering af Deputerede fra Mûmpelgard om at indlemmes under Frankrig modtoges meget naadig, tilstodes og besegledes med Broderkys. Det er ellers ikke ubekendt, at de Franke selv foranstalte, flige Petitioner fra erobrede Provindser.

Den 12te viiste Granet Deputeret fra Marseille Stædens Fortienester mod Republikken og de betydelige Levancer den havde gjort. Jo større samme ere, jo større er Staden, som denne og flere Stæders Ruin tilføjer Republikken. Det forhadte Navn Sans-Nom tilbagetoges. Delacroix, som var beskylbt, forlangte sit Forhold undersøgt. Sikkerheds Udflymmet befaledes at give Beretning om ham. Barrere berettede Sejre over Royalister og Spanier.

Den 13de indløb Taksigelser til Conventen fordi de havde aflaaet de allierede Magters Freds Tilbud, hvilket Tilbud var rimeligen en blot Jacobiner-Digt, saa-

velsom for Slavernes Frigivelse, hvilket ventelig er den sidste Belgiering Conventen troer at kunde bevise dem. Staden Pfalsburg skal herefter kaldes Fort Francois Det anordnedes og, at Conventens Decreter skal herefter trykkes og omsendes.

Under 14de Februarii har Belferds-Udflymmet givet en rørende Opfordring til at samle Salpeter. Deraf skriver det, hanger Republikkens Belferd, og anskaffes ikke den fornødne Quantitet inden kort Tid, saa er alt forloren, var underskrevet af Carnot. Prieur. Barrere. Lindet. Coutthon. Collet. d'Herbois. Villaut. Barenne. Robespierre. St. Just. Der siges, at Robespierre jævnlig incognito besøger Fangerne i Temple og at han for nærværende Tid er syg. Communen St. Etienne ved Lyon har lovet Conventen, næste Decadi at guilottinere in Effigie Paven og de 5 Krigsførende Kyrster. Blant 11 upelig Guilottinerede i Paris befandt sig 2 Parykmagere, 2 Dagere, en Garfok og en Dagleter. General Duvésnoy har berettet Conventen en nye Ceir over Royalisterne i La Vendee; af 4000 Royalister ere 800 bleven paa Pladsen. Til L'orient ere 11 rigt beladne Skibe velbeholdne indløbne fra Isle de France. Samme Des Capere siges at have taget Priiser fra Engländerne for 45 og fra Hollenderne for 18 Millioner Livres. Slagterne ere paa adskillige Steder under Forsølgelse. De skal staae Riid for fastsat Priis og kan ikke. Nogle skal og timod Forbud have slagtet Creature, som ere drægtige.

Armeerne ere nu færdige til at falde ind i Nederlændene. Den 20de skalde see et almindeligt Angreb mod de Allierede, og stærke Corps nærme sig til Fæstningerne Valenciennes, Marchiennes og Avesnoy, som skal indtages. Skjermbydterne ere begyndte og derom forventes nærmere Efterretning. I Bordeaux har man frigivet nogle af de arreterede Ridsmand dog mod svære Løspenge, af nogle 100 til 150,000 Livres.

Man har raadslaet i Klubberne om Folkeselskaberne skal vedblive eller ophæves. Nogle har opholdt sig over, at de vil deele Magten med Klubberne og tiltage sig at decidere i Henseende til Contributioner, Arresteringer og videre. Folkeselskabet som kalder sig Pantheon's afbrød disse Debatter, og efter at have gjort en stor Tumult, erklærede, et at ville lade sig ophæve, men paastod, at flige Selskaber efter Conventens Erklæring om Menneske-Rettigheder ei kunde formeenes. Efter Liighedens Grundsetning erklærede og Folke-Selskabet af Wilhelm Tells Section, at deres Selskab stod aaben ei allene for Sectionens Indvaanere, men og for enhver anden Borger, som der meentes at flere Selskaber vil efterfølge.

At det fri Franke Folk er paa Veien til at blive Fæe, maae sluttes af et Brev, dat. Lausanne den 3 Feb. hvorudi læses følgende: Vigtige Handelsforretninger har nødset mig, at opholde mig nogle Uger i Frankrig, der

var, om ei et Helvede, dog en Skjærsild for mig. Fransoserne vare mig næsten ukjendelige. Jeg fandt Sæder, Tankemaade og Sprog forandret. Udtryk og Tonen er haard. Talemaader, som før ikkuns hørtes af den nærbigste Gade-Pøbel er nu gjængs og gjev ei allene i Næstergang, og blant Dommerne, men og blant Fruentimmer og i honette Sælfsaber. Hvo skulde vel troet, at Frihed og Lighed kunde i saa kort Tid omskabe Nationen? Kun et Træk af forrige Fransk erfarede jeg, nemlig Uctyndighed, som er stor i alle Steder, men størst i Paris. Skuespilhuusene i Paris ere færre end tilførn, og det er naturligt, da den halve Deel af Folkemængden der er hensemeltet, men de, som endnu er der, har overmaade stort Tilløb. Forresten er det i Paris, som de andre Steder. De Bureløse triumphere, men de saa gode Menneker maase lide og tie, om de ikke vil vente, som Slagte-Haar, at komme under Kniven; kllippe de ere de allerede. Guillotinen arbejder forholdsmæssig efter Folkemængden. I Lyon forstyrer man altsig med saadan Jver, som at Republikens Velfærd deraf dependere. Krigsandræftningerne ere forfærdelige, især udi Paris. Denne Stad, som før var Vellysters Sæde, synes nu forandret til en Vaaben-Smidde. Ingen tør fra den Side vente Fred. Vovede nogen at tale derom, blev det og hans sidste Ord. General Hoche siges at have store Anslag for, han vat 1789 gemeen Soldat og skal have opsvinget sig ved sine Talenter til Commandant over Mosel-Armeen, som nu er overcomplet.

O v e r r i g. De Sammensvornes Process behandles meget hemmelig. Baron Gustav Moriz von Arenfels har udgivet en Bekjendtgjørelse fra Neapols den 5te Februarii, hvori han retfærdiggjør sig mod Beskyldningen at være impliceret i Sammensvørelsen. Det kommer an paa, hvornid det Svenske Hof vil kjende samme gnydig. Tilbageholdelsen af adskillige Breve har opdaget adskilliges Sindelaug i Henseende til Hertugens Regentsskab. Schröderheim, Landshövding i Upsal, er skævnet og har allerede indstillet sig for Hofretten. Man foretager en Forbedring med Bantofædler, hvoraf en Deel ere eftergjorte. Man regner, at flere end 2000 ere gjorte huusvilde ved sidste Jildebrand i Gothenborg.

K o n s t. Commissionen for Konsternerne i Paris har bekjendtgjort hvorledes trykte Papiirer igjen kan bereedes til brugelig Papiir. Omgangen er denne: 1) Det trykte Papiir hugges smaat og kommes i en Wallie Vand, og efterat det er opløst omsvæs vel, at Liimen kan trækkes ud. Man lader Vandet afløbe, afstrykker Papiiret og lægger det i Hobe. 2) Papiiret kommes derpaa i en Kobberkieddel med Vand som sættes til Jlden, og naar det er vel opløst kommes Potaske efter Fornødenhed og meere Vand derpaa, da man lader det laage, stærk og jevnlig omsvæser Massen med et

Træeroer, Efterat det har kogt et Par Timers Tid sees paa Vandets Overflade en sort Hud, som er den ved Potasken affondrede Bogtrykkerhværte, der affkummes. 3) derefter lægges den rensede Papiirdep i Kurve, hvor den omsvæs i reent Vand, der medtager al Sortheden, og naar Deigen er fuldkommen hvild, bringes den til Papiirsmøllen og er tjenlig til nyt Papiir.

Bekjendtgjørelse.

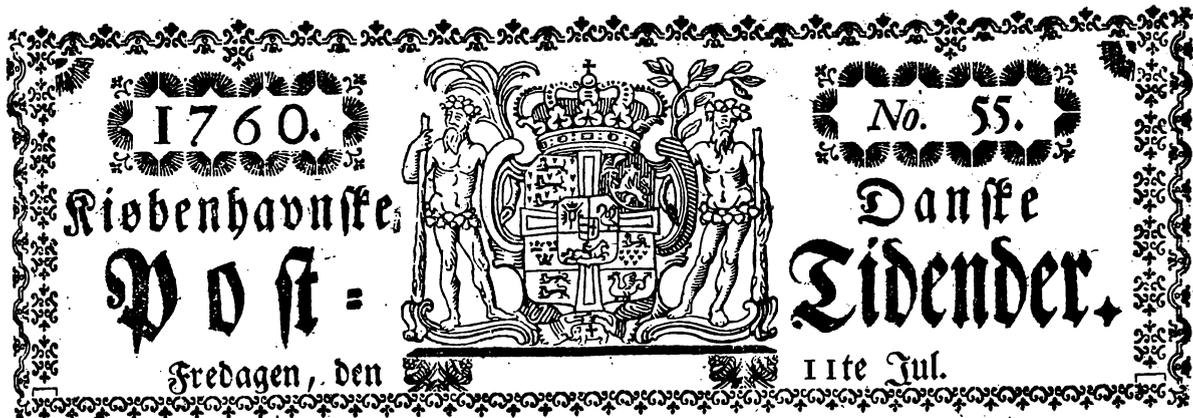
Eierne af den ved Aarhus Byes Mindeport beliggende Gaard, hvori Tobaksfabriken Kaarsberg og Compagnie forhen blev dreven, lade samme Gaard, ved offentlig Auction opdraabe og absolut bortsalge, næstkommende 8de April om Formiddagen Kl. 10, udi Hr. Christen Møllers Gaard i bemeldte Aarhus. Gaardens Waaningshuus bestaaer af 14 Fag til Gaden og 10 Fag Sidebygning. Et Vaghuus og et Sidehuus i Gaarden bestaaer af 31 Fag; tre Fag i Sidehuset er indrettet til Havestue og Resten til Pashuuse, Stald og Vognremisse. Disse 55 Fag huus er to Etager høi af stærk Eegebindingsværk med murede Vægge og teglhængt. Videre findes et teglhængt Halstaghuus og Vedhammer, bestaaende af 16 Fag, samt 28 Fag huus, teglhængt og belæd med Bræder, der nu bruges af det i Byen inquarterede Regiment som Exerceerhuus. Gaardsrummet er stort og beqvemt, samt forsynet med særdeles godt Brændvand. Ved Gaarden er en Have, hvorfra haves Udfigt til Søen og Byens Havn, som er nær ved. Gaarden er altsaa, i det Heele, særdeles beqvemt for en Handelsmand, saavel i Henseende til Beliggenheden som Indretningen. Hele Riobesummen bliver Riiberen crediteret til 13de Junii 1795, og en Deel deraf kan blive crediteret længere, om han derved finder sig tiemt.

Samme Tid og Sted bliver end videre bortsolgt: a) En i Byen værende Olieolse, med dobbelte Valser af Jernmalm, Præsse, Vand og videre Behør, alt i meget god Stånd. Den er indrettet til at drives ved en Hest, kan nedtages og opsættes igjen et andet Sted, og sælges med Viltkaar at den skal flyttes. b) En Søbediel af Kaaber der kan rumme 50 Tønder, og er overmaade tyk og stærk. Dermed følger en stor Deel Jern, henhørende til Kiedlens Jldgrubbe, samt et Par Kaaber Øser, med v. c) et Partie god Kapolie, nemlig omtrent 60 Ankere, saa og en Deel Linolie.

Den følgende Dag, nemlig Onsdagen den 9de April næstkommende om Formiddagen Kl. 9, bortsalges i forebenævnte Gaard ved Mindeporten nogle Raffelovne, Worde, Kaaber Kiedler, adskilligt Jern Kiedskab m. v.

Nærmere Efterretning om alle disse Ting, kan faaes hos Hr. Peder Herschind i Aarhus, Hr. Peder Kaarsgaard ibid. og hos underfrevne. Vilhelmsborg pr. Aarhus, den 22de Jan. 1794. W. Brandt.

(Hermed følger et Tillæg.)

Prag, den 28de Jun.
 Man faaer nu den Efterretning, at Hr. General Fouquet
 skalt Schaafar, som hører Jesuiterne til, være død af de
 Saar, som han havde faaet i Bataillen ved Landsshut den
 23de hujus.

Fra Wetterau, den 29de Jun.
 Det den 21de hujus til Dillenberg detacherede Franske
 Korps gjorde vel alle Anstalter til at beskyde dette Slot.
 Dog er samme den 22de om Natten brækket op til Warborg;
 men i Saar trækkede et andet fransk Korps sig for Slottet
 Dillenberg og leyrede sig en Fierding-Vejs derfra. Al
 Passage fra og til er tilspærret. Bemeldte Slot bliver vel
 endnu ikke beskjude; men der torde nok snart begyndes der-
 med.

Paris, den 30te Jun.
 Da det i Kongel. Sold staaende Korps Würtemb. Trop-
 per hidindtil har ventet paa Ordre, hvor det skulde tiene, saa
 gaar nu Ordet, at det har begivet sig paa Marchen til
 Dresden.

Magdeburg, den 3die Jul.
 I Følge de senere Efterretninger fra Schlessen den 28de
 Junii, formeetter Tallet sig paa de fra det Fouquetiske Korps
 tilbagekomne Tropper. Staden Landsshut er bleven plyn-
 dret af Østerrigerne, og en stor Deel Indbyggere skulle være
 bragte af Dage. General Laudon staaer i Egnen af Frey-
 burg; Men skal nu have aabnet Trenscheerne for Glak, og
 ladet paa nye løbe Storm mod Fæstningen. Denne Storm
 er dog atter lykkelig bleven aflagen.

Leipzig, den 3die Jun.
 Den Kongel. Preuss. Armee har ikke trækket sig tilbage
 over Eisstrømmen; men alene nærmere hen til den, neml.
 til Dobritz. Deres forrige Leyr ved Meissen bliver dog be-
 standig endnu holdt besat af et Korps, som nu, naar det gøres
 nødvendig, kan blive forstærket eller stødt til Armeen, hvorfra,
 som man forsiiker, General Seidlitz med et Korps skal være
 afsendt til Schlessen.

Giefen, den 29de Junii.
 At Staden Warburg siden i Saar er bleven besadt af

Franske Tropper, det har sin Rigtighed; Men paa Slottet
 befindes sig endnu de Allierede, hvis Stiebne man med
 det første torde faae at vide. Homburg ved Ohm har
 den Allierede Besætning forladt, da Fienden nærmede
 sig. Allereede for nogle Dage siden har den Franske Ar-
 mee brækket op fra Schweinsfurt, og rykket længere frem
 over Rirtorf til Neustadt i det Maynziske. Hertugens
 af Broglie Hoved-Quarteer er i Neustadt. Men den Al-
 lierede Armee skal for den største Deel staae ved Ziegen-
 hayn. I Giefen bliver Dag og Nat bage for den Frans-
 ske Armee, og samlet paa et stort Hæ-Magazin.

Rom, den 18de Julii.
 Tvende Varsødder Munk, som i disse Dage ere an-
 komne fra Corsica, forsiiker: " At den Apostoliske Wisi-
 tator der forretter sin Commission med god Fremgang.
 " De Misfornoyede vare i alle Dieverne henimod 60000
 " Mand komne i Vaaben, og af det Forsæt, at angribe
 " 3de i Genuesernes Hænder sig befindende fæste Pladser
 " paa een gang. De have anlagt endeel Pulver-Møller
 " og et Kanonstoberie, i hvilke der uden Ophold arbej-
 " des. Til Kanon-Stoberiet blive alle Klokkerne, som
 " nogenlunde kunde mistes, leverede, for Deels at for-
 " vandles til svære eller fælde-Kanoner. " Hidindtil
 har Republikken Genua endnu ikke besvaret det Pavelige
 Formanings-Brev.

Fra Thyringen, den 29de Junii.
 I Egnen af Nordhausen skal en Leyr affstikkes for den al-
 lierede Armee, som den efter Forlydende i Dag skulle trække
 ind i, og som man foræmmer, saa er der allereede i nogle Da-
 ge arbeidet paa en stor Forhugning.

Hannover, den 4de Julii.
 I Følge de sidste Breve fra London, bliver det nu Avor
 med, at den store Engelske Expeditions-Flode skal løbe ud.
 Fra Riggs-Armeens Hoved-Quarteer i Dresden,
 den 25de Junii.

Da Feldt-Marschal Graeven af Daun usformodentlig
 har besalet, de til denne Stad ankomne Cavallerie-og In-
 fanterie-Regimenter, at støde til hans Armee, hvorhen

de og i denne Eftermiddag ere marcherede, saa formoder man, at samme ogsaa har vigtige Ting for.

Langensalz, den 30te Junii.

Den Sachsiske General von Klingenberg skal med 5000 Sachser være affendt til Bach og Eisenach. Derimod bliver en Lejr for 6000de Mand allierede Tropper affstukken ved Stolberg ved Harz. Der bliver og af fremmed Land-Militz gjort store Forskandsninger og Forhugninger, hvilke sidste foraarjage de Gravelige Stolbergske Skove megen Skade.

Fra Hertug Ferdinands Hoved-Quarteer ved Siegenhain, den 2den Julii.

Da Slottet Marburg, for Armeens Stillings Skyld ikke vel kunde blive undsat, saa har Besætningen, 3000de Mand stærk, givet sig til Fange; men er allerede udvæxlet, og har stødt til Armeen igjen.

Altona, den 7de- og 8de Julii.

De sidste Breve fra Breslau og de hidestede Steder i Schlesien ere rigtig ankomne. Samme mælde blant andet, at nogle Tropper af det Polziske Corps marchere til Schlesien, for at foreene sig med dem, som have slaaet sig igiennem ved Landshut. Fremdeles: At de Laudoniske Tropper nu gjøre alle Anstalter til at foretage sig Besættningen for Glas alvorlig; Men at Commandanten havde ikke mindre alvorlig i Sinde at forsvare sig, og, for at forekomme Dombernes Virkninger havde han ladet tage Taget af mange Huuse i Fæstningen. Man har nu allerede en udsærlig Østerrigsk Beretning om den blodige Tildragelse, den 23de Junii. Den er en Skrivelse fra Hr. Feldt-Løjtnant, Baron von Laudon, hvilken Hs. Excellence har underkrevet den 24de Junii i Schwarzbürg. Ved Slutningen af denne vidløstige Skrivelse ser man efterfølgende Liste paa det Mandskab og de Sæger, som ere faldne i Østerrigernes Hænder: 1 General af Infanteri; 2 General-Majorer; 3 Oberster; 1 Oberst-Lieutenant; 13 Majorer; 46 Capitainer; 47 Premierer; og 83 Seconde-Lieutenants; 27 Fændrifer; 7331 Under-Officiere og Gemeene; og 246 Trods-Knægte; i alt 7800 Mand. Skyds: 49 Kanoner og 9 Haubiger af forskjellig Calibre; Desuden 24 Munitions-Vogne; 34 Fæncr; 2 Standarter, og et Par Sølv-Pauker. I Følge de i Dag ankomne Breve fra Hoved-Quarteeeret i Siegenhain, er den Allierede Lejr forvaret med Forskandsninger paa en heel halv Meil frem ad. Disse ere tæt besatte med Kanoner; men det svære Tropp er sendt tilbage til Cassel.

Helsingør, den 10de Jul.

Her i Sundet ere følgende Skippere ankomne. Den 6te Jul.: Morten Larsen af Eggertund fra Røge til Bergen med Steen. Hans Jansen af Ewelwig fra Rbh. til Moss med Baglast. Hinrich Cordes af Oldenborg fra Windau til Bremen. Herman Bierfreund af Naaborg, og Anders Andersen af Flekkefior, fra Li-bau til Bergen, samtl. med Korn. Den 7de dito: Hans Matthiesen, Dirct. Woye af Flekkefior, og Ole Tronsen af Hitterøe, samtl. fra

Danzig til Bergen med Korn. Niels Andersen af Rbh. og Frank Smith af Eternsørde, fra Slaben til Rbh. med Marmor. Jørgen Elisen af Notterøe fra Slaben til Røge med Kalk. Søren Ribsgaard af Helgeland fra Rbhavn. til Christiansund med Stryk-Gods. Heile Larsen af Naaborg, fra ibid. til Stockholm, Lars Nielsen Gaarn af Naaborg, Bastian Hausvoigt af Flensborg, begge fra Bergen til Østersøen, og Jens Rasmussen af Rbhavn. fra Christiansund til Rbhavn., samtl. med Sild. Hans Peter Holm af Flensborg fra Narva til Lissabon med Hør. Den 8de dito: Willem Riorrefior af Flekkefior fra Danzig til Bergen med Rug. Mathias Ducholt af Trundh., Lars Olsen af Bergen, fra Bergen og Ole Rasmusen af Rbh. fra Trundhjem, samtl. til Østersøen med Sild. Rasmus Scirland af Trundhjem fra Königsberg til Trundhjem med Malt. Den 9de dito: Carsten Larsen af Sønderborg fra Rbh. til Slæben, og Hans Hinrich Thamsen af Eternsørde fra Rbhavn. til Dramen, begge med Baglast. Anders Torsvåg af Flekkefior fra ibid., Hans Bugge af Deckerwig, og Lars Woye af Hitterøe fra Bergen, samtl. til Østersøen, Hans Helwig af Eggertund fra Bergen til Danzig, Christian Ahlman af Mariager fra Bergen til Røge, Jacob Wilde af Bergen fra ibid., Peter Jul af Stavanger fra ibid., Rasmus Wigeland af Mandal fra ibid. til Rbh., allesammen med Sild og Fiske. Niels Siels Sørensen af Rbh. fra Færøe til Rbh. med Strømper. Niels Smith af Arendal fra ibid. til Rbh. med Løkker. Ole Tronsen af Naaborg fra Pillau til Bergen med Rug. Kiebenhavn, den 11te Jun.

I Gaar den 10de Jul. blev den Kongelige Princesse, Wilhelmina Caroline, Fødselsfest celebreret paa Slottet Fredensborg med de sedvanlige Ceremonier.

Fra Fredericia berettes følgende under den 2den Jul.:

Paa den Tiid, da andre Lande og Provinser maa se deres Stæder og Byer ved en fortærende Krig blottede for Indbyggere, fra har vor vise og allernaadigste Monark blant andre ypperlige Anstalter ogsaa søgt denne: at de øde Heeder i Jylland, som nu over 300 Aar ey have været dyrkede, kunde forsynes med dygtige Jordebrugere. Over 1000 Menner ere allerede ankomne, som have begyndt at etablere sig i Østjerne Wiborg, Aarhus og Ribe. Man anlegger Byerne paa den Tydske Maade. De første skulle bestaae af 80, 60 og 40 Familier. Fra Altona blive Colonisterne frit transporterede til det Sted, hvor de skulle boe, og fra samme Tiid af nyde de af Kongel. Naade, foruden, hvad dem er lovet af den Kongel. Legations-Naad Moriz i Frankfurt ved Maynsstrømmen, en fornøden Understøttelse til Underholdning, indtil de kunne nære sig selv v. d. Agerdyrking paa de anviiste Stæder. Enhver faaer sin Stue-Bygning, Læder, Hestekald og Fæhuus, saa og Heste og andet Løvg. Da Hs. Majestæt paa sin Holsteenske Reise tog imellem det lille Belt og Eolbing disse nye Understøttelser i Høieste Ønsyn, og disse medtog ham med et ofte igi-ntager Bivart, behagede Hans Majestæt, at vise sin allernaadigste Vilddhed imod dem ved at skenke dem 300 Rdlr., og foreskrevde tillige den be-

nævnte og bemærkede Legations-Raad om sin Kongel. Hyldest og Naade. Enhver, som ved noget af de Forhinderinger, som have mødt disse Herders Opryddelse, saavel i dette, som i de forrige hundrede Aar, kunne ikke andet end med Glæde betragte denne nye Virkning af den vise Danske Regjering.

Sjællands Landsting holdes den 27de Aug., og Nørresjællands Landsting den 6te Aug.

Verel Cours.

London 4 Rdlr. 90 a 92 $\frac{1}{2}$ Pd. Sterk
Amsterdam 17 a 16 $\frac{1}{2}$ pro Cento.
Hamborger Banco 23 a 22 $\frac{1}{2}$ pro Cento.

AVERTISSEMENT.

Siden man merkede, at Publicum med saa megen Begierlighed antog den første Deel af de paa Dansk udkomne Merkværdigheders om den Stormagtige nu i Preussen regierende Konge, Kong Fridrich, anledigede det Forleggeren til paa sin Side, ey alene at hafte med den anden Deel, som for nogen Tid siden blev færdig, men og med al Ehid og Omhyggelighed at continuere med de følgende Deele, fra at nu ligeledes haade den 11. die og fjerde Deel har forladt Pressen, alt til den Ende, at de, som har forhyuet sig med første Deel, ikke skulle mangle Continuationerne, i sær, da der i samme (som gaar til de Dresdenske Forskæders Afbrændelse siden Aaret 1758) forekommer saa mangfoldige mærkværdige Tildragelser, hvilke upaatvivelig vil fornøye Læseren at see udforte. Er det en Sandhed, som vel ingen drager i Tvivl, at Videnskaberne i vore Tider er istegen til en temmelig Højde; kan man forsikre sig, at det ikke mindre har frakt sig til Krigsfager, og hvorom de i disse Deele anførte mange Batalier, Heleeringer og Tilfælde giver det klareste Beviis, og saa meget meere, som denne paa nogle Aar vedvarende Krig paa alle Sider er ført med saadan Iver og Bestræbelse, at Historierne neppe nogenstunde tilform, i en ikke længere Tid, skal kunde fremvise dens sig, og da det i Henseende til de mange, ved denne Tydelighed, udførelse og i disse Deele befindende Statskrifter, Demonstrationer, Forskninger og Dr. v. Berlinger, synes ikke mindre at være brugt Bønnen, end Magten, saa formoder man, at det vil blive Publicum til Behag, at see her anført de Aarsager, som foregives, at have anlediget daade de paa endel Stæder saa kort lig i Aviserne ommeldte Hænge-Udskrivninger, som og adskillige flere Tildragelser. Finde nu Forleggeren, Bogtrykker Sr. Andr. Hartv. Godiche, boende nest op til vor gamle Latinske Skole i Skindergaden, (h. s. hvum enhver af disse udkomne Deele kan bekommes paa got Tryk papir for 13 Rdlr. 8 s. og paa Strypapir, hvortil kun saa ere trykte, or 1 Rdlr.) at samme af Publicum med nogen Begierlighed bliver søgt, lover han, med lige Ehid og Omhyggelighed, at forstare med de øvrige Deeles Udgivelse, saalænge de dertil behøvende fra Tyskland kan have; og saaledes vil det ikke mangle paa hans Side, naaget det derpaa anvendes anseelige Forskud, at see Medkommende med et complet Verf forsynet.

Hos Bogtrykker I. N. Svarer er at bekomme D. Heinrich Müllers Evangeliske Hierte-Speil, som indeholder en tydelig og opbyggelig Forklaring over alle Søndages og Fæstevs Evangelier, og forøget med 9 af den sal. Mand's udvalgte Prædikener over Christi lidelses Historie. Tilgemaade kan og bekommes Gunneri Metaphyica, for 4 Rdlr., og de, som haver prænumereret, skal bekomme deres Exemplarer for 2 Rdlr.

N. S. os sal. Hæftriver Ursins Enke paa Nørregade, er Bærelser for en Familie til Leve, enten istraax eller næstkommande Michæelis.

Ant. Greib. Büsching, Dr. Theol. og Philosophi, samt Professor, pub. paa Univ. i Göttingen, hans Undervisnings-Form, hvortil leedes Informatorer og Hovmestere skal forholde sig tilbørlig, velansæendigt og flegetlig mod deres Discipler og Underhavende, er nu leveret hen under Pressen. Dette blev vel tidt, men uestrettelig, bekendtgjort for Publicum, hvorfor man herved igientager, at Originalen er ganske nylig kommet ud paa Tydsk, og man har anseet sammedes Indhold for saa betydeligt og nyttigt, ey alene for alle dem, der søger Conditioner, som Informatorer og Hovmestere, men endog for de Forskædere, der forlanger saadanne Personer for deres Børn, at man har holdt for at vise en patriotisk Sielighed; ved at lade det oversætte og trykke paa vor Moders Maaal. Dette Skrift forlader Pressen med allerførste, og man tvivler ikke paa, at det jo skal finde almindeligt Bifald.

Paa et Tydsk og Dansk, Tydsk og Tydsk Dictionnaire tages 5 Rdlr. Prænumeration i Mad. Rothes Boglade paa Børsen, hos H. von Aphelen paa Kulturvet, i Christiania hos Hr. Corrector Mourab; i Drammen hos Hr. Eidemann, Kjøbmand; i Bergen hos Biskopens Amanuensis, Mr. Melval.

I den Rotheke Boglade i No. 11, 12 og 13 paa Børsen er at faae tilkøbs: Hr. Justizråd Ancherens Bø: Tale, holden paa vor allernaadigste Konges Fødsels-Dag, den 31te Mart. 1760, paa Latin, Løst 8 s.

De som maatte være Liebhabere af et Skrift, forestillende den Nlig og Skuldighed en Christen bør sin Levetid tage i Agt, vilde behage at lade sig inscribere her i Kjøb, hos den Norske Commissionair Mr. Ihsø ved gl. Strand logerende, næst Sæbeshuset, og i Moss i Norge hos Hr. Høfjoged Coelius. Den første Deel af bemeldt Skrift skal vise de vigtigste Grunde og Aarsager, foruden adskillige Opmuntringer, der kan bevæge et Menneske til at efterkomme sine Nligter. Den anden Part forestiller, hvortil alle de Hindringer og Tilskyndelser, som de aandelige Fiender (Aldet, Verden og Djevelen), gemeentligen legger i Vejen for Mennesket, kan uudskaases og dæmpes. Forfatteren lover og at udgive et Compendium Biblicum, eller et kort Begreb over det nye og gamle Testamente paa den historiske, saaoog paa den moralske Maaade i Bø: udført, og begge første Deele af hver til Trykken strax at overlevere, naar det behøvrige Antal af Prænummeranter kan erlanges, da hver Deel for sig, saasnart det har forladt Pressen, kan uden noget foregaaende Forskud mod Estlegelse af 2 Rdlr. danske og 8 s. overleveres og modtages.

Paa Woergaards Gods udi Inland, Høllum Herred, Leemdrup Bø, er ved Døden aigangen Fatteren Thomas Christensens Hustrue, Allegaard Christensdatter iintner, og det er befunden ved Regjeringen og Burderlingen, at Stervboen ikke taaler noget ordentlig Proclama at besejse; Saa avetteres og indfalder her udi de Danske Avertissements, i Folge allernaadigste Lovens Bødende Pag. 675, Art. 4de, saavel den Ufødtes ældste Søn Christen Thomafen, der uden min Tilladelse er reist uden Provincien, som og den fødte Tilfønsværgen udi bemelte Stervboe, Sr. Hans Christensen Linner, boende paa Amager i Magleboe, paa de Ungyndiges Vegne, for deres Løve at besørge, og at mede til Skifte-Samlingen efter meere bemelte sal. Allegaard Christensdatter iintner, den 22de Septembris forstkommende, udi ovenbemelte Thomafen Christensens iintners i Fæste havende Huus i Lerndrup. Til hvilken Tid saavel Credit som Debitorer sig behagelig udi bemelte Stervboes vilde indfinde, da enhver skal vederfares Ret.

Woergaard den 23de Junii 1760. H. Meulengraeft.

Harlequin Bildmand, eller den moralske og kritiske Harlequin, i 8 V. med en Klobber Bignet paa Titelfladet, som forestiller bemelte Philosophs Figur, er nyeligen trykt og bekommes hos Bogbandler Møte paa Børsen, indbunden a 20 s.

Herred bekiendtgjøres : At ubi General-Forsamlingen over det Jærtsbergiske sølvhaltige Dlye- og Kobberverk, besynder den 16de Jun. næstafvig, er nu, som tilførsne, besunder, at Verket, i Henseende til den intrinsique Beskaffenhed, virkelig er ubi Balance, men at det, formedelt adskillige Gata og Mangel, nu paa Kull, nu paa Vand, ikke til Datum har kundet affastet noget Overskud, til den præferende udvortes Giælds Afbetaling; Thi have de nærværende Interessenter, efter den billigste Nødvendighed, per plurima besluttet et nyt Indskud af det samtl. høye Particpantskab paa 100 Rdlr. per Kur, hvoraf 30 Rdlr. betales til med. Aug. først. ; 30 Rdlr. til ult. Jan. næst. Nar; Og endelig 40 Rdlr. til derpaa følgende ult. Jun., da Pengene hver Gang modtages af Verkets ad Interim antagne Casserer, Sr. Hans Noe, paa Hr. Justitzraad Anders Contoir her i Christiania, som for Betalingen quiterer, og tillige er i Protocolen instrueret, af den første Termins Indskudder, straxens at assignere Betaling for Høy- og Veibaarne Hr. Kammerherre, Baron von Wedels havende Præntension, til denne Tid, hos det samtlige Interessentskab. Herforuden bliver og notificeret, at en ny General-Forsamling er til den først. 25de Aug. berammet, for een og anden vigtige Poster at afgjøre; Til hvilken Tid de af Particpantterne, som ikke have fuldkommen afbetalt sine Restancer af de forrige Indskudder, bliver, uden videre Dilation, excluderede. Christiania, den 28de Jun. 1760.

L. N. Frøylinghuus,
Fourage-Forvalter og Fuldmægtig
for Verket.

Fra Hiembach Cogn og Hne, ubi Mierlese Tudske Herred, under Holbechs Amt, er for nogen Tid siden undviget fra sit paa Aagersvolds Gods ubi Fæstehavende Huus, en Mand ved Navn Lars Hansen, Kommermand af Profession, og da han ikke siden har indfunden sig, og hans efterladte Hustru med Børn og Familie, ikke ved eller kan give nogen Oplysning, hvor han er henrykt, eller for nærværende Tid opholder sig; Saa bliver han i saa Fald efterlyst og tilholden, at indfinde sig som Fortere paa sit Stavn. I manglende Fald bliver han som Hjemmings-Mand berøst ansøgt, og Dom efter Lov og Forordninger over hannem iagtt. til vedberlig Afstraffelse og Indgiælds, som den der ulovligen her undviget sit fæstehavende Huus, med videre og meere, der af hans Udvigelse kan flyde. L. Swiker.

Afgangne Arbeids-Karl paa Afsittenshuuset, Christen Larsens Credit- og Debitorer indfalder herved, at møde i Cop. Statens Skifteret, som holdes i Under-Admiralitetet i Kiøbenhavn, 6 Uger efter at dette 3de Gange i de Danske Aviser er bleven bekiendtgjort, de første med deres rettmæssige Fordringer, og de sidste for at betale, hvad de til Stervboet maatte være skyldige. Kiøbenhavn den 4de Julii 1760.

Inventarium af Kuffen Engel Gabriel, og Galliasen Elisabeth, som begge in Augusti 1758 frandede ubi Pommern ved Stolperminde, bestaaende ubi Ankere og Ankertouw, Seil, Blokvarer, Jernvarer, Skioffentou med videre, vorder den 16de Julii næstkomnende, om Eftermiddagen Kl. 3 Uet ved Auction bortsolgt paa Salt-Compagniet bag Børsen, hvor samme fra den 1ode til den 14de Julii, nemlig om Formiddagen fra Kl. 11 til 12, og om Eftermiddagen fra Kl. 6 til 7 bliver at see, hvilket tiener de Lyshavende til Efterretning, som maatte behage, sig til bemelte Tid og Sted at indfinde.

Det gives hermed tilkiende, at Tirsdagen den 3 Augusti førstkomnende om Formiddagen Kl. 9 Uet, begyndes offentlig Auction ubi Veyermølschuuset strax uden for Næstved Byes Øster-Port, paa det saakaldede Næstved Overdrift i Bordingborg, over den sammesteds ved Døden afg. Møllere Johan Nielsen Toen og hans tillige arvede Hustrues deres Efterladenskaber, bestaaende af Søl, Lin, Kaakber, Jernfang, Senge-Gang- og Linklæder, Creature, Vogn med videre. Igesom og samme Dags Eftermiddag, Kl. 2 Uet, bliver opraaet ved Auctionen, benevnte Veyermøls Huus med derved staaende 2de Veyermøller, i den Stand samme nu findes, som af Liebhaberne kan tages ubi Dyefsyn; alt paa saadanne Conditioner, som forinden Overaaet paa Auctionsstedet, skal vorde tydelig bekiendtgjort. Som man ellers med dette Stervboets Behandling, haver foresunden, at endel haandfaaet Pant derudi indsejaaer, hvorom man endnu kuns liden Rigtighed har fundet opdage, om hvem samme egentlig tilhører, eller hvad derpaa hester; Saa er derfor en Skifte-Samling berammet at holdes ubi ovennævnte Stervboets Huus, Mandagen den 4 Augusti næstkomnende Kl. 9 Uet Formiddag; til hvilken Tid og Sted alle de som ubi meerbemelte Stervboet, noget saadant Pantegods maatte have indsejaaende, herved advares at møde for Skifte-Retten med behørigt Voviser om deres Præntensioner, samt Betaling for hvis Stervboet derimod hos demnem tilgode kommer, thi hvo som enten udebliver, eller og ikke medfører nogenagtig Beviis, eller i det ringeste tilkræftelige Formodninger, om deres foregivendes Rigtighed, tilsemaaede de, som da ikke med Penge indfri de delige Pantter, maatte vente, at samme ved Auctionen som næste Dagen efter foretages, bliver paa deres Skade og Fordeel til Stervboets Skadesløsholdelse bortsolgt. Skulde nogen iøvrigt have noget, Fordringer eller andet ubi dette Stervboet at frembringe, kunde dermed de til meerbemelte Tid og Sted fremkomme, skiont man ved nærmere Tillysninger paa behørigt Steder skal tilkiendegive, naar Skiftet videre kan foretages og endelig afhandlet. Beldinge den 4de Julii 1760.

N. P. ubi Thomaen Keisig, Borger og Indvaaner i Holstebro, og Medarvinger paa hans salig Hustrus Gide, lader herved 3de Høstdage i de Kiøbenh. Hertoglige Aviser bekiendtgjøre, at Weger Mølle, som Lars Lars Jacoben Weger hae i Fæste; beliggende i Ulfborg Herred, Seltens Egn, Jætt Klosters Birk, en halv Tierding-Vey Endost fra Voldsbæck Kiøstred, bliver ved offentlig Auction ubi Stervboets Gaard i bemelte Høstred, førstkomnende 14de Augusti opraaet, og om førstkomnende Bud seer, uden videre Auction til den Høstbedende bortsolgt, bererte Weger Mølle, som i alt er i god Stand, staaer i ind Landmaalingens Matercul for 9 Rdr. 1 Skp. 1 Tierde. Møllenshvid, giver aarelig Landgiælte efter Fæste-Brev af 5 Febr. 1732, 60 Rdr., da Møllen den Tid, laugt fra en var i den Stor med Sogning og Tilstand som nu, ligesom Jordegods samme Tid, som bekiendte laugt ringere Priis end for nærværende Tid. Møllen som bestaaer af 10 store Qværne, vel inventeret til Sigen og all. slags Maling, samt 1 Skind- og 1 Badmøls Stampe med flere Inretninger til Høstestriden, som alt drives med Vand, og som i melde i god Stand, saavel som Møllehuus Kaarshuus med Lade, Stald og Fæckhuus. Til Møllen kan avles saamange Lars Korn og Høe, som til fornødne Væster, sæe Creature og Saar Behov gjøres. I Møllen kan ind 1ste Prioritet og biilig Rente, en Capital indtil 1000 Rdlr. om forlanges, blive staaende. De øvrige Contioner skal paa Auctionsstedet nærmere bekiendtgjøres.

N. P. paa Bregentved Gaard, er berammet førstkomnende Mandag den 14de Julii, og følgende Dage, ved offentlig Auction ubi Forpagterens Huus, at bortsalge endel gode Væster, samt Saar og Spin, dernæst adskillig indhave Bøe, af Søl, Lin, Kobber, Træ Høstfæber, Kaffeelovne, Høstbeder-Kædskab, Vegne og Heste-Løv, gode Senge og Sengklæder, med videre ulden og Linned, som ved Auctionsstedet kan fortares.

1750.

Kjøbenhavnſke
Post =

No. 15.

Danske
Tidender.

Fredagen den 20 Februar.

Tale, som den Kongel. Svenske Extraordinaire Envoye ved det Rusſiſke-Kejſerl. Hof, Hr. Baron von Greiffenheim, har holdt til Hans Kejſerl. Høyhed, Store-Fyrſten.

Monſeigneur!

Hans Majestet, Kongen af Sverrig, som med største Fornøyselse benytter sig af alle forefaldende Lejligheder, for at kundgøre overbevise Eders Kejſerl. Høyhed om Sin Høytægtelse og gandske beſynderlige Attention for Høystſamme, har givet mig Ordre, at forſikre Eders Kejſerl. Høyhed meere og meere derved om. Hvorudover jeg ſkal ſtræbe med all muelig Hlid og Attraa at eſterlevere denne min Skyldighed, for at bringe mig ved min Conduite Eders Kejſerl. Høyheds høye Propenſion tilveje.

Svar derpaa udi Hans Kejſerl. Høyheds Navn, givet ved Hr. Cammer-Herre Golowkin.

Hans Kejſerl. Høyhed, Store-Fyrſten glæder sig over de gunſtige Sentimens, som Envoyeen paa Kongens, hans Herres vegne, har villet forſikre hans Kejſerl. Høyhed om, Høystſamme vil altid ſtræbe at give den Høytægtelse tilkiende, han bær for Hans Majestets hellige Perſon, og haaber, at Envoyeen ved alle Lejligheder ſkal være fornøyet med de Sentimens, som Hans Kejſerl. Høyhed bær for hans Meriter.

Tale til Hendes Kejſerl. Høyhed Store-Fyrſtinden.

Madame!

Jeg torde ikke fordrifte mig, at komme frem for Eders Kejſerl. Høyhed, uden at bruge all optænkelig Midtærthed udi den mig anbefoede Commiſſion, for at igientage paa Hans Kongel. Majestets min Herres vegne de oprigtigſte Forſikringer om Hans Høytægtelse for Eders Kejſerl. Høyhed. For-medeltſt deſſelige Sentimens fordrifter jeg mig at haabe af Eders Kejſerl. Høyhed naadig at beegnes, og, om mueligt er, at nyde endeel af Høystſammes høye Devaagenhed.

Svar paa Hendes Kejſerl. Høyheds vegne, givet ved Hr. Cammer-Herre Græv Golowkin.

Envoyeen ville behage at melde Kongen, hans Herre, at Hendes Kejſerl. Høyhed ikke uden med det fuldkommenſte Paafikſennende tager imod de nye Forſikringer om Hans Majestets gunſtige Sentimens, og at troe, at Hendes Kejſerl. Høyhed ſkal altid gløre sig en Fornøyselse af at lade ham Tegn paa Hendes Devaagenhed tilſkyde.

Stockholm, den 6 Febr.

Paa nogen Tid har man begyndt at grave paa den navnkundige Canal, hvoraf man lovet Sverrig ſaa ſtor Fordeel. Paa det Sted, hvor den største Sluſe ſkal anlegges, ere ey alle de største Steene allerede vøddede af Vægen, men Klipperne ere ogsaa meſtendeels med Krud blevene ſprengede. Den over denne nyttige Indretning høytforordnede Direction har ladet bekiendtgjøre, at inter Forflud til dette Sluſe-Verk ſkal imodtages længere end til Februarii Maanedes Udgang. Veyrliget ſeer her ligere ud til en Eſteraars Tid end til Winter, ſaaſom der næſten ſlet intet Skæde-Fær har været, og Vælveren har endnu ikke været ſaaledes tillagt, at man med Driftighed torde dovot sig ud paa Iſen; derimod ſkal Kulden i de nære Provinjer være hæftig.

Wien, den 7 Febr.

I Onsdags, den 4 Julij, om Aftenen Kloffen 3 Kortet til 9, ſkeede vores Allernaadigſte Kejſerindes lykkelige Forløsning med en velſkabt ung Erke-Hertugl. Prinſeſſe, og ſamme blev i Overgaars om Middagen ved 12 Slet døbt af den Pave-lige Nuntio, Signore Serbelloni, med Aſſiſtence af 8 Næder-Aſterriſke Prælater. Denne ſolenne Act ſkeede udi den nybygte Ridder-Sal, i det Kejſerl. Kongel. Miniſterii og alle udenlandske Gefandters og Miniſtrers Overværeſe, under tre gange Canonernes Løsning af Boldene, og den ny-fødte Erke-Hertuginde fik de Navne Johanna Joſepha Gabriela Antonia. De høye Faddere vare Hans Kongel. Majest. af Store-Britannien, hvis Sted fortraadde Hans Durchl. Prinz Ludewig af Wolfenbyttel, som mødte ved denne Solennitet udi et overmaade prægtigt Optog, og eſter denne høytidelige Act holdt Hans Majestet, Kejſeren, alleene anden Tafel, og derpaa blev Cabinets-Coureren Sala med denne Tidende afſærdiget til Lendon. For at give denne Dag end mere Splendeur, var om Aftenen Apartement og Ball hos Hans Høyhed, Cron- og Arve-Prinzen Joſeph, men alle og enhver blev forundt fri Indgang udi Opera- og Comodie-huſene, ſamt uden Port-Penge at komme ind og ud ad Byen.

Rom, den 24 Jan.

Paven har erholdt en Präſent af Cardinal Spinelli, Erke-Biſkop af Neapoli, ſom beſtaaer i et Bryſt-Stykke, der foreſtiller Kejſerinde Lucillam, forðum Kejſer Lucii Veri Ge-

mahl. Hovedet er forarbejdet af Paris Marmor, det bag ved flyvende Haar er af sort Marmor, og Røsten af Alabast. Hans Hellighed er storlig fornøjet deraf, og har befaleet Directeuren over Antiquiteter-Salen, at opstille dette Stykke i blandt de rareste Statuer af de Romerske Kæmpere.

Utrecht, den 10 Febr.

Breve fra Paris berette, at det Franske Hof har resolveret at skikke en disingveret Minister til Petersborg, som skal arbejde paa at reparere den gode Forstaaelse imellem de tvende Hoffer, som en Tidlang har været noget brøstfældig, hvorudover man haaber, at den Frygt for en Ruptur i Norden skal falde reent bort. Madame Dauphine skal lykkelig avancere i sin Frugtommelighed.

Haag, den 10 Febr.

De udi denne Provinz indquarterede Tropper synes noget at allarmere Staden Amsterdam, og omendskjønt Indbyggerne derved temmelig holdes i Vang, saa have de dog endnu ikke fundet dølge, hvad de føre i Skildtet, saasom man først for nogle Dage siden har fundet en heftig Pasquill opslagen paa Naadhuiset, af Indhold, at alle Medborgere og Patrioter, som de derudi kaldes, skulde møde paa Dammen eller det store Torv for bemeldte Naadhuis, for der at proclamere en udenlandsk Puissance til Protector over deres Stad. Den 7 hujus er den Kongel. Danske Legations-Secreterer, Hr. Lange, her ved Døden afgangen.

Ösnabryg, den 8 Febr.

I dette Dyeblik passerer en Svensk Courer her igiennem, som gaar fra Stockholm til Versailles. Hans Depeches ere af Vigtighed, og meenes at betræffe Kongens Sundheds Tilstand.

Hannover, den 13 Febr.

Mylord Hindford, som har været i Brunsvig, for at see det Hertugl Hof, staaer nu paa Nippet, at reyse hjem herfra til Engelland. Den sædvanlige Engelske Courer ankom her i Tirsdags. Partikuliere Breve, som han har medbragt, stadfæste den Tidende, at Kongen vil i tilstundende Foraar besøge sine Tybske Stater.

Kjøbenhavn, den 20 Febr.

Den 19 Febr. haver Hans Kongel. Majest. Allernaadigst anbetroet Commandeur-Capitaine Schumacher til at føre Directionen over Frederichs-Værns Væb og Vær, og tillige Allernaadigst bestilt efterfølgende Officiere og Betiente, saasom: til Equipage og Taffel: Mester Capitaine-Lieutenant Ole Steffenfen. Til Subalterne Officier Seconde-Lieutenant Jørg Davidfen. Til Material-Providans-Inventarit og Løghuus-Skriver, forrige Krigs-Protocollist Ole Sandfuchs, hvorved ham tillige er forundt Rang og Gang med Søe-Staters Auditeurer. Til Equipage og Munster-Skriver samt Auditeur, Hans Lumde.

Hans Majestet, Monarken, behagede i denne Uge sidste gang for nærværende Fastens Tid at diversere sig, i Tirsdags med den Italienske Opera, og i Torsdags med den Franske Comodie, saasom begge slags Scue-Spill for denne gang bestuertes: Og i Dag behagede Hans Majestet Allernaadigst, at admittere den Kongel. Store-Britanniske Envoye, Hr. Tisley, til Audience.

At Hendes Majestet, vor Allerdyrebareste Dronning, er allerede ønskeligen restitueret af sin høye Medfødsel, kand i

blant andet sees deraf, at Hendes Majestet har Allernaadigst behaget at lade den i deslige Tilfælde sædvanlige Waagning udi Hendes Majestets og Hendes Kongel. Højheds den nyfødde Princesse's Cabinet, som er bleven forrettet af de høye Damer af første og anden Rang, alt for 3 Dage siden ophøre. De tvende første af disse høye Dames, der ved den Naade, at admitteres til denne Dvartning, vare, Fruer Geheimre-Naadinde Rosenkrantz og Fruer Geheimre-Naadinde Grøvinde af Laurvigten, men at nævne dem alle en Svite, vilde falde for vidtløftigt.

I Onsdags, den 18 hujus, gav Hans Excellence, Hr. Geheimre Naad von Schulin, en prægtig Tractement, hvor, foruden endeel indenlandiske høye Rangs-Personer, alle fremmede Gesandter og Ministerer bleve paa det magnifiqueste bevertede. Af indenlandiske høye Herrer, som derved have været tilstede, veed man følgende: Hans Excellence, Hr. Geheimre Conferenz-Naad Claus von Dieventlov; Hans Excellence, Hr. Geheimre Conferenz-Naad von Gram; Hans Excellence, Hr. Geheimre Naad von der Osten; Hans Excellence, Hr. Geheimre Naad og Ober-Hof-Marschal von Nolte; Hans Excellence, Hr. Geheimre Naad von Gram; og Hr. Cammer-Herre von Møsting.

I Lørdags, den 14 hujus, endte den Kongel. Højeste Ret sine Sæssioner for denne gang, saasom alle indstævnedes Sager, som ikke for visse Marsagers Skyld skulde opsættes til nye Sæssion, vare afgjorte og paadomsite: Hvorved da Hans Kongel. Majestets Allernaadigste Intention og allervildeste Forskrift af de Illustre Lemmer af denne høye Tribunal var allerede underdanigst efterlevet, og til Monarkens Allerhøjeste Behag fuldført.

Den 18 hujus arriverede Hr. General-Major von Ulrichs-Dahl fra Norge her til Staden; derimod reyste i gaar Hr. Grøve von Schmettau herfra til Holsten.

Da Indbyggerne i denne Hoved-Stad nu saa længe med største Forundring have betragtet de trede kunstige mekaniske Statuer, som den bekjendte Nord-Hollandske Kunstner har offentlig fremviist, saa agter man det ligesaa nødvendigt som behageligt, at betage de Enfoldige den Meening, at der skulde stikke noget overnaturligt udi disse Billeder, og tillige at give dem, der forstaae noget af Mechaniquen, en kort Underviisning om deres indvortes Structur. En vis stor Mechanicus har opdaget Sammenhængen, og forskrer, at forfærdige deslige udi samme Fuldkommenhed, som disse ere. For vore Læsere udi Provinzjerne, og ellers for deres Skyld, som endnu ikke have seet disse Statuer, faaer man at være noget vidtløftigere, end ellers gjordes forræden. De ere tre i Tallet. Den første forestiller en Klæde-Kræmer i Salburgisk Dragt, hvilken, saa snart der bliver kaldet paa ham, lukker sin Doed op, og efter Tilskuernes Ordre frembringer Klæde af adskillig Couleur, efter enhver Begiering, samt bær det bort igien. Den anden er en Bacchus, som efter Tilskuernes Befaling, skienker enten rød eller hvid, eller ogsaa blandet Viin, uden at noget Mennecke rører derved. Den tredje Statue, som forestiller en Tyrolerinde, eller et Tyrolsk Fruentimmer, og som sættes gandske fri paa Bordet, gjør følgende Bevægelser: 1.) Hun bevæger allehaande Spørgsmaal, som man efter eget Behag fremfatter, og svarer enten

Ja, hvilket hun tilkiendegiver ved et Slag med sin Hammer, eller Mey, hvilket hun betegner ved at ryste med Hovedet. 2.) Hun viser Pengenses Værdie, som hende ved fremmede Personer forholdes. 3.) Hun opløser paa samme Maade adskillige arithmetiske Problemata, og synes ogsaa at kiende A B C. 4.) Hun viser Maanedes-Dagen, Timen og Kortecret, Tilskuerens Alder og Køn, samt adskilligt deslige mere. Da man nu udvortes, uagtet den største Attention, ikke fandt den ringeste Grund til disse forunderlige Bevægelser, saa have adskillige Kiendere af mathematiske Videnskaber gjort sig Umag for at udforske den indvortes Beskaffenhed af disse Maskiner: imidlertid hør dog endnu ingen fundet sig den rette Grund. Bores Mechanicus forsikrer, at Grunden dertil bestaaer hverken i Luften, som nogle have meent, eller i en magnetisk Kraft, eller i den højeste Grad af en fuldkommen Ligevægt, men i noget langt andet. Var han egennyttig, saa holdt han det hemmeligt; men for at fornøye vore Læsere, vil man aabenbare den heele Hemmelighed. Angaaende den første Machine, der forestiller en Klæde-Kræmer, fandt følgende bemerkes: 1.) Der ere lige saa mange Mænd eller Statuer i Voeden eller Kisten, som der ere Couleurer af Klæde, hvilke alle sammen, undtagen een, have hver sit Stykke Klæde i Haanden, for at bringe frem, hvad der forlanges, og disse dreyes formedelt et Trykke-Verk omkring, ligesom en Cylindre. 2.) At Døren lukkes op og i af sig selv, seer formedelt et andet Trykke-Verk, som lukker dem op; men saa snart den trykkende Kraft holder op, er der en Fjær, hvorved de lukkes til igjen. Hvad den anden Machine, eller Nachus angaaer, da er saadan Virkning bestændig nok af Hydrauliquen, og var derfor overskildigt, at give videre Forklaring derom. Og endelig den tredje Machine, eller Tyrolerinden, der besvarer allehaande arbitraire Spørgsmaal, og derfor meest admireres, da er den den allerletteste. Hun har tvende Hoved-Bevægelser, der tilvevebringes formedelt lige saadant et Trykke-Verk, som forhen er omtalt; den ene af disse Bevægelser er, at hun ryster med Hovedet; den anden er, at hun løfter Armen op, som holder en Hammer, hvormed hun kjaerer paa Kloffen, naar hun siger Ja til noget. Nu er man nok curieux for at vide, hvad og hvor Principium movens er, og da maa man frit udske, at det er et Ens intelligens, som paa adskillige Maader fandt skuldes i Nærverelsen. Men at man ikke seer noget hverken paa Wordet eller under Wordet, forhindrer saavel det med Wordet betrokkne Wordblad, som ogsaa een af Word-Pilkerne; thi begge ere uigiennefsigtige Legemer, og fandt derfor ikke røbe Communicationen med den skjulte Directeur. Nu fandt enhver let begribe, hvorledes Maskinen fandt bevæges, uden at endog den Meestkarspeende bliver Sammenhængt væer. Saa meget fandt af dette nu opdagede Miraculo Mundi tydeligen sees, at paa samme Maade kunde endogsaa forfærdiges langt kunstigere og ubegripligere Ting, s. E. en Frugt- og Løst-Have eller ogsaa en Vinggaard, med Urregaardsmænd, hans Kone og Dreng, som skulde efter Tilskuerens Begjæring frembære hvad Frugter eller Blomster der maatte forlanges, med videre. Imidlertid maa man ikke give denne Opdagelse Skyld, om disse Statuer herefter ikke findes saa miraculose; de fortjente dets uagtet at admireres.

Avertissemens.

Veder Larsen brygger bekiendtgjør, at hann formedelt de store Bræggerier hannem er overgaaet, maa bortsalge sin iboende nybyggede Bræggergaard, beliggende i Badstuestræde, med brygger-retighed, og hvad til et fuldkommen bryggerie henhører; de som dertil maatte have lyst, fandt adressere sig, enten til beemt. Veder Larsen, eller Hønestes-Rets Procurator Sr. Horn, hvor de om prisen og conditionerne fandt accordere.

Tirsdagen den 24 Febr. skal ved offentlig auctien endel gode og vel conditionerede bøger af adskillige sprog og videnskaber til høyst bydeende bortsalges i Sr. Leegaards huus i Lovstrædet, hvor catalogi og er at bekomme.

Da de 66rdl. 4mf. som fisehmanden Sr. Gyng i Callundborg, efter oprettede og allernaadigt confirmerede testamente imellem ham og afg. hustru Anne Bay, var pligtig til hendes arvinger at betale, naar han sig udi nyt ægteskab indlod, til Magistraten sammesteds er leveret, saa bekiendtgjøres dette herved for arvingerne 3de gange i de danske gazetter, at de førstk. 30 Jul. paa Callundborg Raadstue med lovmæssige beviser og afsald vilde møde eller møde lade, da enhver sin andeel skal blive udbetalt.

Da Sr. Christian Utecht er fundt underhaanden at bortselge det hans tilhørende store eller gamle fisehhuus uden stadenes Østre-pors beliggende, som i alt med tilhørende haage og fiske-damme er meget beqvemt og bekvemt for en tracteur, saa vilde de, som til samme at fiske maatte have lyst, behage at adressere sig til procurator Thraane, logerende i Admiralsgaden, næst op til Hr. Ober-Auditeur Bruuns gaard, og med hannem om fisebet accordere.

Universitetets forvalteren Veders Brasch boende udi Store-Redinge, lader bekiendtgjøre, at fiske og deeling er herannæmet at foretages efter afg. Veder Hansen Hierisd, der boede og døde paa en det Kongl. Universitetets gods, Havnede og Havnværdige Hr. Wigger Herstedt pro officio tillagde hende-gaard udi Herlesmaale Soan og Bye udi Lybærg Herred i Sjælland, og om imueligt til endelig slutning bringes førstk. 12 Mart. thi vilde den sal. mands arvinger bem. dag og tid behaelig møde, eller møde lade, paa fiskebet som holdes i Herlesmaale fornævnte dag, ligesaa indfaldes skerboets credit og debitorer til samme dag og tid at indkomme med deres krav eller skyld, hvor de fandt vente sig at vederfares hviis ret er.

Hermed bekiendtgjøres, at forrige Commandeur ved Søe-Staten, og Commandant paa fæstningen Christianssøe, Fridrich Meuspiger, den 24 Dec. sidstafgaaet aar ved døden er afg. thi lader fiske-commanderierne Commandeur-Capitaine og nu værende Commandant paa fæstningen Christianssøe, Stibolt, item-Capitaine Wobsen, da skerboet en formaaer noget ordentl. proclama at bekvemt, hermed 3 postdage efter hinanden, indfaldes skerboets credit og debitorer, at de inden 11 Jun. førstk. anmelder sig paa fæstningen Christianssøe, da enhver efter skerboets tilstand og beskaffenhed skal vederfares hvad ret er.

Den berømte Nordhollandske Kunstmeester lader bekiendtgjøre, at hann, indtil et fiseb gaaer herfra til Amsterdam, vil have den ære at øve sine exercitia i fiskebet. Prisen er 10rdl. Saa er og hans Mechanike Statuer rimeligt at see fra Kl. 3 til 10 om aftenen. Hann ligger hos bygmester Lange paa Kongens Ny-Torv.

Endelig fiske og deeling er berammet at holdes efter afgangne fiseb- og handelsmand Riold Lauridsen udi Rudkøbning paa Kongensland, Østbagen d. 17 Junii næstkommende om eftermiddagen Kl. 2 i hans søns Sr. Jørgen Rioldsens iboende gaard sammesteds, i den hensende annodes en allene creditorene at fremkomme til den tiid, saavel med den manglende rigtighed for hviis de før den afgangnes død efter domme og indførseler fandt væer bleve betalte, som med ydermeere bevis for hvad de fremdeles maatte have at fordrø, men arvingerne advares end og at tilkiendegive, om de vil vedgaae arv og giæld eller ikke, ligesom og skerboets Faldener sig forinden eller til den tiid med deres debit vilde indfinde.

Udi Gienſtofte Sogn, Dredrup Bne, paa Kjøbenhavn Rytter-district, er ved døden afg. en huusmand ved navn Jens Chriſtensen, hvis efterladenskab ſtrax er taget under behørig registrering og vurdering, og da man ved det i bemt. Kærbøe foretagne ſkitte har erfarret, at fornævnte afd. en ſkal have efterladt ſig nogen livs-arvinger, men alleene en søster ved navn Maren Chriſtens dotter, ſom ſkal opholde ſig udi eller ved Sorøe, alſaa efterdi ſtervboen ikke formaaer noget ordentl. proclama, lader Regimentſkriveren over bemt. district Hans Jørgen Dahl, ſom ſkitteforvalter, herved 3de poſtdage efter hinanden udi de danſke gazetter, indſalde fornt. afdøde Jens Chriſtensens arvinger, credi- og debitorer, at møde eller med ſoulige ſtulmagter og bewiit at møde lade ſøſſt. 3 Apr. formiddag kl. 10 ſlet udi ſkitteforvalterens huus paa Farum gaard, da ſkitte ſamme tid vorder ſlutted og til ende bragt, og enhver kand vente ſig lovlig beqvæmt.

En capital paa 5000 rdl. courant, enten i een eller flere ſummer, kand til ſøſſt. 11 Jun. til laans bekommes, imod ſørte prioritet udi forſvarlig huus-pant, ſom udi brand-aſſurance-caſſen er forſikret, hvorom de loſthavende, ſom ſaaadan capital til laans maatte behøve, vilde behage at addreſſere ſig til Hr. Capt. Grundtwig, af det Galleries gevorbene regiment, logerende i Gøttersgade, hos Tømmereſtjerner Sr. Halken, eller i Wiſſens i Gnen, hos Sr. Mandrup Tørgaenſen, hvor de nærmere derom kand blive forſikred.

Mad. Sara Dorothea ſal. Lauris Pedersen Luuds efterleverſke, hendes brøgger-gaard, beliggende i Farvegaden, bliver ved offentlig auction opraaht Anden gang ſøſſt. 25 Febr. om eftermiddagen imellem kl. 2 og 4 ſlet, og om fornøvelig bud ſkeer boctſogt, hvis ikke, da holdes 3die auction d. 6 Mart næſt efter paa ſamme tid om dagen, dog ſkulde nogen være ſindet at ville ſiibe under hænden før den tid, da kand det og ſkee, og have de da derom at addreſſere ſig til Mad. Lund ſelv, og med hende accordere; og meldes til efterretning, at denne gaard er forſikret i brand-aſſurance-caſſen, og dens præmie for lænſt ſiden udløben og fuldt afbetalt.

Directeurerne for det forenede ſælſkabs penſions ſocietet, inddeelt udi 5 claſſer, enhver efter ſin alder, hvorudi ſaaavel en mand for ſin huſtrus, ſom perſoner uden for ægteſkab kand intereſſere, og den aarlige penſion for en penſionist, naar ſocietetet er complet, bliver 14 rdl. 4mf. eller quartalter 35 rdl. 2mf. 8ſk. efter den forhen i gazetterne publicerede forklaring, gjør hermed bekiendt, at for indeværende Januar. quartal bliver at betale til 17 penſionister; thi vilde vedkommende, naar dennem regning derpaa, ſaa vel ſom hvis videre efter conventionens 17 art. ſkal betales, tilſiiles, behage ſamme at betale; og ſom ſocietetets 3die og 4de claſſe er complet, og udi 2den claſſe iſſum gaadſke ſaa numere, men udi ſørte og ſidſte nogle flere ere vacante, ſaa bliver det tillige til efterretning avertet, ſamt at inſcriptionen ſkee alle ſøgne-dage hos den ene af Directeurerne, neml. Wægter-Inſpecteur Meinertſen boende i Kinæbroeſtrædet, i ſarddeleſhed hver Fredag formiddag fra kl. 9 til 12. da Directionen ſammetheds er ſerſamled.

Adam Levin Kaſſen og intereſſent Johan Gotlob Scherdtner paa det Kongl. privilegerede Plantage-farverie uden Kjøbenhavnſt vestre port, giøre bekiendt, at hvem ſom ſkulde behøve Crap-farve, er hos dem at bekomme, neml. af den fine, middel-fine og ordinaire, for billig pris, og hvem ſom behøver credit, kand det bekomme, fremmede og ubekiendte ſiiler caution, lige ſaa gode conditioner ſom de kunde have fra Amſterdam kand der og ſaaes hos os, ſaa og forſiitres vahrenes godhed.

Hos Oluf Pedersen Wagger i Horsens, kand udi uxtianſtumvænde Wiborg ſnapſting, eller omſlags termin 1750. bekommes til laans, af hans myndling Ellen Cathrine Nielsdotter Møllers arve-capital, den ſuma 12000. imod nøgagtig forſikring og loof. rente.

Givres bekiendt, at paa Chriſtianshavn over Knippels broe, den 3die gaard paa venſtre haand, hos Sr. Otto Chriſtopher Wengel, ere imulke logementer til leje til nævkommande Waſſe rette flættetid, i ſamme gaard er og et meget beqvemt paſhuus til leje til ſamme tid.

Iblant intereſſenterne ved den her i Kjøbenhavn oprettede og af hans Kongl. Majest. d. 26 Octobr. 1748. alernaadigt conſirmerede Beſtandige enke-caſſe, er forfattet en convention til en liig-caſſe for de intereſſenter ſom indſkriver ſig udi bemeldte enke-caſſe, ſaaavel ſom for de ved ſamme caſſe blivende penſionister, og er conventionen ſaaledes indrettet, at ſaaavel manden ſom huſtruen hvilken af dem førſt ved døden afgaer, bliver til den igienlevende betalt begravelses penge, og da ſamme er meget fordelagtig for dem ſom derudi intereſſerer, ſaa har allereede en stor deel underſkrevet conventionen i protocollen, thi jo før de underſkriver den og jo længer de lever og contribuere jo større fordel har de deraf i fremtiden, i henseende, at til deres begravelse ſom dger i de første 3de aar efter at de har underſkrevet conventionen, bliver for en heel portion betalt 60 rdl., men den ſom er længer intereſſent og contribuere, nyder ſiden for hvert aar 20 rdl. mere indtil 10 aar, da den igienlevende, naar dødsſald ſkeer, nyder 200 rdl., og for en halv portion halv ſaa meget, ſølgelig har intereſſenten i hvor længe han end contribuere, den fordel deraf, at i ſald hans huſtrus ſkulde ved døden afgaer førend han, kand han paa engang vente, at nyde meere end fuldkommen vederlag for de udgifter han udi værende tid ſom intereſſent har haft ved begge caſſerne, og endſiønt han ved døden afgaer førend hans huſtrus nyder hun dog begravelses penge, naar hendes mand ved døden afgaer, og ligeſaa penſion efter hans død. Hvo ſom finder behag at entree ſom intereſſent ſaaavel udi enke-caſſen ſom liig-caſſen, eller og alleene udi enke-caſſen, vilde for deres egen fordel i fremtiden og for den nytte deres huſtrus efter deres død kand have, i henseende at enke-caſſens fundation ſaaledes er indrettet, at om dens beſtandighed i fremtiden en kand tvivles, vilde jo før jo heller addreſſere ſig til den beſtandige enke-caſſes bogholder og caſſerer Jens Videmarf, ſom logerer hos ſiite og Klædekræmmer Sr. Wilhelm Klein boende paa biſvænet af Kjøbmager-gaden og amager-torv da en hver hos ham kand ſaae et trukt exemplar ſaaavel af bemeldte convention til liig-caſſen ſom af enke-caſſens fundation. Med intereſſenternes tal ved enke-caſſen er ſaaavit averteret, at de penſionister ſom derved ere, nyder deres penſion ſøſſtkommende 1 Julii betalt. Af enke-caſſens midler er næſt afvigte 11 Dec. udsat paa rente 1000 rdl. imod forſvarlig pant.

Hos Boghandlerne Mumme og Rothe udi deres Compagnie-boglade paa Wanſenhuuſet er at bekomme: Hr. Abbed Steinmeijers bevarelses-brev til Hr. Waſſor Hoecker i Stargard, indbefattende en grundig efterretning om Herrenhuſterens lærdom, meenigheder og levemaade, af det indſte i det danſke ſprog overſat, og dem til tjenſte, ſom elſke ſandheden, til trykken befordret af Whitalethe. 2vo. a 2ſk.

I betragtning at afg. Jens Nielsen Wang, og huſtrus Mette Kamus dotter, ſom boede og døde i Rudſjøbing paa Langeland, begge have efterladt ſig endeel fraværende arvinger, lader Riſtets forvalter Høfſoged Chriſtian Møller, hermed bekiendtgjøre 3de poſtdage efter hinanden, at Riſte-forretningen efter dem, igien bliver holden og muelig ſlutted den 24 Mart. ſøſſt. hvorfør vedkommende arvinger, til den tid vedhørig vilde legitimere deres paaklaende arveret, ligeſom ſtervboets credi- og debitorer erindres til ſamme tid at indſomme med deres krav eller ſkyld, paa den maade loven tilholder.

Da den tid, ſom Hr. Prof. E. Ewald har ſat til prænumeration paa den IV Tome af hans Prædikaener, gaer til ende med denne maaned, ſaa inviteres endnu engang de, ſom vilde benytte ſig af den fordel, ſom kand have ved prænumeration, at de behageligen vilde indſiide ſig paa de forhen bekiendtgjorte ſteder, hvor der tages imod prænumeration, neml. 4mf. for exemplaret paa ordinar tryk-papir, og 5mf. paa hvidt papir. De forige tomer af authore prædikaener, ſaa vel ſom hans bibeliſke Concordanz og Kirke-hiſtorie, kand ſaaes tilſiibs, ſaa vel ved authore ſelv, ſom i det Kongl. Wanſenhuuſes boglade, og hos hans commiſſionærer. I Norge og i Provinzterne continueres med ſoroimſte prænumeration til Mart. maanedes udgaa. Bogen er under preſſen, og kand ventes færdig den imod Vintredag, da den 5te Tome ſtrax ſkal gives under preſſen.

1754.

No. 10.

Kjøbenhavnſke

B ſt =

Danſke
Tidender.

Mandagen, den 4 Februarii.

Wien, den 16 Jan.

Den Kejserslige-Kongelige Minister, Marquis de Volta, faaer særdig at rejse med det første herfra til Florenz, for at paatage sig Gouvernementet udi samme Store-Hertugdøm. Den Kejserslige General, Græve von der Schulenburg, befinder sig nu noget bedre igien af sin Uværelighed, og hans Skrifte-Sæder, Pater Mancebor, besøger ham flittig, saasom han og allerede har tilbragt nogle Nætter hos ham.

Mosport, den 18 Jan.

I Dän-Rirken, er for stakket siden den Plads, hvor Citadellet har staaet, med alle Materialier, som siden den Tid det afbrændte, have ligget der, bleven bortsolgt, iligemaade ogsaa den Bygning, hvor Gouvernementet tilforn har været, og som i bemeldte Ildbrand blev sparet. Alt dette er bleven solgt for 120000 Livres. Naar Pladsen er gjort røddelig, skal der anlægges Gader og bygges Huuse, hvilket da ligger nærmere ved Havnen, end alle Stadens Huuse. De øvrige Verke, der har forvoldet saa stor Allarm, og hvis Anlegning er meer end all for vis, ere nu satte i fuldkommen Stand.

Dresden, den 20 Januar.

Dette heele Churfyrstendom er saa at sige, oversvømmet med Tyve og Straten-Røvere. Thi mangfoldige Mord og Tyverier, som paa en kort Tid ere passerede, have givet Anledning til, at der er bleven publiceret en meget streng Forordning imod disse Menneske-Fiender, een af de fornemteste iblandt dem, navnlig Caverman, karnfød her i Byen har givet sig selv an, og derudover erholdt Naade, paa de Vilkor, at han skal udlegge alle sine Cammerater. Han har ogsaa efterlevet sit Løfte paa det nøyeste, saasom han paa 3 Dages Tid har ladet arreteret i det ringeste 100 Personer, deels Tyve, deels saadanne der have døslaget med dem. I Leipzig har han iligemaade ladet over

60 føre i Fængsler, hvoriblandt skal findes de saa kaldede Skicksbudener. Dersom det altsammen er sandt som der siges, (thi udi deslige Tilfælde bliver der ogsaa undertiden lagt noget for meget til) saa skal allerede over 300 Spißhuber paa adskillige Stæder i dette Churfyrstendom være arreterede. Man maatte forbauses der over, om det end ogsaa var sandt, som der siges, at Mandtallet paa denne Side skal beløbe sig til 1500 Personer. Man vil med stor Interesse høre til en stor Inquisition for Ketten, og til en stor Kærrer Exécution, hvor der ogsaa vil kunnis til at pryde Galge-Becken.

Kjøbenhavn, den 4 Februar.

I Morgen agter Hans Kongelige Majestæt, at gære en Tour til Frederichsborg, for at tage det der værende Stutterie og andre Indretninger udi Allerhøieste Dysehn, og forventes derfra igien paa Torsdag.

I et Tillæg til den nye Reglement for Militair-Staten, er i det Capitel, som angaaer Officerernes Uniforme, følgende Artikel indført: Saasom man har fornummet, hvilken Misbrug der har indseet sig med at bære Feldt-Tegn i Kaarder, saa bliver Allernaadigst forordnet, at heretter Generalerne, Stabs-Officerer, og andre Officerer, der have nogen Commando, saavel som Regiments-Quartiermestrene, maae bære det. Samme Rettighed forundes ogsaa alle de Officerer, der have erholdt deres Dimission, og som have beklædt en Krigs-Charge, som fører nogen Commando med sig, saa længe som de ikke ere employerede til nogen Civil-Bestilling, og bære Uniformen af det Regiment, hvorved de have tient. Alle andre, som hidindtil have baaret Feldt-Tegn, skal legge det af; og som Auditeurer og Regiments-Chirurgt ere iblandt disse sidste, saa skal de herefter ikke bære Uniformen af det Corps, som de staae ved, men allene en ordinaire rød Klædning. I Formiddags Klokken ved 10 Olet, blev Hans Excel-

leene, afgangne Hr. Admiral Rosenpalm's Liig, Stands-
mæssig bragte til sit Hvilested udt Holmens Kirkes Capel,
Liig-Conducten var, som følger: 1. En Batalion af det
Kongel. Liv-Regiment med Fane og Militærif Sørges-
Musique, anført af Regimentets Chef, Hr. Cammer-
Herre, Græve af Hsenborg; 2. Evende Capitainer af Sø-
Etaten som Seconde-Marschaller; 3. Liig-Vognen med 6
Heste for; 4. Evende Commandeur-Capitainer som Pre-
mier-Marschaller; 5. Commandeur Flensborg med Rid-
der-Ordenen af Dannebrog; 6. Commandeur Alkær med
Commando-Staven; 7. Hr. Stift-Amtmand Nissen og
Hr. Baron Gyldecrone; 8. Hr. Stift-Amtmand Scheel
og Hr. Admiral Sahn; 9. Hr. Commandeur Græve af
Laurvigen og Hr. Admiral Hoppe; 10. Hr. Cammer-her-
re Windt og Hr. Schoutbynacht Fontenay; 11. Hr. Com-
mandeur Rasmeling og Hr. Commandeur Fischer; 12.
En Batalion af Hans Kongel. Højhed Prins Frederichs
Regiment, med lige Væres-Tegn som Liv-Regimentet, an-
ført af Hr. Oberste von Grambow. Liiget blev sadt i
Vognen, og taget deraf igien, ved 12 Capitainer af Sø-
Etaten; og ved Siderne deraf gik 8 Sergeanter af Ma-
rinaen. Liige over for Holmens Kirke, hiin Side Broen,
paa Slots-Siden, vare plantede 9 Caponer, som fyrede
3 gange alternatim med Mousquetteriet.

Af en tilførelselig Relation om afgangne Hr. Baron
Holbergs Testamente, (hvis Liig i Morgen til videre skal
biefætted i vor Frue Kirke) vil vi meddeele vore Læsere nog-
ke remarquable Voster: Foruden hans Baronie, som han
i levende Live har testamenteret til Sørges Ridderlige Aca-
demie, har han legueret til bemeldte Academie 12000
Ridlr., med allerunderdanigst Ansøgning til Hans Kongel.
lige Majestæt om Allernaadigst Tilladelse, at sammesteds
maatte stændig 6 Børn af stikkelig Borgerstand opdrages,
da Academiet ellers egentlig alleene er indrettet for Adelen
og de med Adelen lige Privilegerede. Om hans Legatum
til et hvis Tall Jomfruers Udstyr, er allerede meldet i vo-
re nye Tidender om lærde og curieuse Sager, og at nævne
just de Personer, som først skal nyde godt deraf, findes her
ikke a propos; men siden skal Professorerne ved det Kon-
gelige Universitet have Rettighed til at udnævne Personer-
ne. Til Universitetet har han testamenteret 1000 Ridlr.
2 Dage førend han døde, har han foræret Boghandler
Wenzel Manuscriptet af hans øvrige Epistler, hvoraf til-
førn 4re Tomer er ved Trykken udkomne. Hans Svo-
ger Lieutenant Frauen, har han intet videre testamenteret,
end sit Sølv- og Lintøj; og hans Broder, som skal være
i Norge, en aarlig Pension af 30 Ridlr., men det synes,
at Fersynen selv, har baaret Omsorg for disse hans Slæg-
tinge, saasom der ere endnu 12000 Ridlr. til overs, hvor
om Testator intet har disponeret, og som der foruden Tiivl
vil hans Slægt tilfalde.

Den Hertuglige Sachsem-Gothaiske Geheime-Raad og
Finanz-Directeur, Hr. von Uchrowitz, er for nogle Da-
ge siden her til Staden ankommen.

Skrivelse af Forfatteren af det Brev om Kaaberens Uvidighed.

Min Herre!

Deres grove Glæffer, som de uden Narsag paa mig
har udsat, kunde noksom undskyde mig om jeg end taug-
til deres elændige Spotte-Skrift. De fortæner meere at
jeg skulde bære Medlidthed med dem end vredes over dem.
At de i Videnskaber saavel som i alle gode Kunster ere u-
funderet, havde de ikke havt hødig til Slutning at melde,
da man dette uagtet tydelig nok kunde see det af deres
Skrivemaade og Grovhed. Thi om dem der forstaaer de-
res Kunst tilgavns heder det: Didicisse fideliter artes,
emollit mores. Derfor de ikke veed hvad dette hedder paa
Dansk, saa see de faaer en Skole-Vog til at forklare dem
det. En Mand, der forstaaer sin Kunst, kand paa en
grundig Maade modsigge, men den der intet forstaaer, maa
behjælpe sig med Spotte-Glofer. Jeg slutter deraf, at de
enten maae være en Kaaberfmed eller en Kaaber-Handler,
der dog ikke forstaaer meget meere, af hvis til Metaller
er henhørende, end at blande i et Centner Kaaber 10 Pd.
Jern, for at bekomme ti gange meere Profit pro Cento.
Jeg kand for Exempel viise, at en fornuftig Guldfmed
vilde dømme, at deres Hierte er meget meere fuld af
Span-Grøn end min, da de troer at Vidske og Salt-
Lage kand trække Span-Grøn af fint Sølv, da dog saa-
dant ey af anden Kilde renser sig, end af det deri islån-
de-
de Kaaber, saasom fint Sølv hverken af Vidske eller
Salt-Lage i ringeste Maade bliver angrebet. Jeg kunde
videre viise, at deres Hierte maa være meget tåmt for
Videnskaber, da de troer at ægte Span-Grøn præpareres
af Kaaber-Aske ved Skerwand, da dog Kaaber-Aske ikke
bliver brugt uden af Bedragerer til at forfalke den ægte
Span-Grøn, der med Viin-Vidske bliver præpareret.
Sider kunde jeg og viise, at de maa have hørt fortælle i
en Aimmestue, at Tin smeltes snarere end Blye, da man
dog mænger Blye islåndt Tin paa det Tinnet, des lættre
skal smeltes, og at det ikke er venteligt, at de veed, paa
hvad Maade man kand kiende Forskiel paa Tins og Blyes
hastigere eller seener Smeltning. Fremdeles kunde jeg
viise, at det formodentlig af en Kaffe-Pige (der dog ikke
veed endnu at skielne reent Tin fra Manggods) maa være
dem indblæst, at der i det fine Tin ved Risken-Drug
gaaer Grav-Dust, da dog dette intet andet er end den ind-
smelte Regulus Antimonii eller Blye, der af Vidske
eller andre skarpe Ting er angrebet, hvilket meger gevvin-
dere end Tin bliver opløst til en stædig Rask. Hvis det
var mig om at giøre at kunde legge deres Uvidighed for
Dagen; Men hvad anaaer mig og Publicam deres U-
vidighed? Hvad kand man for, at de ikke veed bedre, end
de af deres Olde-Fædre og Olde-Mødre og af deres Næ-
mer og Opvartterker haver hørt? Lad dog andre Folk være
uvidte, der har anvendt Kød og Møye, og selv lagt
Haand paa Arbejd, for at forkiende sig Kundskab om Me-
tallerens Natur. Jeg søgges mig aldeles ikke at en for-

rustig Lære-Dreng skulde udsæe min Døds med Salmias, som de meener: Jeg fandt meget meere siige dem, at jeg i saadanne Operationer har en saa fuldstændig Kundskab, at de med det gandske Kaaber-smed-Laug kunde gaae i Skole hos mig og endnu lære meget. Meget mindre frygter jeg, at den nye Invention at foere Kaaber-Kar inden i med Tin, skal komme Rokke saa urimelig for, som dem, jeg har meget meere med Fornøjelse seet, at forstandige og fornemme Folk haver med Velbehag betient sig af denne Opfindelse. (Resten følger.)

I den forrige Uge, fra den 25 Januar. til den 2 Febr., ere her i Staden copulerede 11 Pår; fødte 28 Dreng- og 19 Pige-Børn, tilsammen 47; døde 7 Mænd, 10 Qvin-der, 13 Dreng- og 11 Pige, tilsammen 24; Ere saa 6 flere fødte end døde. De Døde ere borttrykkede paa følgende Maader: Alderdøen 6, Bryst-Syge 7, Dræbt 1, Feber 1, Hidsig-Feber 2, Hoved-Pine 2, Slag 17, Svindsøet 2, Batterføet 3.

Lands-Tingene blive holdne: Siællands i Ringsted den 6 Februar.; Syens i Odense den 20 ejusd. Jyllands i Viborg den 6 dito; Lollands i Marieboe den 20 dito.

Perel. Cours.

London, 4 Rdlr. 44 à 43 ½ et Pd. Sterl.
Amsterdam, 13 à 12 ½ pro Cento.
Hamborgs Banco, 20 à 19 ½ pro Cento.

Notification.

Da Collectionen, som den 10 Sept. sidstleden, til det første Kongel. allene privilegerede Kiøbenhavnske Lotterie, til almindelig Nytt for Hans Majest. Afgier og Lande, i sær til til fattige og uødsliedene National Børns Opdragelse til Guds Ære og Jæderrelandets Tjeneste, hidindtil efter ønske og haab, meget vel er avanceret: Saa forskreffes publicum ydermere herved, at samme lotteries trækning usensbarlig paa de i Planen berammede tider skal vorde foretagen paa det Kongel. Slot Charlottenborg, saasom:

- 1ste Klasse den 25 Februar.
- 2den Klasse den 22 April.
- 3die Klasse den 10 Junii.
- 4de Klasse den 29 Julii.

og af 5te Klasse den 16 Septemb. 1754.

Hvo der ellers endnu, i consideration af dette lotteries Christelige hensigt, og dets mange flere gevinster, behager at interessere derudi, fandt med Besødelser vorde betient hos de forhen bekiendtgjorte Collecteurer, hvorefter endnu er kommen Hr. Postmester Rømer i Oldenborg, Mad. Jessen i Wellboerck, Sr. Jacob Janvier i Brunsvig, og Hr. Postmester i iders i Rønningen, Sr. Jacob Steffensen i Horsens. Kiøbenhavn den 17 Dec. 1753.

Jonas Collin, Lotterie-Collecteur.

Et Væsen er nu udførem: Grammaticæ Latinæ Præcepta in Compendio, eller Kort og tydelig underviisning udi det Latinske Sprog, forfatter til at bruges i Skolerne af S. A. andet og forbedrede Slag. Bogen bliver at bekomme i Kiøbenhavn udi bunden, hos Jens Berg i Hr. Justis-Raad sin herrens købende Residencie ved vor Frue Kirke, for 28 ½ Danke, og i den anden hos Bogbinder Hæge i Lille Kornisstrædet. Gaaes der behøves gives, skal den blive Wilkoppernes Samulis i alle Sprog tilsendt, og hos demnem at bekomme.

Det høi-respective Publicum overføres herved, at da det første Mar med Mercure Danois er forløben ved indværende maanedes døg- gang, saa vilde de, der have lyst at subscribere for dette aar, behøge at adressere sig til Sr. Chevalier i Skidenstrædet, hvor den for- gældte Nøgle henger ud. Prisen for heele aaret bliver 4 Rdlr. dansk courant. Skriftet fandt ogsaa haves hos Sr. Alferman, Bog- handler boende paa Amager Torv.

Da tiden til det 1ste Kongelige alleene privilegerede Kiøben- havnske Lotteries 1ste Classes trækning den forestaaende 25 Febr. nærmer sig, saa tiener det publicum til behagelig efterretning, at listerne af samme lotterie, bliver trykte og fandt saaes tilkøbs pro- arket 4 Skilling, hos E. G. Glasings efterleverse, boende i Fribe- richsberggaden, første døren paa hænre haand naar man kommer fra gammel Torv; de, som behøge at prænumerere paa alle 5 Clas- ser, bekomme listerne imod 4 Marks erlægelse, uden videre ef- terskud.

AVERTISSEMENS.

Ærtes og Directeurer for det Kongl. Detronerede Danske West- indiske og Guineiske Compagnie, lader hermed bekiendtgjøre, at Fredagen den 8 Mart. forstkommende om Formiddagen kl. 10 ½, bliver udi Compagniets Huus paa Christianshavn paa de ved Com- pagniet sædvanlig brugende Conditioner, ved offentlig Auction til den høi-lydbende at forhandle, som med Skibene Konge- ried- rich den femte og die kleine Lucie Sophie, fra St. Thomas og St. Croix udi Vestindien in November 1753. er hidkommen, nemlig et partie brunt raar Sukker circa 500000 pd. netto, paa Condi- tion uden rigt at udføres, samt et partie Boinuub, Kaffe Bønner væene og udi Skaller. Amomum, Tobak, tørre Dyrchuber. Stephens Rønder og Pockenhou, hvis Quantitet udi Compagniets Contoir nærmere skal erfares, og Varene sørend auctionen udi Compagniets Pakhuus tages udi Byelsn.

Gjeres hermed bekiendt, at ved Vester Bold, strax ved hjørnet af Væergade, i huset, som forhen har v. et Hørframer Kjøb, til- hørte, er sukket værelser i mellemste etage til leje at bekomme, al nu forstkommende Vaake rette stætte-tid; Liebhaberne vilde be- høge, derom at melde sig hos egeren Rasmus Nielsen, boende paa Væergaden i Kiekeren under Vogtmester Gisenbergs Gaard, eller hos Sr. Raun, boende ved Hvelvingen ved Nicolai Kirke.

Fredagen den 8 Febr. forstkommende, om eftermiddagen imellem 1 og 3 ½, skal ved offentlig auction 3die og sidste gang, opbydes, og efter conditioner, som paa auctions-stædet volder kundgjort, til den høi-lydbende bortsalges Stephen Eusesen Mørck og Jens Hansen Brunns Huus paa hjørnet af Lille Gærge, og Kirkestræde be- liggende; hvis bekiendthed nærmere sees af de trykte og oplagne placater.

Paa Nørregade i det saa kaldede huus Dyrckig, bliver forstkom- mende Vaake ette stætte-tid, logementer til leje for en familie eller og for ledige personer.

Udi Hr. Justis-Raad Jacobs gaard paa Nørregade, er en Kæffe- Bogen at faae til kuds, Liebhaberne fandt melde sig hos Justis-Raad. Vauld sammesteds.

Paa den Kongelige Danske Skueplads, bliver Onsdagen den 6 Febr. opført til Hoved-Comodie Masqueraden; til Efter-Como- die Merlin Dragon, med Sang og Dands. Hvad som bli- ver opført paa Fredag, skal nærmere ved placater blive bekiend- gjort.

Der som nogen haver lyst at kibe en vel indrettet Gaard med be- trokkene og landlede comode værelser med 10 Kæffelovne, samt Stalde og Kosterum, derunder en stor Kieker; saa gives Liebhaberne anviisning her i Bogtrykkeriet.

Fra Pressen er udkommen Adberens Person's Historiske Merkværdigheder, Kongen af Frankrig d. 17. Junij, som en Rapport om hans Underhandlinger ved det Danske, Svenske og Poliske Hoffer fra 1656 til 1661. af Frans paa Dansk oversat og med adskillige historiske Anmerkninger oplyste af H. S. Delgast. Første Deel. Skriftet indeholder iblandt andet en oprigtig og tilførlig Fortælling om den dobbelte Krig imellem Danmark og Sverrig i hvilken Kiøbenhavn blev befriet fra den farlige Storm som de Svenske løbe til samme Hoved-Stad den 11 Febr. 1658. og hvorfor vi endnu helligholde en aarlig Takfælgelses Fæst. Man foretiller sig altsaa i vort Danske Tugemaal herved at levere noget som kand interessere alle retskindige Patrioter og Elskere af Fædernelandets Historie. Denne 1ste Deel findes til Kjøbs for 3 mk. Exemplaret paa Tryk-papier hos Oversætteren selv, som boer hos Smederen Sr. Bogt i Skoffegaden og hos Hr. Boghandler Pelt paa Børsen; paa hvilte Stæder og endnu ere at bekomme nogle Exemplarer af det paa Dansk oversatte Brev om Sielens Udødelighed beviist af For-nuffen.

Thomas Hichman Sorenkriver udi Senniens Fogderie udi Hør-lands Amt, lader 3de gange efter hinanden udi de danske post-tiden-der kundgiøre, at her i districtet haver opholdet sig en person navn- lig Hans Rasmusen Hiort, fød udi Danmark, efter beste under- retning af hans efterlatte papirer, hvor hans Fader og paarvren- de sig i Grenaae eller deromkring ved Walle Nølle skal opholde, som har været i condition hos Fogden sal. Michael Ursin, og efter hans død i embedet konfirmeret til regnskabs aften, som af enken Mad. Clara Randvalena Wing sal. Fogden Ursins efterleverse, skal væ- re forankalt til Kongelig quitanciarit-løsning fra det Høj-Kongel. Rente-Kammer-Collegio, og cautions brevets udleverelse. Da nu fornævnte Hans Hiortes efterladne Er af Ersmisse Fogderies Sorenkriver Wilhelm Mauris Thomesen, som efter sig. Soren-kriver Jørgen Kiergaard her i Senniens Fogderie været konfirme- ret, bleven registreret og auctioneret paa Søersand hos Sr. Lars Koefoed, hvor Hiort tilsidt sig opholdt og døde, samt den liden del deraf som ulovt formebelsk hos vurdering ved første auction, som forhandlet ved mig efter ankøbt til embedet, saa vilse vedkom- mende arvinger, som dog ikke kand forsikres noget at arve, med alle dem som har haft handel med dito Hiort, især fra Bergen og Grundheim, inden aar og dags forløb indsende til mig hvis i saa maade have, da dem skal vederfares af lovlig røet efter medig- rende berættigelse og Herboets tilstand, saasom Stiftets slutning, vil Gud, er berammet at skee hos bemelte Sr. Lars Koefoed paa Søersand i Sands Præstegjæld og Senniens Fogderie den 25 Nov. 1754. Datum Brevigen udi Erøndenes Præstegjæld, d. 10 Nov. 1753.

Da Høj- og Retsable Magistraten til soulagement for publicum, og i særdeels for fattige, haver resolvert at moderere prisen paa det si Stadens Magazin bestudende Brænde, saaledes: By- ggebrænde 22 mk., Ellebrænde 16 mk. 8 sk., een sort dito storchug- gen 19 mk., samt Byerebrænde 15 mk. 8 sk. Raumen. Saa bliver iligt herved til enhver's underretning bekendtgjort, som Brænde er behøvende, og sig hos Magazinet's Inspecteur Matthias Moer, boende paa Nyregade hos Kandestøber Sr. Jørgen Wissing, be- hager at melde.

I Mandags den 28 Jan. er en sort Læders Brev-Kasse bleven tabt med 370 Rdr. Banco-Geleer og 3 kviterte Regninger, hvorm samme maatte finde, vilde melde sig hos Hr. Græve Danneberg's Laurvigs Fuldmægtig Sr. Jacobsen, som samme vil fornøye med en resonabel recompance.

Der som nogen liebhaver skalde foresindes, der har lyst til at kig- be et muuret begravnelse udi Hellig Givelses Kirke, vilde de behage at adressere dem til Urretsvimmer Johan Hallensen, boendes udi Læsegaden, hvor de nærmere kand faae efterretning.

Fra Pressen er udkommen den første Part eller de fire første Bo-ger af den Kommerse Stads Rmitter Plinius Secundi Latinke Epistler efter Originalen paa Dansk overjatte, med Justis-Raad An-cheri:ns Forord. Originalen er efter de tyndiges tilsaalelse et af de smukkeste stykker i antiquite:en: Paa Oversættelsen har man søgt at anvende den stid, at den ikke skulle misbage publicum. Man slater sig altsaa af det haab, at vore fiere Landsmænd e. ter haan- den, lige saavel som Franke og andre folk, maatte finde smag i nyttige nationale oversettelser af gamle autores. De som have præ- numereret, betale endnu et lidet esfersud af 4 sk. paa exemplaret, andre betale 28 sk. De som behage at prænumerere paa følgende 6 Bøger eller anden Part, give derpaa til forstud 24 sk. Bogen be- tomnes hos forfatteren Thomas Simod paa Waldendorfs Col- legio (hvor ogsaa endnu ere nogle exemplarer af faae af Svetonii D. versetelse, især af dens 2den Part) it. hos Mr. Kannemorf, lo- gerende i Landemerket, nære huus ved Kirkemuren tvært over for Alesgaarden, saa og hos Boghandler Pelt paa Børsen. Den bli- ver og med første at bekomme i Odense hos Wist. Wøller, Collega ved Seelen, samt i Ribe hos Mr. Kannemorf, conditionerende hos Borgemeesteren. Hvor man eues efter haanden maatte sende nogle exemplarer, skal nærmere blive averteret.

Efterdi de 12 Menuetter som Sr. Thielo for 3 Maaneders Tid haver komponeret og ladet trykke, hver Menuet med 4 Repetitio- ner, og kand spilles paa Claveer, Violine og Glauterraverse, har funden mange Liebhabere her og udenlands; Altsaa har han igien 12 Menuetter til Dands, hver med 4 Repetitioener tærdig, med den Titel: 12 Menueres de Redout, chaque Menuet avec quatre Reperitions. Disse saavel som de første tolv er at faae hos Sr. Thielo boende hos Vinhandler Sr. Cortand paa Kongens Ny- Torv. Menuetterne koster de første 3 mk. og de sidste 2 mk. Den 3die Samling af Comodie Stykker med udfillige Theatrali- ske Dands, er og at faae hos hannem; denne Samling bestaer li- gesom den første Samling af artige Indfald saavel i Poesien som i Musiquen og koster 4 mk.

Herved bekendtgjøres, at Hans Kongel. Majest. haver ved Dis- cript til Høj- og Retsable Magistraten her i Staden af dato 2 Nov. 1753. Allernaadigt befalet, at de imod dets til det Danske Can- cellie indsendende Recipisse, skulle imodtage 550 Rdr. samt en Signet-Ring og et lidet Sølv Signet, som afg. Johan Henrich Bræmer, der udi mange aar havde trent paa den Russiske Globe, og tilsidt døde udi Petersborg, sig haver efterladt, og nu her er besjaget indsendt af den ved det Russiske Kenserl. Hof værende Envoye Extraordinaire Hr. Cammer-Herre v. Woltzahn, for at skif- tes og deeles imellem bemelte Johan Henrich Bræmers her i Ri- gerne efterladte arvinger efter loven; Thi bliver alle fornævnte Johan Henrich Bræmers arvinger her ved indfaldede, at de inden 6 Maaneder, efter at denne Proclamation er læst ved Stællands- Gæhrs Landsting, Kiøbenhavns Raadstue og Byeting, samt nu- blicerede i de Danske Aviser, indfinder sig udi skif-reppen som holdes paa Stadens Raadhuus hver Tirsdag efter middag, for at fremlegge behørig Legitimation og beviis om deres arve-rettighe- d, da pengene efter denne bekendtgjorte termin's expiration, bliver i følge høystbemelte Hans Woltzahn drom seenerne erganane aller- naadigste besaling af 21 Dec. næstleden, tildeelt dem som sig da have anmeldt og lovlig legitimeret at være arvinger, hvorfere de udblivende vilde tilskrive dem selv den af deres udblivende syndende fæde. Skifte-Retten udi Kiøbenhavns Raadhuus d. 29 Januar. 1754.

Hos Sr. Egholm i den fornyldte Døse i Riolskræde, er til næst- kommende Paaale flytte-tid legementer med eller uden meubler at faae til leye.

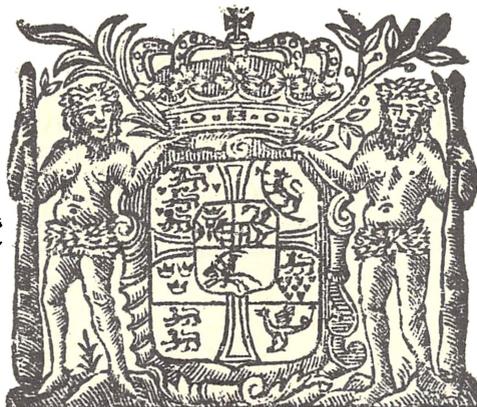
Bærelser i 1ste og i 2vende 2den etagier med meubler, og en Pas- tieller tid gaden, er nu til leye at bekomme, samt Dorff Sølvjand i pd. 8 sk., hos Albret Edelberg, boende i store Tjørgekstrædet.

1755.

No. 98.

Kiøbenhavnste

Post =

Danske
Sidender.

Mandagen, den 8 Decbr.

Efterretning fra Madrid om Jordskielvet til Lissabon,
af 10 Nov.

Med en Courer fra Lissabon, som inderaf her den 8 om Eftermiddagen Kl. 4, har man faaet Efterretning, at man sammesteds d. 1 hujus om Morgenen imod Kl. 9 havde havt et Jordskielv, hvis Virkning havde ført de ulykkeligste Følger med sig. Hvad for Spor samme har efterladt sig i dette Kongerige, skal blive meldet neden under. Til Lissabon har det kuldfaster den halve Deel af den Kongelige Residence alle Kirker og det Kongel. Pallads. Til all Lykke er den Kongel. Familie bleven bevaret, saasom den just til samme Tid befandt sig i Behem 2 Mile fra Lissabon, sicut Clottet, som den vare paa, har ogsaa lidt Skade. Ved Courerens Afgang har den endnu opholdt sig under Telter, og sovet i Karreter. Denne høye Kongel. Familie har været 24 Timer uden nogen Betientere, og har nesten intet haat at spise. Den Deel af Staden, som ikke er omstyrtet ved Rystelsen, er bleven angreben af Jlden og lagt i Aske, hvilken Jld endnu vedvarede, da Coureren reiste bort. Greve af Parelada, Ambassadeur fra Spanien, er, da han vilde redde sig, bleven knuset af Portaleri hans Gaard. Ni af hans Betientere ere tilligemed ham omkomne. Greve af Baschi, Ambassadeur fra Frankrig, som boede lige over for den spanske Gesandt, har reddet dennes eneste Søn, og undgik med sin Gemahl og Børn lykkelig denne Ulykke, da han fandt Sikkerhed for sit Liv paa et Landgods, hvor Nesten af den spanske Ambassadeurs Betientere søgte sig til ham.

Den Davelige Nuncius i Portugal har med samme Courer freven til den her værende Nuncium. Han melde, at 3 Personer ere ihjelslagne i hans Pallads, nemlig hans Secretair, hans Numonier, og en Kammercener; men 2 Paager havde faaet Skade; Han daterer sit Brev fra et Land, hvor Lissabon tilforn har været.

Da denne Courer alleneer affærdiget for at lade Hs. Ca'

tholke Majestet vide, at den Kongel. Familie var bleven bevaret, saa veed man endnu ikke at angive de egenlige Omstændigheder. Disse Breve melde ogsaa, at Tagofloden var steget meget høyt, førend Jordskielvet begyndte, saa at den til Toledo, som er 100 Mile fra Lissabon, naar man regner Flodens Omløb, var 10 Fod højere end sædvanlig. Adskillige andre Stæder i Portugal have ikke været mindre ulykkelige: blandt andre Cascaes og Setubal eller St. Hubs. Man siger, at 50000 Indvaanere i Lissabon ere i denne Ulykke omkomne. Jordskielvet har adskillige gange igientaget sine Stød, og ved Courerens Afgang har man endnu merket til dem. Af det Brev, som Kongen af Portugal har freven til Dronningen af Spanien, seer man at Hans Majestet er indtagen af den empfindligste Sorg, og at Han saa meget mueligt søger at hielpe de af Haus Underfaatter, som er undkomne denne haarde Skiebne.

En Privatfrivelse søyer hertil, at Patriarkalkirken og det Kongelige Pallads med endeel af Skatten og Hofarchivet er lagt i Aske. Man regner, at den tredie Deel af Indbyggere have sat Livet til, deels ved Jordskielvet, deels ved Jlden og deels ved Havets og Flodens Overfømmelse. Alle Elementer have ligesom forenet sig til at ødelægge denne magtige og rige Stad, og hvor man gaer, saa træder man paa døde Legemer og Grunden af omsaldne Huse og Palladset.

Saa snart som man fik denne Efterretning, har Hs. Majestet Kongen strax bortsendt 4 Courerer for at overbringe 20000 Pistoler til Lissabon, og 4 andre maa holde sig særdig til at reyse bort med lige saadan en Summe. Saa er og til alle Underfaatter ved Grændserne den Befaling udgangen, i største Hast at skaffe Levnetsmidler derhen.

I adskillige Provincer af det Kongerige har man ligeledes bemærket dette Jordskielv, men ikke med samme ulykkelige Følger. Domkirken til Sevilla er saaledes bleven bevæget, at man saavel til den som til en anden her i Staden har maat

fætte Støtter, at de skulde ikke falde om. Det heroppe Laarn i den første af disse Kirker er revnet, og adskillige Huse kaster over Ende. Fra Cadix fornemmer man ligeledes at der har været Jordstælv, og at Vandet saaledes er stegen, at man befrygtede den gandske Stads Over svømmelse. Vandet har omkaster Bryksværnet ass Muren fra Porten Galeete til Fortet St Catharina. Den størst Skade som man har lidt omkring ved Byen, er at Dæmningen som er opført indtil Den, er skyllet bort lige fra Porten til Cataralle, hvorved alle de, som vare derpaa, og hvis Antal beløb sig til 200, ere omkomne. Samme Kystelse har man fornuimet i mange andre Stæder; saasom til Saragossa, Salamanca, Segovia, Seleuca, St. Jhesonice og flere.

Helsingør den 8 Dec.

Her i Sundet ere følgende Skipperne ankomne. Den 5 H. Weyersleff af Kbh fra Christiania til Kbh. m. Brøder. Den 6 H. Stancgan af Kbh. fra ib til Nantes med Baglast. Den 7 Jes Woyen af Apenz. fra Lissabon til Oster. m. Salt. Kjøbenhavn den 8 Dec.

I Løverdags behagede det S. K. Høyhed Cronprincen at bære den Italienske Opera med sin høyeste Nærværelse.

Samme Dag var Generalforsamling i det almindelige Handels-Compagnies Huus, da Hs. Høygrævelige Excellen- ce Hr. Geheimeraad Berckentin, som dette Compagnies høye Præsæs qvitterte sit hidtil førte Præsidium, og overlod det til Hr. Geheimeraad Baron af Dehu.

Frue Baronesse Juel Wind er i Dag lykkelig kommet ned en Frøken.

Af et Brev datteret til Caffy i Barbariet den 25de Septbr., hvilket vi have bekommet fra en sikker Haand, og hvori adskillige Merkværdigheder indeholdes, vilke vi herved meddele vore Læsere det fornemteste. Da Princen af Marocco var med sin Armee først i September Maaned kommen fra Salee, gik Dacha og de fornemste af Staden ham i møde, bade ham at han vilde tilgive dem deres Forseelse, at de til denne Dag havde sat sig imod ham, og tillige aabnede Byens Pørte for ham. Han lovede at føye dem i deres Begiering; men saa snart han var kommen ind i Byen, og havde besteger sin Faders Slot, som er vel befæstet, lod han dem kalde til sig, og gjorde adskillige Spærmaal til dem; hvorefter han beordrede at 16 af dem skulde kastes i Dolt og Jern, som fornemmelig havde været Narjag i, at Byen ikke før havde overgivet sig til ham. Dog dette forsløg ikke til at mette hans Hængierighed. Han beskylder de Christne Kjøbmænd der i Byen, at de ikke har adlydt hans Ordre, da han i 3 Aar ofte har skreven dem til, at de skulde allene betale Tolden for Varesnes Ind- og Udførsel til ham, og dersom de ikke kunde handle der, ved at adlyde hans Ordre, saa kunde de drive deres Handel i andre af hans Østæder, indtil han havde forandret Begieringen der i Byen; han erklærede dem derfor for sine Slaaver, indtil de betalte ham 30000 Ducater, som han kaldte sin Tiende, ham tilfalden, siden han havde givet

dem den ommeldte Advarsel. Blant disse Christne Kjøbmænd blev en Engellønder ved Navn Mountenoy dørst medhandlet, fordi man giver ham Skyld for at have underkastet Morerne saa vel som de Christne i deres vedvarende Ulydighed imod Princen. Dagen efter de vore bragte i Arrest, sendte Princen nogle af hans Cavalerer til ham med denne Commission: At han skulde bestikke sig til at døe, saasom han i en kort Tid skulde miste sit Hoved. Dette arme Menneske, som til samme Tid havde en heftig Feber, blev saa ferskrækket over dette greffelige Bud, at han strax begyndte at synge Propheten Mahomedv Lovsang, hvilken man maa synge, naar man af en Christen blive en Muselman. Cavalererne fortalte Princen efter deres tilbagekomst, hvad der var passeret, hvorpaa de strax bleve sendte til ham igjen for at sige ham, at han havde ikkun 3 Dage at betænke sig i, enten han vilde miste Livet, eller fornøgte den Christne Trøst. Denne Ulyksalige, da han kom lidt til sig selv, begyndte at overveje hvad han havde gjort, og faldt derved i saadan Desperation, at man om morgenen derefter fandt ham at have gæst sig selv. Alle Mennesker beklage ham høylig, saasom han i sit hele Liv og Levnet har vist sig som en brav Mand og en oprigtig Christen. Den 3die Septembris fik den Danske Consul i Caffy et Brev fra Princen af denne Indhold: At saa snart han fik dette Brev, skulde han lave sig til at komme til ham i Sale og tage den Danske Fane med sig; han skulde faae et got Huus der i Byen, hvor han nu skulde boe, saasom han (Princen) vilde at de Danstes Handling skulde nu strax tage sin Begyndelse der, og han vilde handle saaledes, at det Africanske Compagnie i Kjøbenhavn kunde være fornøjet med ham. Den Danske Consul reiste derhen den 5te Sept., hvor han blev meget vel imodtaget af Princen og anvist et godt Huus til at boe. Den første Dag han plantede den Danske Fane bleve Canonere af Stadens Artillerie løsne, hvorpaa fulgte efter Princens Ordre en stor Festin, og paa nogen Tid er det alle og enhver forbuden at handle der foruden det Danske Compagnie. Nogle Dage for dette Brevs Afgang har Princen ladet alle Engellske Kjøbmænd befale at forlade hans Land førend 6 Maaneders Udgang. Da de Engellske hidindtil har havt den vigtigste Handel der i Landet, saa kan man let tænke, at deres Vortreise ikke vil gjøre lidet til vores Handels Flor og Opkomst sammekeds.

** Da Posten i Dag ikke er ankommen og Conjunctionerne i Europa desværre ere saa flette, at man hører hist og her til Jordstælv og store Handelsstæders Undergang, saa kan man denne gang ikke regulere nogen Verel Cours; da slige Omstændigheder forarsage saa vel her som udenlands den største Confusion.

I forrige Uge fra den 29 Nov. til den 6. Dec. ere her i Staden copulerede 21 Par, fødte 26 Dreng, 26 Pli

ger, tilsammen 52; døde, 4 Mænd, 8 Qvinder, 419 Dreng, 12 Piger, tilsammen 43; ere saa 9 flere søde end døde. De døde ere affalgende Svagheder henrykkede, Alderdom 2, Drysthyge 6, Varselseng 1, Blodstyrning 1, Feber 2, Kopper 15, Pleuris 2, Slag 12, Vatterføgt 2.

NOTIFICATION.

Udi N. S. Godiches Bogtrykkerie i Skindergaden er fra Pressen udkommen en meget grundig og vel udført Afhandling i 2de Prædikener, holdte af Hr. Adam Ludvig Giese under Titel: Dominens Dag, som de Troendes Forløsnings-Tres- og Slædes-Dag 10ß. Tilgemaade: det Mennefskelige Livs Huusholdning overfat af et gandske vel udarbejdet Indiansk Manuscript. 10ß.

Hr. A. L. Gieses Affkeds Prædiken, er nylig fra Pressen udkommet, og faaes hos H. Holk i Grønnegadest Hørboden for 4 Sk. ibid. Friderichsbergs Samtaler 8 Sk.

VERTISSEMENS.

Er. Lemoine, som har havt den ære, at vise for de fleste Potentater i Europa de adskillige Kunstler af en hurt, som han har afrettet, lader samme se i No. 14. ved al. Holm. Denne bund kand løse, Krive, regne. formeldt fort, som der er trykt paa. Den vises om formiddagen kl. 11. og om eftermiddagen kl. 4. Den bæres ogsaa til dem, der vil see den hjemme. Der bifald, den allevegne har erholdt, er beqvæmlig nok til at fnyde Liebhaberne til at see den.

Regimentskrieger Plum boende paa Esserum Kloster, avetterer herved, at Esserum Kroehold forpagning, med bræk og brendens friehed, er udløbet til næstkommende 1 May 1756, og at han samme igjen til nye pagtning paa 6 aar ved offentlig auction agter at lade opsaabe, samt de høvstbydende paa nærmere høvstovlig Cammer-Collegii approbation tilslaae næstkommende 30 Dec. om formiddagen klokken 10 Æt; thi vilde de lysthavende samme tid behagelig indfinde sig paa dito Kroestæd hvor auctionen bliver holdt; Pige som endog Conditionerne forinden ligger til alles eftersyn ud. Esseroms Regimentskrieger sine.

Paa den Kongel. Danske Skueplads bliver Onsdagen den 10 Dec. opført Comœdien livet er en Drøm, et Heroisk stykke udi 3 Acter oversat efter Francken af Mr. Bois så la vie est un songe. L'impressario delle Canarie en nye Italicisk Intermezzo; og en ballet. Hvad som bliver opført paa fredag skal nærmere ved placater bli de bekendtgjort.

Provisen over Inherrens provisie og sognep. til Stæds præstegjæld Hr. Jac. H. sles lader herved bekendtg., at da Mag. Ved. Beth forud Provist i samme provisie og sognep. til Ytterens præstegj. er vedtøden afsaagen, og han sterboe efter herudi allerede gjorde registrering og vurdering bestendes af den stette tilstand og omstændighed, at det ikke fornaaer et ordentlig proclamaat befofte, altsaa bliver herudi aviserne 3de poikdage efter hinanden publiceret, at skiftet efter samme provist skal fortages paa arve-tomten Ytterens præstegaard næstkommende 4 Febr. 1756. som den rætte kvæte dag og efterfølgende dage. Til hvilken tid og stæd saavel arvinger, som Credit- og Debitorer vilde behage enten selv, eller ved submægter sig at indfinde, da enhver skal see af den ræt som lov og forordninger til siges.

Et meget godt og vel-conditioneret grundmuret huus si Skidenkræd imod Nørregade beliggende, er underhaanden at faae til-

siges; Liebhaberne vilde melde sig hos Overgraveren ved St. Petri Kirke, som samme huus haver i Commission at afhende.

Fredagen den 12 Decbr. næstkommende om formiddagen imellem 9 og 11 Æt, skal ved offentlig auction Fætte aaga opbydes, og efter de Conditioner som paa auctions-stædet vorder kundgjort, til den høvstbydende bortselges Caspar Strahlendorps bagersgaard i Himmelkastet beliggende. Hvis bekvæmlig, kan af de derover trykte og anslagne placater erfares.

Mandagen den 15 Decbr. næstkommende om formiddagen imellem 9 og 11 Æt, bliver ved offentlig auction opbudet og uden videre auction, til den høvstbydende bortselgt Urtetræmmer Lauris Karups lille Karobienstræde beliggende huus i følge de Conditioner som paa auctions-stædet vorder kundgjort.

Hos urtetræmmer Lauris Frost paa hjørnet af ny Torv og Kaadhusgade, er noe Cassanier for 8 Æ. pundet at bekomme.

Et guld Engelsk repeteer uhr og guld etui, er sin rette eger bortkommet, paa gulduhret er paa trokkeren en brillant, hvo som kunde give oplysning derom, vilde melde det i bogtrykkeriet, da de kan vente en anseelig recompence.

Løvedagen den 13 Dec. næstkommende om eftermiddagen imellem 1 og 3 Æt, skal ved offentlig auction Anden gang opbydes, og efter de Conditioner som paa auctions-stædet bliver kundgjort, til den høvstbydende bortselges afg. Jens Olsen murmesters sterboesgaard paa hjørnet af Rindmagergaden og Helligaithesstræde beliggende. Gaardens bekvæmlig sees af de oplagne placater.

Tirsdagen den 15 Decbr. næstkommende om formiddagen kl. 8 Æt, skal endel gods og løsøre, samt framvahre og silketøyer, udi fræmmer Sr. Johannes Wombs huus paa Amager-torv beliggende til den høvstbydende bortselges, med videre efter Catalogi speciale formelding. Catalogi er paa auctions-stædet og hos procurator Sr. Søren Rasmussen at bekomme.

Fredagen den 12 Decbr. næstkommende om eftermiddagen imellem 1 og 3 Æt, skal ved offentlig auction Anden gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctions-stædet vorder kundgjort, til den høvstbydende bortselges, afg. Jørgen Povelsen reebilagets efterlevende hustru Maria Madtsdaatter Knies fæstelsboes tilhørende og i Snarregaden beliggende huus. Husets bekvæmlig kan sees af de oplagne placater.

Morten Te Imann til Kistrup gjør herved bekendt, at i følge St. Major Keenberg til Kistrup og Frue Heate Dorothea Riecke deres sidste villie, skal til H. ndes arvinger udbetales 50 rdlr. som og saaes færdige til udrækning saasnaart de høvstbydende arvinger (hvoraf de fleste ere mig ubekjente) vilde behage sig derom at anmeldes. Det meldes ellers tilige, at den St. frue nogen tid, før end hendes død gav tilkiende, at siden det var saa lidet blant saa mange, ønskende hun gjerne at bem. 50 rdlr. til Hr. Capitain Wind i Warde alleene blev udbetalt. Et hude ævrigt høvstbydende arvinger en dem. d være forvæned, vilde de behage samme mig at tilkiendeberige inden forestaaende Snaphing 1756. siden pengene i mangende sals til velbem. Hr. Cap. Wind bliver betalte; hvorefter jeg da ved saadan publicat. for videre ansvar i sin tid vil have mig fritaget.

En nye Berlinsk vogn til 4 personer med skizne Zirater er ti fiods at bekomme, nærmere efterretning kan faaes her i bogtrykkeriet.

Hos Niels Nyberg, boende ved Holmens Canal, i Hr. Justitsraad Thuygens gaard, er nedsat i commission: extra godt seedr og i orehoveder vel indfaldet Marsp oreftid, samme kan daglig hos ham tages i øjefon og om prisen accorderes.

Giv's hermed tilkiende, at Onsdagen den 10 Decbr. bliver Dødsboens store og meklenste Kiøder til Leve, fra Waasse Kjøttet i den Kjøbmands Hænde aar, ved auction paa høreren opraaft kl. 12 Klokke thi vilde Kjøbherne behage sig til samme tid og Sted at indfinde, da conditionerne skal blive bestændigt.

Stiftsbesalingsmanden og biskopen i Aalborg lader herved bekiendtgjøre at hos demnem kan til foreskænde omlags tid i Jylland bekommes til laans capital 10000 rdlr. af stiftets publice penge, imod sikker pant udi jordbehold og fornøvelig rente, hvorefter vedkomende vilde inden foreskænde nyetaar behage at melde sig.

Torsdagen den 11 Decbr. førstkommande om eftermiddagen imellem 1 og 3 Klokke, skal ved off. auction 3die og sidste Gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder kundgjort, til den høystbydende bortselges afg. Raadm. Ørnegaards Herboes gaard, paa Christianshavn i Strandgaden beliggende. Gaardens bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Veder Grove Beyer, Provst i Lyberg herred lader herved 3de postdage indfalde Otto Christiansen, til at tage imod en ham, efter hans 1750. afdøde søster Birgitte Christiansdatter tilfaldne ære-capital 22 rdlr. 1 mk. 5 og en tredie Skilling renter. Bemeldte Otto Christiansen og Birgitte Christiansdatter, ere børn efter afg. Hr. Christian Møgenien, fordom Sogne-prost for Jensmarch og Killew meenigheder i Lyberg herred. Men da man ikke i lang tid har fundet høre noget til samme Otto Christiansen, uden dette, at han for nogle aar siden skal være gaaet med et Skib til Marocco; saa bliver han herved som meldt er, indfaldet og advareret at indfinde sig og tage imod sin arv i Glamsøe Præstegaard i Lyberg herred, hvor den skaer særdig til at ankommes. Skulde han ikke indkomme til at tage imod sin arv, da bliver den tillige med 15 rdlr. 5 mk. 8 s. afg. Peder Andersen Tersløvs børn og arvinger tilhørende, som man ey har fundet faae at vide, hvo og hvor de ere, samt endnu 90 rdlr. andre børne-penge, herved opbudne, til paa lovlig maade at udlaanes enten for eller til næste 11 Decbr. at bekomme.

Nb! Et Laurids Mattius iboende brøggergaard paa voregade hvor den fornødelste siene sidder paa quisten til gaarden og sukkertoppen, udbønger, sælges nu rammelede Egger og Citrupper som til enhver behagelige efterretning meddes.

Gaa er og hos samme endnu nogle faa Citroner at faae tilkiøbs

Torsdag den 11 Decbr. førstkommande om eftermiddagen imellem 2 og 4 Klokke, skal ved off. auction 3die og sidste gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder kundgjort, til den høystbydende bortselges afg. Justitsraad Kriegers Herboes gaard beliggende i Albenraae. Husets bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Tredagen den 12 Decbr. førstkommande om Formiddagen imellem 9 og 11 Klokke, skal ved off. auction 3die og sidste gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder kundgjort, til den høystbydende bortselges afg. Justitsraad Kriegers Herboes gaard beliggende i Skindergaden. Gaardens bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Tredagen den 12 Decbr. førstkommande om eftermiddagen imellem 2 og 4 Klokke, skal ved off. auction 3die og sidste gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder bestændigtgjort, til den høystbydende bortselges afgang. Justitsraad Kriegers Herboes gaard beliggende i store Kongensgade. Gaardens bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Torsdagen den 11 Decbr. førstkommande om Formiddagen imellem 9 og 11 Klokke, skal ved off. auction 3die og sidste Gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder kundgjort, til den høystbydende bortselges afg. Christian Lindeman Wintap-

pers gaard paa Messergade beliggende. Gaardens bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Paa Christianshavn er en vel indrettet gaard, med stor gaardrum til alle og befinde et nyt lysthuus med kamre og Kjøkken undtændt til Kjøbs, hvorefter nærmere underretning gi veed af vinnhandleren Sr. Helger Foss paa lille Kjøbmagergaden.

Paa Bratshous gods, er søskendebørn Jens Jensen af gaarden Wabisgaard i Bøker-Hand-Herred i Lild-Sogn, under Aalborg huus-amt, ved døden afgang, skidsatvigte 9 Sept., uden at efterlade sig livs-arvinger, hvorefter der og hvar efter dødsfaldet, er registreret og forsejlet, og 30te dagen vurderet bestændighed og indbøe, samt synet og taxeret gaardens bestændighed Bratshous m. vid. saavit da see kunde, at i endel overværlig den sal. mands da bestændte, der i egen værende, til stiftet indfaldede arvinger; men da ved samme forretning blev anmeldt, at der skulle være mange flere arvinger, dog ingen nærmere end søskendebørn med den afdøde, og deres børn og børnebørn, der i alt skal beløbe sig til den ved 40 skt., og hvoriblant, efter en forbrøder navnlig Povl Jensen, der i forrige tider havde boet i Lyngby, og for søskendebørn, en søn Peder Poulsen og en daatter Anne Povlsdatter, der i deres unge aar skal være reist til Norge, hvor de og efter spargement skal være blevne gifte, men paa hyllet sted, om de endnu er levende eller døde, eller har efterladt sig børn vides ey. Disse 2de havde og en søster, Mette Poulsd., som var gift med da værende Dejn i Lyngby, og efterlod sig en daatter Marand Nielsen der blev gift med Niels Joensen Muurmejer forhen boende i hem. Lyngby, og begge døde, men efterladt sig en daatter Mette Nielsdatter, der for ungefær 14 aar siden reiste ugift til Norge, og siden ey hørt til hende. Paa Møderne side har afg. Jens Wabisgaard, iblant andre hans paarsænde, og haft et søskendebarn navnlig Jens Christensen Klit, forhen boende i Sommerbøe sogn og bye, som er død og efterladt sig 4 sønner og en daatter, og hvoraf den ene søn Jens Jensen Klit skal efter betænkning være boefiddende og brødevinsmand i Kiøbenhavn; og ligesaa efter en anden søskendebarn navnlig Niels Christensen Wab, forhen boende i Sommerbøe, 7 børn nemlig 2 sønner Jens Andersen og Christian Andersen, der for mere end 40 aar siden skal være reist til Holland og siden ey hørt til dem, og af de 5 døtre skal den ene ved navn Ingeborg Bach, efter spargement være gift med en Kjømager i Kiøbenhavn men hans navn vides ey; foruden mange flere arvinger paa Møderne side, hvoraf de fleste dog er her i landet. Altjaa siden Herboen i Wabisgaard, saavit man af det allerede passerede kan erfare neppe vil blive tilfærskelig til Herkabe 8 prioriterede fordringers afbetaling, og des aarsage ey formaer nogen lovlig proclama at bestille, lader fuldmægtigen Povl Wøller ved Bratshous, som stiftsforvalter paa sit Højheds og Velbaarne Herkøbs vegne, herved udi de danske aviser 3de gaange efter hinanden bekiendtgjøre forberettede Jens Wabisgaards dødsfald, og tillige indfalde alle dens sal. mands arvinger inden og uden landet værende, er alle de forhen bnavante, men end og alle andre som formenter sig arvinger, de i riget og landet værende at møde til berammede samling i Herboen i Wabisgaard den 11 Mars 1756. og de uden riget at anmelde dem inden aar og dags forløb fra dato, hos fuldmægtigen paa Bratshous i Bøker-Hand-Herred, alle tilbørlig at ligitimere deres arve rettighed, da stiftet derefter uden længere henstand skaer bliver slut-et og til ende bragt.

Onsdagen den 10 Decbr. førstkommande om eftermiddagen imellem 1 og 3 Klokke, skal ved offentlig auction første gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder kundgjort, til den høystbydende bortselges, Anders Mathiasen Bagers boes gaard i Kongensgade paa Christianshavn beliggende. Gaardens bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Onsdagen den 10 Decbr. førstkommande om eftermiddagen imellem 1 og 3 Klokke, skal ved offentlig auction første gang opbydes, og efter de conditioner som paa auctiøns-stedet vorder kundgjort, til den høystbydende bortselges, Anders Mathiasen Bagers boes gaard i Kongensgade paa Christianshavn beliggende. Gaardens bestændighed kan sees af de oplagne placater.

Historien i avisen 1729-1794

teksthæfte

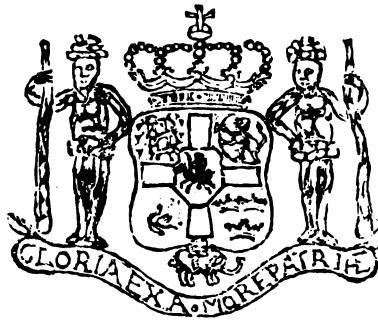
Indhold

		Nyttige og fornøvelige Jydske Efterretninger Nr. 47, 22. november 1771	11
		Afhandling om kartofler	
		Kiøbenhavns Adresse-Contoires Efterretninger Nr. 14, 27. januar 1772	13
		Arrestationen af Struensee, Brandt m.fl. Instruks om værtshusenes lukketider	
3	Extraordinaire Relationer, marts 1729 Forordning om genopbygningen af København		
3	Extraordinaire Relationer, april 1730 Forordning til fremme af tobaksdyrkning Ny sabbatsforordning	Odense Adresse-Contoires Efterretninger Nr. 19, 8. maj 1772	13
		Struensees og Brandts henrettelse	
5	Extraordinaire Relationer, januar 1734 Forordning om misbrug af bestemmelsen om landmilitsern	Odense Adresse-Contoires Efterretninger Nr. 29, 17. juli 1772	14
		Om redningsmidler for druknede	
5	Ugentlig Provincial Notifications Liste Nr. 12, 28. maj 1735 Tyske dukke-komedianter optræder i Odense	Ribe Stifts Adresse-Contoires Efterretninger Nr. 31, 1. august 1788	16
		Stavnbandets løsning	
5	Nye Stats-Tidender, januar 1749 Jubel i anledning af kronprins-fødsel Instruks til skippere ved passage af Kronborg	Kiøbenhavnske Tidender, Nr. 61, 31. juli 1789	17
		Stormen på Bastillen	
7	Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender Nr. 15, 20. feb. 1750 Mekaniske statuer forevises i København	Jydske Efterretninger, Nr. 43, 30. oktober 1789	19
		Toget til Versailles	
8	Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender Nr. 10, 4. feb. 1754 Holbergs testamente Barsk læserindlæg om kobbers farlighed	Kiøbenhavnske Tidender, Nr. 55, 11. juli 1791	19
		Tilfangetagelsen af Ludvig XVI	
9	Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender Nr. 98, 8. dec. 1755 Jordskælvet i Lissabon	Jydske Efterretninger, Nr. 13, 30. marts 1792	20
		Forbud mod handel med neger-slaver	
10	Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender Nr. 55, 11. juli 1760 Tyske kolonister ankommer til Jylland	Kiøbenhavnske Tidender Nr. 68, 24. august 1792	21
		Kommunen indføres i Paris	
10	The Royal Danish American Gazette Nr. 59, 26. jan. 1771 Avertissementer om slaveauktioner, bortløbne slaver etc.	Kiøbenhavnske Tidender Nr. 10, 4. februar 1793	22
		Henrettelsen af Ludvig XVI	
10		Aarhus Stifts Adresse-Contoires Tidender Nr. 18, 5. marts 1794	
		Christiansborg slots brand Rovmorder i Skanderborg pågrebet	

THE

R O D D A L   D A R J S H

A M E R I C A N   G A Z E T T E.

Vol. I.

SATURDAY, January 26, 1771.

No. 59.

ON Thursday next the 31st instant, at 11 o'clock forenoon, TWO NEGROES will be sold at Publick Auction, in Frederick's Fort at the West-End, to pay off the Fort's and other charges, as they have remained in said Fort above the stipulated time. They are both new Negroes, and cannot tell the names of their owners.

MICHAEL LINBERG.
Christianstæd, Jan. 26, 1771.

Just imported in the brig *Polly*, PARDON SHELTON master, from *Rhode-Island*, and to be sold by

JOHN NEALL,
HICCORY hoops,
Red oak staves,
White pine boards,
Lamp oil in barrels,   And
Cod-fish in hogheads.

Jan. 26, 1771.

Absented for 9 weeks past from the Subscriber,

A NEGROE GIRL, named ANCILLA, about 15 years of age, of a low stature, slender, and smooth faced. Whoever apprehends said Negroe Girl, and will bring her home to her mistress, shall have Ten Pieces of Eight Reward paid him. And as it is apprehended that she may be carried off the island by one or other master of a vessel, who has been ignorant of her being the property of the Subscriber, if such master of vessel will give intelligence where said Negroe Girl may be found, and the manner of her being carried away, he shall be entitled to the above reward, without any prosecution from

FRANCIS COOPER.
Christianstæd, Jan. 26, 1771.

Just imported from the Windward Coast of AFRICA, and to be sold on Monday next, by Messrs. Kortright & Cruger,

At said CRUGER's Yard,
Three Hundred Prime
S L A V E S.

* * The terms will be made known at the place of sale.

Jan. 23, 1771.

R U N   A W A Y,

From MARY ALLETTA HEYLIGER,

A Well set Creole Negroe Fisherman, named PETER, formerly the property of Mrs. HARPS. Whoever will bring the said Negroe to his Mistress shall receive Five Pieces of Eight reward. All persons are hereby forbid to employ or harbour the said Negroe, as they may depend on being prosecuted according to law.

Jan. 23, 1771.
A T Publick Auction will be sold by the Subscribers, in their house at St. Thomas, on Monday the 28th inst. about 16000 lb. wt. of damaged COFFEE, in lots; samples of which may be seen at Mr. JACOB LINBERG's house in King's-street, opposite to Capt. KORTRIGHT's.

KRAGH RENGGER and Co.
St. Thomas, Jan. 15, 1771.

BY PERMISSION.
At the THEATRE in Bas's-End,
On Monday Evening, 28th January,
Will be presented a TRAGEDY, call'd
The REVENGE.

Zanga, a Captive Moor, by Mr. HILL.
Don Manuel, a gentleman for his amusement.

To which will be added a FARCE, call'd
ÆSOP in the SHADES.

With the additional scene of Lord Chalkstone,
written by DAVID GARRICK, Esq;
Lord Chalkstone, by Mr. HILL.

To begin at Six o'Clock.

* * TICKETS to be had at the Printing-office, at the Taverns, and the door of the Theatre, at TWELVE SHILLINGS each.

Vivant REX & REGINA.

BY PERMISSION.

JOHN SMITH,

Now DANCING-MASTER,

BEGS leave to acquaint his Honour FREDERICK CHRISTIAN MOTH, Esq; the Honourable Council, the Gentlemen Officers, and the Ladies and Gentlemen, that on Tuesday the 29th instant he intends to celebrate the BIRTH-NIGHT of CHRISTIAN the Seventh our ROYAL MASTER, at the house of CORNELIUS KORTRIGHT, Esq; where now Mr. WILLIAM MILLWARD resides—a proper place for that purpose; and flatters himself that every heart will flow with loyalty that evening. A genteel supper will be provided for the company, and the best musick the island can afford.

* * TICKETS to be had of said SMITH at Five Pieces of Eight each, to admit a Lady and Gentleman.

God save the King and Queen.

Jan. 23, 1771.

MED TILLADELSE.
JOHN SMITH,

TAGER sig herved den Frieched at bekiendtgjore S. T. Etatz-Raad FREDERICK CHRISTIAN MOTH, det høje Secret-Raad samt det respective publico; at hand har i Sinden nu andstundende 29 hujus at give et Publique BALL paa hans Majæstet vor allernaadigste Konges CHRISTIAN den syvendes Fødsels Aften, i et Capt. CORNELIUS KORTRIGHT tilhørende Huus, som nu beboes af Mr. WILLIAM MILLWARD, et beqvemt Huus derfor og flatterer sig af at enhver vil finde sig fornøjet den Aften, da til den Ende et nydeligt Aftens Maaltid skal være tillaved, og den bedste Musique som dette Land kand give.

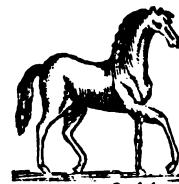
* * BILLETTER bekommes hos bemeldte SMITH imod 5 Ps, paa enhver at indlades et Fruentimmer og Mandsperson.

Gud bevare Kongen og Dronningen.
St. Croix, den 23d of January, 1771.

To be sold at the PRINTING OFFICE, and by Mr. TUCKER at Frederickstæd,
[Price, Three Bitts, CASH,]

THE
**ST. CHRISTOPHER
ALMANACK,**
For the present Year 1771; being
the 3d after Bissextile or Leap
Year;

Calculated to serve all the other Charibbee Islands.

TAKEN up on the estate of PIETER WOOD, Esq; a brown HE-MULE. This is to give notice, that the Owner may have him, by sending to the Manager of said estate, and paying the expence of this advertisement.

WILLIAM RAYN.

THE Subscriber will be much obliged to all persons who have any demands against him, or against the copartnership of Skerrett and Brown, to furnish him with their accounts before the 15th of February next, that they may be settled and paid.

MARCUS SKERRETT.

Christianstæd, Jan. 19, 1771.

AS the Subscriber intends quitting the island by the first day of February requests whoever has any demands against him to render in their accounts before that time, that they may be settled and paid off.

MICHAEL KIRWAN.

††† Said Kirwan has for sale two good house Creole Negroes and an excellent Horfe.

Jan. 19, 1771.

R U N   A W A Y,

From the Subscriber,

A Likely, tall, coal black NEGROE MAN, named QUASHE HOWE, by trade a carpenter, and is well known in the island. If he does not return home in 6 days from the date hereof, whoever will apprehend and send him to his master, or put him in the fort, shall receive Five Pieces of Eight reward. All persons are hereby forbid harbouring or employing him.

PAT. BOWLER.

Jan. 23, 1771.

††† At the Printing-office in Queen's-freet, may be had Blank Bills of Sale; Danish, English, and Dutch Bills of Lading; English Bills of Exchange and Powers of Attorney, Shipping Articles for Seamen. All kinds of Blanks printed at said office with the greatest dispatch.

*****

TUNIS, October 3.

A Peace being now concluded between the French and this State, the French Admiral, M. de Brove, has dispatched all his squadron for France, except his own ship and another of 50 guns, which are to remain here until the arrival of a frigate from France with the ratification of the peace. The terms of their accommodation have not been yet made publick; all that is known at present, is, that the Bahaw has given up all the Corsican slaves that were taken under the French colours, amounting to 30 in number.

Turin. His Sardinian Majesty has given orders to provide all the arsenals and magazines with all needful stores.

Modena. A few days ago a French carpet-maker, named Girard, shot himself through the head with a pistol; under the pistol were found the following words in writing, "The best cure for the head-ach."

Vienna. In the Milaneze, was lately brought forth a *Lufus Naturæ*, of the human species

but very extraordinary form, having a square head, 2 arms, 10 fingers to each hand, 6 feet and 6 memb. genit.

L O N D O N, November 20.

A Letter from Zant, an island in the Gulph of Venice, mentions, that in the night between the 25th and 26th of September, the Russian fleet attempted to force the passage of the Dardanelles, their hopes arising from a turn which the tides in these parts are wont to take about the autumnal Equinox; but not hitting the critical hour, they were forced back by the rapidity of the stream, the force of the wind, and the continued fire of the land batteries; by which last, the ship of Admiral Spiridoff was so shattered, that she was obliged to be sent to Scio to be repaired.

On board the Russian Admiral's ship, which was blown up in the late engagement with the Turks, only 90 persons lost their lives; the treasure, papers, and other valuable things were saved.

The vessel which arrived lately from Buenos Ayres at Cadiz with dispatches for the Spanish court, and from which the commander would not suffer one person to go on shore, till they had received orders from the King, has on board, as is reported, some Englishmen brought from Falkland Islands.

Letters from Genoa, by this day's mail advise, that they had it from Marseilles, that the French merchants had sustained a loss, during the present war in the Levant, of no less than seven millions of piastres.

A letter from Portsmouth informs us, that two foreigners were very busy on Friday last in making observations on the harbour, &c. but that, being spoke to rather too hastily by a gentleman who had noticed them, they suddenly withdrew.

A coolness is said at present to subsist between the Russian and Prussian Ambassadors.

A general meeting of all the freeholders in England, is very confidently talked of and very strenuously promoted, on the 20th of April next, on Runny-Mead.

Yesterday M. Mouschin Pouschin, the Russian Ambassador, had an interview with the Spanish Ambassador at his house, when, it is said, much altercation ensued.

The humble Address of the Right Hon. the Lords Spiritual and Temporal, in parliament assembled, to his Majesty's most gracious speech.

Most Gracious Sovereign,

WE, your Majesty's most dutiful and loyal subjects, the Lords Spiritual and Temporal, in parliament assembled, return your Majesty our humble thanks for your most gracious speech from the throne.

We beg leave to offer to your Majesty our very sincere congratulations on the safe and happy delivery of the Queen, and the birth of a princess; and to assure your Majesty of our unfeigned joy at the increase of your domestick happiness; and that we consider every addition to your illustrious house, from which these kingdoms have received the most important benefits, as a farther security to our religious and civil liberties.

We are too sensible of the blessing of peace not to feel the greatest concern at any event which threatens to interrupt its continuance, and defeat your Majesty's wife and gracious purpose to maintain it. But, grateful as we are for this proof of your Majesty's paternal regard to the repose and happiness of your people, we owe your Majesty no less thanks for your anxious vigilance over the honour of your crown, and the interests of your people.

We return your Majesty our most thankful acknowledgments, as well for the immediate demand, which your Majesty has been pleased to make from the court of Spain, of satisfaction for the injury received, as for the instant preparations that your Majesty made to do yourself justice, in case your requisitions should fail of procuring it. And we are extremely happy to be assured, that your Majesty will think it expedient to continue prepared to assert the honour of your crown, and the security of the rights of your people, upon an event so deeply affecting both, until the injury shall be properly repaired, and satisfactory proof be given of the sincere resolution of other powers to preserve the general tranquility of Europe. We, on our part, beg leave to assure your Majesty, that we will not fail to make the utmost efforts in our power to maintain objects so justly dear to us, as the dig-

nity of your Majesty's crown, and the security of the national rights.

We are very happy to be informed, that the people in most of your Majesty's colonies in North America are departing from those combinations which were calculated to distress the commerce of this kingdom; and we hope soon to see an intire end of those unwarrantable practices which have so long oppressed your Majesty's subjects in one of those provinces.

We are highly sensible of your Majesty's goodness and care, in taking such precautions to secure this country against the visitations of that fatal calamity, which has of late appeared in some distant parts of Europe; and we shall always be ready to concur in any measures that shall be found necessary for the support of your Majesty's endeavours for so salutary a purpose.

We have the most grateful sense of your Majesty's favourable opinion of our constant endeavours to promote the true interest of this country.

We will, in all our deliberations upon points of a domestick nature, exert ourselves for the extension of our commerce, the improvement of the revenue, and the maintenance of order and government: and we flatter ourselves, that your Majesty will not be disappointed in the gracious expectations you have formed of our zeal, in the support of your Majesty's crown, and the reputation and prosperity of your kingdoms.

His Majesty's most Gracious Answer.

My Lords,

IT gives me great satisfaction to find, that you entertain so just a sense of the importance of peace, while that desirable object can be maintained consistently with the honour of my crown, and the rights of my people. You may depend upon my best endeavours to preserve that inestimable blessing, so long as it is compatible with objects still more essential to the happiness and prosperity of my kingdoms.

The affectionate part you take in the happy delivery of the Queen, and the increase of my family, gives me much pleasure.

A political writer, very justly, says, "France is unwilling; France is at present unable to fulfil her engagements with Spain; and should the court of Madrid attend to the justice of our demands, it will be through the intercession of France, whose ministers are labouring to prevent an immediate war, because their plans are not sufficiently mature for execution. Though the politics of the two nations do not at present exactly agree, yet France is giving every possible assistance to Spain; for whose use a thousand barrels of powder were last week exported from Dunkirk in a vessel, asserted to be cleared from that port in ballast? I shall leave it to others to animadvert on this fact, whilst I produce another: an alarm has been spread that a vessel, whose people were infected with the plague, was hovering on the coast. The policy of the French never sleeps. On pretence of taking precautions to prevent this vessel from entering the port, they availed themselves of this pretext to endeavour to re-establish a principal guard at the mouth of the harbour, which was destroyed in consequence of an article in the late treaty of peace. On this occasion the English commissary properly exerted himself, and so effectually remonstrated against its being put in execution, that at present the design is suspended; but Mr. de Rainfaut, the French commissary, wrote to his court to receive instructions on the subject the day I sailed from Dunkirk."

In the Higher Germany all the passes from Poland are blocked up with parties of Cossacks to prevent the infectious disorder there reigning from spreading further.

Yesterday the puffs for landmen was warmer than ever: in the Strand, between six and seven o'clock, there were upwards of sixty able-bodied men taken and conveyed on board a lighter at Somerset-house.

Last week, at a meeting of many freeholders of the county of Middlesex, at the Denmark tavern, it was unanimously agreed to refuse to pay the land-tax for the year ensuing, and several gentlemen of the city have come to the same resolution.

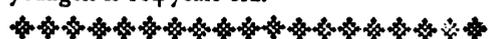
From Madrid we learn, that the ancient custom of the bull-fight is prohibited.—Perhaps they may have other fish to fry.

A bill is intended to be brought in to take away the charter from the province of the Massachusetts Bay.

Dr. Lucas is expected over here early next month, with the petition of the freemen and citizens of Dublin, to the amount of several thousand names. Some of the requisitions of the said petition, are, to curtail the pension list, restore

the usual sitting of parliament, recal the present Lord Lieutenant, and to call a certain Secretary to account for his unconstitutional proceedings during his exercise of that office.

At Wigan in Lancashire is a man now living 138 years old; he has 4 sons of which the youngest is 104 years old.

N E W - Y O R K, January 3, 1771.

Extract of a letter from Boston dated last Monday noon.

"We have just now received the Cape-Fear Mercury, and send you an extract from the same, dated Wilmington Dec. 28, "Capt. Cawler on his passage here from Boston, "spoke with a schooner, which a few days "before that had spoke with a ship from "London for Charlestown, out then 18 days, "the Captain of which said, war had been "declared 10 days before he left England."

Extract of a letter from London, Nov. 13.

"The large fleet now fitting out, has a serious aspect, and from all I collect, a war is likely to happen soon: if the fleet are not manned soon, it is thought there will be a general embargo in Great Britain and Ireland—thirty-eight sail of the line are now fitted and fitting out, besides a great number of frigates, for manning which, a hot press is going on—The Spaniards are making vast preparations for war at Barcelona, and other places in Spain—Lord North told the Turkey merchants this day, who waited on him, that the Spaniards had a fleet at Ferrol, ready for the sea—An express from Madrid is daily expected, which it is thought will determine the matter."

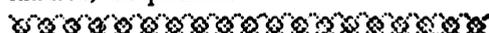
Extract of a letter from a Gentleman in London.

"Our attention at present is taken up with regard to the naval preparations for war. Thirty-eight ships of the line are already put into commission, and a declaration of war against France and Spain is expected before this reaches your hands—Captain Hall has been obliged to have a protection for his men, and the Lords of the Admiralty, upon application being made to them, have promised to protect the ships homeward bound from North America—You will perceive that the Spaniards are the first aggressors, by taking Falkland's Island, and in conjunction with the French, it is supposed they intend to destroy the Russian fleet that we are bound to protect."

Extract of another letter from London.

"We did not propose writing you again till the departure of Dixey, but a sudden alarm of a speedy rupture with Spain, has determined us to give you the first information thereof; premiums of insurance are advanced. Five guineas per cent. is now given from Boston to London, and few insurers can be prevailed on just now on any terms, such an universal panick has taken place on this sudden alteration of things. Great preparations are making in our marine, as much so, as though we were at the eve of a war. The Spaniards having dispossessed us of Falkland Islands, in the straits of Magellan, is said to be the sole reason of our arming such a number of ships of the line and frigates; but we can hardly believe this to be all.

Captain Reeves, in 18 days from Quebec, failed from thence in company with Captains Wier and Homer, for Boston: he informs us, that on the 19th of October they had the most violent gale of wind, at that place, ever known in the memory of the oldest men living there, which lasted about 6 hours; and had it continued but a few hours longer, every vessel then in the harbour must inevitably have been split to pieces; as it was, several vessels received considerable damage, and a Whaler, from Nantucket, and two French vessels, were entirely lost, with their cargoes, within two Leagues of Quebec, and the crew of the two latter, consisting of about 14 souls, among which were some women and children, all perished.

C H R I S T I A N S T Æ D.

Advices from the Windward Islands say, that a confirmation of war being declared against Spain by the court of Great-Britain was daily expected there; that the fortifications were repairing; that the militia laws were put in full force; that the Governor of Barbados had wrote a letter to Antigua requesting Commodore Man to send a man of war there for the further security of that island, being apprehensive of its being attacked by the Spaniards;—in fine, that they were taking every necessary precaution for defending themselves.

INDHOLD

- Extraordinaire Relationer, marts 1729
Forordning om genopbygningen af København
Mærkværdige ting
- Extraordinaire Relationer, april 1730
Forordning til fremme af tobaksdyrkning
Ny sabbatsforordning
- Extraordinaire Relationer, januar 1734
Forordning om misbrug af bestemmelsen om landmilitsen
Lærredsfabrikken på Ladegården åbner
Fødte og døde i 1733 og kuriosa herom
- Ugentlig Provincial Notifications Liste
Nr. 12, 28. maj 1735
Tyske dukke-komedianter optræder i Odense
- Nye Stats-Tidender, januar 1749
Jubel i anledning af kronprins-fødsel
Instruks til skippere ved passage af Kronborg
Statistik over dødsårsager i 1748
- Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender
Nr. 15, 20. feb. 1750
Mekaniske statuer forevises i København
- Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender
Nr. 10, 4. feb. 1754
Hølbergs testamente
Barsk læserindlæg om kobbers farlighed
- Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender
Nr. 98, 8. dec. 1755
Jordskælvet i Lissabon
- Nye Stats-Tidender, januar 1760
Fortegnelse over laugenes udøvere
- Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender
Nr. 55, 11. juli 1760
Tyske kolonister ankommer til Jylland
- The Royal Danish American Gazette, Nr. 59, 26. jan. 1771
Avertissementer om slaveauktioner, bortløbne slaver etc.
- Nyttige og fornøylelige Jydske Efterretninger
Nr. 47, 22. november 1771
Afhandling om kartofler
- Kiøbenhavns Adresse-Contoires Efterretninger
Nr. 14, 27. januar 1772
Arrestationen af Struensee, Brandt m.fl.
Instruks om værtshusenes lukketider
- Odense Adresse-Contoires Efterretninger
Nr. 19, 8. maj 1772
Struensees og Brandts henrettelse
- Odense Adresse-Contoires Efterretninger
Nr. 29, 17. juli 1772
Om redningsmidler for druknede
- Ribe Stifts Adresse-Contoires Efterretninger
Nr. 31, 1. august 1788
Stavnsbåndets løsning
- Kiøbenhavnske Tidender, Nr. 61, 31. juli 1789
Stormen på Bastillen
- Jydske Efterretninger, Nr. 43, 30. oktober 1789
Toget til Versailles
- Kiøbenhavnske Tidender, Nr. 55, 11. juli 1791
Tilfangetagelsen af Ludvig XVI
- Jydske Efterretninger, Nr. 13, 30. marts 1792
Forbud mod handel med neger-slaver
- Kiøbenhavnske Tidender, Nr. 68, 24. august 1792
Kommunen indføres i Paris
- Kiøbenhavnske Tidender, Nr. 10, 4. februar 1793
Henrettelsen af Ludvig XVI
- Aarhus Stifts Adresse-Contoires Tidender
Nr. 18, 5. marts 1794
Christiansborg slots brand
Rovmorder i Skanderborg pågrebet

Extraordinaire Relationer

Marts 1729, side 19-21

Samme dag har Hans Kongelige Majestæt ved sit allernådigste reskript til de kommitterede over bygningsvæsenet, justitsråd og generalbygmester Ernst, assessor og stadsbygmester Banner Matthiesen, sekretær Paulli, overlandbygmester Krieger og stadskonduktør Balle, allernådigst befalede: 1) at enhver af beboerne i den kongelige residensstad København, som vil bygge på deres afbrændte eller ved branden nedbrudte bygningers tomter, skal være forpligtet til at lade såvel husene til gaden som de huse der er brug for i baggårdene til værksted eller til andet formål, bygge af grundmur, både indvendig og udvendig, 2) at stadsbygmesteren og konduktøren skal føre tilsyn med, hvordan bryggeres, bageres, brændevinsbrænderes, bronzestøberes og andre lignende håndværksfolks værksteder og arbejdslokaler bliver indrettet, hvis ejerne vil genopbygge dem påny her i staden, så at de ikke bliver for indeklemte men anlægges på den mest sikre måde; endvidere at side- og baghusene bliver bygget sådan, at der kan blive god plads til at komme til med sprøjterne enten forfra eller bagfra, samt at der i størst muligt omfang bliver lavet port og indkørsel, 3) at ingen af dem der bygger lader gavlene eller bagsiderne af bag- eller halvtagsbusene beklæde med brædder, men bygger alt op i murværk lige til spidsen, 4) at fortovene i de brændte gader bliver indrettet i forhold til gadens bredde, sådan

at i de gader der bliver 24 alen brede skal fortovene på hver side af gaden indenfor rendestenene være 3 alen brede, i gader af 20 alens bredde skal fortovene være 2 alen, og i gader af 16 alens bredde skal fortovene være halvanden alen, 5) at ingen som vil bygge på deres brandtomter må opstille skure over deres kældre eller udvendige trapper; men hvor der nødvendigvis skal være overdækning over butikker og kramboder, skal de indrettes i overensstemmelse med foreskrevne regler, 6) at kramboder og kældertrapper ikke må rage længere ud fra husene end svarende til et bestemt forhold til fortovene, nemlig 1 alen hvor fortovet er 3 alen, og 3 kvarter hvor fortovet er halvtredie eller 2 alen bredt, 7) at kælderlemmene indrettes sådan, at de ligger i niveau med fortovene, når de er lukket, 8) at der for fremtiden ikke må anbringes tagrender på husene, og at gesimserne på alle bygninger skal være af brændte sten, som vandet fra taget kan løbe frit ud over, 9) at det ikke kan tillades garverne at lægge tørverammer ud her i staden, men at de skal forme og tørre deres tørv på passende steder udenfor staden, 10) at det fremtidig ikke tillades nogen af dem, der vil bygge, at bruge skorstene, der er anlagt på træ-stole. Hvilken allernådigste befaling Hans Kongelige Majestæt har kundgjort ved trykte plakater den 23. marts for de kommitterede til alles efterretning.

Extraordinaire Relationer

April 1730, side 25-26

Danmark

Den 22. marts er der under Hans Kongelige Majestæts højre hånd og signet udkommet en plakat, hvorved det tilkendegives, at Hans Kongelige Majestæt har bragt i erfaring, hvordan indførelsen her i riget af store mængder fremmede og halvdårlige tobaksblade i høj grad svækker de tobaksavlere, der har anlagt plantager i stabelbyen Fredericia eller andetsteds i Danmark, så de ikke

kan afsætte tilstrækkeligt af alle de tobaksblade, som de nu har liggende, men kan blive nødsaget til at nedlægge adskillige plantager, såfremt dette ikke i tide modvirkes ved passende foranstaltninger; desuden kan mange hidtil uudnyttede jorder opdyrkes og nyttiggøres, når tobaksavlingen fremmes, ligesom mange fattige mennesker kan skaffe sig et udkomme ved at arbejde der, og endelig kan

mange af de penge blive i riget, der ellers går til fremmede byer som betaling for varer, der kan tilvirkes i Hans Kongelige Majestæts lande. Det er derfor Hans Kongelige Majestæts vilje og befaling, at fra førstkommende nytår 1731 må ingen fremmede almindelige tobaksblade indføres i Danmark (undtagen kanaster, virginia og hollandsk). Tidsfristen har Hans Kongelige Majestæt gjort så lang af hensyn til dem, der allerede måtte have indkøbt og hjemforskrevet sådanne fremmede tobaksblade, så de ikke kommer i forlegenhed med dem, og for at avlerne kan få rimelig lejlighed til at sætte deres plantager i en sådan stand at de kan forsyne tobaksspinderierne her i riget med de fornødne mængder tobaksblade, og få mulighed for at levere en god vare til en fornuftig pris. Men såfremt det fra førstkommende nytår 1731 skulle blive opdaget at nogen formaster sig til på trods af denne plakats bud at indføre fremmede almindelige tobaksblade, kan de ikke blot vente at varerne bliver konfiskeret, men også at de bliver idømt en passende straf; iøvrigt skal forsendelse af tobaksblade fra et sted til et andet ske efter de bestemmelser der allerede er gældende eller senere måtte blive gældende.

Side 29-32

Den 21. i denne måned har Hans Kongelige Majestæt allernådigst udstedt en forordning om sabbatens og andre helligdages tilbørlige helligeholdelse og om den hidtil forekomne misbrugs afskaffelse. Den består af 10 artikler, hvori det befales: 1) at enhver som med udbytte kan lytte til Guds ord skal indfinde sig i kirken på søn- og helligdage, herunder også skærtorsdag og langfredag, under strafansvar for helligbrøde, medmindre de er forhindret af sygdom, og desuden skal de sørge for at deres børn og tjenestefolk ikke forsømmer kirken, 2) at ingen må foranstalte nogen tumult udenfor kirken eller på gaden, mens gudstjenesten står på, ej heller må der arbejdes i værkstederne på søn- og helligdage, og ikke falbydes noget før efter aftensangen, ligesom alt arbejde på landet, skovhugst, fiskeri, jagt, rejser og lignende også forbydes på de nævnte dage, 3) at al drik og spil må ophøre på disse dage, hvorfor der i vin-, te-, kaffe-, brændevins- og ølhuse samt på kroer ikke må udskænkes noget før klokken fem, og sådanne huse skal holdes lukket fra lørdag aften klokken 9 til den følgende dags aften klokken 5, 4) at portene i København og de lukkede købstæder ikke må åbnes før klokken 4 om eftermiddagen, undtagen for dem der ikke kan opsætte rejsen, eller for præster som skal til deres kirke udenfor byerne og dem der skal ind til byen for at komme i kirke. I Norge skal tingrejserne indrettes således at de pågældende øvrigheds personer, hvis de ikke kan dvæle sabbaten over, kan komme til gudstjeneste, og det samme gælder skytsfolkene, 5) at ingen må indlade sig i snak med hinanden eller spadsere rundt i kirken, end mindre løbe fra en kirke over til en anden, men blive i kirken til gudstjenesten er forbi, 6) at der i købstæderne ikke holdes nogen bryllupper, trolovelsesfester, gilder eller

store gæstebud på søn- og helligdage; på landet tillades på disse dage bryllupper, trolovelser og barselsgilder, dog uden nogen uorden, og intet bondebryllup må i Danmark og Norge vare længere end til den næste dags aften; alle andre bondegilder, især mellem pinsedag og sct. Hansdag, forbydes, 7) at musik i kirkerne ikke er tilladt om søndagen, bortset fra det der spilles efter at velsignelsen er læst ved altret, og foruden den læsning som foretages af degnene skal præsterne overalt, både i købstæderne og på landet i Danmark og Norge, selv gennemgå katekismus med de unge i mindst en halv time efter gudstjenesten, 8) at ingen må på søn- eller helligdage eller aftenen forud opføre komedier eller skuespil, holde selskab, bal, maskerade eller lignende leg og tidsfordriv, ej heller holde julestue eller anden skæmt på nogen helligdag eller aftenen før, 9) at høje og lave officerer til lands og til vands i et og alt skal følge hvad der er anordnet om sabbatens og festdagens helligeholdelse, og foregå deres undergivne med et godt eksempel og se til at disse flittigt besøger kirken, når de ikke er forhindret af vagtjeneste eller sygdom, og iøvrigt skal de afholde sig fra gudsbespottelse, fylderi, banden, sværger, men leve i sand gudsfrygt. Hans Kongelige Majestæt vil også alvorligt indskærpe hvad forordningen om landmilitsen befaler i det femte punkts niende artikel angående det unge mandskab, nemlig at dette ikke på grund af eksercits må forhindres i at passe gudstjenesten; og eftersom Hans Kongelige Majestæt med største mishag har erfaret at en del af officererne ved landmilitsen, på trods af Hans Kongelige Majestæts allernådigste forordning, har udkommanderet hele kompagnier og eskadroner på helligdagene og ikke blot ladet dem eksercere men endog ladet trommen røre, undertiden midt under prædiken og imens gudstjenesten forrettes, så har Hans Kongelige Majestæt, for at forhindre sligt i fremtiden, på det strengeste forbudt officererne ved landmilitsen at føre flere dragoner eller soldater til eksercerpladsen på søn- og helligdage end dem der har tjeneste, og ingen må om søndagen ekserceres andre steder end på den foreskrevne eksercerplads, både for at de selv kan komme i kirke og for at bønderne ikke hindres deri på sådanne helligdage, og dette lægger Hans Kongelige Majestæt på officerernes samvittighed og det ansvar de er Ham skyldig, dersom de ikke i dette efterkommer Hans Kongelige Majestæts kristelige hensigt og med flid og nidkærlighed påser at samme bliver tilbørligt respekteret. Iøvrigt vil Hans Kongelige Majestæt alvorligt erindre om at alle andre kongelige embedsmænd som dette vedkommer, og tillige alle husfædre og husmødre, i enhver henseende må rette sig efter denne kongelige allernådigste forordning og forholde sig således at de kan bevare en god samvittighed og undgå en sådan straf som alle de der handler herimod kan vente sig alt efter sagens beskaffenhed, men uden nåde. Ifølge den 10. artikel skænkes bøderne for helligbrøde til de fattige således: i København, på Sjælland og Møn til Konventhuset; i de øvrige stifter betales bøderne til stiftamtmandene og biskopperne, som uddeleger dem til de mest nødlidende.

Extraordinaire Relationer

Januar 1734, side 4-5

Den 29. samme måned har det allernådigst behaget Hans Kongelige Majestæt ved trykt plakate at lade kundgøre en forordning indeholdende forbud mod at modtage godtgørelse og gaver af unge karle der hører under nationalmilitzen. Forordningens indhold er i korthed dette: at eftersom Hans Majestæt med største mishag har bragt i erfaring at artikel 7 i forordningen af 4. februar 1733 om landmilitzens indretning i Danmark bliver misbrugt på usømmelig og utilstedelig måde, hvorved en del af de største og bedste bønderkarle tilskyndes til at unddrage sig indrullering og soldatertjeneste mod at betale en vis sum penge til dem der snarere burde opmuntre dem til at gå i kongens tjeneste. For at standse sådant utilladeligt misbrug har det allernådigst behaget Hans Kongelige Majestæt på det strengeste at befale at ingen civil eller militær embedsmand, af hvad stand han end måtte være, ej heller ride- eller ladefogeder, fremtidig må fordriste

sig til direkte eller indirekte at frigøre nogen bondekarl fra indrullering ved at kræve eller modtage penge eller andre gaver af dem, under det strafvilkår at de embedsmænd der står i Hans Majestæts tjeneste straks frakendes deres embede, og at de som står under hovedgårdene straffes med 3 måneders arbejde ved hjulbøren i nærmeste fæstning; dertil skal de betale tre gange så meget til angiveren som de har modtaget, og hvis der ikke er nogen angiver af sagen skal mulkten tilfalde det nærmeste fattighus. Og for at misbrug des før kan blive afsløret tillader Hans Majestæt alle de unge karle som således bliver opfordret til at betale sig fri, at anmelde dette til deres daglige øvrighed eller ved næste session eller generalmønstring, hvorved deres gave skal tilbageleveres dem. Flere enkeltheder kan erfares af Hans Majestæts allernådigst udgangne forordning.

Ugentlig Provincial Notifications Liste

28. maj 1735, side 2

Dette tjener til efterretning for liebhavere at de nylig til Odense ankomne kongelige preussiske og kur-brandenburgske hofkomedianter med deres store, halvanden alen høje figurer åbner deres store og prægtige teaterforestilling første gang den 1. juni her på Odense rådhus. I hver komedie bliver scenen skiftet syv til otte gange, og der præsenteres de skønneste dekorationer med alskens smukke og poetiske guder som optræder i komedien; desuden bliver der ved hver forestilling præsenteret fem til seks

nydelige danse eller balletter; de store og fint udklædte figurer går frit omkring på scenen og gør alle deres bevægelser i enhver måde som levende personer, så man udover dette frit kan se dem to til tre alen over deres hoveder. Direktøren for denne trup betinger sig at ville have 200 dukater for spillet, om nogen her har set så kostelige og sjældne komedier blive spillet, som han vil præsenterere. Skuepladsen er på rådhuset her i Odense.

Nye Stats-Tidender

Januar 1749, side 3-6

Den 29. januar var den lyksalige dag, den dag uden mage, den dag på hvilken vor længsel blev omvendt til glæde, vort håb til virkelighed, vore bønner til taksigelser, den dag da Guds forsyn havde bestemt at berede os et dobbelt jubelår, den dag på hvilken vor Dagmar, vor Danebod, vor allernådigste dronning blev lykkelig forløst med en yndig, velsignet og velskabt kronprins. Den længe for-

ønskede stund da denne højstlyksalige forløsning fandt sted var om morgenen klokken henved ét. Ingen pen er god nok til at beskrive de glædesbevisninger som dette lyksalige øjeblik bragte tilveje, end mindre at udtrykke den inderlige hjertens glæde, som længe havde været skjult under håbet og nu brød frem fra alle denne hovedstads beboeres og alle tro og retsindige undersåtters hjer-

ter. Så snart Hendes Majestæt var forløst indfandt alle inden- og udenlandske ministre, riddere, damer, kavalerer og andre høje rangspersoner sig ved hoffet og udtalte deres allerunderdanigste lykønskninger. Da klokken var mellem to og tre blev kanonerne fra alle stadens volde, fra begge holmene, fra flåden, Tøjhuset og andre offentlige pladser affyret tre gange, hvorpå der under basuners, paukers og trompeters klang blev sunget en salme af Vor Frue latinske skoles kantor og disciple, stående på balkonen i slotsgården, nemlig salmen: »O, store Gud, vi love dig etc.«, og straks derefter blev den almindelige glæde forkyndt alle hovedstadens beboere af gadens musikanter ved instrumenters klang fra stadens tårne, og samtidig lod de kongelige pauker og trompeter, og de fra livgarden til hest, sig høre i henvend to timer på slotspladsen. Ved den sædvanlige gudstjeneste om formiddagen blev der fra prædikestolene såvel i slotskirken som i alle byens kirker fremsagt taksigelser til Gud for den lykkelige forløsning Hendes Majestæt havde haft og for den usigelige lyk-salighed rigerne således havde opnået. I slotskirken blev der sunget Te Deum, og efter at gudstjenesten var til ende noget over middag blev kanonerne påny affyret ligesom tidligt om morgenen. Om eftermiddagen klokken fire præcis begyndte klokkerne i alle byens kirker at kime, hvilket varede til klokken seks, altså i to timer, og på samme tid hørtes ligesom om morgenen idelig pauker og trompeter på slotspladsen, hvor så stor en mængde af byens glade bebore af alle stænder og af begge køn havde samlet sig, at hele den store plads var skjult af mennesker og der næppe nok levnedes plads for de høje ministre og standspersoner der kom kørende til slottet. Men da klokken var mellem fire og fem blev den velsignede arving til den kongelige trone erklæret som arving i Guds rige og blev ved den hellige dåb indlemmet i Guds kirke. Denne højhellige handling blev forrettet af den øverste kongelige hofprædikant, Hans Højærværdighed pastor Bluhme, og Hans Kongelige Højhed blev givet navnet Christian. Det dyrebare kongebarn blev holdt over dåben af Hendes Majestæt enkedronningen, hvem det behagede allernådigst at vise sig ved denne allerstørste højtidelighed i en sådan prydelighed og kongelig pragt som man ikke mindes at have set Hendes Majestæt i tidligere, og som kun denne store dags glæde kunne overtale Hende til at føre sig i. Det behagede vor Allernådigste Monark, Hendes Kongelige Højhed prinsesse Louise og Hendes Kongelige Højhed prinsesse Charlotte Amalie allernådigst og nådigst at bivåne denne højhellige handling som allerhøjeste og højeste vidner, og de blev ledsaget af alle kongelige høje ministre og de fornemste standspersoner af begge køn. Under dåbshandlingen stod Vor Frue skoles kantor og disciple igen på balkonen i slotsgården, hvor de sang salmen: »Enhver som tror og bliver døbt ...«, med ledsagelse af instrumenter. Efter at hele den højtidelige ceremoni var forbi blev Hans Kongelige Højhed lagt i en kongelig paradevugge der stod under en rød fløjlsbaldakin, og over vuggen var der sat en kongelig krone. Hans Kongelige Højhed var klædt i sølv-drap og prydet

med den kongelige ridderorden af elefanten, og alle høje standspersoner nød den nåde at se højstamme i denne prydelse. Om aftenen behagede det Hans Kongelige Majestæt allernådigst at holde åbent taffel. Hoffet var så strålende som det passede sig denne store begivenhed. Tafflet talte 100 kuverter, og der blev serveret på guldallerkener. Ved tafflet sad Hans Kongelige Majestæt i allerhøjeste person og begge Deres Kongelige Højheder, prinsesserne Louise og Charlotte Amalie samt alle høje udenlandske og indenlandske ministre. Derforuden blev der spist ved tre andre taffler på tilsammen 100 kuverter, hvor andre høje standspersoner fandt deres plads, og under tafflet blev der underholdt med fortræffelig italiensk musik. Så snart det blev aften tog de offentlige glædesytringer deres begyndelse. Hovedparten af denne kongelige residensby var illumineret på det prægtigste, og heri udmærkede sig især en del af Nørregade, Købmagergade og Østergade, hele Amagertorv samt Vimmelskaftet, Højbrostræde og Gammel Strand, men der fattedes dog ikke illumination og glædesblus i andre gader og stræder. Blandt de malede illuminationer bemærkede man for eksempel: Himlen med solen og en hånd rækkende ud af skyerne og, for at symbolisere den velsignelse der var vederfarede rigerne, udøsende et overflødhedshorn med inskriptionen:

Af Gud fra Himlens firmament
er os et glædes-pant tilsendt.

Dertil en engel præsenterende et svøbelsesbarn under overskriften:

Se her, vor hjertens fryd, du Femte Frederik,
fordi at du en søn og vi en kronprins fik.

Og desuden var der utallige andre dekorationer med mange forskellige påfund og motiver.

I anledning af den almindelige glæde behagede det Hans Kongelige Majestæt at foretage adskillige forfremmelser. Hans Excellence hr. geheime-konferensråd grev Reventlov blev allernådigst udnævnt til stiftsbefalingsmand over Sjællands stift, og adskillige andre herrer blev allernådigst udnævnt til etats-, justits- og andre råder, hvilket der senere skal gives udførlig og pålidelig efterretning om. Hendes Majestæt enkedronningen bærede seks høje standspersoner med den høje orden for troskab, men herom ligeledes mere ved en anden lejlighed. Det behagede også Hans Kongelige Majestæt allernådigst at ihukomme de fattige og elendige: Thi der blev ikke blot på allernådigste befaling uddelt en anselig sum penge blandt de fattige, men adskillige personer der var dømt til slaveriet blev også benådet med friheden.

Side 7-8

Eftersom det er blevet bragt i erfaring at en del danske skipper ved sejlads gennem Øresund ikke har vist fæstningen Kronborg tilbørlig respekt ved at stryge sejlene i

overensstemmelse med det derom i 1730 udstedte reglement, så er det nævnte reglement efter Hans Kongelige Majestæts allernådigste befaling påny blevet publiceret den 27. januar ved trykte plakater fra Københavns råd-stue til alle vedkommendes allerunderdanigste efterretning; reglementet lyder blandt andet således:

1) De skibe der kommer nordfra må give nøje agt på at de, når de får det højeste kirkespir i Helsingør og det nordligste tårn på Kronborg slot på linie i sydvest til vest, har strøget sejlene og således passerer fæstningen med strøgne sejl indtil de har de to nordligste tårne på slottet på linie i vest til nord, hvorefter de igen kan sætte deres sejl.

2) De skibe der kommer sydfra må ligeledes have strøget inden de har de to nordligste tårne på slottet på linie i vest til nord, og fortsætte med strøgne sejl indtil de får førnævnte kirkespir og slottets nordligste tårn på linie i sydvest til vest. Hvis skipperne ikke har strøget på de angivne positioner, eller sætter sejl igen før de er passeret, kan de kun takke sig selv hvis der bliver skudt efter dem fra fæstningen.

3) De skibe der fører stående eller flyvende bramsejl skal lade dem faldte helt. Hvis de kun har ét bramsejl bør de tillige stryge deres formærsejl på halv stang, og hvis

de ikke har noget bramsejl skal de stryge begge formærsejlene på halv stang. Alle andre fartøjer som kun fører topsejl, det være sig galioter, smakker, ketcher, brigantiner eller andre, hvilke betegnelser de end måtte bære, må stryge deres topsejl helt. Men de som ikke har noget mærsejl eller topsejl er fritaget for strygning.

4) Når nogen må krydse igennem for modvind, eller når de for svag vind eller slap kuling har strømmen så kraftigt imod sig at den kunne drive dem tilbage hvis de strøg sejlene, vil de ikke blive afkrævet strygning, men det vil blive tilkendegivet ved flaghejsning fra fæstningen at de er fritaget, og de må da gøre deres bedste.

5) Dersom der bliver skudt efter nogen skipper og han med sine folk gør sin ed på at han i rette tid har strøget efter forskrifterne, eller dersom han på grund af vind og strøm ikke kan stryge uden at drive tilbage, så er han fritaget for at betale de skud der er affyret efter ham. Men hvis han med sine folk ikke kan gøre en sådan ed da bør han betale. Og dersom nogen sådan skipper stikker af og ikke forklarer sig når der er blevet skudt efter ham, bliver betalingen for skuddene ikke desto mindre afkrævet den der har klareret for skipperen på toldkammeret, og han er pligtig til at erlægge bøden når det kan bevises hvem skipperen eller skibet har været.

Kjøbenhavnske Danske Post-Tidender

Nr. 15, 20. februar 1750, side 2-3

Da indbygerne i denne hovedstad nu så længe med største forundring har betragtet de tre kunstige mekaniske statuer som den kendte nordhollandske kunstmester har fremvist for offentligheden, så finder vi det lige så nødvendigt som behageligt at berøve de enfoldige den tro at der skulle stikke noget overnaturligt under disse billeder, og tillige at give dem der forstår sig på mekanik en kort forklaring på statuernes indvortes struktur.

En vis stor mekanikus har opdaget sammenhængen og forsikrer at kunne forfærdige lignende med samme fuldkommenhed som disse. For vore læsere i provinsen og for dem som endnu ikke har set disse statuer må vi være noget mere omstændelige end det ellers var nødvendigt. Der er tre statuer. Den første forestiller en klædekræmmer i Salzburgerdragt; så snart der bliver kaldt på ham lukker han sin bod op, og efter tilskuernes ordre frembærer han klæde af en hvilken som helst kulør man beder om, og bærer det derpå tilbage igen. Den anden er en Bacchus, som efter tilskuernes ønske skænker rødvin eller hvidvin op, eller endog begge dele blandet, uden at noget menneske rører derved. Den tredje statue, som forestiller en tyrolerinde, eller et tyrolsk fruentimmer, og som stilles ganske frit på bordet, gør følgende bevægelser: 1) Hun

besvarer allehånde spørgsmål som man fremsætter efter behag, og svarer enten ja, hvilket hun tilkendegiver ved et slag med sin hammer, eller nej, hvilket hun markerer ved at ryste på hovedet. 2) Hun viser værdien af penge som fremmede personer holder frem for hende. 3) Hun løser på samme måde forskellige aritmetiske problemer og synes også at kende ABC'en. 4) Hun viser dato, time og kvarter, tilskuernes alder og køn og adskilligt mere af lignende art. Da man trods den største omhu ikke udvendig kan se den ringeste forklaring på disse forunderlige bevægelser, så har adskillige kendere af de matematiske videnskaber gjort sig umage for at udforske den indvortes beskaffenhed af disse figurer, men ingen har dog endnu kunnet give den rette forklaring. Vores mekanikus forsikrer at hemmeligheden hverken består i luften, som nogle har ment, eller i en magnetisk kraft eller i den højeste grad af en fuldkommen ligevægt, men i noget helt andet. Var han egennyttig, så holdt han det for sig selv, men for at fornøje vore læsere vil vi åbenbare hele hemmeligheden. Angående den første figur, der forestiller en klædekræmmer, kan følgende bemærkes: 1) Der er lige så mange mænd eller statuer i boden eller butikken som der er kulører af klæde, og de har alle, undtagen én, hver

sit stykke klæde i hånden for at bringe frem hvad der forlanges, og disse drejes ved en trykmekanisme rundt om sig selv ligesom en cylinder. 2) At døren lukkes op og i af sig selv sker ved en anden trykmekanisme, som lukker den op, men så snart den trykkende kraft holder op er der en fjeder, hvorved den lukkes til igen. Hvad den anden figur, eller Bacchus, angår, da er denne virkning kendt nok i hydraulikken, og det er derfor overflødig at give yderligere forklaring herom. Og endelig den tredje figur, eller tyrolerinden, der besvarer allehånde frit valgte spørgsmål og derfor beundres mest, da er denne den allerletteste. Hun har to hovedbevægelser, der tilvebringes ved en sådan trykmekanisme som før er omtalt; den ene af disse bevægelser er at hun ryster på hovedet; den anden er at hun løfter armene op, som holder en hammer, hvormed hun slår på klokken når hun siger ja til noget. Nu er man nok nysgerrig efter at vide hvad og hvor bevægelsens drivkraft er, og da må vi ligeud røbe

at det er et levende væsen, som på forskellig måde kan skjules i umiddelbar nærhed. At man ikke ser noget hverken på bordet eller under bordet skyldes både den med voksdug betrukne bordplade og et af bordbenene, for begge er uigennemsigtige legemer og kan derfor ikke røbe kommunikationen med den skjulte direktør. Nu kan enhver let begribe hvorledes figurene kan bevæge sig uden at selv den mest skarpsynede kan få øje på sammenhængen. Så meget kan tydeligt ses af dette nu afslørede underværk at på samme måde kunne der forfærdiges endog langt kunstigere og mere ubegribelige ting, for eksempel en frugt- og lysthave eller en vingård med urtegårdsmænd, hans kone og dreng, som efter tilskuernes forlangende kunne frembære hvilke frugter eller blomster der end måtte blive bedt om. Imidlertid må man ikke give denne afsløring skylden hvis disse statuer herefter ikke synes så mirakuløse; de fortjener desuagtet at blive beundret.

Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender

Nr. 10, 4. februar 1754, side 2

Af en tilforladelig oplysning om afdøde baron Holbergs testamente (hvis lig i morgen skal bisættes i Vor Frue kirke) vil vi meddele vore læsere nogle bemærkelsesværdige poster: Foruden sit baroni, som han i levende live har testamenteret til Sorø Ridderlige Akademi, har han oprettet et legat på 12.000 rigsdaler til samme akademi, med allerunderdanigst ansøgning til Hans Kongelige Majestæt om allernådigst tilladelse til at der sammesteds til stadighed må være plads for seks børn af pæn borgerstand, skønt akademiet ellers kun er beregnet for adelen og de med adelen ligestillede. Om hans legat til et vist antal unge pigers udstyr er der allerede skrevet i vore nye tidender om lærde og kuriøse sager, og at nævne netop de personer der først skal nyde godt heraf finder vi ikke rimeligt her; men sidenhen skal professorerne ved det kongelige universitet udpege disse personer. Til universitetet har han testamenteret 1000 rigsdaler. To dage før sin død har han foræret boghandler Wentzel manuskriptet til sine resterende epistler, hvoraf der tidligere er udkommet fire bind. Til sin svoger løjtnant Frauen har han ikke testamenteret andet end sit sølvtøj og linned, og hans bror, som skal være i Norge, får en årlig pension på 30 rigsdaler, men det synes som om forsynet selv har draget omsorg for disse hans slægtninge, eftersom der endnu er 12.000 rigsdaler tilovers, som testator ikke har disponeret over og som uden tvivl vil tilfalde hans slægtninge.

Skrivelse til forfatteren af brevet om kobberets ufarlighed.
Min herre!

Deres grove gloser, som De uden årsag har udøst på mig, kunne rigeligt undskylde mig hvis jeg undlod at svare på Deres elendige spotteskrift. De fortjener snarere at jeg skulle have medlidenhed med Dem end vredes over Dem. At De i videnskaberne såvel som i alle gode kunster er ustuderet havde De ikke haft nødig at meddele til slut, da man alligevel kunne se det tydeligt nok af Deres skrivemåde og grovhed. Thi om dem der forstår deres kunst til gavns hedder det: Didicisse fideliter artes, emollit mores. Dersom De ikke ved hvad dette hedder på dansk må De se at få en skolepog til at forklare Dem det. En mand der forstår sin kunst kan forsvare sig med grundighed, men den som intet forstår må hjælpe sig med spottegloser. Jeg slutter af dette at De enten må være en kobbersmed eller en kobberhandler der ikke forstår meget mere af hvad der har med metaller at gøre end at blande 10 pund jern i en centner kobber for at få 10 procent mere i profit. Jeg kan for eksempel henvise til at en fornuftig guldsmed ville mene at Deres hjerne er meget mere fyldt med spansk-grønt end min, når De tror at eddike og saltlage kan trække spansk-grønt af fint sølv, eftersom sådant ikke kan fremkomme af andet end det deri blandede kobber, idet fint sølv ikke i ringeste måde bliver angrebet af hverken eddike eller saltlage. Jeg kunne yderligere vise at De-

res hjerne må være meget tom for kundskaber, når De tror at ægte spansk-grønt fremstilles af kobberaske med skedevand, eftersom kobberaske kun bliver brugt af bedragerne til at forfalske ægte spansk-grønt med, som fremstilles med vineddike. Videre kunne jeg også pege på at De må have hørt i en amnestue at tin smelter førend bly, eftersom man jo blander bly i tin for at tinnet des lettere skal kunne smeltes, og det ser ikke ud til at De ved hvordan man kan kende forskel på tins og blys hastigere eller langsommere smeltning. Fremdeles kunne jeg tilføje at det formodentlig må være en kokkepige (som ikke engang kan skelne rent tin fra blandingsgoods) der har bildt Dem ind at der ved køkkenbrug går gravrust i det fine tin, eftersom dette ikke er andet end den indsmeltede regulus antimonii, eller bly, der er angrebet af eddike eller andre stærke sager, hvilket meget hurtigere end tin bliver opløst til en skadelig kalk. Hvis det var mig om at gøre at lægge

Deres uvidenhed for dagen. Men hvad angår Deres uvidenhed mig og publikum? Hvad kan man gøre for at De ikke ved bedre end hvad De har hørt af Deres oldefædre og oldemødre og af Deres ammer og opvartersker? Lad dog andre folk være i fred som har anvendt flid og møje og selv har brugt hænder og arbejde for at skaffe sig kundskab om metallernes natur. Jeg frygter aldeles ikke at en fornuftig læredreng skulle gøre sig lystig over min prøve med salmiak, sådan som De mener. Jeg kan derimod sige Dem at jeg i sådanne operationer har en så fuldstændig kundskab at De og det hele kobbersmedelaug kunne gå i skole hos mig og lære meget endnu. Meget mindre frygter jeg at den nye opfindelse at belægge kobberkar indvendig med tin skal forekomme kokke så urimelig som det forekommer Dem, for jeg har tværtimod med fornøjelse set at forstandige og fornemme folk med velbehag har betjent sig af denne opfindelse.

Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender

Nr. 98, 8. december 1755, side 1-2

Efterretning fra Madrid om jordskælvet i Lissabon 10. nov.

Med en kurer fra Lissabon, som ankom her den 8. klokken fire om eftermiddagen, har vi fået efterretning om at man sammesteds den 1. henimod klokken ni om morgenen har haft et jordskælv hvis virkning har ført de ulykkeligste følger med sig. Hvilke spor samme jordskælv har efterladt sig i nævnte kongerige skal blive meddelt her: I Lissabon har det omstyrtet halvdelen af den kongelige residens-stad, alle kirker og det kongelige palads. Til alt held er den kongelige familie blevet skånet, fordi den netop på dette tidspunkt befandt sig i Behlem to mil fra Lissabon, skønt slottet som den opholdt sig på også led skade. Ved kurerens afgang opholdt den sig stadig i telte og sov i kareter. Den høje kongelige familie har i 24 timer været uden tjenere og har næsten ikke haft noget at spise. Den del af staden som ikke er styrtet sammen ved jordskælvet er blevet antændt af ilden og er lagt i aske, og ilden rasede endnu da kureren afgik. Greven af Parelada, Spaniens ambassadør, er blevet knust af portalen i hans gård da han ville redde sig. Ni af hans stab er omkommet tillige med ham. Greven af Baschi, Frankrigs ambassadør, som boede lige overfor den spanske gesandt, har reddet dennes eneste søn og undgik denne ulykke sammen med sin gemal og sine børn, idet han fandt sikkerhed for sit liv på et landgods, hvor resten af den spanske ambassadørs personale sluttede sig til ham.

Den pavelige gesandt i Portugal har med samme kurer skrevet til den herværende pavelige gesandt. Han meddeler at tre personer har mistet livet i hans palads, nemlig hans sekretær, hans almisseeuddeleer og en kammertjener,

mens to pager er kommet til skade. Han daterer sit brev »fra et land hvor Lissabon engang har ligget«.

Da denne kurer alene er sendt afsted for at lade Hans Katolske Majestæt vide at den kongelige familie er blevet skånet, vil vi ikke kunne meddele de egentlige omstændigheder endnu. Brevene meddeler også at Tajo-floden var steget meget højt inden jordskælvet begyndte, så at den ved Toledo, som ligger 100 mil fra Lissabon, når man regner efter flodens løb, stod ti fod højere end sædvanlig. Adskillige andre byer i Portugal er blevet lige så ulykkeligt ramt, blandt andre Cascaes og Setubal eller Skt. Hubes. Man siger at 50.000 beboere i Lissabon er omkommet ved denne ulykke. Jordskælvet har fortsat sine rystelser adskillige gange, og endnu ved kurerens afgang mærkede man dem. Af det brev som kongen af Portugal har skrevet til dronningen af Spanien forstår man at Hans Majestæt er grebet af den dybeste sorg og at han så meget som det er ham muligt søger at hjælpe dem af hans undersætter der er undsluppet denne hårde skæbne med livet i behold.

En privatskrivelse føjer hertil at Patriark-kirken og det kongelige palads med en del af skattene og hofarkiverne er lagt i aske. Man regner med at en trediedel af indbyggerne har sat livet til, dels ved jordskælvet, dels ved ildbranden og dels ved havets og flodens oversvømmelse. Alle elementer synes at have forenet sig for at ødelægge denne mægtige og rige stad, og hvor man end går træder man på døde legemer og i ruinerne af sammenstyrtede huse og paladser.

Så snart vi modtog denne efterretning har Hans Maje-

stæt Kongen straks sendt fire kurerer afsted for at overbringe 20.000 guldmønter til Lissabon, og fire andre holder sig rede til at rejse afsted med lige så stor en sum. Der er også udstedt befaling til alle undersætter ved grænserne om i største hast at bringe levnedsmidler dertil.

I adskillige provinser af dette kongerige har man ligeledes mærket dette jordskælv, men uden de samme ulykkelige følger. Domkirken i Sevilla har slået revner, så man har måttet afstive både den og en anden kirke her i staden med støtter for at de ikke skulle styrte sammen. Det berømte tårn i den største af disse kirker er revnet,

og adskillige huse er kastet omkuld. Også fra Cadiz erfarer man at der har været jordskælv og at vandet er steget så meget at man frygtede for at hele byen skulle blive oversvømmet. Vandet har sprængt brystværnet af muren fra Galette-porten til Catharina-fortet. Den største skade man har lidt i byens omegn er at den dæmning der er opført ud til øen er skyllet bort lige fra porten til Catarelle, hvorved alle de der befandt sig på den, og hvis antal beløb sig til 200, er omkommet. De samme rystelser har man også mærket i mange andre byer, såsom Saragossa, Salamanca, Segovia, Seleuca, Skt. Ildefonca og flere endnu.

Kiøbenhavnnske Danske Post-Tidender

Nr. 55, 11. juli 1760, side 2-3

Fra Fredericia berettes følgende den 2. juli:

På et tidspunkt da andre lande og provinser må se deres stæder og byer berøvet indbyggerne ved en fortærende krig har vor vise og allernådigste monark blandt andre ypperlige foranstaltninger også føjet denne til: at de øde heder i Jylland, som ikke har været dyrket i over 300 år, kunne forsynes med dygtige jordbrugere. Der er allerede ankommet over 1000 mennesker, som har begyndt at slå sig ned i Viborg, Århus og Ribe stifter. Byerne bliver anlagt på den tyske måde. De største skal bestå af 80, 60 og 40 familier. Kolonisterne bliver frit transporteret fra Altona til det sted hvor de skal bo, og foruden hvad der er lovet dem af kongelig legationsråd Moritz i Frankfurt ved Main nyder de samtidig af kongelig nåde den for-

nødne støtte til deres underhold, indtil de kan klare sig selv ved agerdyrkning på de anviste steder. Enhver får således sit stuehus, lader, hestestald og fæhus og dertil heste og andet kvæg. Da Hans Majestæt på sin holstenske rejse mellem Lillebælt og Kolding tog disse nye undersætter i højeste øjesyn og disse modtog ham med et ofte gentaget leve, behagede det Hans Majestæt at vise dem sin allernådigste mildhed ved at skænke dem 300 rigsdaler og forsikrede tillige den førnævnte og der tilstedeværende legationsråd om sin kongelige hyldest og nåde. Enhver som kender noget til de forhindringer der har været forbundet med opdyrkningen af disse heder såvel i dette som i de forrige århundreder, kan kun glæde sig over denne nye foranstaltning af den vise danske regering.

The Royal Danish American Gazette

Nr. 59, 26. januar 1771, side 1

Første spalte:

Næste torsdag den 31. klokken 11 om formiddagen vil to negre blive solgt ved offentlig auktion i Frederiks Fort i vestbyen for at betale fortets og andre omkostninger, da de har været tilbageholdt i det nævnte fort ud over den fastsatte frist. De er begge nye negre og kender ikke navnene på deres ejere.

Christiansted, 26. jan. 1771

Michael Linberg

Bortrømt for ni uger siden fra undertegnede.

En negerpige ved navn Ancilla, omkring 15 år gammel, lille af skikkelse, slank og med glat ansigtshud. Den som pågriber den nævnte negerpige og bringer hende tilbage til ejerinden vil få en belønning på ti spanske dalere. Da det antages at hun kan være ført bort fra øen af en skipper der ikke har været vidende om at hun var undertegnedes ejendom, vil den pågældende skipper som kan give oplysning om hvor den nævnte negerpige befinder sig være berettiget til ovennævnte belønning, uden yderligere tiltale, fra

Christiansted, 26. jan. 1771

Frances Cooper

Nylig importeret fra Windward-kysten, Afrika, sælges af Kortright & Cruger i nævnte Crugers gård tre hundrede prima SLAVER Salgsbetingelserne fås på salgsstedet.
23. jan. 1771

Tredie spalte:

BORTRØMT
fra undertegnede,
En høj, kulsort, godmodig neger ved navn Quashe Howe, tømrer af profession og velkendt her på øen. Hvis han

BORTRØMT
fra Mary Alletta Heyliger,
En kraftig kreolneger, fisker, ved navn Peter, tidligere tilhørende Mrs. Harps. Den som bringer nævnte neger tilbage til ejerinden vil få en belønning på fem spanske dalere. Det forbydes samtidig enhver at beskæftige eller indskibe nævnte neger, da der i så fald vil blive rejst tiltale mod vedkommende efter loven.
23. jan. 1771

ikke kommer hjem inden seks dage fra nedenstående dato vil den som pågriber ham og bringer ham tilbage til hans herre, eller anbringer ham i fortet, få en belønning på fem spanske dalere. Det forbydes samtidig enhver at indskibe eller beskæftige ham.
23. jan. 1771

Pat Bowler

Nyttige og fornøvelige Jydske Efterretninger

Nr. 47, 22. november 1771, side 1-5

(Følgende er indsendt)

Afhandling om kartofler

Det var at ønske at de herrer landmænd, proprietærer og præster som rette elskere og dyrkere af landhusholdningen også som sande patrioter ville opmuntre bønderne både med gode eksempler og belønninger til at lægge sig efter den særdeles nyttige jordvækst potater eller kartofler, som i disse så besværlige tider kunne hjælpe dem ikke så lidt til nogenlunde at bøde på den hvert år tiltagende og nu næsten overhåndtagende mangel på brødkorn. Til det formål burde hele jordstrækninger, som ligger udyrkede hos mange, tages ind til dette så nyttige brug. Og da denne vækst gror i selv den magreste jord og bereder den til des bedre at modtage anden sæd, så kunne dette endnu lettere iværksættes. Tiendefrihed kunne mere end noget andet opmuntre til denne form for jordbrug.

Men vi lever i en tid da folk synes stærkt optændt til at tale og skrive om landhusholdnings-sager, men sjældent besjæles af en retskaffen patriotisk iver efter at iværksætte deres egne ideer eller efterprøve andres frugtbringende bestræbelser. En provst Lyders og en generalkonduktør Hammer, som ud fra egne erfaringer har beskrevet hele

læren om kartoflerne og har omsat den i praktisk brug, kan ikke opmuntre dem med deres bemærkelsesværdige forsøg og deres for husholdningen så nyttige erfaringer. I Journal Oeconomique for 1762 læser man om nogle lærerige iagttagelser gjort af en landmand som har opdyrket et stort areal ved Orient i Lille Britannien (= Bretagne), og som for at bære sig økonomisk ad i dette kostbare foretagende begyndte med at dyrke kartofler. Hvorfor skulle denne afgrøde ikke lige så vel kunne lykkes her i Norden? Sandfærdige beretninger fra Stockholm, Hammers vellykkede forsøg i Norge, Lyders' erfaringer fra Holsten, og de afgrøder der er høstet af denne plante her i landet, såvel hos kolonisterne på Alheden som hos de reformerte i Fredericia, er bevis nok på det. I sin beskrivelse af Fredericia siger hr. Wilse at der er få steder her i riget hvor der avles så mange kartofler som dér. Og for at man ikke skal afskrækkes af arbejdet med plantningen tilføjer han: Man gør kort proces med plantningen af dem; man udsøger nemlig de mindste kartofler til plantningen, og det er kun i nødsfald man bruger de store, som da skæres i stykker således at der kommer et øje på hvert stykke. De plantes omkring begyndelsen af maj. Den jord som bruges dertil har sidste

år båret enten hvede, ærter, boghvede eller anden sæd der ikke hærdner jorden; vinteren forud er jorden blevet vendt men ikke harvet, og den gødes ikke, medmindre den trænger stærkt til det. Når der nu skal plantes åbner plovmanden en bred fure med sin plov, en anden følger tæt bagefter og lægger kartoflerne en for en ned i furen med én eller måske halvanden alen mellem hver. Den næste fure som vendes af ploven tildækker den fure hvori kartoflerne lige er sat; i den tredje fure lægges atter kartofler ligesom i den første, og de dækkes af den femte fure; i den femte fure lægger man atter kartofler, og således bliver man ved hele ageren over.

Ved sankthans-tid hypper man omkring dem, ligesom omkring kål, og siden ser man til sin overraskelse at de kartofler som man i begyndelsen troede at have sat alt for langt fra hinanden nu breder sig så meget at de dækker hele jorden med grønt; nogle hypper endnu engang. Man lader dem blive så længe i jorden som man tør for frosten, for derved vinder de i størrelse, men hvis det sætter ind med hård frost bliver de ganske fordærvede. Jeg har set kartofler give 22 fold. En top har ofte 10 til 16 kartofler ved roden. Såvidt hr. mag. Wilse.

De kan godt avles ved sæd eller frø, men bedre og hurtigere ved rodknolde, som tages op i oktober, og de største gemmes til at spise, men de små lægges i sand i en kælder og sættes om foråret ved fuldmåne i tre tommers dybde og en spans afstand fra hinanden i veltilberedt og lidt sandet jord.

Men nu til den egentlige nytte i husholdningen. Kartoflers anvendelighed i husholdningen er så mangfoldig at jeg tør påstå at der i hele planteriget næppe findes nogen vækst så fordelagtig som den. Det er åbenbart at deres mel, enten alene eller blandet, og at de selv, både kogt, stegt, bagt, skrællet, ituskårne, tørret, brændt og malet, kan bruges med fortræffeligt udbytte. Jeg kender en vis husforstandig mand i en vis købstad, som har rost sig af at han på en vinter i sit hus har brugt 16 tønder kartofler, dels malet til at blande i bagemel, dels kogt til grød, dels kogt eller rå til at fede svin og gæs med. Kolonisterne bager brød af dem, og man forsikrer at brødet er godt. Man kan, siger Duhamel, få ganske hvidt mel af jordæbler, og dette mel giver temmelig godt brød når det blandes med hvedemel. Jeg har, siger han, spist jordæblebrød hvori der ikke var mere hvedemel end hvad der skulle til for at få dejen til at hæve. En udenlandsk rektor har for nylig givet en opskrift på at lave det nydeligste ost og smør af dem. Han har også opfundet en kaffedrik lavet af kartofler. For et par år siden læste man fra Sverige om en lignende opfindelse. Måden blev samtidig beskrevet, idet de nemlig skulle koges, pilles, skæres itu, tørres, brændes og males. Jeg efterprøvede det straks og blev overbevist om sagens rigtighed. En olieagtig kraft bevirker at denne drik nærmer sig kaffe meget i smagen og overgår alle andre lignende drikke af rug, byg, havre, ærter og hvede. Hvem kender ikke bagestivelse eller stivelsesmel og pudder, som tilberedes af dem? Ja, i Sverige og Norge har man endog lært sig at brænde brændevin af

kartofler. Vil man bruge dem til en ret koger man dem i vand, trækker huden af og koger dem atter i en skysovs af kød, smør, salt, muskatblomme og lignende, eller de kan bruges til okse- eller fårekød; de kan også skæres i skiver og bages i olie eller tillaves med en løg- eller citronsovs; de kan også spises kolde som salat med bomolie, vineddike og peber. Kogt kan de ligesom andre rødder bruges i suppe, og stegt smager de næsten som kastanier og er gode i grøn-, brun- og hvidkål; de kan også indbages i tærter eller kager, hvilket jeg har hørt berømmet. I henseende til sundhed er de næringsrige, lette og hede-lindrende, de giver lind fordøjelse og vedligeholder maven i denne tilstand. De er ypperlige for skørbug. Når man er vant til denne føde giver det især god smag når man lader dem koge med lidt flæsk. Alt hvad der her er opregnet berettiger absolut hr. Bomare til i sin Almindelig Naturhistorie, eller hr. von Aphelen i oversættelsen af den, at udtrykke sine tanker således:

Man må falde i forundring over, siger han, at europæerne ikke har sanset at gøre sig denne plante nyttig før i det syttende århundrede, længe efter at Amerika var opdaget. Det var irlænderne der først begyndte at dyrke den. Næst efter Irland er Lille Britannien det sted hvor den vokser bedst. Englænderne begyndte snart at dyrke den efter irlændernes eksempel, og efterhånden er man også begyndt i Flandern, Picardiet, Franche Comte, Elsass, Burgund, Languedoc og andre franske provinser, og endelig i Schweiz, hvor dyrkningen af den er tiltaget så meget i løbet af 25 til 30 år at denne manna er føde for to trediedele af folket, især for børnene, der, som man ved, ikke bliver mindre hårdføre mennesker end de franske og andre, som opføres med den bedste hvede.

Hidtil har man ikke, fortsætter forfatteren, anvendt så megen flid på jordæblers dyrkning som man burde. De fortjener regeringens opmærksomhed og alle nye jorddyrkeres bevågenhed, i særdeleshed når man erkender den store nytte man kan have af dem i dyre tider, og til lige tænker på at et lille stykke jord er nok til med denne afgrøde at ernære en ganske stor familie, for ved dyrkning kan et jordstykke der yder tolv centner hvede give to hundrede centner jordæbler. Provst Lyders beretter i sit skrift om Ager-Akademiets Orden og Tilvækst at han har avlet to tønder kartofler på én skæppe land. Ja, selv i tider hvor man har korn i overflod kan denne plante, såvel ved sine stængler som ved sine rødder, udgøre fortræffeligt føde for vore husdyr, såsom heste, køer, svin og høns. Dyrkningen af denne plante skulle være mere fordelagtig end sommersæd, så meget mere som hestene, når de har vænnet sig til det, lige så gerne æder kartofler som havre. Man kan give dem i kogt tilstand til alle slags fjerkræ uden undtagelse. Man kan endog lade dem koge for at vænne hornkvæg, heste og svin til dem, men derefter æder de dem gerne ganske rå.

Skulle dette mon ikke kunne friste vore kære landsmænd til engang at lægge sig efter dyrkningen af denne så fordelagtige plante?

Philopatatos

Kiøbenhavns Adresse-Contoirs Efterretninger

Nr. 14, 27. januar 1772, side 1

Forrige fredag den 17. januar mellem klokken fem og syv om morgenen lod vor allernådigste konge, ved general-løjtnant, grev Rantzau, generalmajor v. Eichstedt og oberst v. Køller, følgende personer pågribe på Christiansborg Slot og føre til Citadellet: geheimekabinettsministeren grev Struensee, grev Brandt, livlæge, professor og doktor Berger, og ude i byen tillige generalløjtnant v. Gähler og frue, og kammerherre og oberst Falkenschiold med oberstløjtnant Hesselberg og justitsråd Struensee. Deres papirer blev beslaglagt.

Tiden vil åbenbare kongens retfærdighed for verdens øjne, men den hele stad var allerede så overbevist om allerhøjstsammes retsind at glæden var ubeskrivelig og gav sig udslag lige til den følgende morgen på alle de måder som tænkes kan. Henimod middag behagede det kongen sammen med sin broder arveprinsen at køre gennem staden, næsten båret på sine undersåtters skuldre.

Samme dag rejste dronning Caroline Mathilde sammen med prinsesse Louise Augusta til Kronborg Slot.

Ved denne lejlighed er generalløjtnant, grev Rantzau blevet general af infanteriet og beæret med elefantordenen, generalmajor v. Eichstedt er blevet kommandant i residensstaden i generalmajor Gudes sted og er blevet general af kavaleriet og ridder af dannebrog. Oberst v. Køller er blevet beæret med samme orden og er desuden blevet beskikket til generalløjtnant af infanteriet, udnævnt til overgeneraladjutant og desuden naturaliseret under det gamle danske navnebanner. Stadthauptmann Treeld har fået rang som oberst og 300 rigsdaler i årligt tillæg. Generalkrigskommissær Beringschiold er blevet optaget blandt kammerherrerne.

Som en følge bør det også bemærkes at den afskedigede livvagt til fods er blevet genoprettet.

Hans Kongelige Majestæt har allernådigst udnævnt et kabinetsråd:

Hans Kongelige Højhed prins Frederik, Hans Excel-

lence grev Thott, Hans Excellence grev Osten, Hans Excellence admiral Rømling, Hans Excellence general von Eichsted, Hans Excellence generalløjtnant Banner.

Kommissionen over de nylig arresterede statsfanger består af:

Hans Excellence geheimeråd Juel Wind, de herrer konferensråder Bram, Stampe, Luxdorf og Carstens, de herrer etatsråder Kofod Anker, Sevel og Guldberg. Protokollen føres af kancellisekretær Schou.

Side 2:

I værtshuse må ingen opholde sig efter klokken ti om aftenen. (Politiplakat den 25. januar 1772).

Da Hans Kongelige Majestæt allernådigst har befalet at al nattesæde på vin- og værtshuse herefter skal være aldeles forbudt og forordningen af 22. oktober 1701 alvorligt overholdt, vil allerhøjstbemeldte forordnings tredje paragraf om ærbarhed og gode sæder, og især dens anden artikel, der handler om forseelser herimod, hermed udtogsvis blive bekendtgjort således for alle og enhver:

Politimesteren vil ikke tilstede at der i værtshuse og kældre vækkes nogen forargelse ved drik, kortspil, forfængelig lystighed eller lignende, ej heller at nogen opholder sig sådanne steder længere end til klokken ti om aftenen; men hvis de ikke fjerner sig derfra efter at have fået en påmindelse skal han lade dem pågribe og indsætte i stadens arresthus, og desuden skal såvel værten som enhver af gæsterne der handler herimod bøde to lod sølv for hver gang de således forser sig.

Således har enhver at rette sig derefter og tage sig i agt, ligesom også enhver advares om at afholde sig fra al skylden med flinter eller nøglebøsser, kasten med raketter og sværmere, samt andet der kan frygtes at forårsage ulykker, såfremt de vil undgå den straf som allerhøjstbemeldtes forordning fastsætter herfor.

Odense Adresse-Contoirs Efterretninger

Nr. 19, 8. maj 1772, side 1-3

Udførlig efterretning om Struensees og Brandts henrettelse den 28. april:

Dagen før eksekutionen blev skafottet rejst udenfor Østerport med musik og ceremoniel. Eksekutionen skete i henhold til den dom der er afsagt efter det 4. kapitels

1. artikel i lovens 6. bog. (For den der ikke har lovbogen ved hånden skal vi her gengive dens ordlyd:) »Hvo som laster kongen eller dronningen til beskæmmelse eller eftertragter deres og deres børns liv, har forbrudt ære, liv og gods, den højre hånd skal hugges af ham levende, krop-

pen parteres og lægges på stejle og hjul og hovedet samt hånden sættes på en stage. Undslipper ugerningsmanden og kan han derfor ikke straffes på legemet, da skal straffen ske på hans billede eller andet som forestiller ham. Er ugerningsmanden af adel eller højere stand skal hans våben sønderbrydes af bøddelen, og alle hans livsarvinger skal miste deres stand og stamme.«

Eksekutionen foregik på fælleden udenfor Østerport, på det opstillede skafot, som var en firkantet forhøjning, 8 alen høj og 12 alen i kvadrat. Til stedet var der af garnisonen udkommanderet et detachment på 1200 mand infanteri, et tilstrækkeligt antal dragoner til hest og 4000 matroser.

Grev Brandt og grev Struensee blev ført derud fra Citadellet i to hyrevogne under dækning af 200 mand. Da de ankom til skafottet stod begge præsterne der.

Grev Brandt blev fulgt op af provst Hee. Da han var kommet derop blev han af fangevogteren befriet for de jern han var belagt med, og efter at provst Hee havde holdt en opmuntringstale til ham blev dommen læst op for ham af kongens foged, etatsråd Ortved. Derpå vendte han sig om mod de tilstedeværende og bad alle dem han havde gjort uret om forladelse, samt ønskede at Jesu blods kraft måtte blive kongen, det kongelige hus og det ganske land til velsignelse, hvilke ord provst Hee gentog og sagde højt til tilskuerne. Derefter trådte skarpretteren frem, tog det grevelige våben frem, som en person havde stået med i et klæde, og spurgte: »Er dette ikke Eders våben?« hvorpå han sønderrev det og sagde: »Dette sker ikke omsonst men efter fortjeneste«. Da provst Hee derefter havde meddelt ham velsignelsen sagde han til Brandt: »Så gå da ind til den evige glæde«. Derpå vendte Brandt sig fra provsten, afførte sig selv sine klæder og lagde sig på blokken, hvorpå først hans højre hånd blev hugget af, dernæst hovedet, og endelig kroppen parteret. Han gik efter provst Hees vidnesbyrd sin død i møde med troens frimodighed, og råbte, da han lå på blokken og af prov-

sten blev mindet om Jesu leje med ansigtet imod jorden i Getsemane have: »Jesu blod råber for min sjæl«, med hvilke ord han endte sit liv.

Grev Struensee, som mens dette foregik havde siddet i vognen nedenfor skafottet, trådte sammen med doktor Münther, der i forvejen havde sat sig ind til ham, ud af vognen og gik op på skafottet og modtog på samme måde sin straf. Da jernene blev taget af ham stillede doktor Münther ham tre spørgsmål, som han besvarede, lagde derpå hånden på hans hoved og sagde, idet han overlevede ham til skarpretteren: »Gå med Guds fred derhen hvor Gud kalder Dem«. Da han endelig lå på blokken og skulle modtage det dødelige hug blev han opmuntret af pastor Münther med disse ord: »Hav Jesus, den korsfæstede, i erindring«. Dette og mere til vil man finde i den skildring som doktor Münther udgiver på tryk om hans omvendelse og hans samtaler med ham i arresten. Han viste i sit livs sidste øjeblikke den samme kristelige sindsstyrke som han efter doktor Münthers vidnesbyrd allerede havde trøstet sig med i nogle uger i sit fængsel og som han kort før sin henrettelse har udtrykt således i et brev til sine forældre: At han ventede at dø med fuldkommen ro i sjælen, hvilket han havde sin overbevisning om religionen og troen på Jesus at takke for. Dagen før han blev henrettet lod han hr. Münther bringe sin broder, justitsråd Struensee, et sidste farvel, og han har ellers givet mange beviser på sin gode sindsstyrke.

De henrettedes kroppe blev kørt ud til det sædvanlige rettersted udenfor Vesterport, hvor den murede galge står; kroppene blev lagt på stejle, og deres hoveder og hænder blev sat på stage, således at hver stage med hånd og hoved står midt mellem de fire stejle som kroppen er lagt på. Skafottet blev taget ned dagen efter af ærlige slaver. Dommene med den kongelige bekræftelse udkommer på tryk hos madam Godiche, som har fået kongeligt privilegium hertil.

Odense Adresse-Contoires Efterretninger

Nr. 29, 17. juli 1772, side 2-7

Om redningsmidler for druknede

1) Den druknede drages med forsigtighed op af vandet, så hoved, hals og bryst ikke skades ved fald, stød og tryk. Man bringer ham ind i et luftigt værelse, eller om sommeren og ved mildt vejr lader man ham i nødsfald blive under åben himmel. Han lægges på ryggen eller på venstre side på et leje af strå eller klæde. Lidt skrumpelen i

vogn er ikke skadelig, men for meget skader. Der blæses straks luft i endetarmen og lungen; legemet gnubbes og gnides flittigt, fodsålerne irriteres ved priklen. 2) De våde klæder trækkes eller skæres af; legemet aftørres med tørre eller lunede tøjstykker; men bedst er det at lægge hestedækkener eller sengetæpper under legemet for at man des

bedre kan håndtere, bøje og bevæge det. 3) Ved hjælp af stråbundter eller puder sørger man for at overkroppen og hovedet kommer til at ligge på skrå opefter. Lejet indrettes sådan at begge sider ligger fri så man kan komme til alle vegne. Hidtil har man almindeligvis, til stor skade for de druknede, gjort lige det modsatte: ladet hovedet hænge nedad og skubbet og rullet legemet uden måde, ja man har endog hængt dem op ved benene for at bringe det slugte vand ud af maven, skønt det vand der er kommet i lungerne, hvilket er det mest farlige, næppe vil løbe ud på denne måde. 4) Hvis ansigt og hals er svulmet op så de er brune og blå og er spændt af blod, åbnes straks den store åre på halsen (Vena jugularis, drosselåren), idet man dog må sørge for først at gnide stedet med en varm klud; man udfører operationen med en lancet og gør åbningen tilstrækkelig stor. Der kan uden nogen fare tages 10 til 18 unser blod, hvis ansigt og hals er brune eller røde af opsvulmen. Selv om der ikke straks kommer blod ud er redning dog mulig. 5) Efter åreladningen bringer man slimen ud af munden med en i olie dyppet finger, og der indblæses luft enten med en ildpuster eller endnu bedre ved at et menneske som har stærke lunger lægger sin mund på den druknedes mund og af al kraft blæser varm ånde ind. Man kan også blæse nogle mundfulde tobaksrøg ind i den druknedes mund, men ved al indblæsning må man holde for den druknedes næse med den ene hånd og med den anden stryge ham frem og tilbage over brystet, især gnide og trykke fra hjertegruben opefter. En kan udføre denne gniden mens den anden blæser. Efter hver kraftig indblæsning gør man en kort pause for at se om der spores nogen virkning, om brystet begynder at bevæge sig eller sænke sig og den indpressede luft derved undslipper med en lyd. Når imidlertid sådanne virkninger begynder at ytre sig skal man dog blive ved med at indblæse luft, fordi brystets første bevægelser let standser igen når de ikke forstærkes med nye kræfter. Men hvis indblæsningen ikke går hastigt og let for sig og fremkalder de anførte virkninger, må man hverken fortsætte med magt eller længe, eftersom der ofte findes uovervindelige hindringer, men man må da gribe til følgende hjælpemidler: 6) Et andet vigtigt middel er ved tobaksrøg eller luft at sætte tarmene i bevægelse. Man stikker en pibespids af ler, træ eller horn, eller den smalle ende af en knivskede, dog indgnedet i olie, bag ind i endetarmen, således at den kommer to fingerbredder ind og rettes opad mod krydset; derpå tænder én sin pibe og blæser af alle kræfter nogle mundfulde tobaksrøg ind gennem røret; man kan også binde to tændte tobakspiber sammen hoved mod hoved, og med den ene pibespids i munden kan man blæse røgen gennem den anden ind i endetarmen. Men på hvad måde røgen end blæses ind må der gøres ophold på et par minutter engang imellem; samtidig gnides underlivet, og arbejdet fortsættes utrætteligt, fordi den ønskede virkning ofte først viser sig efter at man længe har gentaget indblæsningen. Hvis tobak ikke haves ved hånden kan man med en ildpuster blæse ren luft gen-

nem det rør der er indgnedet i olie og er stukket ind i endetarmen. 7) Hvis der er en sårslæge til stede er det meget bekvemmere at bruge et tobaks-klyster. Man har lagt mærke til at kanaster-tobak er bedst til denne slags klyster. 8) Skulle munden og halsen være fyldt med slim, dynd, sand etc. og dette ikke kan rages ud med fingrene, eller skulle krampe i luftrøret hindre indblæsningen og bestræbelserne derved være forgæves, så må en sårslæge straks skride til at åbne luftrøret, hvilket ikke er farligt, og ofte er alene herved blevet reddet et liv som man havde opgivet ethvert håb om. Sårslægen må altså gennemskære huden samt fedtlaget på tværs under adamsæblet (Cartalago thyroides), og med en lancet åbne luftrøret mellem to bruskringe, overskære den nederste af disse og indsætte et lille metal- eller træror til indblæsning og åndedrag (det almindelige troicar, som gør såret vanskeligt at heles, må ikke bruges). Når den druknede begynder at snappe efter vejret må man, ved at hælde eller sprøjte varmt vand ind i munden på ham, blandet med saft af strandløg (Oxymel squilliticum, som fås på apotekerne), forsøge at rense munden for slim og dermed åbne den rigtige luftvej, hvorefter såret læges. 9) Så snart legemet er tørret, og samtidig med at alle de føromtalte håndteringer foregår, må man hele tiden gnide varme ind i legemet, enten med hænderne gnedet ind i olie eller med uldent tøj eller groft linned, helst drejlstøj, der hele tiden skiftes og lunes på ny. Især må man gnide i nærheden af hjertegruben, men således at man stryger opad på brystet og samtidig trykker let på det. Desuden gnider man arme, lår og fødder, de sidste meget kraftigt, og ikke mindst ned ad hele ryggraden, alt dette med hårde, varme, ja måske endog i olie dyppede, tøjstykker eller børster. Man banker let på ryggen og bevæger tillige legemet ret så forsigtigt. Mens man gnider eller banker i ryggen drejer man legemet om på den venstre side eller rejser det op så det næsten falder forover. Al voldsom tumlen er derimod skadelig, og den nogle steder benyttede rullen i eller på en tønde er meget fordærvelig. De tøjstykker eller klude man gnider med kan man også væde i lidt brændevin eller i vellugtende vande. Men at hælde dette i munden er mere skadeligt end nyttigt. Når man for at puste lidt gør ophold med gnidningen dækkes brystet og overkroppen med varmede tørklæder, hjertegruben og det hemmelige lem med tørklæder der er dyppet i varm vin eller vinreddike og derefter vredet op, eller stænket med brændevin; mellem lårene kan der også anbringes varme sten eller flasker med varmt vand i. 10) Næsen kan man kildre indvendig med en fjer, eller man kan puste tobaksrøg ind i den; ligeledes kan man gennem en pennefjer blæse snustobak, pulver af merian, pølseurt, peber, ingefær eller bertramsrod og pulver af ulvemælk (Euphorbia) ind i næseborene, og for samme kan man holde reven peberrod, friskmalet skarp sennep, overskårne løg etc. 11) Foruden at man søger at rense munden for slim og dynd kan man også ved at indblæse tobaksrøg eller med en fjer dyppet i olie – men hos børn ved at stikke en finger i

halsen – fremkalde opkastning, idet legemet da må ligge på den venstre side, og samtidig kan man give ryggen nogle lette klap. (Dog må de foranstående under 10 og 11 nævnte fremgangsmåder ikke anvendes hvis hoved og hals er meget opsvulmede, brune og blå og spændt af blod, før en åre er blevet åbnet). 12) Endelig kan man gnide på tindingen og bag ørerne med eddike og brændevin, børste og påsætte tørre, ja måske endog blodudtømmende, blodkopper begge steder. 13) Foruden at gnide fodsålerne kan man også prikke dem lidt med nåle, gnubbe dem med børster, piske dem med brændenælder og sætte tørre kopper på dem. 14) Selv om de første forsøg synes frugtesløse skal man dog blive ved, da det ofte først lykkes efter flere timers anstrengelser og stadige gentagelser af forsøgene. For ligesom det er vigtigt at man skynder sig med disse foranstaltninger er det også magtpåliggende at man bliver ved indtil der viser sig tegn på liv. 15) Ved blot det ringeste tegn på liv må legemet også tilføres mere varme. Man kan tildække det med sengetøj der forinden er varmet og røget med alant, enebær, sukker etc. og lægge tørklæder vædet i varm vin eller brændevin på hjertegruben og lægge varme sten eller flasker med varmt vand ved fodsålerne. Man kan lægge børn mellem to personer i en varm seng. 16) Nogle har for at opvarme druknede tildækket legemet med varmt møg fra stalden, eller gravet det ned i møddingen, dog med ansigtet frit. Men i stedet for denne ækle måde kan man bruge varm brænde- eller tørveaske, og hvis det ikke er for hånden varmer man noget strandsand, hvis man er ved stranden, og hvis man er til lands varmer man noget sand eller salt alene, eller sand og salt blandet sammen, spreder det i en halv håndsbreds tykkelse ud over et lagen eller en dug, lægger legemet på dette og tildækker det med

samme materiale, også i en halv håndsbreds tykkelse, dog sådan at ansigtet er frit, og lægger endelig et lagen eller en dug ovenpå. Man har eksempler på at druknede er kommet til live igen ved at blive tildækket med sådan varm aske etc.

Hvorledes man videre skal forholde sig overfor genoplivne med pleje, mad og drikke etc. kan man erfare nærmere og udførligere af »Doktor Henslers Anviisning paa de allervigtigste Rednings-Midler«, hvorfra dette er hentet og fås indbunden for 20 skilling her på kontoret. Bogen burde være i hver mands eje, til hvilket formål Hans Kongelige Majestæt da også har ladet den oversætte til dansk til almindelig brug. Dens indhold er: I) Middel for druknede. II) Kvalte. III) Nyfødte børn der synes døde. IV) Børn der er blevet trykket (eller som man siger: ligget ihjel). V) Fortumlede af damp og dunst. VI) Pludselig angrebne af gift. VII) Kvalt af slugte sager. VIII) Forfrosne. IX) Adskillige andre livløse eller i livsfare svævende.

Den ulykkelige hændelse med barnet som druknede (se under Nyheder) har givet mig anledning til denne bekendtgørelse. Når barnet er druknet, siger man ganske vist, kastes brønden til. Men måske kan dette give anledning til en bedre og fornuftigere behandlingsmåde for druknede, og til at de ikke just skal overgives til døden fordi de synes døde når de bliver draget op af vandet. Der kan, især fra Holland, anføres en overflod af eksempler på at mange er kommet til live ved hurtige og rigtigt anvendte redningsmidler. I sådanne ulykkelige tilfælde er det dog bedst når en god sår læge er ved hånden og kan skaffes til stede men i mangel heraf, og i alle tilfælde, er det godt at vide noget selv.

Ribe Stifts Adresse-Contoires Efterretninger

Nr. 31, 1. august 1788, side 2

Udtag af den kongelige forordning om fødestavnsbåndet af 20. juni

»Dette bånd, som binder mennesker til fødestavnen, bliver ikke løst for alle før år 1800. Imidlertid er med omgående virkning ingen stavnsbundet eller vorned, som endnu ikke er fyldt 14 år ved denne lovs offentliggørelse. De fastsatte indskrænkninger i mandskabets frihed til at søge brød og lykke hvor og hvorledes de helst vil og kan, er alene bestemt af det som en nødvendig udskrivning til soldater kræver af landets børn. Når den unge mand har

udtjent som soldat er han fri som statens frieste borger, og den forpligtelse der endnu påhviler det mandskab som ikke straks antages til landsoldater, til dog at blive på godset fra det 14. til det 36. år aftager årligt indtil år 1800, hvor enhver rest af stavnsbåndet ophører for dem der ikke tjener som landsoldater. Tjenestetiden er otte år, og det 36. år er det sidste i hvilket nogen antages dertil.«

Kiøbenhavnske Tidender

Nr. 61, 31. juli 1789, side 1-3

Af en skrivelse fra Paris den 17. juli.

De her og i Versailles i de sidste fem dage forefaldne begivenheder er alt for vigtige til at man ikke skulle levere de udførligste efterretninger derom, som det er muligt at fremskaffe.

Efter så mange tilbageskridt som hoffet i nogle år har måttet gøre, er de begivenheder som har fundet sted her den 14. i denne måned – hvorved kongen blev tvunget til at udstede kontraordre til alle de tropper der var trukket sammen omkring denne hovedstad, og til at afskedige ministre der netop var udnævnt i hr. Neckers sted – så betydningfulde i henseende til vore indre forhold, at de vil udgøre et vigtigt kapitel i vor historie. I den urolige nat mellem den 12. og den 13., da harmen over Neckers afskedigelse brød ud, blev alle våbenhandlerboder brudt op, og alle søgte at forsyne sig med våben. Dette fortsatte om mandagen i adskillige private huse, endog i politiløjnantens, og fra kongens eget møbelkammer fjernede man alle gamle og nye geværer. Foruden de borgere der efter opfordring mødte op i kirkerne om mandagen var der også forsamling på rådhuset, og det blev besluttet at borgerne skulle gribe til våben. Alle forsynede sig med en grøn kokarde, sindbilledet på håbet om en lykkelig fremtid, og allerede inden klokken fire om eftermiddagen var de første borgerpatruljer på gaden. Disse stod under forsamlingen på rådhuset, hvor der under forsæde af købmændenes formand hr. Flesselles var oprettet en stående deputation, der skulle kontrollere alt hvad der angik borgerne. Desuden blev de franske gardere og andre soldater som var stukket af fra deres afdelinger taget i sold af staden. Denne styrke af soldater og borgere var om mandagen på omkring 48.000 mand, men allerede om tirsdagen var tallet vokset til 100.000, som efter kvartervis inddeling blev forsynet med officerer, og til hvis besoldning man oprettede en kasse, hvortil borgerne ydede anselige bidrag.

En del af de bevæbnede folk begyndte tidligt mandag morgen at gennemsøge adskillige klostre og andre huse for at finde lagre af korn og mel. Blandt andet fandt man i præsteresidensen ved den hellige Lazari Mission i forstaden St. Martin 50 læster korn, som man straks sendte til torvet, hvor det blev solgt, og pengene blev overrakt de gejstlige, der selv måtte bestige vognene. En mængde røvere benyttede sig om aftenen af lejligheden til at plyndre den hellige Lazari hus og var netop i begreb med at stikke det i brand da et borgervagt-kompagni ilede til og splittede forbryderne, af hvilke mange blev dræbt og en del uden videre hængt – en kort proces, som borgervag-

ten troede sig berettiget til i denne kritiske situation. Samme mandag aften bemægtigede borgerne sig også et fartøj med krudt og kugler der var bestemt til de kongelige troppers lejr. Endnu den samme aften begyndte man også at visitere alle postilloner og kurerer, og hos en af dem fandt man en pakke til post-direktøren i Versailles og deri et brev fra marskal von Castries til kongen, hvori marskallen frabad sig den ham tilbudte søministerpost, fordi hoffet havde taget et parti som gjorde det uvist hvad man turde regne med, men forsikrede iøvrigt Hans Majestæt om sin hengivenhed. Dette brev behagede folket særdeles.

Nationalforsamlingen i Versailles erklærede sig imidlertid på det heftigste imod de nyudnævnte ministre, og blandt andre sagde marquis Clermont-Tonnere disse bemærkelsesværdige ord: »De nye ministre må sandelig have et stenhjerte, siden de tør byde et opbragt folk trods.« Hoffet viste dog kun ringe imødekommenhed og forbød endog Nationalforsamlingen at forlade Versailles, da den som en stor deputation ville begive sig til Paris for at berolige folket. I fortørnelse herover affattede Nationalforsamlingen den vigtige advarsel at ministrene samt alle civile og militære embedsmænd skulle stå til ansvar for den ulykke som hovedstaden og riget herved blev udsat for. Samme mandag aften kunne enhver endnu forlade Paris, men om tirsdagen turde ingen begive sig derfra, og alle vogne, selv prinsernes, blev standset.

Den 14. blev den afgørende dag i denne kritiske situation. Man manglede endnu våben til den store borgermiliti. En skare på henimod 30.000 mennesker begav sig derfor om formiddagen til Champ de Mars, hvor mere end 6000 mand tropper havde opslået deres lejr, omringede Invalidehuset, der lå lige i nærheden, og forlangte alle derværende våben udleveret. Porten til hotellet blev lukket, og guvernøren trådte ud på portvejen for at tale til masserne. Men han var næppe kommet frem før mange borgere allerede var sat over murene og gravene og befandt sig i gården. Guvernøren lod derpå portene åbne. Folkeskaren satte sig i besiddelse af alle sabler, bajonetter og 30.000 flintebøsser og førte endvidere 22 kanoner med sig, uden at de i lejren tilstedeværende tropper rørte sig af stedet. Mens en lille afdeling af de borgerlige tropper førte disse kanoner med sig i triumf begav de øvrige sig til arsenalet, hvor ingen spærrede dem vejen; derefter begav de sig til Bastillen, som støder op til arsenalet, og forlangte at man skulle udlevere dem de våben og det krudt som befandt sig der. Guvernøren i Bastillen, marquis von Launay, lod portene åbne, og 2-300 personer kom ind i den forreste gård; men derefter lod han vindebroerne

trække op og portene lukke igen, så disse personer blev lukket inde. Hr. von Launay gjorde mere end det, han lod dem beskyde med kardæsker. Nu forsøgte de tropper som befandt sig udenfor at storme Bastillen. Man lod de fra Invalidehuset erobrede kanoner køre frem, skød porten op med dem og rev vindebroen af; men forinden var nogle soldater af den franske garde og nogle borgere kommet ind på pladsen. En grenader fra den franske garde var den første der kom derind. Han løb hen til en kanon, nedlagde kanoneren, tog hans lunte, brændte løs og dræbte henimod 12 invalider. Straks efter trak han sit hvide lommetørklæde frem, holdt det op for folkeskaren, løb hen til guvernøren og tog ham til fange. De borgerlige tropper var allerede trængt gennem porten og over broen ind i Bastillen, og på mindre end tre timer var dette sted nedkæmpet og erobret af de borgerlige tropper. Man tog Ludvigskorset fra hr. von Launay og satte det i den nævnte grenaders knaphul, og man førte guvernøren, majoren i Bastillen og nogle invalide-kanonerer i triumf til Greve-pladsen. Her tvang man dem til at tage deres klæder af og iføre sig dem ved vrangen udad. Samtidig befriede man alle statsfanger, blandt hvilke der var en som havde siddet i 40 år. Da man var kommet til Grevepladsen dræbte man Bastille-guvernøren hr. de Launay, majoren i Bastillen, Pujet, satte deres hoveder på stager og bar dem, tilligemed slutterens afhuggede hånd og nøglerne til Bastillen, i triumf gennem alle byens gader. Over Launays hoved læste man disse ord: »Guvernøren i Bastillen, en troløs og en forræder mod folket«. Over dette forskrækkelige syn bemærkede man, selv hos det kvindelige køn, mere bifald end uvilje. Desuden blev to kanonerer hængt. Da købmændenes formand hr. von Flesselles erfarede at de Launay skulle miste livet, kom han til stede fra rådhuset for at bede om nåde for ham. Men man havde i de Launays lomme fundet et brev fra ham til de Launay med disse ord: »Hold De kun stand til klokken 8, De skal få tropper og bomber. I mellemtiden underholder jeg kanaljerne«. Og dette brev var så godt som hans dødsdom. Så snart han kom tilbage til rådstuen blev han straks fældet til jorden med et pistolskud. Samme dag tog borgerne endnu 12 kanoner i besiddelse, som marskal von Broglio havde ladet opstille i nærheden af Paris. I nogle gader, især i forstæderne, havde man brækket brostenene op og i det hele taget truffet alle foranstaltninger til at sætte sig til modværge, hvis de kongelige tropper var gået til angreb; men dette skete ikke, tværtimod brød de 6000 mand der havde slået lejr på Champ de Mars op og ilede til Versailles med et sådant hastværk at de lod deres telte, madrasser og køkkengrej blive tilbage, hvilket siden blev overdraget borgermilitens.

Den 15. klokken ni om morgenen forlangte hertugen af Orleans og prinsen af Beauveau at komme i audiens hos kongen i Versailles. Det blev først afslået dem, men efter yderligere parlamentaren bevilget, hvorefter de med megen frimodighed fortalte kongen alt hvad der havde tildraget sig i Paris ved Invalidehuset og i Bastillen. Kon-

gen begav sig nu i en jagtvogn, ledsaget af sine to brødre, til Nationalforsamlingen, til hvilken han henvendte sig med følgende tale:

»Mine herrer! Jeg har kaldt Dem sammen for at spørge Dem til råds i de vigtigste statsanliggender. Det som smerter mit hjerte mest er urolighederne i hovedstaden. Nationens øverste henvender sig nu med tillid til dens repræsentanter for overfor dem at tilkendegive sin bekymring og indbyde dem til at foreslå midler til at genoprette ro og orden. Jeg ved at man har taget sig for at bekendtgøre at Deres personer ikke var i sikkerhed. Skulle det mon være nødvendigt at indgyde Dem mod overfor så krænkende rygter, som mit velkendte sindelag allerede på forhånd gendriver. Ja, det er netop mig der udgør ét sammen med Dem. Det er mig der sætter min lid til Dem. Hjælp De mig til i denne situation at sikre statens vel. Jeg venter det af Nationalforsamlingen, og den iver som besjæler repræsentanterne for mit til det almene vel forenede folk er mig sikker borgen derfor. Da jeg forlader mig på mine undersåtters troskab har jeg befalet mine tropper at forlade Paris og Versailles. Jeg giver Dem fuldmagt og indbyder Dem til at meddele hovedstaden min vilje.«

Næppe havde kongen endt denne tale før salen gav genlyd af den inderlige glæde der opfyldte alle de tilstedeværende. Kongen forlod Nationalforsamlingen til fods sammen med sine brødre, og samtlige deputerede ledsagede ham tilbage til slottet under folkets fryderåb, en tur der varede en times tid. Derefter trådte kongen frem på slottets balkon sammen med dronningen, dauphinen, prinserne og prinsesserne. Straks efter besluttede Nationalforsamlingen sig til at sende en stor deputation til Paris, til den almindelige forsamling af valgherrer som befandt sig på rådhuset, for at bringe dem denne for den franske nation så lykkelige efterretning. Over 80 deputerede med ærkebiskoppen af Paris i spidsen begav sig afsted fra Versailles og ankom klokken fire om eftermiddagen til Tuilleriesne, hvorfra de fortsatte gennem staden til den store sal på rådhuset, flankeret af to rækker soldater og borgervagter og under folkets gentagne råb: Nationen leve! Kongen leve! På Ludvig XV's Plads var der opstillet 4000 mand borgerlige tropper, og da man passerede gennem gaden St. Honoré førte folkeskaren to cabrioletter forbi dem i triumf; på disse befandt sig den grenader som først var trængt ind i Bastillen og de fire franske gardere der havde fulgt ham og som var blevet såret under stormen. Grenaderen bar en blomsterkrone, Ludvigskorset og det blå bånd. De deputerede trykkede hans hånd og nogle af dem kyssede den endog. Det glade budskab blev derpå oplæst i rådhusalen af Marquis de la Fayette. Ærkebiskoppen af Paris lod derpå synge Te Deum i Metropolitankirken for at takke Gud for denne lykkelige udgang. Grev Lally Tadendal holdt ligeledes en tale, som han sluttede med disse ord: Nationen leve! Kongen leve! Friheden leve!

Jydske Efterretninger

Nr. 43, 30. oktober 1789, side 1-2

Af en skrivelse fra Paris den 12. oktober.

Der har her udspillet sig vigtige og næsten uhorste begivenheder siden sidste skrivelse. Man frygtede meget for at den nylige revolution skulle være forgæves, og folkets førere var yderst opbragte. At man i Versailles havde trådt national-kokarden under fode og fornærmet nogle medlemmer af Nationalforsamlingen, at kongen viste modvilje mod at godkende de besluttede punkter overfor Nationalforsamlingen, brødmangelen og den lunkenhed som man hist og her bemærkede hos repræsentanterne – alt dette bragte folkemasserne og nationalgarden til at befæste revolutionen ved nye voldsomheder. Over 20.000 kællinger rottede sig den 5. sammen med en sådan tumult (som galne kællinger plejer) at man måtte lukke alle butikker og huse. De krævede brød og orden. Mens man søgte at berolige disse samlede der sig en anden skare, der truede med at hænge borgmester Bailly op i den første den bedste lygtepæl. Magistraten tog flugten, hr. Bailly ligeledes, og enten Marquis de la Fayette ville eller ikke måtte han, for ikke selv at komme til at pryde en lygtepæl, føre nationalmilitsen og de galne kællinger til Versailles. Disse smukke damer (mest fiskerkællinger) havde endog forsynet sig med kanoner, og efter at der var løsnat nogle skud holdt de deres indtog på slottet i Versailles, hvor kongen omfavnede anføreren, Louise Mable, og lovede dem alt hvad de forlangte, også at god-

kende alle den nye forfatnings punkter. Marquis de la Fayette besatte alle posterne på slottet, kort sagt: kongen så sig nødsaget til efter folkets forlangende at følge med dem til Paris og til fremdeles at blive der med hele den kongelige familie, hvor de nu må opholde sig på meget kneben plads. Kongen arbejder nu selv på at skaffe folket brød og bedre tider, og man siger højt at kongen er en fuldkommen ærlig mand. Nationalforsamlingen må nu også flytte fra Versailles hertil. For at genoprette roen har man i dag den 12. påny måttet ansætte politispioner.

Den 5. og 6. havde vi nogle gyselige optøjer her. Blandt kvinderne var der mange forklædte mandspersoner. Man taler i øjeblikket næsten ikke om andet end den nye og frygtelige sammensværgelse der er blevet afsløret, og man har allerede arresteret mere end 20 personer der skal have været ophavsmænd til denne afskyelige forbrydelse imod nationen; for hvis denne plan var blevet iværksat ville meget blod være blevet udgydt. For tiden kan ingen komme ud af byen uden pas, og de bliver desuden nøje undersøgt. Adskillige fornemme personer er blevet arresteret; hos en af disse fandt man 80.000 livres skjult i hans vogn, og hos en abbed blev der fundet 1500 uniformer og en meget fordægtig korrespondance. Kort sagt: urolighederne og de frygtede følger af dem er større end det kan tænkes eller beskrives. Gud forbarme sig over det land hvor de oprørske får overtaget; thi der trædes både Guds og naturens love under fode.

Kiøbenhavnske Tidender

Nr. 55, 11. juli 1791, side 1-2

Paris, den 27. juni.

Da postmester Drouet i St. Menehoud var den hvis årvågenhed førte til kongens anholdelse, og da han var den der bragte kirurg Mangin ind i den rolle som han kom til at spille ved den lejlighed, så fortjener følgende troværdige rapport, som han under stærkt bifald aflagde mundtlig for Nationalforsamlingen, at blive offentliggjort:

»Jeg er postmester i St. Menehoud, tidligere dragon ved Conde-regimentet. Min kammerat Guillaume var forhen dragon ved dronningens regiment (her blev der klappet). Den 21. juni klokken halv otte om aftenen standsede to kareter og elleve heste udenfor posthuset i

St. Menehoud. Jeg mente at kunne genkende dronningen, og da jeg bag i kareten til venstre bemærkede en mandsperson blev jeg forbløffet over den lighed hans ansigts-træk havde med det billede der ses på vore 50 livres sedler (her blev der klappet). Begge kareterne var ledsaget af en afdeling dragoner, der havde afløst en afdeling husarer. Påskudet var at de skulle beskytte en pengekasse, men denne sikkerhedsforanstaltning bestyrkede min mistanke, især da jeg så dragonernes kaptajn tale meget ivrigt med en af kurererne. Imidlertid var jeg bange for at gøre falsk alarm, jeg var alene og kunne ikke spørge nogen til råds, og jeg lod derfor kareterne køre. Men da jeg i samme øjeblik så de bevæbnede dragoner følge med dem ad

vejen til Varenes, skønt de havde bestilt heste til Verdun, så tog jeg en genvej for at indhente dem og kom til Varenes før dem. Klokkeren var 11 om aftenen, det var meget mørkt og alle var gået til sengs. Kareterne var blevet standset i en gade på grund af en uenighed mellem postmesteren i Varenes og postillonerne. Postmesteren forlangte at man som sædvanlig skulle gøre ophold og forfriske hestene. Kongen ville derimod skynde sig videre. Da spurgte jeg min kammerat: Er du en god patriot?, og da han svarede at det måtte jeg ikke være i tvivl om sagde jeg til ham: »Velan, kongen er i Varenes, man må arrestere ham«. Vi steg straks af hestene og blev enige om at vi for at gennemføre vort forehavende måtte spærre gaden og broen som kongen skulle passere over (her blev der klappet igen). Vi løb straks hen til Varenesbroen, hvor vi heldigvis fandt et fartøj med forskelligt indbo. Dette bragte vi op på broen og spredte således omkring at det blev umuligt for kongen at passere (atter blev der klappet). Straks efter løb vi hen til justitsråden, borgmesteren og kommandanten for nationalgarden, og på mindre end en halv time var vi tilsammen otte personer, alle besjælede af den bedste vilje. Kommandanten for nationalgarden og justitsråden trådte nu hen til kareterne og spurgte de rejsende hvem de var og hvorhen de ville. Dronningen svarede at de ikke havde tid tilovers, men måtte dog vise sit pas da man forlangte at se det. Passet lød på en baronesse von Korf etc. Nogle af dem der hørte det læst op var af den opfattelse at der ikke var noget at indvende imod det, men vi andre var af en ganske anden mening, eftersom passet ikke var underskrevet

af præsidenten for Nationalforsamlingen. De er udlænding, sagde vi til dronningen, hvordan kan De have så megen indflydelse at De kan lade Dem ledsage af en afdeling som allerede har afløst en anden afdeling i Clermont? Dette spørgsmål og vor standhaftighed førte til sidst til den beslutning at de rejsende skulle blive i Varenes til den følgende morgen. De steg af vognen ved justitsrådets hus. Kongen sagde da af sig selv til os: »Jeg er kongen, dette er min gemalinde og mine børn. Vi henstiller til Eder at I viser os den agtelse som det franske folk stedse har vist deres konge.« I dette øjeblik kom nationalgarden strømmende til i stort tal, og samtidig så man husarerne ankomme med løftede sabler. De forsøgte at nærme sig det hus hvori kongen befandt sig, men vi råbte til dem at dersom de ville befri ham skulle de få ham død. Kommandanten for nationalgarden lod samtidig to små feltkanoner stille op ved begge ender af gaden, hvorved husarerne kom under dobbeltild, og ved synet af de brændende lunter (for kanonerne var ikke ladt) så de sig tvunget til at stige af og nedlægge deres våben. Således blev kongen taget til fange.«

Til dette svarede præsidenten: Nationalforsamlingen har modtaget Dem med den begejstring som den skylder borgere der udviser så ædelmodig iver, og mennesker der måske har bevaret Frankrig for en ulykkelig krig. Dersom Pariser-almuen beklager at De ikke er født i dens skød, så lovpriser til gengæld hele nationen Dem. De har reddet Frankrig, og Nationalforsamlingen forpligter sig til at belønne denne tjeneste som De har gjort fædrelandet osv.

Jydske Efterretninger

Nr. 13, 30. marts 1792, side 1-2

Aalborg, den 30. marts.

Hans Majestæt har den 16. marts udstedt følgende forordning angående negerhandelen:

Med henblik på de tilstande der følger af slavehandelen på kysten af Guinea og af de dér indkøbte negres overførsel til Hans Majestæts vestindiske øer, og i betragtning af at det i alle henseender måtte være velgørende og gavnligt om tilførsel af negre fra Guinea kunne undværes, og at de vestindiske øers dyrkning med tiden kan bestrides af arbejdere der er født og opdraget på øerne, er vant til at arbejde fra ungdommen og vant til himmelstrøget og til dem de skal arbejde under, så har Hans Majestæt ladet undersøge hvorledes og hvornår dette kan muliggøres. Ved denne undersøgelse er det blevet bragt udenfor enhver tvivl at det kan gøres muligt og vil være fordelagtigt for de vestindiske øer at undvære indkøb af nye negre, når plantagerne først er blevet forsynet med

et tilstrækkeligt antal i det for formeringen fornødne forhold, og når der bliver mulighed for understøttelse til plantageejere som har behov for det, og der sørges for at fremme negrenes ægteskaber, oplæring og sædelighed.

For således at bringe de vestindiske besiddelser ud af den afhængighed hvori de har været og er med hensyn til tilførsel af negre, og for omsider at gøre tilførsel af negre unødvendig, kundgør Hans Majestæt til efterretning for enhver sin allernådigste vilje desangående:

1) Med begyndelsen af året 1803 skal for Hans Majestæts undersætter al negerhandel ophøre på de afrikanske kyster og hvor den ellers kunne finde sted udenfor Hans Majestæts besiddelser i Vestindien, således at efter dette tidsrumms udløb må ingen neger eller negerinde indkøbes, hverken på kysten eller på andre fremmede steder, ved eller for Hans Majestæts undersætter, ej heller fragtes i samme undersætters skibe eller indføres til de vestindiske

øer med salg for øje, og at al handel der strider mod dette forbud skal anses som ulovlig efter dette tidspunkt.

2) Men indtil da, nemlig fra nu af og indtil udgangen af året 1802, vil det være tilladt for alle nationer uden forskel og under alle flag at indføre negre og negerinder fra kysten til de vestindiske øer.

3) For de sunde og raske negre og negerinder som i denne periode indføres til de vestindiske øer tillader Hans Majestæt at følgende partier rå sukker må udføres fra øerne til fremmede pladser i eller udenfor Europa i egne eller fremmede skibe, inden et år fra indførslen, nemlig 2000 pund brutto for hver voksen neger eller negerinde, og for hver halv voksen det halve, nemlig 1000 pund, uden forskel i henseende til køn; men for børn intet.

4) Den afgift for indførsel af slaver som er fastsat i forordningerne af 9. april 1764 og 12. maj 1777, hvilke iøvrigt herved ophæves i henseende til negerhandelen, vil Hans Majestæt eftergive for de negerinder der herefter

indføres, hvorimod der af det sukker som udføres til fremmede pladser for indførte negre og negerinder, skal erlægges en udgående told på $\frac{1}{2}$ % mere end hvad der nu er påbudt.

5) Yderligere vil Hans Majestæt, af hensyn til den rette blanding mellem kønnene, fra begyndelsen af året 1795 og for den følgende periode eftergive kopskatten af de negerinder eller piger der arbejder i plantagerne og ikke er hus-negerinder, hvorimod denne afgift fra samme tidspunkt at regne erlægges dobbelt for alle mandlige negre i plantagerne.

6) Udførsel af negre og negerinder fra de vestindiske øer forbydes fra nu af på det strengeste; fra dette forbud undtages alene de som lovene byder at forlade øerne, og de som Hans Majestæts generalguvernør og regering på de vestindiske øer i ganske særlige tilfælde anser sig beføjet til at lade transportere bort.

Kiøbenhavnſke Tidender

Nr. 68, 24. august 1792, ſide 1-2

Paris, den 13. august.

Den 10. blev, ſom man havde frygtet, en ſkrækkelig og forfærdende dag. Henimod 2000 mennesker mistede her ved livet. Tuillierierne blev erobret efter et morderiſk stormløb, og kongen, ſom med ſin familie havde ſøgt tilflugt i Nationalforſamlingen, måtte ſelv være vidne til hvorledes et dekret der ſuspenderede ham blev foreslået og affattet. Han blev derefter ført til Luxembourg-palæet, og ved et senere dekret har han fået anvist justitsministers bolig til opholdsſted, hvor han ſkal have en garde der ſtår under borgmeſteren i Paris og nationalgardens kommandant, og ſom ſkal indeſtå for hans og hans families ſikkerhed. Til hans underhold er der blevet bevilget ham en halv million livres, indtil det indkaldte Nationalkonvent kan træde ſammen. – De ſkrækkelige begivenheder den 10. begyndte med at næſten ſamtlige patruljer, ſom var blevet arresteret natten forud og blandt hvilke der var nogle kongelige gardiſter ſom bar ſkarpladte piſtoler, blev halshugget på Vendome-pladsen. Henimod klokken 10 om formiddagen var slottet Tuillierierne omgivet af alle våbenføre i Paris. Man krævede med høje råb at kongen ſkulle afsættes. Schweizergarden og dens hjælpere, ſom havde vagt på slottet, ſtillede ſig i begyndelſen venskabeligt og broderligt an overfor folkene ſom ville trænge ind på slottet, men ſtraks efter fyrede de løs med kanonerne og fra slottets vinduer. Folkeſkaren trak ſig ført tilbage, men kort efter trængte den frem igen med 6000 føderaliſter, rettede kanonerne mod slottet, og i løbet af kort tid blev ſlotsvagten overmandet og fældet ſammen med deres officerer. På et øjeblik blev det ero-

brede ſlot fyldt med mennesker. Der blev ikke plyndret, men de meſt værdifulde koſtbarheder blev fjernet fra de kongelige gemakker og bragt til Nationalforſamlingen. Denne, ſom på grund af stormklokkernes ſtadige ringen havde holdt ſig ſamlet hele natten mellem den 9. og den 10., ſendte bud efter borgmeſter Pethion, der blev holdt tilbage ſom gidsel af ſlotsvagten i Tuillierierne, men igen blev løsladt. Nationalforſamlingen påhørte oplæſningen af mange rapporter ſom erklærede at folket var i bevægelse fordi det troede at hoffet i Tuillierierne var ved at planlægge en kontrarevolution. Ved femtiden om morgenen erklærede justitsministeren at uroen i hovdſtaden ſtadig blev mere betænkelig og truende for slottet. Han forlangte at en deputation fra Nationalforſamlingen ſkulle begive ſig til kongen. Kort efter blev det meddelt at kongen ſelv kom ſammen med ſin familie. Der blev ſendt en deputation afſted for at tage imod ham. Kongen trådte da ind ſammen med dronningen, ſin ſøſter, ſin ſøn og datter og to miniſtre. De tog plads på miniſterbænken og kongen ſagde: »Jeg er kommet hertil for at undgå en alvorlig forbrydelse, og jeg tror, mine herrer, at jeg intetſteds kan være i større ſikkerhed end midt iblandt Dem.« Præſidenten ſvarede: »De kan, Sire, være forviſſet om Nationalforſamlingens ſtandhaftighed. Dens medlemmer har ſvoret at ville forsvare folkets rettigheder og den konſtituerede magt indtil døden.« Kongen tog derefter plads ved ſiden af præſidenten, men da der ikke kunne forhandles i hans nærværelſe blev der anvist ham og hans familie en ſærſkilt loge bagved præſidentens ſtol, og her blev han ſiddende i henimod 20 timer, indtil klokken halv

tre om morgenen den 11. Nu mødte departementssyndicus Røderer og slotsvagtens kommandant op og rapporterede at uroen blev stadig alvorligere og at folkemængden var ved at opstille kanoner mod slottet. Den sidstnævnte anmodede om en forholdsordre. I det øjeblik Nationalforsamlingen besluttede at sende 15 af deres deputerede til slottet med en erklæring om at den satte alle ejendomme og personer under de parisiske borgeres sikkerhedsgarde, hørte man de første kanonskud. Hele forsamlingen og alle tilhørerne blev grebet af forfærdelse. Præsidenten satte sin hat på hovedet og fik derved bragt salen til ro. Kongen sendte fra sin loge besked til præsidenten om at han havde givet schweizerne befaling til ikke at skyde. Imidlertid faldt kanonskuddene, blandet med flinteskud, stadig hyppigere. De 15 deputerede kom tilbage, fordi folkeskaren ikke ville lade dem passere. Nogle bevæbnede personer ville endog trænge ind i salen, hvilket dog blev forhindret ved at de deputerede talte dem til ro og iøvrigt råbte: Nationen leve! Samtlige medlemmer af Nationalforsamlingen aflagde med hænderne løftet mod himlen deres ed på at de ville holde fast ved friheden og ligheden og frelse riget. Nu mødte de nye medlemmer af det af borgerne valgte bystyre op, lod tre faner med ordene Fædreland, Lighed og Frihed bære frem foran sig og forsikrede at det var schweizergarden der først havde skudt på folkeskaren og ophidset den, og de meddelte tillige at Pethion, Manuel og Danton stadig var deres kolleger og at Santerre var blevet valgt som chef for de væbnede styrker. Umiddelbart efter indløb den efterretning at slottet var blevet erobret, og skyderiet hørte op. Nogle borgere kom og afleverede en æske med dronningens juveler, som var blevet fundet i hendes værelse, andre bragte sølvstøjet fra slotskapellet, andre en hat fyldt med louisdorer, andre en stor pakke med pengesedler, og atter andre en pakke breve fra hr. Fayette, hvorpå det blev erklæret at hvis Nationalforsamlingen havde kendt indholdet af disse breve ville den ikke have

erklæret hr. Fayette uskyldig. Nu ankom adskillige borgere og rapporterede at der var udbrudt brand i Tuilliererne og at ilden bredte sig. Der blev givet befaling til at bekæmpe branden med alle midler. – Suspensionen af kongen blev derefter forkyndt af Nationalforsamlingen ved følgende ord: Da faren for fædrelandets vel har nået den yderste grænse og det er Nationalforsamlingens helligste pligt at tage alle midler i brug for at frelse det, men det ikke har været muligt at finde virksomme midler så længe roden til ondet ikke er fjernet, og da dette onde i særdeleshed udspringer af mistillid til den udøvende magts øverste chef, på grund af den krig som han i eget navn har iværksat imod forfatningen og den nationale uafhængighed, og da denne mistillid i store dele af riget har fremkaldt det ønske at folket skal overtage den autoritet som er overdraget Ludvig XVI, men Nationalforsamlingen ikke kan og vil søge den ved nogen magtudfoldelse, og da Nationalforsamlingen i denne særlige situation, hvori den er blevet bragt ved begivenheder som ikke er forudset af nogen lov, ikke øjner andet middel at gribe til end at vende sig til nationens suveræne magt, så dekretter den herved: 1) Det franske folk opfordres til at oprette et Nationalkonvent. 2) Den udøvende magt er foreløbig suspenderet fra sine forretninger indtil Nationalkonventet har truffet de fornødne foranstaltninger til håndhævelse af den nationale uafhængighed; endvidere er civillisten ophævet. Der skal udnævnes et nyt ministerium, en guvernør for den kongelige prins skal udnævnes, kongen og hans familie skal sættes under lovens beskyttelse, og alle offentlige embedsmænd, officerer osv. som har forladt deres poster skal erklæres som æreløse og som fædrelandets forrædere. – Straks efter blev de seks hidtidige ministre erklæret for at have mistet nationens tillid, og de herrer Claviere, Roland og Servan blev påny indsat i deres tidligere embeder, og Danton blev udnævnt til justitsminister, Monge til marineminister og journalisten le Brun til indenrigsminister.

Kiøbenhavnnske Tidender

Nr. 10, 4. februar 1793, side 1-2

Paris, den 21. januar.

Den skrækkelige og bedrøvelige dåd, som må fylde hele Europa med mishag, afsky og forfærdelse, er desværre nu virkelig blevet fuldført. Ludvig, som forsynet havde sat på en af de fornemste troner, har i dag klokken 10 formiddag lidt martyrdøren på skafottet og er blevet offer for det skånselsløse parti, som hverken ved menneskelighedens bud eller ved nogen moralsk eller politisk grund-sætning, end ikke ved den spanske konges ædelmodige tilbud om at sende sin egen søn med fire ubevæbnede

batailloner til Frankrig som gidsler, har kunnet bringes fra den blodtørstige plan. Her følger de nærmere omstændigheder ved denne højstbedrøvelige tildragelse, som har gjort den 21. januar til en af de sorteste dage i historien. I debatterne den 18. og 19. bevarede det blodtørstige parti overtaget, og Nationalkonventet besluttede den 19. med 380 stemmer imod 310 at henrettelsen af Ludvig ikke skulle udsættes, at det skulle tillades ham at omgås med sin familie indtil sidste øjeblik, at der skulle beskikkes en gejstlig til at ledsage ham, og at henrettelsen skulle finde

sted på Revolutionspladsen, tidligere Ludvig XV's Plads. – I går morges bragte justitsminister Garat den ulykkelige konge dette budskab: »Ludvig,« sagde han, »jeg har befaling til at overlevere Dem dette dekret.« Kongen læste det roligt og sagde derpå disse ord: »Tiden er inde til at det får en ende.« Herefter skrev han egenhændig et brev til Nationalkonventet, som han rakte ministeren, og hvori han forlangte tre dages udsættelse, som Nationalkonventet skulle anvende til at træffe beslutning om hans families skæbne og til at fastsætte en skadesløsholdelse for de tjenere og hoffolk som havde været ham tro da han endnu var konge; endvidere bad han om to gejstlige. Nationalkonventet afslog imidlertid den forlangte tre dages udsættelse, stærkt støttet af det uforsonlige bjergparti. – Under de mest gribende sukke, gråd og klageudbrud er hans gemalinde, søster og børn kommet ind til ham og har været hos ham siden. Han har trøstet dem og vist stor karakterstyrke; man har endog bemærket sig at han har spist til middag med fuldkommen ro. Det var gribende da hans søn den 18. sagde til den vagthavende fangevogter: »De er stærk, min herre, tag mig op på Deres arme og bær mig til hovedkvarteret; der vil jeg bede om nåde for min fader. Jeg forsikrer Dem, han er så god.« – Natten mellem den 20. og 21. var der opræk til stor uro i Paris. En af Nationalkonventets deputerede, Pelletier fra St. Fargeau, sad i går og spiste til middag i et af de underjordiske gemakker i Palais Royal. Et tidligere medlem af livvagten ved navn Paris råbte da han så ham: »Denne mand har stemt for Ludvigs død,« og i samme øjeblik faldt han rasende over ham og gennemborede ham med en dolk. Den sårede døde i morges klokken halv fem, og Paris blev arresteret ved midnatstid tilligemed en af torve-kæmperne, som havde i sinde at skyde på Ludvig når han blev ført fra Temple til retterstedet. – Så oprandt den bedrøvelige dag. De 48 sektioner, borgerrådet og alle klubber erklærede sig permanente. Klokken syv om morgenen trådte 150.000 mand under gevær for at opretholde roen i Paris mens henrettelsen foregik. Der blev givet de strengeste ordrer til at ingen måtte nærme sig skafottet. Det forlød at torvedamerne ville nærme sig skafottet og råbe på nåde, og hvis man ikke føjede dem ville der blive skudt på nationalgarderne. Den som skulle fuldbyrde dommen var natten forinden blevet sat fast fordi han havde krævet sin afsked for derved at undgå at lægge hånd på den salvede. Klokken var ni om morgenen. En dyb og gyselig stilhed rugede over staden, ellers kaldet kongens gode stad, men nu hans bøddel. Straks efter klokken ni blev Ludvig ført ud fra tårnet i Temple under lydelige jammerklager fra hans gemalinde, hans søster og børn, og efter at han lige havde set sin 14-årige datter dø i krampe. En karet omgivet af talrige bevæbnede førte ham langsomt til retterstedet. Karetens vinduer var trukket op og man kunne kun se de flyvende hår på hans i bedrøvelse bøjede og vaklende hoved. Henimod klokken ti ankom han til retterstedet og steg uforsagt op på skafottet. Han havde en sort kjole på, men man klædte ham af og gav ham en ren skjorte. Ludvig XV's Plads var fuld

af bevæbnede folk, og bag soklen til hans forgængers statue, som forhen havde stået her, stod guillotinen. Han ville tale til folkeskaren og råbte at han tilgav alle sine fjender, men han blev afbrudt af skarpretteren, trukket ned på guillotinen, bundet fast, og på to sekunder var han halslugget. Idet man så hovedet falde løftede der sig et råb fra alle: Republikken leve! Et råb der lyder endnu og breder sig fra gade til gade. Skarpretteren viste folkeskaren hovedet adskillige gange. Legemet blev lagt på en kærre og bragt til St. Magdalenas kirke, hvor en dyb grav fyldt med kalk allerede er kastet til, så hans jordiske rester snart vil blive fortæret af dette ætsende materiale. En anstændig jordefærd er ham beredt.

Af en anden skrivelse fra Paris, den 21. januar.

Mange medlemmer af Nationalkonventet, heriblandt Manuel, Payne og Kersait, har trukket sig tilbage, da de ikke har kunnet udvirke nogen udsættelse af Ludvig XVI's henrettelse. Den her oprettede Konføderations-klub, der ligesom Sullas soldater holder rådslagninger med sværd ved siden, truer med at ville Nationalkonventets autoritet til livs og måske rive dets magt til sig. Jacobiner-klubben har allerede helt overgivet sig til den, og man taler i den nævnte klub ikke om andet end at skære ørerne af alle Rolands og Brissots tilhængere. – Her følger det brev som kongen i går gav justitsministeren da denne overbragte ham blod-dekreterne af 15. til 19. januar, og som blev oplæst i Nationalkonventet: »Jeg forlanger en udsættelse på tre dage for at berede mig til at møde for Gud. Jeg forlanger at måtte se uden vidners nærværelse en hvilken som helst person jeg måtte ytre ønske om overfor Kommunen. Jeg forlanger at blive befriet for det bestandige opsyn som Kommunen i nogle dage har holdt med mig. Jeg forlanger at måtte omgås frit og uden vidner med min familie. Jeg forlanger at Konventet påtager sig at sørge for min families skæbne. Jeg forlanger at de får lov til at begive sig hvorhen de vil. Jeg stiller under nationens beskyttelse de personer som har stået i min tjeneste og hvoraf mange kun har en beskeden pension, som jeg har givet dem, og tillige de privatpersoner der har ofret hele deres formue for min skyld. De personer som jeg ønsker at have hos mig er hr. Edjevos eller hr. Fermont i Du Bacq Gade nr. 283.« – Udsættelsen blev afslået, men de øvrige krav imødekommet, og justitsministeren blev af Nationalkonventet bemyndiget til at forsikre Ludvig at nationen, som stedse var ædelmodig og retfærdig!!! ville sørge for hans familie. – I går bekendtgjorde Nationalkonventet at Kersaint, som havde trukket sig tilbage under det påskud at der sad mordere fra 2. september i Nationalkonventet etc., skulle retsforfølges af justitsministeren i henhold til loven. – Blandt de talere som den 19. ivrigt havde opfordret til hurtig henrettelse af Ludvig var Marat! Han påstod at så længe Ludvig havde sit hoved var republikken ikke andet end et korthus. Buzot påstod derimod at en hurtig henrettelse af Ludvig ville bringe det franske folk i en andens lænker, og han sigtede dermed til Orleans, der var rede til at overtage tronen efter

Ludvig. – Efter den 18. måtte kongens forsvarere ikke længere besøge ham. I det nye brev som den spanske gesandt skrev til Nationalkonventet den 17. for at støtte kongens sag, bad han kun om en udsættelse for at kunne sende en kurer til Madrid og få besked tilbage, men det var forgæves. Derefter skal han have tilbudt sin konges

søn og fire spanske batailloner som gidsler, mens hans hof indenfor et tidsrum af fire uger skulle udvirke hos alle magter at republikken blev anerkendt og at der blev sluttet fred. Breve fra adskillige andre magter skal også have været frugtesløse.

Aarhus Stifts Adresse-Contoires Tidender

Nr. 18, 5. marts 1794, side 1-2

København. Onsdag den 26. februar udbrød der en ulykkelig ildebrand i det kongelige residensslot Christiansborg. Om eftermiddagen henimod klokken tre bemærkede man en kraftig røg i øverste etage ud til ridebanen, hvilket tilkendegav at der var ild, men uagtet al anvendt flid kunne man ikke finde arnestedet før ilden havde arbejdet sig igennem til det øverste loft, hvor der lå en del gamle brædder og materialer, som da straks blev antændt. Ilden, som formodes at have hidrørt fra nogle kakkellovnsrør, bredte sig med forfærdende hast. På grund af bygningernes højde, størrelse og beskaffenhed og af den kraftige røg formåede ingen hjælpeforanstaltninger at afvende den for det kongelige hus og hele landet så beklagelige ulykke. Inden middag den følgende dag var slottets hovedbygninger, løngangene, sølvkammeret, vinkælderen, vognportene, staldene langs kanalen samt garderstalden og kirken lagt i aske, så alene de kongelige stalde med ridehuset og den tidligere hofskueplads blev skånet. De vigtige bygninger ved siden af, kancelliet, proviantgården, det kongelige bibliotek, kunstkammeret og tøjhuset blev bevaret. Af møbler, kostbarheder, kunstgenstande og andet er noget blevet reddet, men overmåde meget af det er blevet offer for ilden, heriblandt det kostbare kongelige håndbibliotek. Man kender endnu ikke antallet af omkomne, men det skønnes at være over hundrede, foruden mange som er kommet til skade. De kongelige herskaber, Hans Majestæt kongen og Deres Kongelige Højheder kronprinsen og kronprinsessen begav sig til statsminister grev Bernstorffs bolig. Hendes Majestæt enkedronningen og Deres Kongelige Højheder prins Frederik og gemalinde til Rosenborg og Hendes Kongelige Højhed prinsesse Louise Augusta med gemal tog ophold hos statsminister grev Schimmelmänn. Den kongelige hof-stues kontor er blevet flyttet til de værelser som kammerherre von Wagenstein tidligere rådede over i det kongelige palæ. Der er opsat hegn og stillet vagt omkring brandtomten. Stadens borgere såvel som søetatens folk viste ved denne lejlighed deres hengivenhed for det kongelige hus ved den iver de lagde for dagen for at redde

hvad reddes kunne. At dette er bemærket med allernådigst velbehag ses af følgende.

Århus. Om den i nr. 14 omtalte kone i Forlev, der var fundet død, er indløbet følgende nærmere beretning:

I Forlev by ved Skanderborg er en 80-årig aftægtsenke den 9. februar fundet død i sin seng. Efter nogle dages forløb rygtedes det at i Mesing by en halv mils vej fra nævnte by Forlev havde en fattig husmand fået vekslet nogle få rigsdalere i klingende mønt til bankosedler. Dette kastede mistanken på ham, da man vidste at den afdøde havde en del penge hos sig, og at der kun blev fundet få i hendes efterladenskaber. Der blev i al stilhed foranstaltet et forhør, som blev holdt over ham i Mesing den 15. februar om natten. Under dette fragik han ikke at han jo havde ladet nogle penge veksle, men han foregav at have fundet dem i en høj, hvor han en nat havde set et lys brænde; han var gået hen til det, og efter at han havde kastet sit fyrstål og stukket sin lommekniv i jorden på det sted hvor lyset brændte, var han om morgenen vendt tilbage til højen og havde gravet pengene op af den. Forhøret blev holdt af hr. Frederik Tolstrup, der var mødt for birkedommeren, som havde meldt forfald på grund af upasselighed, og han slap ikke den mistænkte husmand før denne gik til bekendelse, som gik ud på følgende:

At han den 7. februar ved midnatstid havde listet sig ind i den afdøde enkes aftægtsstue, havde kvalt hende i sengen med en pude og derpå taget en del penge, hvoraf han i sit hus i Mesing havde nedgravet omtrent 60 rigsdalere i rigsorter og kroner, hvilke da også blev fundet.

Han blev derefter arresteret og indsat i Skanderborg amts arresthus, hvor han siden har fortalt at en husmands kone i Forlev havde deltaget i mordet. Der blev da holdt forhør over hende, men hun benægtede alt og svarede med en bestemthed der rensede hende fuldkommen for enhver mistanke, hvilket arrestanten da også måtte tage i sig igen da der blev holdt et nyt forhør over ham i hendes nærværelse, men han forklarede at hans hensigt med beskyldningen var at redde livet.

